

รายงานการวิจัย

เรื่อง

กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น
ของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

Communication Strategies to Create Participation in Local Political
Development of the Community Committee in Pak Kret City
Municipality Nonthaburi Province

โดย

ดร. กำพล มหานุกูล

และ ดร. พรทิพย์ เตชะสมบูรณาจิก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

พ.ศ. ๒๕๖๖

ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

รายงานการวิจัย

เรื่อง

กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น
ของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
Communication Strategies to Create Participation in Local Political
Development of the Community Committee in Pak Kret City
Municipality Nonthaburi Province

โดย

ดร. กำพล มหานุกูล
และ ดร. พรทิพย์ เตชะสมบูรณากิจ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
พ.ศ. ๒๕๖๖

ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

Research Report

Communication Strategies to Create Participation in Local Political
Development of the Community Committee in Pak Kret City
Municipality Nonthaburi Province

โดย

Kamphol Mahanukul
and Prontip Tachasombooranakit
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College
B.C. 2023

Research Project Funded
by Pak Kret City Municipality Nonthaburi Province

ชื่องานวิจัย: กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น
ของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัย: ดร.ก้ำพล มหานุกูล และ ดร.พรทิพย์ เตชะสมบุญนาทิจ

ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

ปีงบประมาณ: ๒๕๖๖

ทุนอุดหนุนการวิจัย: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ๒) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ๓) เสนอกลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรที่มีจำนวนนับได้แน่นอน จำนวน ๔๒๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๕ คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๐ คน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบบริบทนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑) คณะกรรมการชุมชนมีระดับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ คือช่องทางสื่อออนไลน์ ช่องทางสื่อมวลชน ช่องทางสื่อบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๓ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางสื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๑ รองลงมา คือ ด้านช่องทางสื่อบุคคล มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๓ และด้านช่องทางสื่อสารมวลชน มีค่าเฉลี่ย = ๓.๓๖ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการส่งผ่านข้อมูล เช่นเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถเลือกดู เลือกรับชม ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สะดวกในการเข้าถึง ส่งต่อ ช่วยลดค่าใช้จ่ายเช่นค่าหนังสือพิมพ์ และสามารถเลือกรับข้อมูลเฉพาะในส่วนที่ต้องการได้

๒) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการชุมนุมทางการเมือง และด้านการตัดสินใจทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ๓.๖๘ รองลงมา คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ และด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ แสดงให้เห็นถึงคณะกรรมการชุมชนในฐานะเป็นผู้แทนชุมชนส่วนมากเข้าใจในบทบาทได้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงแทนคนในชุมชนและขณะเดียวกันก็เป็นสื่อบุคคลที่จะช่วยแนะนำข่าวสารที่ถูกต้องแก่คนในชุมชนในการตัดสินใจทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาชุมชนของตนเอง รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสาร สร้างการเชื่อมโยงกับชุมชนโดยการ

เผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเมืองและการเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น

๓) การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างความมั่นคงและความเชื่อถือในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น ด้วย ๓ กลยุทธ์ประกอบด้วย (๑) กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมือง เป็นการสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านระบบนิเวศสื่อที่สร้างสรรค์และปลอดภัย ที่จะส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และธรรมาภิบาล โดยใช้กลยุทธ์ ๕ ส. คือ ส: สร้างสื่อสร้างสรรค์ที่เข้าใจง่าย ส: สร้างความเสมอภาคในสิทธิการ ส: สร้างการมีส่วนร่วมผ่านสังคมออนไลน์ ส: สร้างพื้นที่เวทีสื่อสารสาธารณะ และ ส: ส่งเสริมการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชน (๒) กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสาร เป็นการใช้ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และที่จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ได้เสนอไว้ ๓ ช่องทาง คือ การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนในท้องถิ่น และการสื่อสารผ่านสื่อบุคคล และ (๓) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยใช้กลยุทธ์ ๖ ส. คือ ส: สร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ส: สร้างพื้นที่การสื่อสารในชุมชน ส: สร้างกิจกรรมการสื่อสารในชุมชน ส: สร้างเครือข่ายการสื่อสารในชุมชน ส: สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และ ส: สร้างการเป็นตัวแทน

ทั้งนี้ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่ดีมีประสิทธิภาพจะสามารถสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเมืองท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและจึงต้องอาศัยการสื่อสารที่ดี เพราะสื่อเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่น สื่อเป็นช่องทางสำคัญในการสนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาท้องถิ่น สื่อช่วยสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ สื่อช่วยสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนรู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราว ข้อมูลที่สำคัญ และความคิดเห็นของประชาชน และสื่อช่วยในการสร้างความมั่นคงและความเชื่อถือในการตัดสินใจและการกระทำของท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลที่เชื่อถือได้และการรายงานอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การสื่อสาร, การเมืองท้องถิ่น, การมีส่วนร่วม

Research Title: Communication strategies to create participation in local political development of the community committee in Pak Kret city Municipality Nonthaburi Province

Researchers: Kamphol Mahanukul and Prontip Tachasombooranakit

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Buddhaphanya Sri Thawarawadee Buddhist College

Fiscal Year: 2023

Research Scholarship Sponsor: Pak Kret City Municipality Nonthaburi Province

ABSTRACT

The objectives of this research were to (1) study the behavior of receiving political news, (2) study participation in local politics, and (3) propose communication strategies to create participation in local political development of community committees in Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province. The research methodology deployed in the study is based on Mixed Methods. Quantitative research used the questionnaire as a research tool for gathering data from 420 finite population samples. The data was analyzed by using percentage, mean, and standard deviation statistics. Qualitative Research conducted in-depth interviews with 15 key informants and focus group discussions with 10 participants using targeted selection. Analyze the data in context and present it descriptively.

The result found that

1) The community committee has a behavioral level of receiving political news through various communication media such as online social media, mass media, and personal media. Overall, It is high level with an average of 3.73. The highest average is social media with 4.01, followed by personal media with an average of 3.83 in terms of mass media, the average value is 3.36, indicating that the behavior of receiving political news of The community committee through online social media using the internet network system for transmitting information, such as websites, social media, and various applications can choose to view, choose to watch, allowing people to communicate and exchange information quickly, Convenient to access, and forward to reduce expenses such as newspaper fees And receive only interested information.

2) Participation Behavior in local politics of community committees in terms of political news communication joint, participation in election campaigns, Political gatherings, and political decision-making. Overall, it was at a high level, with an average of 3.56. Classified by each behavior, it was found that participation in political news

communication achieved the highest average of 3.68, followed by participation in election campaigns with an average of 3.58, participation in political rallies with an average of 3.56, and participation in political decision-making with an average of 3.42. The findings showed that the community committee was representative of the community. Most of them understand their role, acting as a spokesperson for people in the community and at the same time being reporters who will recommend correct news to people in the community in making political decisions that will affect the development of their community, including information dissemination and communication, and create connections with the community by disseminating information and communication about politically relevant activities and understanding the local political process. 3) The communications created participation in effective local political development and build up stability and trust in the local political process consists of 3 communications strategies (1) Political culture communications strategy, which creates a local political communication culture through a creative and safe media ecosystem to promote transparency, cooperation, and good governance by using the 5 S strategy, which is S: generate creative media that is easy to understand, S: build equality in rights, S: build participation through social network, S: build a public communication platform, and S: promote communication through various media in the community (2) Communication channels strategies is the way to disseminate information and news that created an exchange of opinions, raised awareness about participation in local political development via 3 channels have been proposed: communication through online platforms, communication channels through local mass media, and communication through reporter, and (3) communication strategies to create local political development participation by using the 6 S strategy, which is S: create media that is easily accessible, S: provide a communication space in the community, S: arrange communication activities in the community, S: create a communication network in the community, S: create collaborative learning, and S: promote a representative

However, a communication strategy to create participation in the development of good and efficient local politics. To be able to create participation in sustainable local political development, good communication is required. Media is an important channel for communicating important information and news regarding local policies. Media is an important channel for supporting and creating opportunities for citizens to participate in decision-making related to local development. Media helps create links between citizens and agencies involved in

local development by disseminating information about projects or activities that may build relationships and cooperation between organizations, the media helps create a space for exchanging knowledge about matters of importance in local development by publishing information about stories Important information and public opinion and the media help to build stability and trust in local decisions and action by publishing reliable information and reporting objectively on the progress of local development.

Keywords : Strategy, Communication, Local Political, Participation

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารสำหรับสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากหลายๆ ส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายวิชัย บรรดาศักดิ์ ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี บุคคลากรของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการให้ข้อมูล ร่วมกิจกรรม จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณพระธรรมาจารย์วิธานวัตร, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ที่ได้เห็นชอบให้ดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ ท่านศาสตราจารย์ ดร.พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ รองผู้อำนวยการ ที่ได้เมตตาให้คำแนะนำต่าง ๆ และขอขอบพระคุณ ท่านดร.บรรจง โฆษิตจรรย์นนท์ นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด ท่าน ผศ.ดร.อุบล วุฒิพรโสภณ นายกเทศมนตรีเมืองกระทุ่มล้ม จังหวัดนครปฐม ท่านดร.ณัฐพงษ์ จตุรชาติสุคนธ์ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาค ท่าน รศ.ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ อดีตผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ท่าน รศ.ดร.จีระ ประทีป ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ท่าน ผศ.ดร.พิชิต ปริมาตร อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นายภาณุวัฒน์ หาญสมบูรณ์ บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์อพท.นิวส์ นายสมศักดิ์ ลามอ รองนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด และอีกหลายๆ ท่านที่ได้ให้ข้อมูลประกอบการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมถึง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยนี้ จะก่อประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาคมส่วนรวมในการที่จะได้มีกลยุทธ์แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งต่อไป

ดร.กำพล มหานุกูล และคณะ

๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย.....	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย.....	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๘
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๐
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง.....	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนในทางการเมือง.....	๓๑
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	๔๖
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง.....	๕๔
๒.๕ บริบทพื้นที่วิจัย.....	๖๑
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖๙
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๗๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๗๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๗๘
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ.....	๗๘
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	๘๒
๓.๔ การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	๘๗
๓.๕ สรุปรูปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	๘๗
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๘๘
๔.๑ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชน.....	๘๘
ในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	
๔.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชน.....	๙๗
ในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	

๔.๓ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น	๑๑๑
ของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๒๐
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๒๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๒๓
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย.....	๑๒๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๓๕
บรรณานุกรม	๑๓๗
ภาคผนวก	๑๔๓
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย.....	๑๔๔
ภาคผนวก ข หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย	๑๕๕
ภาคผนวก ค หนังสือรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๑๕๘
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ รายชื่อชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด	๖๔
๓.๑ รายชื่อผู้ร่วมให้ข้อมูลสำคัญ	๘๓
๓.๒ รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ	๘๓
๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๘๗
๔.๒ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองฯ ในภาพรวม	๙๐
๔.๓ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองฯ โดยช่องทางสื่อมวลชน	๙๑
๔.๔ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองฯ โดยช่องทางสื่อบุคคล	๙๓
๔.๕ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองฯ โดยช่องทางสื่อออนไลน์	๙๔
๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นฯ โดยภาพรวม	๙๘
๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานฯ ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง	๑๐๐
๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานฯ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง	๑๐๒
๔.๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานฯ ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง	๑๐๕
๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานฯ ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง	๑๐๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๒.๑	กระบวนการสื่อสาร (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร)..... ๑๒
๒.๒	รูปแบบการสื่อสารของเบอร์โล (BERLO'S MODEL OF COMMUNICATION)..... ๑๗
๒.๓	แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของ BRIAN MCNAIR ๒๖
๒.๔	พื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ๖๔
๒.๕	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... ๗๗
๓.๑	สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... ๘๗
๔.๑	วิธีสร้างการมีส่วนร่วมในการสื่อสารข่าวสารการเมืองท้องถิ่น..... ๑๐๒
๔.๒	วิธีสร้างการมีส่วนร่วมในการรณรงค์เลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ๑๐๕
๔.๓	วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมในการชุมนุมทางการเมือง ๑๐๗
๔.๔	วิธีสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง..... ๑๑๐
๔.๕	กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมืองเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ๑๑๓
๔.๖	กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ๑๑๗
๔.๗	กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น..... ๑๑๙
๔.๘	องค์ความรู้จากการวิจัย..... ๑๒๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของไทยเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นับแต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ แห่งราชวงศ์จักรี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ฉบับชั่วคราวในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ และพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับจริงในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในปีเดียวกัน เป็นต้นมา^๑ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ตลอดระยะเวลา ๙๐ ปี ปัจจุบัน (๒๕๖๕) การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต่อเนื่องมาโดยตลอด รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับเยาวชนของไทยที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศนั้นได้มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการปกครองของไทยและเห็นความสำคัญของการปกครองเพื่อพัฒนาชาติไทยและดำรงไว้ของความเป็นไทยโดยการพัฒนาเยาวชนจากระบบการศึกษาที่เน้นกระบวนการลงมือปฏิบัติและได้รับประสบการณ์ตรงที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ ในระบอบการปกครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^๒

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีหลากหลายรูปแบบ^๓ เช่น การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในสังคม มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น การเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ราคาพืชผลการเกษตร หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน หรืออาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนจะได้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญของการบริหารประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากไม่ได้

^๑สถาบันพระปกเกล้า, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๐), หน้า ๖๙.

^๒ไอลอัส เติพละกุล, การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข, (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ, ๒๕๖๑), หน้า ๔.

^๓สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔), หน้า ๗-๘.

หมายความถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ หากแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องมีลักษณะ การใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วยหรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไร การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้ ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง ตามหลักของกฎหมาย บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น และ ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวกับการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้ อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการทำกิจการใดที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ การมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องตระหนักว่า ตนเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการของบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ ต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉย และควรส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง^๔

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุคของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน การสื่อสารจึงมีประโยชน์ทั้งในแง่บุคคล และสังคม โดยการสื่อสารทำให้คนมีความรู้และโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคม เจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้มนุษย์สามารถสืบทอดพัฒนา เรียนรู้ และรับรู้วัฒนธรรมของตนเองและสังคมได้ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชน และสังคมในทุกด้าน โดยความหมายของการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการส่งและรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจเป็นคำพูด การเขียน การแสดงท่าทางจากผู้ส่งสารไปซึ่งผู้รับข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายที่ตรงกัน ซึ่งการพิจารณาความหมายในการสื่อสาร ในบางกรณีต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมสื่อสารเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งการสื่อสารนั้นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ ๓ ประการ ได้แก่ ผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ผู้รับข่าวสาร (Receiver) และตัวข่าวสาร (Message) เมื่อนำมารวมกันจึงจะเรียกว่าเป็นการสื่อสาร^๕ สำหรับการสื่อสารมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในทางการเมือง คือ การสร้างทัศนคติทางการเมือง การสร้างความสนใจในเมือง การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การสร้างบทบาททางการเมือง การสื่อสารเป็นการนำเอารัฐบาลไปอยู่ในบ้านของประชาชน การสื่อสารมวลชนทำให้ความสนใจของประชาชนมีลักษณะเป็นสากลมากขึ้น และการสื่อสารถูกนำมาใช้

^๔สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๒๑-๒๒.

^๕ณรงค์ สมพงษ์, สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๔.

ในการรับรองสถานภาพ เช่น ก่อนที่จะเป็นนักการเมืองคนบางคนไม่เป็นที่รู้จักเลย แต่การที่สื่อมวลชนเขียนถึงเขาบ่อย ๆ พูดถึงเขาบ่อย ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ ป้ายประชาสัมพันธ์ ที่วิทองถิ่น วิทยุ Facebook YouTube Line จนทำให้เกิดการยอมรับโดยการเสนอบุคคลดังกล่าวนั้น ในสื่อมวลชน ดังนั้น บทบาทของสื่อมวลชนจึงมีฐานะเป็นเครื่องมือของการสื่อสารทางการเมือง จึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในทางการพัฒนาการเมือง^๖ คือ ถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมือง โดยผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อ ประเพณี หรือสื่อผสม นักการเมืองที่มีชื่อเสียงต่างได้แสดงให้คนยุคปัจจุบันเห็นแล้วว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมืองที่มีพลัง การจัดวางระเบียบวาระเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการเมืองที่ควรนำมาถกเถียง อภิปราย สื่อมวลชนอาจเบนความสนใจของผู้รับสารได้ ในขณะที่ผู้รับสารโดยทั่วไปมักจะให้ ความสนใจกับเรื่องราวที่ตนชอบหรือประเด็นปัญหาที่ตื่นเต้นในชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนอาจ เสนอเนนประเด็น ใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนหันมาสนใจ ยิ่งสื่อมวลชนในหน้าหนักความสำคัญ เรื่องใดมาก ประชาชนก็มักให้ความสำคัญแก่เรื่องนั้นมากขึ้นไปด้วย การเผยแพร่ปลูกฝังความเชื่อทางการเมือง อาจทำได้โดยการสื่อสารประเภท ชักจูงใจและประเภทห้ามปราม หรือทำให้เกรงกลัว การสื่อสารประเภทชักจูงใจเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้วเพราะใช้กันแพร่หลายในการพูด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารประเภท ห้ามปรามยังมิได้ศึกษากันมากนัก ทั้ง ๆ ที่มีการนำไปปฏิบัติกันมากในวงการเมืองอยู่บ่อย ๆ เช่นใน การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ก็มักจะมีการพูดให้เกรงกลัวไม่ไปลงคะแนนให้กับพรรคอื่น การพัฒนาด้านการเมือง กระบวนการพัฒนาที่สมบูรณ์ย่อมจะต้องมีการพัฒนา การเมืองอยู่ด้วยไม่ใช่มีแต่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น การพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบ ประชาธิปไตย หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน รวมทั้งการชักชวนโนมน้าวให้เขามา มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง การสื่อสารทุกประเภทควรที่จะเข้ามาช่วยสังคมและ ประเทศในการสร้างสรรค์บรรยากาศและความร่วมมืออย่างเต็มที่ในทุกระดับ เป็นการใช้อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะส่งสารที่เป็นข้อมูลข้อเท็จจริงให้ประชาชนและสังคมได้รับทราบถึงนโยบายแนวทางการดำเนินงานโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเพื่อเป็นการตรวจสอบให้ระบบการเมืองได้ทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น^๗

เทศบาลนครปากเกร็ด เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลเรียกว่า “สุขาภิบาลปากเกร็ด” จัดตั้งขึ้นโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๙๘ มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๓๖.๐๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออกทั้งหมดใน ๕ ตำบล ๓๔ หมู่บ้าน และด้วยความเจริญที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นเมืองปริมณฑลรอบกรุงเทพมหานคร ทำให้พื้นที่การเกษตรแปรเปลี่ยนเป็นที่อยู่อาศัย ประกอบกับนโยบายของจังหวัดนนทบุรี ในช่วงปี ๒๕๓๕ สุขาภิบาลปากเกร็ด จึงได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลปากเกร็ดเป็นเทศบาลตำบลปากเกร็ด ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง “เทศบาลตำบลปากเกร็ด” อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หลังจากทีสุขาภิบาลปากเกร็ดได้รับ

^๖สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน: บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ, (กรุงเทพมหานคร: พชรกานตการพิมพ์, ๒๕๖๕), หน้า ๗๖.

^๗สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด พริ้นติ้ง, ๒๕๖๕), หน้า ๔๘.

การยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลปากเกร็ด เนื่องจากสภาพความเจริญของพื้นที่ และจำนวนประชากร ตลอดจนรายได้ในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ประกอบกับคณะเทศมนตรี มีนโยบายในการขยายการพัฒนาของเทศบาลให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง ของเมืองที่ต้องการองค์การที่มีศักยภาพในการบริหารเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น “เทศบาลเมืองปากเกร็ด” ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ต่อมาด้วยศักยภาพของเมืองปากเกร็ด นั้นมีความพร้อมเพียงพอในการที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลนครได้ ประกอบกับกระแสนโยบายในการกระจายอำนาจและการยกฐานะสุขาภิบาลทั่วประเทศเป็นเทศบาลตำบล คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองปากเกร็ด จึงได้พิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาลเมืองปากเกร็ดอีกครั้ง เป็นเทศบาลนครปากเกร็ด นับว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดเดียวในประเทศที่มี เทศบาลนครถึง ๒ แห่ง อันแสดงให้เห็นถึงความพร้อมขององค์กร ในการเห็นถึงความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นหน่วยงานซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จะได้บริหารงานเพื่อประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทศบาลเมืองปากเกร็ด จึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น “เทศบาลนครปากเกร็ด” ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๗ ตอนที่ ๑๐ ก ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๓ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน สำหรับเทศบาลนครปากเกร็ดนั้น ถือว่าเป็นเขตชุมชนเมืองขนาดใหญ่ รวม ๕ ตำบล ๓๔ หมู่บ้าน ๖๖ ชุมชน มีประชากรทั้งหมดสูงถึง ๑๘๙,๙๑๑ คน โดยในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ด เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ นั้น เทศบาลได้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๔ เขต รวม ๒๕๒ หน่วยเลือกตั้ง โดยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากถึง ๑๔๗,๗๔๔ คน แต่กลับพบว่า มีผู้มาใช้สิทธิเลือกนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ดทั้งหมด จำนวน ๖๘,๙๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๐ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทั้งหมด ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ด ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดรวมจำนวน ๑๔๗,๒๑๔ คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมจำนวน ๖๘,๗๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๘ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด^๘ ซึ่งไม่ต่างกันมากนักและยังมีมีมาใช้สิทธิจำนวนน้อยไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ดังนั้นจากเวทีการร่วมประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะที่ทำงานด้านสื่อสารมวลชนจึงเป็นที่มาของคำถามที่ต้องการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นว่า “การสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเพื่อพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จะทำได้อย่างไร” ทั้งนี้ จากรูปแบบการบริหารท้องถิ่นของเทศบาลนครปากเกร็ดซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ด้วยจำนวนเขตการปกครองและประชากร คือ มีพื้นที่มากถึง ๓๔ หมู่บ้าน ถึง ๖๖ ชุมชน จึงได้รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๔ เทศบาลนครปากเกร็ดได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด ๖๖ ชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็น

^๘ แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐), เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี, (อัคราเนนา).

โอกาสที่จะหาแนวทางในการประยุกต์ใช้สื่อสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาชุมชนต่อไป

จากเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ร่วมกับเทศบาลนครปากเกร็ด ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้สื่อสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อสาธารณะที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด และแนวทางการประยุกต์ใช้สื่อสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้จะสามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบการแผนกลยุทธ์เพื่อการใช้สื่อสาธารณะในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น หรือนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบกิจกรรมด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ในลักษณะของการวางแผนยุทธศาสตร์ของสำนักหรือหน่วยงานที่ต้องการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์สร้างการมีส่วนร่วมที่ส่งผลให้เกิดการใช้สื่อสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๓.๓ เพื่อเสนอกลยุทธ์การสื่อสารสำหรับสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อสาธารณะที่มีต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนและแนวทางการประยุกต์ใช้สื่อสาธารณะในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

๑) การศึกษาศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนในการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสาธารณะมีต่อการเมืองท้องถิ่น โดยทำการค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา โดยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา คือ ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารได้แก่ ช่องทางสื่อมวลชน ช่องทางสื่อบุคคล และช่องทางสื่อออนไลน์

๒) การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมือง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา คือ ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ด้านติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการรณรงค์ทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการตัดสินใจทางการเมือง

๓) กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนในการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสาธารณะมีต่อการเมืองท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชน รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะโดยใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำข้อเสนอกลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และอิทธิพลของสื่อสาธารณะที่มีต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด

นนทบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นประชากรที่มีจำนวนนับได้แน่นอน (Finite population) คือ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด ที่ได้รับแต่งตั้งในปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๖๖ ชุมชน ชุมชนละ ๗ คน รวมเป็น ๔๖๒ คน^๙

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นประชากรที่มีจำนวนนับได้แน่นอน จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้แก่คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด ที่ได้รับแต่งตั้งในปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ จาก ๖๖ ชุมชน ชุมชนละ ๗ คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๖๒ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสนทนากลุ่มเฉพาะ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

คณะผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๖ ท่าน ดังนี้

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลและบทบาทของสื่อสาธารณะที่มีต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย รวม ๑๕ ท่าน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์/การเมืองท้องถิ่น	จำนวน ๒ ท่าน
กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน	จำนวน ๓ ท่าน
กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้นำ/ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน	จำนวน ๕ ท่าน
กลุ่มที่ ๔ กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน	จำนวน ๕ ท่าน

(๒) ผู้ร่วมในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus-Group Discussion) เพื่อร่วมกันวิเคราะห์แนวทางหรือกลยุทธ์ในการใช้สื่อสาธารณะเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง Purposive Sampling) จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกก็ได้ รวม ๑๐ ท่าน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์/การเมืองท้องถิ่น	จำนวน ๒ ท่าน
กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน	จำนวน ๒ ท่าน
กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้นำ/ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน	จำนวน ๒ ท่าน
กลุ่มที่ ๔ กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน	จำนวน ๔ ท่าน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษา คือ เขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม ๒๕๖๖

^๙ประกาศเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนฯ พ.ศ. ๒๕๖๖ (อัดสำเนา).

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสารมวลชน หมายถึง องค์กรสื่อที่นำเสนอข่าวและรายการที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม เข้าถึงประชาชนในหลากหลายกลุ่ม และมีความต้องการความเป็นอิสระในการสร้างสรรค์งานโดยปราศจากการแทรกจากกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ คือ เป็นสื่อที่ปราศจากอิทธิพลจากกลุ่มทุนเอกชนหรือรัฐบาล เนื่องจากไม่ต้องของบประมาณรัฐบาลหรือพึ่งทุนเอกชน ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ อาทิ ทีวีสาธารณะ เสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์ของส่วนท้องถิ่น หรือการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ อาทิ Facebook Line ในงานวิจัยนี้ หมายถึง สื่อสารมวลชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ช่องทางในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน ที่ส่งผลและมีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติทางการเมืองและทำให้ประชาชนรู้สึกว่าจะเข้าไปยุ่งกับกิจกรรมทางการเมืองต่างๆที่เกิดขึ้นหรือไม่ โดยผ่านช่องทางสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร, สื่อบุคคล เช่น ครอบครัว เพื่อน บุคคลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในสังคม, สื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Youtube ในงานวิจัยนี้ หมายถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งเป็นผลจากการที่ประชาชนได้เข้าไปใช้พื้นที่สื่อสารสาธารณะในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ทั้งในด้านติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการรณรงค์ทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง และด้านการตัดสินใจทางการเมือง ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การพัฒนาทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้แนวคิดการเป็นประชาธิปไตยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ภายใต้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมืองภาคประชาชน โดยพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนสู่ประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ คือ การแสดงออกซึ่งสะท้อนถึงความตื่นตัวและตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย การพิจารณาในที่นี้ได้แก่ การเข้าร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงประชามติ และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างอิสระ ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึงการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การใช้ช่องทางการสื่อสารที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นได้โดยการสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและเข้าถึงได้ การสนับสนุนการสนทนาและการโต้ตอบระหว่างประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่น การสร้างความเข้าใจและความรับรู้ในประชาชน การสนับสนุนความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาล การสนับสนุนการเป็นตัวแทนของประชาชน รวมถึงการสนับสนุนการแก้ไขข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ในเชิงวิชาการ งานวิจัยใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนงานสร้างการมีส่วนทางการเมือง การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การพัฒนากิจกรรมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๖.๒ ในเชิงปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แนวทางการสร้างการมีส่วนทางการเมืองท้องถิ่นโดยใช้สื่อสารสาธารณะ และกลยุทธ์การใช้สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๖.๓ มีการจัดทำข้อเสนอแนะโดยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนร่วมเสวนาและเปลี่ยนประเด็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ และค้นหาแนวทางการใช้สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๑.๖.๔ สามารถนำข้อมูลที่เป็นผลจากการวิจัยมาวางแผนกลยุทธ์เพื่อการใช้สื่อสารสาธารณะในการสร้างการมีส่วนทางการเมืองท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบกิจกรรมด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชน ในลักษณะของแผนยุทธศาสตร์ของสำนักหรือหน่วยงานที่ผู้วิจัยนำเสนอ ผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์สร้างการมีส่วนร่วมที่ส่งผลให้เกิดการใช้ผลประโยชน์ในงานวิจัยในวงกว้างต่อการใช้สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ผู้ศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร และรายงานการวิจัย ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าแนะนำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนในทางการเมือง
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง
- ๒.๕ บริบทพื้นที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารเป็นกระบวนการการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือข่าวสารระหว่างบุคคล โดยใช้สัญลักษณ์ ภาษา หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน การสื่อสารมีหลายวัตถุประสงค์ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ การส่งเสริมการทำงานร่วมกัน หรือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสื่อสารสามารถเป็นแบบภาษาพูด การเขียน สัญลักษณ์ ภาพถ่าย หรือสื่ออื่น ๆ ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นได้ ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากทัศนะจากผู้รู้หลากหลายท่านรวบรวมนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการสื่อสาร

ณรงค์ สมพงษ์^๑ ได้อธิบายว่า การสื่อสาร (communication) มาจากภาษาละติน "communis" ซึ่งหมายถึง ร่วมกัน คล้ายคลึงกัน (common) หมายถึง สิ่งที่มีร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการส่งหรือแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด ทัศนคติ จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง ตามความหมายนี้ การติดต่อสื่อสารจะต้องมีคู่สื่อสารเกิดขึ้น คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยมีสารที่จะส่ง และช่องทางการสื่อสารที่สารนั้นจะถูกส่งผ่านไปด้วย

^๑ณรงค์ สมพงษ์, สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๔.

ส่วน**จุฑาพรรธ (จามจรี) ผดุงชีวิต**^๒ ได้ให้ทัศนะว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการซึ่งปัจเจกแต่ละบุคคลในบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็กลุ่มเครือญาติ องค์กร และสังคมชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ตอบสนองและสร้างข้อมูลข่าวสารเพื่อที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับบริบทหรือสภาพแวดล้อมและผู้อื่นในสังคม

เสนาะ ตีเยาว์^๓ ให้ความหมายว่า การสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการส่ง และรับสัญลักษณ์ การส่งข้อมูลความคิด อารมณ์ ความชำนาญ และอื่น ๆ โดยการใชัสัญลักษณ์ คำ รูปภาพ ตัวเลข แผนภูมิ และอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความหมายขึ้นในใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่บุคคลเหล่านั้นมีประสบการณ์ในชีวิตอย่างเดียวกัน หรือการสื่อสารเป็นกระบวนการซึ่งส่งความคิดที่กระทำขึ้นอย่างฉลาด ลึกซึ้ง โดยอาศัยปฏิภริยาระหว่างกัน การควบคุมซึ่งกันและกัน และความเข้าใจจากแหล่งหนึ่งไปยังผู้รับโดยตั้งใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับ ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำโดยบุคคลเดียวหรือหลายคนในการส่งและรับข่าวสาร ซึ่งอาจถูกบิดเบือนด้วยสิ่งรบกวนภายใต้สภาพผลกระทบ และโอกาสทำให้เกิดข้อมูลย้อนกลับ ดังนั้น คำว่า การสื่อสารอาจถูกนำไปใช้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ๒ ประการ คือ อาจหมายถึง กระบวนการส่งข่าวสาร จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งหรืออาจหมายถึง กระบวนการที่บุคคลหนึ่ง ก่อให้เกิดความหมายขึ้นในใจของอีกบุคคลหนึ่งโดยอาศัยข่าวสาร

และ **ศุภชัย ยาวะประภาช**^๔ อธิบายเพิ่มเติมว่า การสื่อสารมีความสำคัญในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพาอาศัยกันจำเป็นอย่างยั้งต้องใชั การสื่อสาร เป็นเครื่องมือ เพราะการ สื่อสารเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อของคนในสังคมจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง หรือจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตที่ลักษณะตอบกลับจากผู้รับสารส่งสารตอบกลับไปยังผู้ส่งสารอีกด้วย และระดับการสื่อสารเกิดขึ้นในระดับบุคคล กลุ่มและองค์กร และระดับสังคมหรือระดับมวลชน

ดังนั้น การสื่อสาร จึงเป็นกระบวนการส่งและรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจเป็นคำพูด การเขียน การแสดงท่าทางจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายที่ตรงกัน ซึ่งการพิจารณาความหมายในการสื่อสาร ในบางกรณีต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมสื่อสารเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งการสื่อสารนั้นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ ๓ ประการ ได้แก่ ผู้ฟังข่าวสาร (sender) ผู้รับข่าวสาร (receiver) และตัวข่าวสาร (message) เมื่อนำมารวมกันจึงจะเรียกว่า “เป็นการสื่อสาร” ในส่วนกระบวนการสื่อสารเป็นการสื่อความหมายของมนุษย์มาจากกระบวนการสื่อสาร ซึ่งกระบวนการสื่อสารต้องเริ่มต้นจากผู้ส่งสาร ผู้ส่งพยายามเรียบเรียงความคิดนั้นออกมาเป็นคำพูดสัญลักษณ์ โดยการส่งข่าวสารที่ใชัวาจาได้แก่ การใช้คำพูด การเขียน ส่วนข่าวสารที่ไม่ใชัวาจา ได้แก่

^๒จุฑาพรรธ (จามจรี) ผดุงชีวิต, **วัฒนธรรม การสื่อสารและอัตลักษณ์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๕.

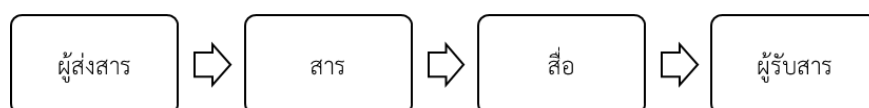
^๓เสนาะ ตีเยาว์, **การสื่อสารในองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๔๒.

^๔ศุภชัย ยาวะประภาช, **นโยบายสาธารณะ**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๔๙.

การใช้สื่อสัญลักษณ์เป็นสื่อในการส่งข่าวสาร การส่งข่าวสารที่สำคัญ ช่องรับข่าวสารเป็นการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ส่งไปยังผู้รับข่าวสารตีความหมายของผู้รับการแปลความหมายเป็นข่าวสารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน และให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการตีกลับของกระบวนการติดต่อสื่อสาร ถึงความรู้สึกของผู้รับสารและผู้รับสารก็จะกลายเป็นผู้ส่งสารซึ่งมีรูปแบบของการย้อนกลับอาจแตกต่างกันไป

๒.๑.๒ ลักษณะของการสื่อสาร

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร^๕ ได้ให้ทัศนะว่า รากฐานการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์และการสื่อความหมายของมนุษย์มาจากกระบวนการสื่อสาร ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นข้อเท็จจริงที่ตรงไปตรงมาที่สุดโดยประกอบด้วยตัวแหล่งสารหรือตัวผู้ส่งสาร สารที่ส่งออกไปเพื่อการสื่อประสบการณ์และความหมาย ช่องทางในการ สื่อสารหรือตัวสื่อ นำสารนั้นไป ตัวผู้รับสาร และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารนั้น กระบวนการสื่อสารอาจมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งกระบวนการสื่อสารพื้นฐานมีส่วนประกอบ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๑ กระบวนการสื่อสาร (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร)

ด้าน **ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์**^๖ ได้อธิบายถึงกระบวนการติดต่อสื่อสารว่าเป็นกระบวนการที่แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทัศนคติ ความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งกระบวนการสื่อสารมีดังนี้

๑. ผู้ส่งสาร (Sender) หมายถึง ผู้พูด ผู้เขียน ผู้แสดง มีข่าวสาร ความคิดเห็นหรือความจริงที่ต้องการส่งไป เรียกว่า ความคิด (Ideation) ความคิดนี้สำคัญที่สุดและเป็นพื้นฐานของข่าวสาร ความคิดเกิดขึ้นตามเหตุผล ความคิดจะลึกซึ้งเพียงไรขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้คิดจะส่งสาร ผู้ส่งความคิดเป็นลำดับขั้น คิดให้แจ่มแจ้งและมีความหมายก่อนส่งข่าวสารไป

๒. ส่งรหัส (Encoding) คือ ผู้ส่ง พยายามเรียบเรียงความคิดนั้นออกมาเป็นคำพูด สัญลักษณ์ การแสดง การส่งรหัส เป็นสิ่งจำเป็นเพราะข่าวสารจะส่งผ่านไปยังผู้อื่นได้ก็ด้วยการมีสื่อด้วยเหตุนี้ ถ้าผู้ส่งสามารถใช้สื่อได้ถูกต้องและง่ายก็สะดวกแก่ผู้รับ

๓. ข่าวสาร (Message) ข่าวสารที่ใช้แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ ข่าวสารที่ใช้วาจาได้แก่ การใช้คำพูด การเขียน ส่วนข่าวสารที่ไม่ใช้วาจา ได้แก่ การใช้สื่อสัญลักษณ์เป็นสื่อในการส่งข่าวสาร การ

^๕สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๖. (กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์ พรีนติ้ง, ๒๕๕๕), หน้า ๔.

^๖ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๔๖-๑๔๗.

ส่งข่าวสารที่สำคัญ คือ ประสิทธิภาพของสื่อที่ส่งไปยังผู้รับจะต้องมีคุณสมบัติหลายประการ เพื่อที่ว่าข่าวที่เผยแพร่ออกไปมีผลกับผู้รับแน่นอนประสิทธิภาพของสื่อสารมีดังนี้^๗

๓.๑ ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ข้อมูลที่ได้มา ถ้ามาจากแหล่งที่ผู้รับเชื่อถือได้ก็จะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการให้ข่าวสาร ความคิดเห็นจะเปลี่ยนรูปไปตามเป้าหมายเดิมของการสื่อสารหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือในตัวผู้ส่งสารหรือแหล่งข่าวสาร

๓.๒ ความกลมกลืน คำพูด และท่าทางซึ่งประกอบขึ้นเป็นข่าวของการติดต่อสื่อสาร ต้องให้เหมาะสม กลมกลืนเข้ากันได้กับสภาพแวดล้อมควรเปิดโอกาสให้ผู้รับผู้ส่งมีส่วนร่วมด้วย

๓.๓ เนื้อหา เนื้อหาของข่าวสารที่เผยแพร่ออกไปต้องมีความหมาย มีหลักฐานอ้างอิง ไม่ใช่คำพูดลอย ๆ

๓.๔ ความต่อเนื่อง ข่าวสารเผยแพร่ ไปต้องติดต่อเป็นเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ต้องทำบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดผลที่แน่นอน

๓.๕ ช่องทางที่ส่งข่าวสาร การที่จะเผยแพร่ข่าวสาร ไปยังคนหมู่มากที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ควรอาศัยเครื่องมือหลายอย่างประกอบกัน เช่น วิทยุ โทรทัศน์หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว เป็นต้น

๓.๖ ความชัดเจน ข่าวสารที่ส่งไป ต้องมีความชัดเจนไม่กำกวม ไม่คลุมเครือง่ายต่อการตีความหมาย ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ ได้รับความชัดเจน

๓.๗ ความสามารถของผู้รับ ควรคำนึงถึงผู้รับว่าเป็นใคร มีความสามารถเพียงใดในการรับ มิฉะนั้นข่าวสารที่ส่งไปก็ไม่มีประโยชน์

๔. ช่องรับข่าวสาร (Channel) ช่องรับข่าวสารเป็นการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง เช่น กระดาษใช้สำหรับการเขียนจดหมาย ไมโครโฟนใช้สำหรับการกระจายข่าวสาร การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีช่องทางข่าวสารที่เหมาะสมกับข่าวสารที่ส่งไป การพูดจាកันทางโทรศัพท์ไม่เหมาะกับงานวิชาการด้านเทคนิค มีแผนผังไดอะแกรม ความต้องการของผู้รับก็เช่นกัน ทำให้ต้องเลือกช่องรับข่าวสารที่เหมาะสม ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก การส่งข่าวสารทางหนังสือก็จะไม่มีประโยชน์^๘

๕. ผู้รับ (Receiver) ผู้รับข่าวสารได้ดี ต้องสอดคล้องกับสื่อ เช่น ถ้าสื่อด้วยคำพูดผู้รับต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังแล้วจับใจความได้ ถ้าสื่อด้วยการเขียน ผู้รับต้องอ่านแล้วจับใจความได้ เข้าใจโดยพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้รับ ดังนี้^๙

๕.๑ วัยของผู้รับ วัยแต่ละวัยมีความเข้าใจต่างกัน แม้แต่คำพูดที่ใช้ก็แตกต่างกัน

^๗จิตลักษณะ แสงอุไร, การสื่อสารของมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๗๑.

^๘สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์ พรีนติ้ง, ๒๕๕๕), หน้า ๒๘-๒๙.

^๙ชวนะ ภวกานันท์, การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๘), หน้า ๑๕๖.

๕.๒ เพศ ชายและหญิงมีความสนใจแตกต่างกัน วิทยุที่ส่งในภาคกลางวันมักจะ คำนึงถึงผู้ฟังที่เป็นกลุ่มแม่บ้าน

๕.๓ การศึกษา ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ความเข้าใจในเรื่องที่พูดต่างกันรวมทั้ง ลักษณะทางวิชาชีพที่ศึกษา

๕.๔ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ จะมีความต้องการและรสนิยมต่างกัน

๕.๕ บริเวณที่อยู่อาศัย หากบ้านอยู่ห่างไกล การส่งข่าวสารจะเป็นอีกลักษณะหนึ่ง รวมทั้งการคำนึงถึงผู้รับด้วยว่ามีสื่อที่จะรับได้หรือไม่

๕.๖ ศาสนา ศาสนาต่างกัน ความคิดเห็น ความเชื่อ ความศรัทธาจะต่างกันผู้ส่งต้อง คำนึงถึงผู้รับว่านับถือศาสนาใด

๕.๗ เชื้อชาติและภาษาที่ต่างกัน ทำให้การใช้ภาษา สัญลักษณ์รวมทั้งการแปลผล ข้อมูลแตกต่างกันไปด้วย

๖. การถอดรหัส (Decoding) เป็นกระบวนการตีความหมายของผู้รับการแปลความหมาย เป็นข่าวสารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ขั้นตอนแรกผู้รับต้องเป็นผู้รู้ข่าวสารก่อนแล้วจึงตีความ การถอดรหัสมีผลขึ้นกับประสบการณ์ของผู้รับการประเมินผลของผู้รับ ภาษา ท่าทางและความคาดหวัง ของผู้รับ เช่น การถอดรหัสจะเกิดปัญหาขึ้น เมื่อฝ่ายบริหารถามพนักงานว่า เขาต้องการทำงานนอก เวลาในวันสุดสัปดาห์หรือไม่ อาจเกิดความเข้าใจไปคนละทาง ผู้ถามเข้าใจว่าการให้มาทำงานนอก เวลาเป็นการแบ่งปันประโยชน์ให้เพิ่มขึ้น เป็นความปรารถนาดีแต่ผู้ฟังกลับเข้าใจว่าถูกขอให้มาทำงาน เพิ่มเติมทั้ง ๆ ที่เป็นวันหยุดควรจะได้พักผ่อน

๗. สิ่งรบกวน (Noise) สิ่งรบกวนที่ทำให้การส่งสารเกิดความเข้าใจผิด และตีความหมาย ผิดไป เสียงอาจหมายถึงความไม่ตั้งใจฟัง สิ่งที่ขาดประสิทธิภาพ เสียงไม่ชัดเจน เสียงค่อยสามารถเกิด ได้ทุกขั้นตอนของการติดต่อสื่อสาร เช่น เสียงวิทยุถูกรบกวนด้วยอากาศที่ไม่ดี สิ่งรบกวนจะเกิดขึ้น ในช่วงของการส่งรหัสและการถอดรหัส

๘. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการติกลับของกระบวนการ ติดต่อสื่อสาร ถึงความรู้สึกของผู้รับสารและผู้รับสารก็จะกลายเป็นผู้ส่งสารซึ่งมีรูปแบบของการ ย้อนกลับแตกต่างกันไป บางทีก็เป็นการย้อนกลับจากผู้รับ บางทีผู้รับไม่แสดงออก แต่ก็มีการ ย้อนกลับทางอ้อมจากบุคคลอื่น ๆ ถ้าไม่มีข้อมูลย้อนกลับฝ่ายจัดการจะไม่รู้หรือรู้สายเกินไปที่จะแก้ไข สถานการณ์

ทั้งนี้ ลักษณะของการสื่อสารมีลักษณะธรรมชาติที่ค่อนข้างซับซ้อนหลายประการโดยเป็น การสื่อสารเป็นกระบวนการแห่งพลวัต สื่อสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนผ่านไม่ถาวรยั่งยืน สื่อสารทำให้มนุษย์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์และคนอื่นก่อนสะท้อนย้อนดูตัวเอง สื่อสารเป็นระบบแห่งสัญลักษณ์ สื่อสารเป็นระบบ สื่อสารเกี่ยวพันกับการอนุมานอ้างอิง และสื่อสารซึ่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ตามมา^{๑๐}

^{๑๐}ชวนะ ภวภานันท์, **ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕), หน้า ๒-๓.

Ferguson S.D.^{๑๑} ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การออกแบบเนื้อหาสารว่า สารหรือข้อความต่าง ๆ นั้นจะต้องอยู่ภายใต้หัวข้อ ดังต่อไปนี้

๑) การยกตัวอย่างประกอบ (supporting materials) การให้ตัวอย่างประกอบในเนื้อหา การสื่อสารนั้นเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับสารเกิดการยอมรับสารได้ง่ายขึ้น อาทิ เหตุการณ์ กรณีศึกษา การใช้รูปภาพ ข้อมูลหรือสถิติ

๒) การนำเสนอสารด้านเดียวและสองด้าน (one-sided versus two-sided argumentation) การนำเสนอสารทั้งสองด้าน คือ การนำเสนอทั้งข้อดีและข้อเสียของข้อความนั้น ๆ ซึ่งจะมีผลต่อการโน้มน้าวใจแก่กลุ่มเป้าหมายมากกว่าการนำเสนอสารเพียงด้านเดียวเท่านั้น

๓) การสรุปสารแบบชัดเจนกับการสรุปโดยนัย (explicit versus implicit conclusions) โดยปกติแล้วการสรุปเนื้อหาสารทั้งหมดจะให้ความชัดเจน และอาจมีการทิ้งท้ายให้ ผู้รับสารได้ลองคิดวิเคราะห์ ซึ่งนักวิจัยได้เสนอว่าผู้ส่งสารควรปล่อยให้ผู้รับสารได้สรุปเองในตอนท้าย เพื่อให้ผู้รับสารได้ตัดสินใจเองโดยที่ผู้รับสารจะอ้างอิงจากประสบการณ์ส่วนตัว

๔) การให้ภาพประกอบและความชัดเจนของเนื้อหา (visual and vivid content) ใน การนำเสนองานโฆษณาสินค้า ผู้ส่งสารจะใช้รูปภาพประกอบเนื้อหาที่มองเห็นและเข้าใจ ได้ง่าย ใน การใช้รูปภาพจะทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจสารได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะมีผลต่อการโน้มน้าวใจ ผู้รับสาร ได้มาก

๕) การนำเสนอเนื้อหาเชิงบวกกับเนื้อหาเชิงลบ (positive versus negative content) ในการนำเสนอสารสามารถนำเสนอได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เนื้อหาสารที่นำเสนอในเชิง ลบนั้นจะ ให้ผลในการยอมรับสารได้มากกว่าในเชิงบวก เนื่องจากผู้รับสารส่วนมากมีแนวโน้มที่จะรับ สารที่มี เนื้อหาในการต่อต้านมากกว่าสารที่นำเสนอมาในเชิงบวก

๖) การกระตุ้นด้วยอารมณ์ (emotional appeals) มีการยืนยันว่าระดับทาง อารมณ์นั้น เป็นสิ่งจำเป็น ผู้รับสารจะรับสารได้มากขึ้นด้วยมิติด้านความรู้สึก เช่น การกระตุ้นด้วย ประเด็นที่ สำคัญในสังคมช่วงขณะเวลานั้น เป็นต้น

๗) การกระตุ้นให้กลัว (fear appeals) ผู้เชี่ยวชาญบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการ กระตุ้นให้ เกิดความกลัวอย่างรุนแรงกับกลุ่มเป้าหมายที่เห็นว่าจะได้ผลในการยอมรับสาร แต่อย่างไรก็ ตาม ใน การยอมรับสารด้วยวิธีกระตุ้นความกลัวจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ อายุ ระดับ ความรู้สึก เป็นต้น

๘) การนำเสนอเนื้อหาสารที่สร้างสรรค์และอารมณ์ขัน (creativity and humor) การ สื่อสารที่ได้ผลดีนั้น เนื้อหาสารควรสอดแทรกอารมณ์ขันลงไป เพราะเนื้อหาสารที่สร้างสรรค์จะ ทำ ให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกสนุก ซึ่งแนวโน้มที่ผู้รับสารเข้าใจและยอมรับสารนั้นๆ ได้มากยิ่งขึ้น

๙) การกระตุ้นด้วยกลุ่มอ้างอิง (reference group appeals) กลุ่มอ้างอิง จะหมายถึง ผู้รับสารเป็นสมาชิกในกลุ่มหนึ่ง ๆ หรือผู้รับสารปรารถนาต้องการอยากจะเป็น ซึ่งกลุ่ม อ้างอิงจะ

^{๑๑}Ferguson S.D., *Communication Planning*, (California: Thousand Oaks, 1999), pp. 162-168.

สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของภูมิภาค อายุ อาชีพ งานอดิเรกหรือสิ่งที่สนใจ และ แนวทางนี้ จะประสบความสำเร็จโดยเฉพาะกับกลุ่มวัยรุ่น

Warnick, B. & Inch, E.S.,^{๑๖} ได้อธิบายถึง การสื่อสารเชิงกลยุทธ์อื่น ๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องในการเลือกใช้รูปแบบ วิธีการสื่อสาร ซึ่งกลยุทธ์ทางการสื่อสารนั้นจะต้องพิจารณาวิธีการ สื่อสารที่เหมาะสมตามสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ข้อเท็จจริง (facts) หมายถึง ข้อมูลที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง โดยข้อเท็จจริง นี้ขึ้นอยู่กับ แหล่งข้อมูลของข้อมูลด้วยว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

๒) สถิติ (statistics) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นตัวเลข ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งต่าง ๆ แสดงการเพิ่มลด ให้เน้นถึงปริมาณมากน้อย

๓) คำนิยาม (definitions) คือ คำอธิบายความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสั้น ๆ ง่าย ๆ ซึ่งมีความสำคัญในการตกลงหรือทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้สร้างสารและผู้รับสาร โดยเฉพาะเมื่อ สารมีความเป็นนามธรรม จึงเป็นเรื่องยากหรือเป็นสิ่งที่ผู้รับสารไม่คุ้นเคย

๔) คำบรรยาย (explanation) คือ คำอธิบายในรายละเอียดที่มีความยาวและมีความ ชัดเจนกว่าคำนิยามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้สร้างต้องการชี้ให้เห็นประเด็นปลีกย่อยต่าง ๆ การใช้คำ บรรยายจะเหมาะสมกับสารที่มีความสลับซับซ้อน

๕) การพรรณนา (description) เป็นการวาดภาพด้วยถ้อยคำ (word picture) ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับสารเห็นภาพในสิ่งที่สื่อสารได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้รับสารเห็นภาพ ตามที่ผู้ส่ง สารต้องการได้ รวมทั้งอาจจะช่วยกระตุ้นอารมณ์ในเนื้อสารด้วยการสร้างสารที่เป็นเรื่องราวใน จินตนาการหรือเรื่องสมมติ

๖) คำรับรอง (testimony) คือ การใช้คำพูดหรือข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้อื่นเพื่อ รับรองหรือยืนยันสารที่ต้องการสื่อ โดยผู้สร้างสารต้องการให้ผู้รับสารรู้ว่ายังมีบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นด้วย หรือสนับสนุนความคิดของผู้สร้างสาร คำรับรองนั้นแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ คำรับรองจาก ผู้เชี่ยวชาญ (expert testimony) คำรับรองจากผู้มีชื่อเสียง (celebrity or prestige testimony) และคำรับรองจากบุคคลทั่วไป (lay testimony)

๗) ตัวอย่าง (examples) เป็นการยกเรื่องราวหรือเหตุการณ์เพื่อประกอบคำอธิบาย ซึ่ง จะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเห็นภาพและเข้าใจในตัวสารได้ง่ายขึ้น และยังทำให้สารนั้นดูน่าสนใจ และมี สีสันมากยิ่งขึ้น

๘) การเล่าเรื่อง (narrative) การใช้การเล่าเรื่องมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน ให้กับผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาสาร โดยมีประสบการณ์ ร่วมกับเรื่องราว นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยในการสร้างความจดจำได้ดีกว่าอีกด้วย

๙) การเปรียบเทียบ (comparison) เป็นการสร้างความเข้าใจโดยใช้ของสองสิ่งหรือสอง เรื่องราวมาเทียบเคียงกัน

^{๑๖}Warnick, B. & Inch, E.S., *Critical Thinking and Communication: The Use of Reason in Argument*, 2nd ed., (New York: Macmillan, 1994), pp. 102-103.

๑๐) การแสดงความขัดแย้ง (contrast) เป็นการเปรียบเทียบที่เน้นให้เห็นข้อแตกต่าง ซึ่งผู้สร้างสารจะใช้เมื่อต้องการเน้นความสำคัญของสารโดยชี้ให้เห็นผลต่าง และควรจะเป็นผลต่างที่ชัดเจน

๑๑) การอุปมาอุปไมย (analogy) วิธีนี้จะเป็นการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกันเลย แต่จะเปรียบเทียบให้เห็นความสัมพันธ์หรือความคล้ายคลึง ซึ่งจะทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจง่ายขึ้น

David K. Berlo^{๑๓} ได้กล่าวว่า เนื่องจากกระบวนการสื่อสารนั้นต้องใช้กระบวนการคิดและการใช้ภาษา กระบวนการส่งและรับ ตลอดจนกระบวนการของการแลกเปลี่ยนข่าวสารเพื่อความเข้าใจร่วมกัน เบอร์โล ได้อธิบายพฤติกรรมของการสื่อสาร คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบทางการสื่อสารที่เรียกว่า SMCR มาจากคำว่า แหล่งสาร (Source) สาร (Message) ช่องทาง (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้เป็นส่วน ๆ โดยอิสระได้ เขาเชื่อว่ากระบวนการสื่อสารจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ขององค์ประกอบทั้ง ๕ ในกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะผู้ส่งสารและความสามารถในการรับสารของผู้รับสารเช่นเดียวกัน ไม่ว่าสารเหล่านั้นจะผ่านช่องทางรูปหรือการมองเห็น (Seeing) รส (Tasting) กลิ่น (Smelling) เสียง (Hearing) หรือสัมผัส (Touching) องค์ประกอบทั้ง ๕ นี้จะมีอิทธิพลต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

Encode		Decode	
ผู้รับสาร	สาร	ช่องทาง	ผู้รับ
ทักษะในการส่งสาร	องค์ประกอบย่อยของ	การมองเห็น	ทักษะในการรับสาร
ทัศนคติ	สาร	การได้ยิน	ทัศนคติ
ความรู้	เนื้อหาของสาร	การสัมผัส	ความรู้
ระบบสังคมและ	การจัดเรียงลำดับสาร	การดมกลิ่น	ระบบสังคมและ
วัฒนธรรม	รหัสสาร	การชิมรส	วัฒนธรรม

แผนภูมิที่ ๒.๒ รูปแบบการสื่อสารของเบอร์โล (BERLO'S MODEL OF COMMUNICATION)

รูปแบบการสื่อสารของเบอร์โล (Berlo's Model of Communication) นี้แสดงให้เห็นว่ามีหลายองค์ประกอบ สารซึ่งบรรจุเนื้อหา (Content) อาจจะถูกส่งไปในลักษณะรหัสเฉพาะ (Code) มีรูปแบบ (Structure) และอาจจะได้รับปฏิบัติ (Treated) แตกต่างกันไป โดยผู้อื่น และสารสามารถส่งได้หลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นส่งผ่านบุคคล ผ่านวิทยุ ผ่าน โทรทัศน์ หรือผ่านอินเทอร์เน็ต ผลกระทบก็จะกลับมาในรูปแบบกระบวนการในทิศทางเดิมเช่นกัน สามารถอธิบายองค์ประกอบการสื่อสาร SMCR ได้ดังนี้

^{๑๓}David K. Berlo, *The Process of Communication*, (New York: Holt, Rinehart and Winston, 2001), pp. 213-215.

๑. แหล่งของสารหรือผู้ส่ง (S: source) ในที่นี้หมายถึงพลตรีจำลอง ศรีเมือง ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการ สื่อสาร โดยมีความสามารถในการ "การเข้ารหัส" (encode) เนื้อหาข่าวสารมีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับเพื่อผลในการสื่อสาร มีความรู้เกี่ยวกับ ข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และควรมีความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับตลอดจนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับ

๒. ข้อมูลข่าวสาร (M: message) เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสารในที่นี้อาจหมายถึง ประวัติ บทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งทางการเมือง ภาพลักษณ์

๓. ช่องทางในการส่ง (C: channel) หมายถึง การที่จะส่งข่าวสาร โดยการให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัส ทั้ง ๕ หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การ ได้ยิน การดูการสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้สนับสนุน สื่อมวลชน วิทยุโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เอกสารแนะนำตัวของนักการเมือง เป็นต้น

๔. ผู้รับ (R: receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถใน "การถอดรหัส" (Decode) สาร เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม เช่นเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่ง จึงจะทำให้การสื่อความหมาย หรือการสื่อสารนั้นได้ผล ในที่นี้หมายถึง ประชาชนในกรุงเทพมหานคร และขยายไปยังประชาชนทั่วประเทศ

จะเห็นได้ว่า เป็นรูปแบบการสื่อสาร ที่มีความเกี่ยวข้องในการเลือกใช้รูปแบบ วิธีการสื่อสาร วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมตามสถานการณ์ อาจเป็นการอธิบายความหมาย การเล่าเรื่อง ประกอบ เป็นต้นพลวัตกรรมการสื่อสารเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบทางการสื่อสารที่เรียกว่า SMCR มาจากคำว่า แหล่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้เป็นส่วน ๆ โดยอิสระได้ เขาเชื่อว่ากระบวนการสื่อสารจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ส่งสารและความสามารถในการรับสารของผู้รับสารเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ในปัจจุบันรูปแบบการสื่อสารหรือสื่อสารสาธารณะมีหลายประเภทที่ทำหน้าที่เป็นเวทีในการแบ่งปันข้อมูลและความบันเทิงกับประชาชนทั่วไป ประเภททั่วไปบางประเภท ได้แก่

๑) โทรทัศน์: โทรทัศน์เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารสาธารณะที่ได้รับความนิยมซึ่งออกอากาศรายการข่าว สารคดี รายการทีวี และเนื้อหาภาพอื่นๆ สู่ผู้ชมในวงกว้าง

๒) วิทยุ: สถานีวิทยุกระจายเสียงข่าว เพลง รายการทอล์คโชว์ และเนื้อหาเสียงอื่นๆ ผ่านคลื่นวิทยุ ทำให้ผู้ฟังจำนวนมากสามารถเข้าถึง

๓) หนังสือพิมพ์: หนังสือพิมพ์ให้บริการบทความข่าวที่ตีพิมพ์ บทบรรณาธิการ บทความ แสดงความคิดเห็น และเนื้อหาที่เป็นลายลักษณ์อักษรอื่นๆ เพื่อแจ้งและดึงดูดผู้อ่าน

๔) นิตยสาร: นิตยสารครอบคลุมหัวข้อต่างๆ มากมาย รวมถึงข่าวสารไลฟ์สไตล์ แฟชั่น สุขภาพ และอื่นๆ พวกเขา มักจะนำเสนอบทความเชิงลึกและเรื่องราวเด่นๆ

๕) แพลตฟอร์มออนไลน์: ด้วยการถือกำเนิดของอินเทอร์เน็ต สื่อสาธารณะได้ขยายไปสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ข่าว บล็อก แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย และบริการสตรีมมิ่ง แพลตฟอร์มเหล่านี้นำเสนอรูปแบบเนื้อหาที่หลากหลาย รวมถึงบทความ วิดีโอ พอดแคสต์ และอื่นๆ อีกมากมาย

๖) การแพร่ภาพสาธารณะ: หน่วยงานกระจายเสียงสาธารณะ เช่น สถานีวิทยุโทรทัศน์สาธารณะ ได้รับทุนจากรัฐบาลหรือการบริจาคจากสาธารณะ และมีเป้าหมายที่จะจัดให้มีรายการการศึกษาและข้อมูลแก่สาธารณะ

๗) โซเชียลมีเดีย: แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Twitter, Instagram และ YouTube ได้กลายเป็นช่องทางยอดนิยมสำหรับการแบ่งปันข่าวสาร ความคิดเห็น และเนื้อหาความบันเทิงกับผู้ชมในวงกว้าง

๒.๑.๓ วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย

ในทางรัฐศาสตร์มีการจำแนกวัฒนธรรมการเมืองออกเป็น ๓ ประเภท โดย งานคสาสสิกของ Almond and Verba^{๑๔} ซึ่งตีพิมพ์ในปี ๑๙๖๕ คือ วัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำแคบ (Parochial Political Culture) วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) และวัฒนธรรมการเมืองแบบการมีส่วนร่วม (Participation Political Culture) อย่างไรก็ตาม ในสภาพแห่งความเป็นจริงนั้น ฐานคิดของสามแนวคิดดังกล่าวมักมีการผสมผสานกันอยู่เสมอ ทำให้จำแนกวัฒนธรรมการเมืองในรูปแบบต่างๆ ได้จำแนกไว้ ๓ แบบ คือ

๑) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมไพร่ฟ้า (Parochial-subject Political Culture) เป็นวัฒนธรรมแบบที่ประชาชนไม่ยอมรับอำนาจในแบบดั้งเดิม เช่น อำนาจของหัวหน้าเผ่าหรือเจ้าของที่ดินแต่ประชาชนเริ่มมีความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองที่สลับซับซ้อนมากขึ้นหรือยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลางแทนที่จะยอมรับอำนาจของหัวหน้าเผ่า แต่ยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมืองหรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๕}

๒) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (Subject-participant Policed Culture) ในวัฒนธรรมการเมืองแบบนี้ ประชาชนกลุ่มหนึ่งมีความสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง และมีจิตสำนึกทางการเมืองสูง แต่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งก็เฉื่อยชาไม่สนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง โดยยังยอมให้อำนาจรัฐแบบปราศจากเงื่อนไขวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งมีการผสมกันในลักษณะเช่นนี้จะทำให้การเมืองไม่มั่นคง เพราะว่าประชาชนในกลุ่มที่ต้องการเมืองนั้นมีจำนวนน้อยอยู่ในสังคมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบการมีส่วนร่วมก็จะถูกดันจากกลุ่มคนที่อยู่ในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ในสังคม เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าที่เน้นทางด้านอำนาจนิยม ถ้าหากในระยะยาวมีการจัดตั้งองค์กรหรือกลไกทางการเมืองและสถาบันต่างๆ ขึ้นภายในใต้รัฐธรรมนูญ เช่น พรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการกึ่งและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าถูกผสมผสานกันขึ้นจะทำให้มีความโน้มเอียงไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม การจะทำให้ระบบประชาธิปไตยเจริญงอกงามขึ้นมีความต่อเนื่องยาวนาน วัฒนธรรมทางการเมือง

^{๑๔} Almond G. A. and Verba S., *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation*. Boston: Little, Brown and Company. (1965), p.12.

^{๑๕} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย*, กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร,(๒๕๕๙), หน้า ๔.

แบบมีส่วนร่วมอาจจะมีอิทธิพลทำให้ประชาชนที่โน้มเอียงไปทางอำนาจนิยมเปลี่ยนท่าที และทัศนคติ เกิดเป็นลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไปร์ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม^{๑๖}

๓) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมการมีส่วนร่วม (Parochial Participant Political Culture) หมายถึง สภาพระบอบการเมืองที่สังคมประกอบไปด้วยคนหลายเชื้อชาติ กลุ่มคนในแต่ละภาคหรือพื้นที่ แต่ละเชื้อชาติ และคนแต่ละพื้นที่จะมีความจงรักภักดีอย่างแน่นแฟ้นต่อกลุ่มของตน เป็นลำดับแรก และทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะเน้นการแสวงหาประโยชน์เฉพาะกลุ่มเชื้อชาติและพื้นที่ที่ให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้ ในระบบการเมืองหลายกลุ่มจะมีความสำคัญทางการเมืองสูง ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองต่อกัน และไม่ยอมประนีประนอมทางการเมือง ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศแอฟริกาที่มีหลายเผ่าที่มีความสำคัญในผลประโยชน์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซียและสิงคโปร์ เป็นที่น่าสังเกตว่า พัฒนาการของประเทศไทยในปัจจุบันที่มีความขัดแย้งทางการเมืองเป็นกลุ่มสี มีลักษณะทางการแสดงออกทางการเมืองในประเภทของวัฒนธรรมการเมืองนี้^{๑๗}

การที่วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงได้รับความนิยมภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง และการเอาชนะค่ายอูดมการณ์คอมมิวนิสต์โดยฝ่ายเสรีนิยมประชาธิปไตยในยุคหลังสงครามเย็น โดยเฉพาะประเทศในโลกที่สาม พยายามบ่มเพาะและสร้างค่านิยมแห่งชนชาติด้านประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการพัฒนาระบบสถาบันการเมือง ทั้งนี้ จิตสำนึกหรือวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยจะปรากฏผ่านพฤติกรรมทางการเมือง ได้ดังนี้^{๑๘}

๑) จิตสำนึกที่ความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย โดยการออกมาปกป้องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งความศรัทธาดังกล่าวต้องมีขึ้นในหมู่ชนชั้นนำและประชาชน

๒) จิตสำนึกเรื่องสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ฯลฯ

๓) จิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิตนเองและปกป้องสิทธิของผู้อื่น โดยการปกป้องสิทธิของตนเองต่อไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น ต้องไม่ยอมให้มีการกีดกันการใช้สิทธิเลือกตั้งของตนเองหรือผู้อื่น

๔) จิตสำนึกการยอมรับในเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย เพื่อยุติข้อขัดแย้งด้วยการยอมรับในเหตุผลของมนุษย์อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยการแสดงออกผ่านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือการลงประชามติ เป็นต้น

๕) จิตสำนึกเรื่องหลักความเสมอภาค คือ ความเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน ไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว และประเด็นอื่นๆ ส่วนการเสมอภาคในทางการเมือง คือ การที่ประชาชนสามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติหนึ่งคนมีหนึ่งเสียงเท่ากัน และใช้

^{๑๖}วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, รายงานเรื่องกลไกเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในสังคมไทย. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.,(๒๕๕๘), หน้า ๑๕-๑๗.

^{๑๗}มานิติ สันตะพันธ์. วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: รัฐธรรมนูญที่แท้จริงซึ่งยังไม่เคยถูกยกเลิก. <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1014>, (สืบค้นเมื่อ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖)

^{๑๘}สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย, กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร,(๒๕๕๙), หน้า ๔.

หลักการเสียงข้างมากในการตัดสินใจและกำกับกระบวนการได้มาซึ่งผู้ปกครอง ผู้บริหารประเทศ หรือผู้แทนที่ทำหน้าที่ออกนโยบายต่างๆ

๖) จิตสำนึกหลักความยุติธรรม การเคารพกติกา หรือมีน้ำใจนักกีฬา โดยหลักความยุติธรรมจะเป็นสิ่ง ที่สร้างความเป็นธรรมและยุติข้อขัดแย้งต่างๆ ของประชาชน โดยต้องโดยปราศจากอคติและผลประโยชน์ หากประชาชนไม่เคารพกติกาแล้วยากที่จะทำให้สังคมสงบสุข

๗) จิตสำนึกต่อความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างๆ กล่าวคือ เมื่อมีการใช้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตนแล้ว แม้เราจะชอบหรือไม่ชอบต้องอดทนอดกลั้น トラบไตที่สิ่งนั้นยังอยู่ภายใต้กรอบความชอบธรรมทางกฎหมายและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

๘) จิตสำนึกต่อหลักนิติธรรม (The Rule of Law) โดยการปกครองหรือบริหารประเทศและกิจการของรัฐต้องกระทำผ่านการใช้กฎหมาย โดยอาศัยหลักการถูกต้องชอบธรรมทางกฎหมายเท่านั้น ตรงกันข้ามกับการปกครองโดยคณะบุคคล

ดังนั้น การสื่อสารวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นการสะท้อนถึงความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนผ่านการแสดงออกเชิงพฤติกรรม ๔ ลักษณะ ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การทำประชามติ การชุมนุมประท้วง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางการเมืองและจิตสำนึกร่วมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของปัจเจกบุคคลได้

๒.๑.๔ การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการเมืองระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน เพื่อการส่งเสริมความเข้าใจ, การสนับสนุนหรือการประสานงานในกิจกรรมทางการเมือง หรือการสร้างเชื่อมโยงระหว่างผู้มีอำนาจและประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารราชการท้องถิ่น การสื่อสารทางการเมืองสามารถเป็นไปได้ในหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อมวลชนเพื่อการประชาสัมพันธ์การเมือง, การอธิบายนโยบายทางการเมือง, การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น, หรือการเชื่อมโยงกับผู้บริหารท้องถิ่นหรือรัฐบาลในการตัดสินใจทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกันและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองของชุมชนหรือสังคมต่าง ๆ ในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากทัศนะจากผู้รู้หลากหลายท่านรวบรวมนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เสถียร เขยประทับ^{๑๙} ได้กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กระบวนการส่งข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐไปยัง ประชาชนด้วยเหตุผล เพื่อการกลมเกลียวทางการเมือง การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการรับทราบการตัดสินใจหรือนโยบาย การชี้แจงข้อเท็จจริงให้กับประชาชนทราบ ตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นกับประชาชน

^{๑๙}เสถียร เขยประทับ, การสื่อสารการเมือง และประชาธิปไตยในสังคมพัฒนาแล้ว, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๓๗.

ทางด้าน **สุรพงษ์ โสธนะเสถียร**^{๒๐} อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นแนวทางการศึกษาที่ตระหนักถึงการสื่อสารในฐานะเครื่องมือของการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายทางการเมืองทั้งของระบบรัฐ หรือผู้นำ โดยอาศัยการสื่อสารสร้างแนวทางการยอมรับขึ้นในหมู่ประชาชนผู้รับสาร การสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการเมืองโดยการสื่อสารเป็นทั้งเครื่องมือในการประสานประชาชนเพื่อให้เกิดบูรณาการ และการสื่อสารจะถูกใช้เพื่อการสร้างความหมายเพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ศาสตร์และศิลป์ทางการสื่อสารจึงกลายเป็นความจำเป็นสำหรับสังคม และถูกนำไปใช้ในทางการเมืองการปกครองเพื่อเชื่อมโยงชนชั้นปกครองและชนชั้นได้ปกครองเข้าด้วยกันทั้งในแนวระนาบและแนวตั้ง กระบวนการสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนทั้งโดยผ่านการชวนเชื่อหรือแนวทางของประชามติ เพื่อธำรงรักษาระบบการเมืองการปกครอง ซึ่งรวมไปถึงเสถียรภาพของรัฐบาลและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

Almond, G.A. & Powell, G.B.,^{๒๑} กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการที่สำคัญที่แทรกอยู่ในทุกกระบวนการของระบบการเมือง ทั้งปัจจัยนำเข้าและปัจจัยส่งออก ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ระบบการเมืองทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งการเรียกร้องความต้องการการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงทำหน้าที่ในการควบคุมกระบวนการนำเข้าและส่งออกของระบบการเมืองอีกชั้นหนึ่ง

ทางด้าน **Pye, Lucian W.**,^{๒๒} ก็ได้อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐไปสู่พลเมืองได้รับรู้ และขณะเดียวกันเป็นการนำความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับทราบเช่นกัน เพื่อให้ภาครัฐได้ปรับนโยบายให้สอดคล้องกับข้อเรียกร้องของพลเมือง และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

และ **Denton, R.E. and Woodward, G.C.**,^{๒๓} ได้อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองหมายถึง การอภิปรายสาธารณะ (Public discussion) เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะโดยอำนาจที่เป็นทางการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตัดสินใจในทางนิติบัญญัติและทางการบริหารตลอดจนการอนุมัติ หรือการลงโทษที่เป็นทางการ และยังรวมถึงวาทกรรมทางการเมืองที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารมีเจตนาที่จะมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมทางการเมือง ความสำคัญของการสื่อสารขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

^{๒๐}สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภิญช์ แอนด์ พรีนติ้ง, ๒๕๕๕), หน้า ๔๑-๔๒.

^{๒๑}Almond, G.A. & Powell, G.B., *Comparative Position Communication*, (Boston: Little Brown, 1988), p. 7.

^{๒๒}Pye, Lucian W., *Introduction In Communication and Political Development*, (New Jersey: Princeton University Press, 1992), p. 91.

^{๒๓}Denton, R.E. and Woodward, G.C., *Political Communication in America*, (New York: Praeger, 1998), p. 128.

ส่วน McNair, Brain^{๒๔} อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง วาทกรรมทางการเมืองทุกชนิด ซึ่งมีไม่เพียงแต่ภาษาพูดหรือภาษาเขียนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น การแต่งกาย การแต่งหน้า ทรงผม และการออกแบบโลโก้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์หรือเอกลักษณ์ทางการเมือง

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมือง จึงหมายถึง กระบวนการส่งข้อมูลข่าวสารถึงกันระหว่างรัฐบาลกับประชาชนหรือสังคม ซึ่งเป็นกิจกรรมทุกอย่าง ทั้งการพูด การเขียน และรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น การแต่งกาย สัญลักษณ์ทั้งวัจนกรรมและอวัจนกรรม เพื่อให้เกิดการยอมรับเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์ในเนื้อหาของสาระของข้อมูลข่าวสารที่ถ่ายทอดออกสู่ประชาชนได้

๒.๑.๔ องค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมือง

McNair, Brain^{๒๕} ได้กล่าวถึง ขอบเขตการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. องค์การทางการเมือง (political organizations) ผู้ปฏิบัติการด้านการเมือง (political actors) คือ บุคคลที่ปรารถนาจะมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง อิทธิพลดังกล่าวมาจากการกระทำผ่านสถาบัน ผู้ปฏิบัติการด้านการเมืองพยายามจะมีอิทธิพลโดยการใช้ได้มา ซึ่งอำนาจทางการเมือง เมื่อได้อำนาจก็สามารถกำหนดนโยบายที่ประสงค์ได้ แต่ถ้าเมื่อเป็นฝ่ายค้าน บุคคลเหล่านั้นจะมีเป้าหมายคัดค้านผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง และจะหาทางเปลี่ยนตัวผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองไปสู่บุคคลอื่นที่ตนสนับสนุน ได้แก่

๑.๑ พรรคการเมือง (political parties) การรวมบุคคลผู้ที่มีความคิดเห็นในทางการเมืองที่คล้ายกัน ผู้ปฏิบัติการด้านการเมืองมารวมตัวกันภายใต้โครงสร้างของอุดมการณ์ที่เหมือนกัน ซึ่งเป้าหมายเหล่านั้นจะสะท้อนหลักคุณค่าหรืออุดมการณ์ของพรรคการเมือง

๑.๒ องค์การสาธารณะ (public organizations) ผู้ปฏิบัติการด้านการเมือง ในลักษณะอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง เช่น สมาคมผู้บริโภค เอ็นจีโอ (NGO) กลุ่มสหภาพแรงงาน

๑.๓ กลุ่มอิทธิพล (pressure groups) หรือที่เรียกว่า “กลุ่มปัญหาเดียว” (Single-issue groups) มีลักษณะแตกต่างจากองค์การสาธารณะอื่น ๆ คือมีความเป็นสถาบันน้อยกว่า และมีเป้าหมายในทางการเมืองที่เปิดเผยมากกว่า โดยมุ่งเน้นเพียงปัญหาใดปัญหาหนึ่งเพียงปัญหาเดียว อาทิ การอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การป้องกันการทำร้ายสัตว์ เป็นต้น

๑.๔ องค์การผู้ก่อการร้าย (terrorist organizations) ผู้ก่อการร้ายจะมีความหมายถึงผู้ต่อสู้เพื่อเสรีภาพหรือกลุ่มเคลื่อนไหวต่อต้าน เช่น การวางระเบิด การจี้ การลักพาตัว หรือ การลอบสังหารเพื่อบรรลุเป้าหมายในทางการเมืองของตน

^{๒๔}McNair, Brain, *An Introduction to Political Communication*, 5th ed., (New York: Routledge, 2011), p. 4.

^{๒๕}McNair, Brain, *An Introduction to Political Communication*, pp. 7-8.

๒. ผู้รับสาร (the audience) วัตถุประสงค์ของการสื่อสารการเมือง คือ เพื่อการจูงใจหรือการโน้มน้าวใจ ซึ่งผู้รับสารเป็นองค์ประกอบอันดับสองในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ถ้าปราศจากผู้รับสาร เนื้อหาข่าวสารก็ไม่มี ความหมายใด ๆ ซึ่งผู้รับสารนั้นอาจจะมีลักษณะกว้าง หรือลักษณะแคบ หรือทั้งกว้างและแคบก็ได้เช่นเดียวกัน

๓. สื่อมวลชน (the media) องค์กรสื่อมวลชนจะรวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ถ่ายทอดสารทางการเมืองที่มีจุดกำเนิดมาจากภายนอกองค์กรสื่อมวลชน และผู้ส่งสารทางการเมืองที่มีจุดกำเนิดมาจากภายในองค์กรสื่อมวลชน หรืออีกนัยหนึ่งเป็นผู้ส่งสารทางการเมืองที่นักสื่อสารมวลชนภายในองค์กรสื่อเป็นผู้สร้างขึ้น

ในส่วนองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมืองนี้ **บุฆอรียิมะ**^{๒๖} ได้สรุปไว้ ๕ ประการที่น่าสนใจ คือ

๑. ผู้สื่อสาร (communicator) การสื่อสารต้องมีผู้ส่งสารหรือสื่อสาร เพื่อให้ คนอื่นได้รับรู้สารที่ต้องการส่ง หรือสื่อั้นในระบอบประชาธิปไตยผู้สื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายต่อรัฐบาลค่อนข้างมากคือ พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ส่วนประชาชนโดยทั่วไปไม่ค่อยมีอิทธิพลมากนักในขณะที่รัฐบาลก็มีหน่วยงานในการสื่อสารทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนทั้งหลายถึงภารกิจต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ดำเนินการ ไปแล้วและกำลังจะดำเนินการ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

๒. สาร (messages) ผู้สื่อสารเริ่มต้นกระบวนการสื่อสารด้วยการส่งสารออกไปยังผู้รับ ซึ่งสารแต่ละชิ้น อาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพียงถ้อยคำหรืออาจมีรูปภาพ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่าง ๆ รวมเข้าไปด้วย เพื่อใช้ในการโน้มน้าวใจผู้รับสารให้คล้อยตาม ตามที่ผู้สื่อสารวางวัตถุประสงค์ไว้

๓. สื่อ (media) ผู้สื่อสารต้องเลือกใช้สื่อในการสื่อสารที่ต้องการด้วยการตระหนักว่าสื่อแต่ละประเภทมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น การสนทนาส่วนตัวในหมู่คนในครอบครัว เพื่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการใช้โทรทัศน์ วิทยุสื่อสารในวงกว้าง การสื่อสารผ่านคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร หรือการใช้สัญลักษณ์อย่างที่ปรากฏในการเดินขบวนประท้วง เป็นต้น

๔. ผู้รับสาร (receivers) ผู้รับสาร คือ บุคคล ซึ่งต้องตระหนักต่อสารที่ได้รับจากผู้สื่อสาร เพราะบางคนรับสารดั้งเดิมโดยตรงจากผู้สื่อสาร ในขณะที่อีกหลายคนรับสารโดยทางอ้อม เป็นรายงานชั้นสอง (second-hand report) จากคนอื่นอีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการรับสารในรูปแบบใดก็ตาม คุณสมบัติของผู้รับสารเป็นสิ่งที่สำคัญและปัจจัยในการกำหนดว่าสารนั้นจะส่งผลกระทบต่อผู้รับสารอย่างไร ความรู้ ระดับความสนใจ ความสามารถในการรับรู้ เป็นต้น

๕. การสนองตอบ (responses) การสื่อสารทางการเมืองมีเป้าหมายเพื่อสร้างการสนองตอบบางอย่างจากผู้รับสารดัง เช่น ผู้สื่อสารรายหนึ่ง กล่าวให้การสนับสนุนสิทธิของสตรีในการ

^{๒๖}บุฆอรียิมะ, *ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๗๑.

ทำแท้ง แต่การพูดครั้งนี้อาจไม่ได้รับการสนองตอบใด ๆ เลยก็ได้หรืออาจจะทำให้ผู้รับสารมีความรู้สึกที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้นต่อผู้สื่อสารก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อสารรายนี้ก็ไม่ต่างจากผู้สื่อสารรายอื่น ๆ เพราะล้วนต้องการสร้างการสนองตอบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

๕.๑ การริเริ่ม (initiation) ผู้สื่อสารต้องการริเริ่มให้ผู้รับสารได้ขบคิดในสิ่งที่ ผู้รับสาร อาจไม่ได้ให้ความสนใจมากมายนักก่อนหน้านี้

๕.๒ การสนทนา (conversation) ก่อนที่จะพูดเรื่องการทำแท้งในครั้งนี้ผู้รับสาร อาจเป็นผู้ไม่เห็นด้วย มองว่าการทำแท้งเป็นการคร่าชีวิตคน มนุษย์เราต้องรักษาชีวิต (pro-life) เอาไว้ไม่ว่ากรณีใด แต่เมื่อมีการสนทนาเกิดขึ้นท่าทีของผู้รับสารอาจเปลี่ยนแปลงไป ผู้สื่อสารอาจประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวใจ ให้ผู้รับสารมีจุดยืนสนับสนุนให้สตรีมีสิทธิในการเลือกที่จะทำแท้ง (pro-choice)

๕.๓ การสนับสนุนหรือการเสริมกำลัง (reinforcement) ก่อนที่จะมีการกล่าวสนับสนุนสิทธิของสตรีในการเลือกที่จะทำแท้ง ผู้รับสารอาจจะเป็นพวก Pro-Choice อย่างอ่อนแต่ความคิดที่ถูกโยกคลอนด้วยเหตุผลจากฝ่าย Pro-Life และบางคนอาจตัดสินใจเปลี่ยนข้าง อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการกล่าวสนับสนุนสิทธิของสตรีในการทำแท้งหรือฝ่าย Pro-Choice จะช่วยลบล้างเหตุผลของฝ่าย Pro-Life ออกไปได้ อีกทั้งยังเป็นการให้ข้อมูลของ Pro-Choice เพิ่มเติมเข้าไปอีกด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังออกจากให้ประชุมด้วยการสนับสนุนจุดยืน Pro-Choice อย่างหนักแน่นมากขึ้นกว่าเดิม

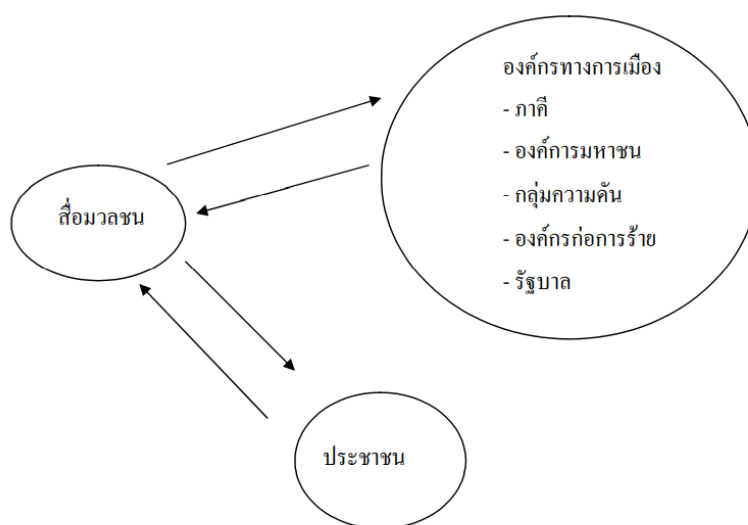
๖. กระกระตุ้น (activation) ก่อนการพูดถึงเรื่องการทำแท้ง ผู้รับสารอาจจะเป็นพวก Pro-Choice อย่างอ่อน และไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลงความคิด แต่ก็ไม่ได้ขบคิดถึงประเด็นนี้อย่างจริงจังเท่าใดนัก ดังนั้น เมื่อมีการพูดถึงเรื่องการทำแท้งอย่างจริงจังของฝ่าย Pro-Choice ก็สามารถทำให้พวกเขาเสียสละด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การบริจาคเงินการรับอาสาสมัครแจกใบปลิว หรือช่วยอภิปรายส่งเสริมการทำแท้ง เป็นต้น

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจุดเริ่มต้นของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองก็คือ แหล่งสารซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมือง อันได้แก่ บุคคลทางการเมือง เช่น นักการเมือง นายกรัฐมนตรี ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และองค์การทางการเมือง เช่น รัฐบาล เป็นต้น

การที่จะสร้างสารทางการเมืองเพื่อให้ระบบการเมืองดำเนินไปได้ ไบรอัน แมคแนร์ (Brian McNair)^{๒๗} ชี้ให้เห็นว่าองค์การทางการเมือง (Political Organization) เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสื่อสารทางการเมือง ในฐานะที่เป็นผู้ส่งข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายกิจกรรม การดำเนินงาน แนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองขององค์การ ไปยังประชาชน องค์การทางการเมืองเป็นองค์การที่พยายามจะมีบทบาทในกระบวนการ บริหารและกำหนดนโยบายของรัฐมีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองในฐานะรัฐบาลหรือสมาชิกรัฐสภา เพื่อผลักดันให้นโยบาย กฎหมาย และให้รัฐบาลบริหารงานตามแนวทางที่องค์การ ของตนเห็นว่าสมควรและต้องการให้เกิดขึ้น กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีองค์ประกอบของการสื่อสาร ประกอบด้วย แหล่งสาร ซึ่งเป็นผู้สร้างสาร และส่ง

^{๒๗}Brian McNair, *An Introduction to Political Communication*, (London: Routledge, 1995), pp. 235-236.

สารผ่านช่องทาง ไปยังผู้รับสาร โดยก่อให้เกิด ผล คือ การทำหน้าที่ของระบบทางการเมือง อันได้แก่ การกลมกลืนทางการเมือง (Political Socialization) การเลือกสรรบุคคลทางการเมือง (Political Recruitment) การวางกฎ (Rule-Making) การใช้กฎ (Rule Application) เป็นต้น ดังนั้น การจะตัดสินใจว่าการ สื่อสารในสถานการณ์ใดเป็นการสื่อสารทางการเมืองจึงมีหลักเกณฑ์ คือ ผู้ส่งสารและสารต้องเกี่ยวข้องกับเมือง และทำการสื่อสารเพื่อมุ่งหวังให้กิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นนั่นเอง จึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานในระบบการเมืองมีความจำเป็นต้องใช้การสื่อสารด้วยเหตุที่ว่า การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นในการทำให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพของระบบการเมือง แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของไบรอัน แมคแนร์ (Brian McNair) ปรากฏดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๓ แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของ Brian McNair

จากแบบจำลองกระบวนการ สื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ กลุ่มการเมือง เช่น พรรคการเมือง รัฐบาล องค์กรทางการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มสื่อมวลชน ทำหน้าที่ ๒ อย่าง คือ เป็นตัวกลางในการส่งผ่านข้อมูลจากพรรคการเมือง และส่งสารที่สร้างขึ้น เช่น รายงานข่าว บทวิจารณ์ บทบรรณาธิการ เป็นต้น และกลุ่มประชาชน โดยข่าวสารที่สื่อถึงประชาชนจะเป็นเรื่องของการ สร้างภาพเชิงบวกให้เกิดขึ้นในใจ และส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้เลือกตั้ง ดังนั้น การสร้างภาพในทางการเมือง จึงประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ นักการเมืองกำหนดวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองขึ้น สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนด "ภาพ" ความจริงนั้น และ "ภาพ" ที่เกิดขึ้นจะถูกรับรู้โดยอัตวิสัยของแต่ละกลุ่มบุคคล

อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี^{๒๘} ได้อธิบายถึง โครงสร้างของการสื่อสารทางการเมืองแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

^{๒๘}อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี, "รูปแบบการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น", วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๔ (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๒): ๓๔-๔๕.

๑) การสื่อสารแบบซึ่งหน้าอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสื่อสาร โดยผ่านตัวกลางที่เรียกว่า ผู้นำทางความคิดเห็น โดยอาจเป็นผู้นำตามธรรมชาติ เช่น พระ ครู ผู้ที่มีการศึกษาสูง หรือเป็นผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางการเมืองมักเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูง และชอบเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน จากนั้นจะนำข่าวสารส่งผ่านไปยังบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยใช้การสื่อสารแบบซึ่งหน้า ในระหว่างการส่งต่อข่าวสารนั้นผู้นำทางความคิดเห็นอาจจะตีความข้อมูลข่าวสารหรือสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปด้วย ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลข่าวสารบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

๒) การสื่อสารในโครงสร้างสังคมแบบดั้งเดิม เป็นการสื่อสารที่พบในประเทศกำลังพัฒนา โดยในสังคมแบบดั้งเดิมจะมีผู้นำชุมชน เช่น หัวหน้า ผู้อาวุโส ผู้นำทางศาสนา เป็นผู้ที่มีบทบาทและอิทธิพลในการสื่อสารในฐานะที่เป็นผู้ริเริ่มและผู้ตีความข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ผู้นำชุมชนเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนตัวกลางที่อยู่ระหว่างผู้นำระดับชาติกับประชาชน ซึ่งผู้นำชุมชนเหล่านี้ อาจเป็นผู้ส่งสารที่ทันสมัยหรือล้าหลัง ถูกต้องหรือบิดเบือนได้ และสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อสังคม

๓) การสื่อสารในโครงสร้างปัจจุบันนำเข้าสู่ของระบบการเมือง เป็นการถ่ายทอดข้อเรียกร้องหรือความต้องการต่าง ๆ จากประชาชนถึงผู้ปกครองผ่านองค์กรทางการเมือง เช่น กลุ่มผลประโยชน์ หรือพรรคการเมือง ซึ่งการสื่อสารปัจจุบันนำเข้านี้จะเกิดขึ้นได้จากประชาชนที่พร้อมจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และเรียกร้องสิ่งที่ตนเองต้องการจากระบบการเมือง รวมทั้งองค์กรทางการเมืองที่เป็นตัวกลางนั้นจะต้องเป็นอิสระ เข้มแข็ง และมีระเบียบวินัย การเรียกร้องจึงจะสัมฤทธิ์ผล ในขณะเดียวกันผู้ปกครองก็สามารถใช้องค์กรทางการเมืองเหล่านี้เป็นตัวกลางในการส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางการเมืองของตนให้ประชาชนได้รับรู้ด้วย

๔) การสื่อสารในโครงสร้างปัจจุบันส่งออกของระบบการเมือง (Political Output Structure) เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน โดยการกระจายข้อมูลข่าวสารไปให้ทั่วถึงทั้งระบบเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ความเคลื่อนไหวทางการเมืองตลอดเวลา ทั้งนี้มักเป็นการสื่อสารในลักษณะที่เป็นทางการ

๕) สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้เป็นจำนวนมากได้ และป้องกันการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากการสื่อสารแบบซึ่งหน้าได้ สื่อมวลชนช่วยให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นกลุ่มผลประโยชน์ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างที่ต้องการได้ หรือใช้สื่อมวลชนในการครอบงำเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้เป็นไปตามที่ต้องการ ในด้านของประชาชนนั้นสื่อมวลชนช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองมากขึ้น อีกทั้งประชาชนสามารถใช้สื่อมวลชนในการติดต่อกับผู้ปกครองหรือกลุ่มการเมืองอื่นๆ เพื่อโน้มน้าวให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ต้องการได้

ทางด้าน Harold D. Lasswell^{๒๙} นักคิดคนสำคัญด้านการสื่อสารทางการเมืองที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองว่าประกอบด้วย ผู้ส่งสารสาร สื่อ ผู้รับสาร และผลกระทบของการ สื่อสาร ซึ่งองค์ประกอบหลังถือส่วนสำคัญในการสื่อสารทางการเมือง เพราะผลของการเมืองจะกระทบถึงปัจเจกชนและรัฐเสมอไม่ว่าทางตรงก็ทางอ้อม ซึ่งองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การสื่อสารตามแนวคิดของลาสเวล (Lasswell) มีดังนี้

๑) ผู้ส่งสาร ในทางการเมือง ผู้ส่งสาร หมายถึง นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรสถาบันและโครงสร้างการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นจากบุคคลเป็นหลัก ดังนั้นการสื่อสารทางการเมืองจึงถูกนำมาศึกษามากกว่าการ สื่อสารในอาชีพอื่น เพราะเกี่ยวข้องกับอำนาจและการรักษาอำนาจ สะท้อนให้เห็น ได้จากการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันที่ขอบธรรมแตกต่างกัน เพื่อความสำเร็จของนักการเมืองจึงมีการดึงสื่อมวลชนให้มาสนับสนุนการหาเสียง หรือการรณรงค์ทางการเมืองได้ และในทางกลับกันก็เป็นการผลักดันฝ่ายตรงข้ามให้ตกอยู่ในมุมอับ หรือการนำเสนอภาพพจน์ตัวเองผ่านสื่อมวลชนก็จะยิ่งเพิ่มศักยภาพการสื่อสารให้ขยายวงกว้างออกไปอีก อย่างไรก็ตามการโฆษณาหาเสียงในตำแหน่ง ประธานาธิบดีและผู้ทำชิง ทั้งสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส มีวิธีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกัน คือ แบบแผนการหาเสียงเทคนิคการผลิต และการใช้บทสนทนา แต่ที่แตกต่างกันบางประการในเรื่องของยุทธศาสตร์การหาเสียงทางการเมืองของทั้งสองประเทศ โดยการเลือกตั้งในฝรั่งเศสจะเน้นถึงประเด็นการหาเสียง (Issues) การนำเสนอ นโยบาย การวางบุคลิกภาพ และการพัฒนาภาพพจน์ต่อผู้รับสาร ในขณะที่ในสหรัฐอเมริกา มักเน้นแต่เรื่องตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง การปรากฏตัวต่อหน้าสื่อมวลชน รวมไปถึงการกล่าวร้ายต่อผู้สมัครคนอื่น เป็นต้น

๒) สารสนเทศทางการเมือง ในการวางยุทธศาสตร์การเมือง สารสนเทศจะเป็นทรัพยากรที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเนื้อหาสาระของการสื่อสารการเมืองโดยตรงสารสนเทศจะผ่านการกลั่นกรองจนเป็นความรู้ที่มีการจัดระเบียบพร้อมที่จะนำไปใช้ได้ด้วยเหตุนี้สารจึงมีการปรับเปลี่ยน ขยายตัว หรือทดแทนสารสนเทศเก่าที่ล้าสมัย ตลอดจนสามารถเคลื่อนย้ายแพร่กระจายออกไป และแบ่งปันข้อมูลร่วมกันในยุคของสังคมข่าวสารซึ่งเป็นที่ต้องการของทุกฝ่ายสารสนเทศจึงมีพลัง และทำให้เกิดการสื่อสารสนเทศเพื่อการแข่งขัน ดังนั้น การซื้อหรือการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ จึงต้องมีการไตร่ตรองเพื่อการนำไปใช้ในการวางยุทธศาสตร์ต้องมีความละเอียดป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

๓) ช่องทางการสื่อสาร จากอดีตจนถึงปัจจุบันช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นหลักนั้นได้แก่สื่อสารมวลชน รัฐบาล (พรรคการเมือง) ในหลายประเทศมักจะพยายามเข้าไปมีอิทธิพลเหนือระบบสื่อมวลชน โดยอาศัยสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือเพื่อผลักดันให้ประชาชนมีแนวความคิดที่ไม่แตกต่างไปจากรัฐบาลและยอมรับรัฐบาล ยุทธศาสตร์การสื่อสารทางการเมืองจึงอยู่ที่การสร้างอิทธิพลเหนือระบบสื่อมวลชน อย่างไรก็ตามช่องทางสื่อสารแบบใหม่ก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้นใน

^{๒๙} สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๕), หน้า ๖๓.

ลักษณะของสื่อกึ่งมวลชน (Quasi-mass media) เพื่อเข้าไปมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมนักรการเมือง และ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตัวอย่างสื่อกึ่งมวลชน เช่นจดหมายข่าว วารสาร วิชาชีพ บันทึกรายช่วยจำ วิทยุสมัครเล่น อีเมล (E-mail) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สื่อกึ่งมวลชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดการขยายตัวทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

๔) ผู้รับสาร ปัจจุบันโทรทัศน์เป็นสื่อการเมืองที่แพร่หลายมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสามารถรับได้ทั้งเสียงและภาพที่เคลื่อนไหวได้ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนอื่น ๆ แล้ว โทรทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมกับบุคคลทุกระดับทุกภูมิหลัง นอกจากนี้ โทรทัศน์ยังมีพลังในการกระตุ้นหรือชักนำ ผู้รับสาร ได้โดยง่าย ปกติในการคัดเลือกข่าวสารและการจัดการวาระสาร (Agenda Setting) ผู้เปิดรับสื่อมักจะอาศัยหลักเกณฑ์วัดความสำคัญของข่าวสารจากความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว (Source Credibility) หรือแม้แต่การเสนอข่าวที่กดดันต่ออารมณ์ของผู้เปิดรับสื่อจนอาจกล่าวได้ว่าผู้เปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นผู้ให้เหตุผลในการจัดลำดับความสำคัญของข่าว

ดังนั้น องค์ประกอบของการสื่อสารการเมือง การสื่อสารต้องมีผู้ส่งสารหรือสื่อสาร เพื่อให้คนอื่นได้รับรู้สารที่ต้องการส่ง หรือสื่อในระบอบประชาธิปไตยผู้สื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อ นโยบายต่อรัฐบาลค่อนข้างมาก ผู้สื่อสารเริ่มต้นกระบวนการสื่อสารด้วยการส่งสารออกไปยังผู้รับ ซึ่งสารแต่ละชิ้น อาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป การสื่อสารทางการเมืองมีเป้าหมายเพื่อสร้างการสนองตอบบางอย่างจากผู้รับสาร กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจุดเริ่มต้นของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองก็คือแหล่งสารซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมือง มีบทบาทในกระบวนการบริหารและกำหนดนโยบายของรัฐมีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองในฐานะรัฐบาลหรือสมาชิกรัฐสภา เพื่อผลักดันให้นโยบาย กฎหมาย และให้รัฐบาลบริหารงานตามแนวทางที่องค์การของตนเห็นว่าสมควรและต้องการให้เกิดขึ้น โครงสร้างของการสื่อสารทางการเมืองเป็นการสื่อสารแบบซึ่งหน้าอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสื่อสารโดยผ่านตัวกลาง เป็นการถ่ายทอดข้อเรียกร้องหรือความต้องการต่าง ๆ จากประชาชนถึงผู้ปกครองผ่านองค์กรทางการเมือง สื่อสารในโครงสร้างปัจจัยส่งออกของระบบการเมือง เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน โดยการกระจายข้อมูลข่าวสารไปให้ทั่วถึงและสื่อมวลชน เป็นสื่อที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้เป็นจำนวนมากได้ องค์ประกอบหลังถือส่วนสำคัญในการสื่อสารทางการเมือง เพราะผลของการเมืองจะกระทบถึงปัจเจกชนและรัฐเสมอไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ผู้ส่งสาร คือ นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กร สถาบันและโครงสร้างการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และกิจกรรมทางการเมือง เกิดขึ้นจากบุคคลเป็นหลักรสนเทศทางการเมือง ในการวางยุทธศาสตร์การเมือง สารสนเทศจะเป็นทรัพยากรที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ช่องทางการสื่อสาร และ ผู้รับสาร ปัจจุบันโทรทัศน์เป็นสื่อการเมืองที่แพร่หลายมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสามารถรับได้ทั้งเสียงและภาพที่เคลื่อนไหวได้

นรินทร์ นาเจริญ^{๓๐} ได้รวบรวมหน้าที่ของการสื่อสารในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง ดังนี้

^{๓๐}นรินทร์ นาเจริญ, จริยธรรมและกฎหมายการสื่อสารมวลชน, (เชียงใหม่: คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐), หน้า ๗๘-๗๙.

๑) สร้างทัศนคติทางการเมือง การพูดคุย การเผยแพร่การประชุม การอบรมการแจกใบปลิว การติดป้ายประกาศ การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียงวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนักทางการเมือง คำนิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ข่าวคราวเกี่ยวกับนักการเมืองจะสร้างความรู้สึกรู้สึกให้แก่ประชาชนว่าครุฑพานักการเมืองเพียงใด และจะทำให้เขารู้สึกต่อไปว่าเขาควรจะไปยังเกี่ยวกับการเมืองมากน้อยเพียงใด

๒) สร้างความสนใจในการเมืองอดีตที่ผ่านมาคนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเรื่องการเมืองน้อยเนื่องจากไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่เคยพบปะหรือใกล้ชิดกับนักการเมืองหรือผู้บริหาร ซึ่งต่างจากปัจจุบันที่ทุกคนสามารถพบเห็น หรือหาอ่านข่าวสารการเมืองของรัฐบาลหรือนักการเมือง ผ่านสื่อมวลชนที่หลากหลายและเข้าถึงข่าวสารได้ง่ายขึ้น คนในยุคนี้จึงสนใจข่าวสารการบ้าน การเมืองเพิ่มมากขึ้น

๓) สร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมือง ซึ่งการเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยสื่อบุคคล หรือโดยสื่อมวลชนก็ช่วยทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่าประชาธิปไตยคืออะไร ตลอดจนการสร้างความรู้เกี่ยวกับการออกกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติต่างๆ ตามกระบวนการนิติบัญญัติเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดี

๔) สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้และทัศนคตินั้น ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนในปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนในฐานะประชาชนได้ดียิ่งขึ้น การได้รับข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมืองและช่วยให้สามารถแสดงบทบาททางการเมือง เพื่อสื่อสารส่งไปยังผู้บริหารประเทศ

จะเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง ถือเป็นเครื่องมือของการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่เป้าหมายทางการเมืองทั้งระบอบรัฐ ท้องถิ่น หรือผู้นำ เพื่อช่วยสร้างการยอมรับขึ้นในกลุ่มประชาชนรวมทั้งใช้การสื่อสารเสริมสร้างระบบสังคมการเมือง (Socio-Political-System) ให้มีความมั่นคง โดยการป้อนข้อมูลข่าวสารความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเข้าใจโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของรัฐบาล และบทบาทของประชาชนเอง ขณะเดียวกันรัฐก็เก็บข้อมูลจากสื่อมวลชน และประชาชน เพื่อนำมาพัฒนาโลกของรัฐและแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาประเทศร่วมกัน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดข่าวสาร หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอันเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง ซึ่งเกิดระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับประชาชนในท้องถิ่น หรือระหว่างประชาชนกับสื่อชนิดต่างๆ ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสื่อสารไปยังประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ทั้งนี้ การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) จึงมีความหมายทั้งเชิงกว้างและเชิงแคบ ความหมายเชิงกว้างนั้น การสื่อสารทางการเมือง หมายถึงกิจกรรมการสื่อสารที่มนุษย์กระทำขึ้นหรือเกิดขึ้นนอกบ้านเรือนของตน การยื่นข้อเรียกร้องระหว่างประเทศ หรือการกล่าวปราศรัยของนักการเมือง ส่วนในความหมายเชิงแคบ หมายถึง กิจกรรมใดๆ ของสถาบันเฉพาะ ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสาร ความคิด และทัศนคติอันเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครองซึ่งส่วนใหญ่ การสื่อสารทางการเมือง มักจะมองการสื่อสารทางการเมืองโดยนัยแห่งความหมายแคบนี้ เช่น การศึกษาเรื่องการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งอาจเน้นในเรื่องการใช้โทรทัศน์ โปสเตอร์ และการกล่าวปราศรัยของพรรคและนักการเมือง เป็นต้น ข้อเสนอของ Pool แสดงให้เห็นถึงการจำแนกความแตกต่างของ “ระนาบ” การสื่อสารที่แตกต่างกันอันเกิดขึ้นจากตัวผู้ส่งสาร ตัวสาร และผู้รับสาร

การสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นกระบวนการถ่ายทอดและการแพร่ของข่าวสารทางการเมือง อันเกี่ยวกับการเมืองระหว่างผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองกับประชาชน หรือระหว่างนักการเมืองกับสถาบันทางการเมืองที่ครอบคลุมการสื่อสารในทุกกิจกรรมของมนุษย์ทางสังคมและการเมือง รวมทั้งเป็นการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมเกิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมการเมือง เช่น การเข้าร่วมทางการเมืองก็คือการเลือกสรรทางการเมืองก็ดี

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นโดยการสร้างความเข้าใจ, สนับสนุนการสนทนาและการโต้วาที, และสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและเมืองท้องถิ่น บทบาทของสื่อสารธารณะในการสร้างการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ในการเผยแพร่ข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูล สื่อสารธารณะควรเป็นที่มาของข้อมูลที่ถูกต้องและมีความสมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องการเมืองท้องถิ่น และให้การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นสิทธิของประชาชนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการสร้างความตระหนักรู้และการเข้าใจ สื่อสารธารณะควรสร้างความตระหนักรู้ในประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการเมือง ในการสนับสนุนการสนทนาและการโต้ตอบทางการเมือง สื่อสารธารณะควรสนับสนุนการสนทนาและการโต้วาทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง โดยสร้างบรรยากาศที่เป็นกลางและเชิงสร้างสรรค์ ในการสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลาง สื่อสารธารณะควรสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นและการประชุมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองท้องถิ่น ทำให้ทุกคนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนการสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและองค์กร/รัฐบาล สื่อสารธารณะควรสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและองค์กรหรือรัฐบาล ทำให้ประชาชนมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและร่วมมือในกระบวนการตัดสินใจ ในการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ทางสังคม สื่อสารธารณะควรสร้างความเข้าใจและการรับรู้ทางสังคมในเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการสนับสนุนความเป็นตัวแทนของประชาชน สื่อสารธารณะควรสนับสนุนความเป็นตัวแทนของประชาชนในกระบวนการการตัดสินใจทางการเมือง โดยการสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีอิทธิพลในการตัดสินใจด้วยตนเอง ในการสนับสนุนการแก้ไขข้อขัดแย้งและการทำงานร่วมกัน สื่อสารธารณะควรสนับสนุนการแก้ไขข้อขัดแย้งและการทำงานร่วมกันในชุมชนและเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยและโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือ การสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและเมืองท้องถิ่น

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนกับกระบวนการทางการเมือง

บทบาทของการสื่อสารกับกระบวนการทางการเมือง หากการวิเคราะห์ตามโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-Functional) โดยการสื่อสารทางการเมืองมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการเมืองในกระบวนการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าไปสู่ปัจจัยนำออก และโครงสร้างสำคัญที่รองรับการทำงานที่ดังกล่าวได้แก่ สื่อมวลชน ซึ่งจะมีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารภายในระบบการเมือง จากโครงสร้างหนึ่งไปสู่อีกโครงสร้างหนึ่ง หรือระบบการเมืองกับสภาพแวดล้อม การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นตัวเชื่อม

ระหว่างส่วนต่างๆ ภายในระบบการเมือง เนื่องจากมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล หรือเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลระหว่างข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาล ให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นกระบวนการเชื่อมโยงในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่รัฐบาล เพื่อพิจารณากำหนดนโยบายและข้อตกลงใจที่สนองตอบต่อประชาชน ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและการเมือง ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองมักมีลักษณะเป็น “การสื่อสารแบบครอบงำ” (Manipulative Purpose) จึงก่อให้เกิดภาพด้านลบมากกว่าเป็นการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ ด้วยภาพลักษณะด้านลบนี้เองประชาชนจึงเกิดปฏิกิริยาตอบการสื่อสารทางการเมือง ๒ แบบ คือ “กลัว หรือหลีกเลี่ยง และ เบื่อ” ต่อการสื่อสาร ซึ่งปฏิกิริยาตอบโต้ทั้ง ๒ แบบ ได้ส่งผลเสียต่อระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองปัจจุบันจะพบว่า ประชาชนมิได้เป็นเพียงผู้รับสารจากแหล่งข่าว (รัฐ-สื่อมวลชน) แต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่ประชาชนได้มีการสื่อสารจากล่างขึ้นด้านบนภายในกรอบของสังคม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งปฏิกิริยาการสื่อสารของประชาชนอาจการแสดงออกที่มีความรุนแรงมากขึ้นตามช่องทางสื่อสารที่เปิดโอกาส เช่น การโทรศัพท์แสดงความคิดเห็นในรายการคุยข่าว การส่งจดหมาย หรือ Forward Mail แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ หรืออาจเป็นการเดินประท้วงรวมตัวเพื่อกดดันรัฐบาล ฯลฯ ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการสื่อสารทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากทัศนะจากผู้รู้หลากหลายท่านรวบรวมนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๒.๑ หน้าที่ของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ซึ่งเป็นข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมอธิบาย ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์และข่าวสารที่นำเสนอนอกจากนี้ยังให้ความบันเทิงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและคลายอารมณ์ อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการระดมความคิด ความร่วมมือเป็นการช่วยรณรงค์เพื่อบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ทางการเมืองการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นต้น อิทธิพลของสื่อมวลชนจึงสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ให้เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ เกิดผู้นำความคิดเห็นในสังคมซึ่งจะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเผยแพร่ข่าวสารโดยต้องอาศัยอิทธิพลของสื่อบุคคล นอกจากนี้อิทธิพลของสื่อมวลชนอาจเพียงยับยั้งบรรทัดฐานเดิมของสังคม ส่งเสริมหรือสนับสนุนรวมถึงเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิตในสังคม จนถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลด้วย^{๓๑} ซึ่งบทบาทของสื่อมวลชนที่ถือได้ว่าเป็นสื่อช่องทางหลัก สร้างให้เกิดการไหลข่าวสารไปยังผู้รับสาร (Two Step Flow Theory) จากทฤษฎีนี้ข่าวสารที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ได้ไปถึงผู้รับสารโดยตรง แต่ผ่านการถ่ายทอดของบุคคลที่เรียกว่า ผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) ซึ่งผู้นำความคิดเห็นจะต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการโน้มน้าวใจได้เป็นอย่างดีด้วย แสดงให้เห็นว่าไม่ใช่เพียงสื่อมวลชนที่จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้รับสารแต่สื่อบุคคลก็มีผลต่อผู้รับสารด้วย

^{๓๑}นริสา ทรงไตรย์, บทบาทของสื่อที่มีผลต่อผู้นำชุมชนในการริเริ่มการพัฒนา ภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (๒๕๔๗)

เช่นกัน มีอิทธิพลและยังสามารถเบี่ยงเบนความเข้าใจหรือความเชื่อต่อข่าวสารที่มาจากคำแนะนำของสื่อมวลชนไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่สื่อมวลชนต้องการที่จะนำเสนอ โดยบุคคลที่มีการเปิดรับสื่อมากก็จะมีข้อมูลและข้อวินิจฉัยที่ดีกว่าคนอื่น คนเหล่านี้จึงเป็นเสมือนประตูถ่ายทอดข่าวสารการเมืองและยังให้ข้อคิดเห็นทางการเมืองกับคนอื่น ๆ ได้ด้วย ซึ่งนี่คือลักษณะของผู้นำความคิดเห็นเป็นผู้ที่มีข้อมูล ความรู้ และรับสื่อหลากหลาย โดยทั่วไปนั้นลักษณะของผู้นำความคิดเห็นที่อยู่ในทฤษฎีการไหลสองทอดของข่าวสารนั้น จะต้องเป็นผู้ที่ถูกยอมรับเชื่อถือจากบุคคลในสังคมเดียวกัน ชอบสร้างสรรค์รวมถึงชอบเปิดรับข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง เปิดหูเปิดตาและมีความกระตือรือร้นมากกว่าคนอื่นด้วย แต่ผู้นำความคิดเห็นตามทฤษฎีก็ไม่ได้มีอิทธิพลเสมอไป เพราะบางครั้งกลายเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือบางครั้งก็ไม่ได้เกิดจากการกระจายข่าวสารของผู้นำความคิดเห็น แต่เกิดจากบุคคลทั่วไปที่ต้องการความรู้ ความคิดเห็นจากผู้นำความคิด เป็นต้น ทฤษฎี Two-Step Flow จึงอธิบายถึงกระบวนการสื่อสารที่มีผู้นำความคิดเห็นที่เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือในกลุ่ม โดยทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารนอกเหนือจากสื่อมวลชน ที่ให้ข้อมูลข่าวสารได้โดยตรงและจำนวนมาก ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองขั้นตอน กล่าวคือสมาชิกในกลุ่มไม่ได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนโดยตรง แต่ผ่านผู้นำความคิดของแต่ละกลุ่ม หรืออาจได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนโดยตรงก็ได้ แต่ยังได้รับข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้นำความคิดของกลุ่มอยู่ทำให้ข้อมูลข่าวสารมาจากหลายแหล่งทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคลนั่นเอง^{๓๒}

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีที่ว่าด้วยอิทธิพลของสื่อมวลชนแต่เป็นอิทธิพลโดยตรงไม่ได้ผ่านสื่อบุคคลแต่อย่างใด คือทฤษฎีเข็มฉีดยา (Hypodermic Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าสื่อมวลชนสร้างความชวนเชื่อ สร้างการโน้มน้าวใจแบบส่งต่อข้อมูลข่าวสารแบบทางตรง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนโดยตรงต่อผู้รับสาร เชื่อว่าข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน จะวิ่งเข้าสู่ความรู้สึกนึกคิด และจิตใจของผู้รับสารโดยตรงเกิดผลลัพธ์โดยตรง เฉียบพลัน รวมถึงตรงอย่างใจที่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดขึ้นต่อผู้รับสารด้วยประชาชนเองก็ไม่สามารถต้านทานพลังของข่าวสารที่ส่งแบบเข็มฉีดยาหรือแบบกระสุน พุ่งตรงมายังผู้รับสาร แต่ในปัจจุบันมีการมองว่าความเชื่อแบบเข็มฉีดยานี้ค่อนข้างง่ายเกินไปที่จะเข้าถึงใจผู้รับสารได้แบบเฉียบพลัน แต่อิทธิพลของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลจากทฤษฎีก็ยังเป็นช่องทางที่นิยมใช้ในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารนั่นเอง^{๓๓} โดยสื่อมวลชนยังคงเป็นช่องทางที่กระจายและส่งข้อมูลข่าวสารผ่าน เป็นเสมือนตัวกลางนำเสนอข่าวสารแก่ประชาชนสามารถส่งข่าวสารครั้งเดียวได้ถึงผู้รับหลาย ๆ คนในเวลาเดียวกัน และเป็นช่องทางที่ให้ความรู้และข่าวสารได้ดีสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ รวมถึงช่องทางสื่อสารที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลก็เป็นช่องทางการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลหรือมากกว่าสองคนขึ้นไปเป็นช่องทางที่จูงใจและสามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้แบบทันที ในที่นี้ผู้พูดจะต้องมีความน่าเชื่อถือ เป็นบุคคลที่รู้จักในสังคม รวมถึงต้องเป็นผู้ที่ส่งสมประสงค์ในดานนั้น ๆ

^{๓๒}อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม, (พิมพ์ครั้งที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒-๑๔.

^{๓๓}กาญจนา แก้วเทพ, สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๕๐.

มากพอสมควร ซึ่งช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังลึกได้ด้วย^{๓๔} ซึ่งมีความสอดคล้องกับ **ดวงกมล เกษมสวัสดิ์**^{๓๕} กล่าวเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนว่า ข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนช่วยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองได้เป็นอย่างดี ซึ่งการนำเสนอข่าวการเมืองผ่านสื่อมวลชนส่วนใหญ่เป็นข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง รวมถึงข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองและพรรคการเมือง นอกจากนี้ยังเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวสารทางการเมืองแก่ประชาชนด้วย สื่อมวลชนยังสร้างภาพลักษณ์สร้างความเชื่อถือ แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนยังคงเป็นช่องทางที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้รับสาร แต่ทั้งนี้บุคคลผู้ส่งข่าวสารผ่านสื่อมวลชนนั้น ๆ ก็ต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ อีกทั้งต้องมีประสบการณ์ความรู้จึงจะทำให้ข่าวสารที่ส่งไปนั้นสร้างให้เกิดเป็นพฤติกรรมซึ่งทำให้สามารถอธิบายได้ว่าสื่อมวลชนส่งผลได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการรับข่าวสารและพฤติกรรมการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองนั่นเอง

ในขณะที่บทบาทของสื่อออนไลน์ก็เข้ามามีความสำคัญในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เป็นสื่อใหม่ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี เพราะสื่อออนไลน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายรวดเร็วไม่แพ้สื่อมวลชน นอกจากนี้ยังเป็นที่รวบรวมปฏิบัติการทางการเมืองได้ตอบโต้รวดเร็ว ประชาชนเองก็ออกแบบได้ตามความต้องการรวมถึงสื่อออนไลน์ยังทำให้สื่อมวลชนและนักการเมืองไม่สามารถบิดเบือนข่าวสารได้สะดวกเหมือนเดิม ๆ ด้วย ซึ่งสื่อออนไลน์มีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองในฐานะที่เป็นเครื่องมือตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลนอกจากนี้ยังเป็นช่องทางการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับหนึ่งด้วย โดยที่สื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชน และเป็นช่องทางที่ใช้ในการหาเสียงทางการเมืองด้วยเช่นกัน ปัจจุบันเองมีการใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารรายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างมากมายเทียบเท่าสื่อมวลชนเลยทีเดียว ถือได้ว่าบทบาทและอิทธิพลของสื่อออนไลน์ต่อการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีหลายระดับ ตั้งแต่การที่สื่อออนไลน์เป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็น การรับข้อมูลข่าวสาร และเป็นช่องทางในการเชื่อมโยงประชาชนผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองกับรัฐบาลอีกด้วย^{๓๖} ซึ่งสอดคล้องกับ **นวพร นวลประดิษฐ์**^{๓๗} ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อออนไลน์ที่มีผลต่อเจตคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษานิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา นอกจากนี้สื่อช่องทางหลัก สื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่มีผลต่อการตัดสินใจ

^{๓๔}พริยาภรณ์ สรรพศรี, อิทธิพลของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, (๒๕๕๓)

^{๓๕}ดวงกมล เกษมสวัสดิ์, ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความคาดหวังภาพลักษณ์พรรคการเมืองของนักศึกษาปริญญาตรี, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, (๒๕๕๖)

^{๓๖}วราวุธ แสงอร่าม, อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๒)

^{๓๗}นวพร นวลประดิษฐ์, อิทธิพลของสื่อออนไลน์ที่มีต่อเจตคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยบูรพา, (๒๕๕๔)

เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดี แต่จะมีการพิจารณารายละเอียดของข้อมูลที่ได้รับจากสื่อออนไลน์ อาทิ ความครบถ้วนของข้อมูล ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล เป็นต้น ซึ่งสื่อออนไลน์ จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางการแสดงออกหรือการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองได้อีกช่องทางหนึ่ง อิทธิพลของสื่อ จึงไม่ได้มาจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลเท่านั้น ในที่นี้ยังมีสื่อออนไลน์ด้วย แต่เฉลิมชัย นาคแสนพญา^{๙๘} กล่าวไว้เกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งกล่าวถึงช่องทางในการรับข่าวสารทางการเมือง ว่าช่องทางสื่อมวลชนยังคงเป็นช่องทางที่รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าช่องทางอื่น ๆ และเป็นช่องทางที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดด้วย โดยที่สื่ออินเทอร์เน็ตหรือสื่อออนไลน์ค่อนข้างอยู่ในระดับปานกลาง พอจะมีการเปิดรับข่าวสารทางช่องทางนี้อยู่บ้าง

นอกจากนี้สื่อบุคคลก็ได้รับความนิยมเช่นกัน มีการพูดคุยเรื่องการเมืองกับครอบครัวมากที่สุด จากผลการวิจัยหลายๆเรื่องแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนและสื่อบุคคลยังคงมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารทางการเมือง และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน โดยที่สื่อออนไลน์หรือสื่ออินเทอร์เน็ตไม่ได้เป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมเชื่อถือ หรือมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมและทำให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองมากนักโดยภาพรวมของช่องทางการสื่อสารและอิทธิพลของช่องทางต่าง ๆ ที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้ช่องทางในการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง ๓ ช่องทาง คือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อออนไลน์ ที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผ่านช่องทางการสื่อสารสาธารณะที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยเสรี ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสารสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ สื่อเสียงตามสาย สื่อโซเชียลมีเดีย

๒.๒.๒ บทบาทของสื่อมวลชนกับกระบวนการทางการเมือง

บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะเครื่องมือทางการเมืองและเศรษฐกิจ สามารถ แบ่งออกได้เป็น ๔ ประการ^{๙๙} คือ ประการแรก มีบทบาทถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน ประเพณี หรือสื่อผสม ประการที่สอง มีบทบาทจัดเรียงระเบียบวาระเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองหรือข้อปัญหาที่ควรนำมาถกเถียงอภิปรายในทางสาธารณะ โดยสื่อมวลชนสามารถกำหนดหรือเบี่ยงเบนประเด็นความสนใจของผู้รับสารได้ ในทางกลับกันผู้รับสารจะให้ความสนใจในเรื่องราวที่ตนชอบหรือรู้สึกตื่นตัวสนใจ และสื่อมวลชนสามารถเสนอประเด็นใหม่ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจโดยให้หน้าหนักกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มากกว่าเรื่องอื่นๆ และประชาชนมักมีแนวโน้มเชื่อเรื่องที่ยังสื่อมวลชนนำเสนอซ้ำๆ อีกด้วย ประการที่สาม มีบทบาทคอยเผยแพร่และปลูกฝังแนวคิดและความเชื่อทางการเมือง โดยการชักจูง โน้มน้าว และห้ามปราม หรือสร้างภาพความหวาดกลัวเพื่อหวังผลเชิงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และประการสุดท้าย มีบทบาทในการพัฒนาทางการเมือง บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะเครื่องมือสื่อสารทางการเมืองสามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาทางการเมืองของสังคมที่เป็นอยู่โดยทั่วไปจะมีแนวโน้มมุ่งสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ สื่อมวลชนสามารถเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้

^{๙๘}เฉลิมชัย นาคแสนพญา, การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, (๒๕๕๓)

^{๙๙}สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน, (กรุงเทพมหานคร: อักษรวิพัฒน์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๑-๑๓๓.

ความเข้าใจแก่ประชาชน รวมทั้งโน้มน้าวชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการยกระดับความเป็นพลเมือง (Citizenship)

เสรี วงษ์มณฑา^{๔๐} ได้กล่าวถึง บทบาทของสื่อสารมวลชนในกระบวนการทางการเมือง ดังนี้

๑) การสร้างทัศนคติทางการเมือง การพูดคุย การเผยแพร่ การประชุม การอบรม การแจกใบปลิว การติดป้ายประกาศ การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์และนิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ การชี้ให้ประชาชนเห็นผลงานของรัฐบาลนั้น นอกจากจะสร้างความนิยมในตัวรัฐบาลแล้ว ยังทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบการปกครองที่เรากำลังใช้อยู่ในขณะนี้ด้วยในทางตรงกันข้ามถ้าข่าวคราวที่ออกมามีแต่คำต่อว่ารัฐบาล ซึ่งความล้มเหลวของรัฐบาล ประชาชนก็จะเสื่อมศรัทธาในรัฐบาล และ ในบางครั้งอาจหมายถึง การเสื่อมศรัทธาในระบอบการปกครองที่เรากำลังใช้อยู่ด้วยก็ได้ ข่าวคราวที่เกี่ยวกับนักการเมืองจะสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนว่าเขาศรัทธาในนักการเมืองเพียงใด และจะทำให้เขารู้สึกต่อไปได้ด้วยว่า เขาควรจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเมืองมากน้อยเพียงใด

๒) สร้างความสนใจในการเมือง ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนักเพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวของการเมือง ไม่ค่อยพบเห็นนักการเมืองหรือผู้บริหารแต่ในปัจจุบันนี้ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันเป็นประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เสียงพูดของเขาจะมีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางนิตยสารอยู่เป็นประจำเพราะฉะนั้นคนยุคนี้จะ สนใจข่าวการบ้านการเมืองเพิ่มมากขึ้น

๓) สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารซึ่งถูกนำมาใช้สร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมากการเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยสื่อบุคคลก็ดี โดยสื่อมวลชนก็ดีได้ทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่าประชาธิปไตยคืออะไร ในปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น

๔) สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคตินั้นได้นำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนในปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในฐานะ ที่เป็นประชาชนดีขึ้น การเขียนจดหมายถึงสื่อมวลชนก็เป็นการแสดงบทบาททางการเมือง การเดินขบวน การร้องเรียนรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ก็เป็นการใช้การสื่อสารแสดงบทบาททางการเมือง การลงคะแนนเสียงถือเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่าเราต้องการใครหรือไม่ต้องการใคร ว่าเราสนใจเลือกตัวบุคคลหรือพรรคการได้รับข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมืองและการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวไปยังผู้บริหารเช่นกัน

^{๔๐}เสรี วงษ์มณฑา, การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖), หน้า ๕๒-๕๓.

๕) การสื่อสารเป็นการนำเอารัฐบาลไปอยู่ในบ้านของประชาชน ในปัจจุบันนี้แม้เราจะไม่เคยพบผู้บริหารรัฐบาลเลย แต่เราก็มีความรู้สึกว่าเขาเหล่านั้นอยู่ในบ้านของเรา เขาอยู่ในหนังสือพิมพ์ที่เราอ่าน เขาอยู่ในข่าวโทรทัศน์ที่เราดู เขาอยู่ในวิทยุที่เราฟัง การสื่อสารจึงกลายเป็นแหล่งความรู้ที่ดีเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของรัฐบาล

๖) การสื่อสารมวลชนทำให้ความสนใจของประชาชนมีลักษณะเป็นนานาชาติ ในปัจจุบันนี้โทรคมนาคม การส่งข่าวผ่านดาวเทียมทำให้ความสนใจของประชาชนเปลี่ยนไป แทนที่จะสนใจแต่เพียงสิ่งที่อยู่รอบตัวใกล้ตัวเท่านั้น กลับไปสนใจสิ่งที่ ไกลตัว มีความเป็นสากลกันมากยิ่งขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องตื่นตัวกับการตอบสนอง

๗) การสื่อสารถูกนำมาใช้ในการรับรองสถานภาพ ก่อนที่จะเป็นนักการเมืองคนบางคนไม่เป็นที่รู้จักเลย แต่การที่สื่อมวลชนเขียนถึงเขาบ่อย ๆ ในวงสนทนามีคนพูดถึงเขาบ่อย ๆ คนที่ไม่มีความสำคัญก็มีความสำคัญขึ้น สถานภาพเขาเป็นอะไร ก็จะได้รับการยอมรับขึ้นเพราะฉะนั้นในการเสนอนักการเมืองให้รับใช้ประชาชนนั้น พรรคการเมืองจะสร้างการยอมรับโดยการเสนอบุคคลดังกล่าวในสื่อมวลชนด้วยความถี่สูง ให้คนรู้จักคุณสมบัติ และผลงานต่าง ๆ ของเขา

สมควร กวียะ^{๔๑} ได้อธิบายถึง บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะเป็นเครื่องมือของการเมืองและเศรษฐกิจ วาดังนี้

๑) ถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมืองโดยผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อประเพณี หรือสื่อผสม นักการเมืองที่มีชื่อเสียงต่างได้แสดงให้คนยุคปัจจุบันเห็นแล้วว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมืองที่มีพลัง

๒) จัดวางระเบียบวาระเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการเมืองที่ควรนำมาถกเถียงอภิปราย สื่อมวลชนอาจเบนความสนใจของผู้รับสารได้ ในขณะที่ผู้รับสารโดยทั่วไปมักจะให้ความสนใจกับเรื่องราวที่ตนชอบหรือประเด็นปัญหาที่ตื้นตันในชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนอาจ เสนอเนนประเด็น ใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนหันมาสนใจ ยิ่งสื่อมวลชนไหน้ำหนักความสำคัญ เรื่องใดมาก ประชาชนก็มักให้ความสำคัญแก่เรื่องนั้นมากขึ้นไปด้วย

๓) การเผยแพร่ปลูกฝังความเชื่อทางการเมือง อาจทำได้โดยการสื่อสารประเภท ชักจูงใจและประเภทห้ามปราม หรือทำให้เกรงกลัว การสื่อสารประเภทชักจูงใจเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เพราะใช้กันแพร่หลายในการพูด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารประเภทห้ามปรามยังมีได้ศึกษากันมานัก ทั้ง ๆ ที่มีการนำไปปฏิบัติกันมากในวงการเมืองอยู่บ่อย ๆ เช่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ก็มักจะมีการพูดให้เกรงกลัวไม่ไปลงคะแนนให้กับพรรคอื่น

๔) การพัฒนาด้านการเมือง กระบวนการพัฒนาที่สมบูรณ์ย่อมจะต้องมีการพัฒนาการเมืองอยู่ด้วยไม่ใช่มีแต่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น การพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน รวมทั้งการชักชวนโน้มน้าวให้เขามา

^{๔๑}สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน: บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ, (กรุงเทพมหานคร: พชรกานตการพิมพ์, ๒๕๖๕), หน้า ๗๖.

มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง การสื่อสารทุกประเภทควรที่จะเข้ามาช่วยสังคมและ ประเทศ ในการสร้างสรรค์บรรยากาศ และความร่วมมืออย่างเต็มที่ในทุกระดับ

จากบทบาทของสื่อมวลชนกับการเมืองดังกล่าวข้างต้นบทบาทของสื่อมวลชนมีผลต่อการ พัฒนาระบบการเมืองการพัฒนาระบบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ไม่ได้ถ้าหากขาดสื่อมวลชนที่ดีเพราะ สื่อมวลชนที่ดีเป็นสื่อกลางในการใช้ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ สื่อมวลชนทำหน้าที่ตรวจสอบเสนอ ความคิดเห็นถ่วงดุลหรือเป็นผู้นำทางความคิดในนโยบายที่มีผลกระทบต่อสังคม เป็นสื่อกลางของการ สื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน นอกจากนี้สื่อมวลชนยังเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ยกย่องบุคคล หรือทำลายศรัทธาที่มีต่อคนบางคนได้สื่อมวลชนจึงมีความเป็นกลางในการเสนอข่าว คนดีก็ต้องยก ย่องคนไม่ดีก็ต้อง เผยแพร่ให้ประชาชนได้รับรู้และตัดสินใจทางการเมืองได้ด้วยตัวเอง^{๔๒} การเมือง ประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง รัฐสภา รัฐบาล ระบบราชการ ศาลหรือตุลาการ และ ยังหมายถึง “รัฐ” ทั้งหมด ความหมายการเมือง จึงมีนัยในแง่ของ “อำนาจ” และ “การตัดสินใจ” ที่จะเกี่ยวพันไปถึงกลุ่ม “ผลประโยชน์”^{๔๓} เป็นการใช้อิทธิพลของอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มบทบาทของสื่อมวลชนจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะส่งสารที่เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงให้ประชาชนและสังคมได้รับทราบถึงนโยบายแนวทางการดำเนินงานโครงการที่ส่งผล กระทบต่อประชาชนเพื่อเป็นการตรวจสอบให้ระบบการเมืองได้ทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มากยิ่งขึ้น^{๔๔}

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ท้องถิ่นโดยการสร้างความเข้าใจ สนับสนุนการสนทนาและการโต้วาที, และสร้างพื้นที่เสรีและเป็น กลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและเมืองท้องถิ่น บทบาทของสื่อสาร ธารณะในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ในการเผยแพร่ข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูล สื่อสารธารณะควรเป็นที่มาของข้อมูลที่ถูกต้องและมีความสมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องการเมืองท้องถิ่น และ ให้การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นสิทธิของประชาชนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการสร้างความตระหนักรู้และการเข้าใจ สื่อสารธารณะควรสร้างความตระหนักรู้ในประชาชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและความรับผิดชอบในการ ตัดสินใจทางการเมือง ในการสนับสนุนการสนทนาและการโต้ตอบทางการเมือง สื่อสารธารณะควร สนับสนุนการสนทนาและการโต้วาทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทางการเมือง โดยสร้างบรรยากาศที่เป็นกลางและเชิงสร้างสรรค์ ในการสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลาง สื่อสารธารณะควรสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นและการประชุมที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองท้องถิ่น ทำให้ทุกคนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม ในการ

^{๔๒}ลลิตา ธีรเวคิน, การเมืองการปกครองของไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรม ศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๓๒.

^{๔๓}จุมพล หนิมพานิช, การประเมินผลนโยบาย: หลักการ แนวคิด และประยุกต์ใช้, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๒), หน้า ๙๘.

^{๔๔}สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ประสทิษฐ์ภัณฑ์ แอนด พรินต์ติ้ง, ๒๕๖๕), หน้า ๔๘.

สนับสนุนการสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและองค์กร/รัฐบาล สื่อสารธารณะควรสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและองค์กรหรือรัฐบาล ทำให้ประชาชนมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและร่วมมือในกระบวนการตัดสินใจ ในการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ทางสังคม สื่อสารธารณะควรสร้างความเข้าใจและการรับรู้ทางสังคมในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการสนับสนุนความเป็นตัวแทนของประชาชน สื่อสารธารณะควรสนับสนุนความเป็นตัวแทนของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง โดยการสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีอิทธิพลในการตัดสินใจด้วยตนเอง ในการสนับสนุนการแก้ไขข้อขัดแย้งและการทำงานร่วมกัน สื่อสารธารณะควรสนับสนุนการแก้ไขข้อขัดแย้งและการทำงานร่วมกันในชุมชนและเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยและโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือ การสร้างพื้นที่เสรีและเป็นกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและเมืองท้องถิ่น

สำหรับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบประชาธิปไตย สรุปได้ ๒ ประการใหญ่ๆ คือ การมีบทบาทเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างรัฐ ตัวแสดงสำคัญของรัฐ กลุ่มผลประโยชน์ และประชาชน โดยการเผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้ ตลอดจนสะท้อนความคิดเห็นความคาดหวังของประชาชนไปยังผู้มีอำนาจในระบบการเมือง ในอีกด้านหนึ่งสื่อมวลชนทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐต่อสังคม ผ่านการจุดประเด็น การตั้งคำถาม การติดตามตรวจสอบความชอบธรรมและความถูกต้องทางกฎหมาย และนำข้อมูลที่ได้มาช่วยในการตัดสินใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งประชาชนสามารถแสดงออกเชิงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยสถาบันการเมืองและกฎหมาย เช่น สิทธิการเลือกตั้ง และอยู่นอกกรอบความถูกต้องของกฎหมายหรือธรรมเนียมปฏิบัติ จิตสำนึกประชาธิปไตย

ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนามากยิ่งขึ้นและมีต้นทุนที่ต่ำลง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้เป็นจำนวนมาก ทำให้วิถีชีวิตและการติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางเดิมจากที่สื่อมวลชนใช้โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ เป็นช่องทางในการสื่อสารหลักต้องปรับตัวสู่การเป็น “สื่อมวลชนผ่านสังคมออนไลน์” จึงเกิดการศึกษานวนคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของทั้งสื่อมวลชนและปฏิกิริยาของประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยจะกล่าวรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

๒.๒.๓ บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์กับการเมือง

สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง สื่อดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม (Social Tool) เพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันในเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ผ่านทางเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใดๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วม (Collaborative) อย่างสร้างสรรค์ ในการผลิตเนื้อหาขึ้นเอง (User-Generate Content: UGC) ในรูปของข้อมูล ภาพ และเสียง สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของคนหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสื่อมวลชนที่อาศัย “เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Online)” ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตั้งประเด็น นำเสนอข่าว ขณะที่ผู้รับสารภายในเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถสะท้อน แสดงความคิดเห็น ถกเถียง อภิปราย และนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง

หากประเด็นใดได้รับความนิยม ติดตาม หรือ บียงเบนไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งจะสามารถทำให้เกิด “กระแสสังคมออนไลน์” ซึ่งสามารถสะท้อนหรือกดดันรัฐหรือผู้มีอำนาจทางการเมืองได้ในระดับหนึ่ง^{๔๕}

ศิริพร กนกชัยสกุล^{๔๖} ได้อธิบายว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันอาจมีหลายประเภทด้วยกัน กระนั้นก็ตามโดยทั่วไปสามารถจำแนกออกได้เป็น ๑๐ ประเภท ดังนี้

๑) Weblogs หรือ Blogs คือ สื่อส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ข้อคิดเห็น บันทึกส่วนตัว โดยสามารถแบ่งปันให้บุคคลอื่นๆ โดยผู้รับสารสามารถเข้าไปอ่าน หรือ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ ซึ่งการแสดงเนื้อหาของบล็อกนั้นจะเรียงลำดับจากเนื้อหาใหม่ไปสู่เนื้อหาเก่า ผู้เขียนและผู้อ่านสามารถค้นหาเนื้อหาย้อนหลังเพื่ออ่านและแก้ไขเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา เช่น Exteen, Bloggang, Wordpress, Blogger, Okanation

๒) Social Networking หรือเครือข่ายทางสังคมในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเครือข่ายทางสังคมที่ใช้สำหรับเชื่อมต่อระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล เพื่อให้เกิดเป็นกลุ่มสังคม (Social Community) เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนและแบ่งปัน ข้อมูลระหว่างกันทั้งด้านธุรกิจ การเมือง การศึกษา เช่น Facebook, Line, WeChat, Ning, Linked in, MySpace, Youmeo, Friendste

๓) Micro Blogging และ Micro Sharing หรือที่เรียกกันว่า “บล็อกจิ๋ว” ซึ่งเป็นเว็บไซต์หรือเว็บไซต์ที่ให้บริการแก่บุคคลทั่วไป สำหรับให้ผู้ใช้บริการเขียนข้อความสั้นๆ ประมาณ ๑๔๐ ตัวอักษร ที่เรียกว่า “Status” หรือ “Notice” เพื่อแสดงสถานะของตนเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ หรือแจ้งข่าวสารต่างๆ แก่กลุ่มเพื่อนในสังคมออนไลน์ (Online Social Network) ทั้งนี้ การกำหนดให้ใช้ข้อมูลในรูปข้อความสั้นๆ ก็เพื่อให้ผู้ใช้ที่เป็นทั้ง ผู้เขียนและผู้อ่านเข้าใจง่ายที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น Twitter, TikTok

๔) Online Video เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการวิดีโอออนไลน์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเนื้อหาที่น่าสนใจในวิดีโอออนไลน์ไม่ถูกจำกัดโดยผังรายการที่แน่นอนและตายตัว ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถติดตามชมได้อย่างต่อเนื่อง เพราะไม่มีโฆษณาคั่นรวมทั้งผู้ใช้สามารถเลือกชมเนื้อหาได้ตามความต้องการและยังสามารถเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้จำนวนมากอีกด้วย เช่น Youtube, MSN, Yahoo

๕) Poto Sharing เป็นเว็บไซต์ที่เน้นให้บริการฝากรูปภาพโดยผู้ใช้บริการสามารถอัปโหลดและดาวน์โหลดรูปภาพเพื่อนำมาใช้งานได้ ที่สำคัญนอกเหนือจากผู้ใช้บริการจะมีโอกาสแบ่งปันรูปภาพแล้ว ยังสามารถใช้เป็นพื้นที่เพื่อเสนอขายภาพที่ตนเองนำเข้าฝากได้อีกด้วย เช่น Flickr, Photobucket, Photoshop, Express, Zoom

๖) Wikis เป็นเว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นแหล่งข้อมูลหรือความรู้ (Data/Knowledge) ซึ่งผู้เขียนส่วนใหญ่อาจจะเป็นนักวิชาการ นักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านต่างๆ ทั้งการเมือง

^{๔๕}ภิเชก ชัยนิรันดร์, Edge Rank สำคัญเอนต่อการทำ Facebook Marketing, ผู้จัดการ ๓๖๐ องศา. (๓ กันยายน ๒๕๕๔), หน้า ๑๔๒-๑๔๓.

^{๔๖}ศิริพร กนกชัยสกุล, เครือข่ายสังคมออนไลน์, วารสารนักบริหาร, ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๑, (๒๕๕๓), หน้า ๒๙-๓๒.

เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งผู้ใช้สามารถเขียนหรือแก้ไขข้อมูลได้อย่างอิสระ เช่น Wikipedia, Google Earth, diggZy Favorites Online

๗) Virtual Worlds คือการสร้างโลกจินตนาการโดยจำลองส่วนหนึ่งของชีวิตลงไปจัดเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่บรรดาผู้ท่องโลกไซเบอร์ใช้เพื่อสื่อสารระหว่างกันบนอินเทอร์เน็ตในลักษณะโลกเสมือนจริง (Virtual Reality) ซึ่งผู้ที่จะเข้าไปใช้บริการอาจจะบริษัทหรือองค์การด้านธุรกิจ ด้านการศึกษา รวมถึงองค์การด้านสื่อ เช่น สำนักข่าวรอยเตอร์ สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อพื้นที่เพื่อให้บุคคลในบริษัทหรือองค์กรได้มีช่องทางในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ไปยังกลุ่มเครือข่ายผู้ใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มลูกค้าทั้งหลักและรอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท หรือองค์การก็ได้ ปัจจุบันเว็บไซต์ที่ใช้หลัก Virtual Worlds ที่ประสบผลสำเร็จและมีชื่อเสียง คือ Second Life

๘) Crowd Sourcing มาจากการรวมของคำสองคำคือ Crowd และ Outsourcing เป็นหลักการขอความร่วมมือจากบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยสามารถจัดทำในรูปของเว็บไซต์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อค้นหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งทางธุรกิจการศึกษา รวมทั้งการสื่อสาร โดยอาจจะเป็นการดึงความร่วมมือจากเครือข่ายทางสังคมมาช่วยตรวจสอบข้อมูลเสนอความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ กลุ่มคนที่เข้ามาให้ข้อมูลอาจจะเป็นประชาชนทั่วไปหรือผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่อยู่ในภาคธุรกิจ หรือแม้แต่ในสังคมนักข่าวชื่อดังการใช้หลัก Crowd Sourcing คือ ทำให้เกิดความหลากหลายทางความคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยตรวจสอบหรือคัดกรองข้อมูลซึ่งเป็นปัญหาสาธารณะร่วมกันได้ เช่น Idea Storm, Mystarbucks Idea

๙) Podcasting หรือ Podcast มาจากการรวมตัวของสองคำคือ “Pod” กับ “Broadcasting” ซึ่ง “POD” หรือ Personal On-Demand คือ อุปสงค์หรือความต้องการส่วนบุคคล ส่วน “Broadcasting” เป็นการนำสื่อต่างๆ มารวมกันในรูปของภาพและเสียง หรืออาจกล่าวง่ายๆ Podcast คือ การบันทึกภาพและเสียงแล้วนำมาไว้ในเว็บเพจ (Web Page) เพื่อเผยแพร่ให้บุคคลภายนอก (The Public in General) ที่สนใจดาวน์โหลดเพื่อนำไปใช้งาน เช่น Dual Geek Podcast, Wiggly Podcast

๑๐) Discuss/Review/Opinion เป็นเว็บบอร์ดที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถแสดงความคิดเห็น โดยอาจจะเกี่ยวกับ สินค้าหรือบริการ ประเด็นสาธารณะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เช่น Epinions, Moutshut, Yahoo! Answer, Pantip, Yelp

สำหรับการพัฒนาการทางการเมือง ในการจัดประชุม “From Arab Spring to Thai Crisis: The Spirit of Global Democratization” ได้มีการตั้งข้อสังเกตจาก Larry Diamond ว่าแม้ประชาธิปไตยในช่วงหลังสงครามเย็นจะถดถอยลงไปบ้าง แต่การเติบโตของสื่อสังคมออนไลน์แสดงให้เห็นแล้วว่า การติดต่อสื่อสารของผู้คนมากขึ้น นำไปสู่การถกเถียง อภิปรายประเด็นทางการเมืองและสาธารณะ ตลอดจนการปลุกระดมประชาชนให้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงและล้มล้างระบบการเมืองที่ไม่ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังจากประชาชนมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาทางการเมืองสู่การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังกรณีคลื่นการ

ปฏิวัติประชาธิปไตยในอาหรับ (Arab Spring) ที่ได้แผ่ขยายไปทั่วดินแดนแอฟริกาเหนือและอีกหลายๆ ประเทศในเวลาต่อมา^{๔๗} ซึ่งนักวิชาการของไทยอย่าง **สุจิต บุญบงการ**^{๔๘} ได้แสดงความเห็นสนับสนุนว่า วิกฤติการณ์ในประเทศไทยมีลักษณะบางด้านคล้ายคลึงกับการปฏิวัติประชาธิปไตยในอาหรับ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์เป็นเครื่องมือในการเคลื่อนไหว โดยมีประเด็นความอยุติธรรมและความไม่เท่าเทียมกันในสังคมเป็นแรงกดดันเหมือนกับในโลกอาหรับและอีกหลายประเทศที่อยู่ในกระบวนการเปลี่ยนผ่าน

นอกจากนี้ ปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมมาสู่รูปแบบประชาธิปไตยโดยเป็นไปในลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง พรรคชน และความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล อันก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง และสามารถทำให้ประชาชนดำรงอยู่ในสังคมการเมืองนั้นได้^{๔๙}

ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะของการถ่ายทอดข่าวสาร หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างรัฐบาล ประชาชน รวมถึงกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยใช้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองเป็นเครื่องมือที่สำคัญ โดยเฉพาะการส่งผ่านข้อเรียกร้อง และความคิดเห็นต่างๆ ที่มีต่อรัฐบาล นโยบาย หรือผลงานของรัฐบาล ผ่านช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ผู้แทนของประชาชน รวมถึงสื่อมวลชนไปสู่รัฐบาล และในขณะเดียวกันรัฐบาลมีโอกาสนำเสนอ นโยบาย หรือข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนโดยผ่านทางในการสื่อสารที่หลากหลาย ลักษณะการสื่อสารดังกล่าวเป็นรูปแบบ “การสื่อสารแบบสองทาง”^{๕๐}

กล่าวได้ว่าสังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ อันเป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมต่อกันอย่างไร้พรมแดน หรือเป็นสังคมในลักษณะของการพึ่งพา “เทคโนโลยีดิจิทัล” ที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในยุคนี้ โดยเฉพาะการนาอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้เป็นตัวกลาง หรือเครื่องมือในการเชื่อมต่อกัน ส่งผลให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการติดต่อสื่อสารมากขึ้นรูปแบบดังกล่าวจึงมีลักษณะที่เรียกว่า “สื่อใหม่” หรือ “New Media” ที่ผู้ใช้สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารความคิดเห็น หรือจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างอิสระนับเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้นในเวทีทางการเมือง และที่สำคัญการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นไม่จำเป็นต้องแสดงตัวตน ประชาชนจำนวนมากจึงมักใช้ช่องทางการสื่อสารเหล่านี้ในการแสดงความ

^{๔๗} วุฒิพร ลิ้มวราภัส, กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์กรณีศึกษา โปสต์ทูเดย์ และแนวหน้า, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๖๒).

^{๔๘} สุจิต บุญบงการ, **แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองไทย**, เอกสารการสอนชุดวิชา ปัญหาพัฒนาการเมืองไทย, หน่วยที่ ๑, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๘).

^{๔๙} พงุทธิสาณ ชุมพล, **ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๘๑.

^{๕๐} อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, **สื่อมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๒๖.

คิดเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นความคิดหรือข้อมูลต่างๆ ที่เป็นกระแสหลัก หรือจะเป็นข้อมูลที่นอกกระแส หรือทวนกระแสก็ได้เช่นเดียวกัน กระบวนการสื่อสารดังกล่าวส่งผลให้เกิดพื้นที่สาธารณะ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามครรลองของสังคมประชาธิปไตย^{๕๑}

อย่างไรก็ตาม **อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์**^{๕๒} ได้อธิบายให้เห็นปรากฏการณ์ที่สื่อใหม่ (New Media) หรือที่เราเข้าใจคือ “สื่อออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ต” ว่ายังคงมีปัญหาอยู่ อันเนื่องมาจากประเด็นพื้นที่สาธารณะสำหรับข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในสื่อประเภทดังกล่าว นั้น แม้ในทางหนึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ โดยไม่รีรอสื่อมวลชนกระแสหลักเดิมๆ แต่นั่น ก็ไม่ได้หมายความว่าสื่อใหม่เหล่านั้นจะเข้ามาแทนที่สื่อกระแสหลักขนานแท้ และดั้งเดิมเสียทีเดียวในแง่ของ “พื้นที่สาธารณะ” นั้น โดย **อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์**^{๕๓} มองว่าการใช้สื่อใหม่ดังกล่าวเหล่านั้น ยังคงเป็นการจำกัดอยู่กับกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นฐานของสื่อหลักอยู่อย่างเดิม นั้นหมายความว่า พื้นที่ในโลกออนไลน์ แม้จะเป็นพื้นที่ใหม่ แต่ก็ไม่ใช่พื้นที่สำหรับคนไม่มีปากไม่มีเสียง หรือ Voice of Voiceless หากแต่เป็นพื้นที่ที่สามารถเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้กับคนกลุ่มเดิมที่มีความสามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารอื่นอยู่แล้ว รวมทั้งมีประเด็นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ซึ่งโลกออนไลน์กำลังเปิดพื้นที่ให้คือ สิทธิในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึง สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิทธิที่แม้ว่ารัฐจะยอมรับในหลักการแล้วก็ตาม เช่น มีบทบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีกฎหมายรองรับด้วย คือ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ หากแต่ในทางปฏิบัติรัฐ ไม่ได้เปิดให้มีการใช้สิทธิได้จริงๆ ในหลายเรื่อง รวมทั้งยังจำกัดการแสดงความคิดเห็นในบางเรื่องด้วย

กระนั้นก็ตาม กระบวนการสื่อสารกับการเมือง ยังคงเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ทั้ง โดยผ่านแนวทางการชวนเชื่อ หรือทางของมหาชนเพื่อธำรงรักษาระบบการเมืองการปกครอง การสื่อสารกับการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็นเหมือนเป็นกลไกสำคัญ และเป็นตัวเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน ซึ่ง **วิภา อุตมฉันท**^{๕๔} ได้สรุปถึงแนวคิดที่สำคัญของ Herman and McChesney ที่ได้จำแนกศักยภาพของสื่อมวลชนในการรับใช้ปัจเจก และรับใช้สังคมออกเป็น ๒ ระดับ คือ

๑. ระดับปัจเจก สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่เป็นห่วงโซ่เชื่อมโยงปัจเจกเข้ากับสังคมภายนอก จึงเป็นช่องทางที่ทำให้ปัจเจกสามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อนมนุษย์ได้ ซึ่งช่วยให้สมาชิกภายในสังคมมีความสัมพันธ์กันได้ (โดยทางอ้อม) หากสื่อมวลชนทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ ปัจเจกก็จะเกิดความรู้สึกเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีความสมานฉันท์ และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนอื่น ในทางกลับกันซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึง

^{๕๑}บุญวันต์ จิตประคอง, บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า: ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๖), หน้า ๘๐-๘๑.

^{๕๒}อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๒๖-๓๔.

^{๕๓}อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, เรื่องเดียวกัน.

^{๕๔}วิภา อุตมฉันท, การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์: กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคการผลิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บุ๊คส์ พอยท์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕๘-๑๕๙.

ปรารถนา คือ สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในทางที่สร้างความรู้สึกร่วมกัน ก่อให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวสังคมให้กับปัจเจกได้เช่นกัน นอกจากนี้ในฐานะที่สื่อมวลชนเป็นผู้ใช้สื่อในการสร้างวาทกรรมทางสังคมทุกวันทุกเวลา สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลอย่างสูงในการปลุกเร้า และก่อกระแสความรู้สึกต่างๆ ให้กับคนในสังคม สื่อจึงมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการกระตุ้นความโกรธ ความเกลียด ความเห็นอกเห็นใจ ความกลัว ความคลั่งไคล้ ความเครียด และอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ผ่านเนื้อหาที่สื่อนำเสนอ ด้วยข้อมูลที่ถูกหรือผิด สื่อมวลชนกำลังสร้างค่านิยมปลูกฝัง ความเชื่อ และทัศนคติต่อโลกและต่อชีวิตให้กับคนในสังคม

๒. ระดับการเมือง บทบาทที่สำคัญที่ถือเป็นใจกลางสำคัญของสื่อมวลชนคือ การสร้างประชาธิปไตยให้กับสังคมเพราะการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย เริ่มเกิดขึ้นพร้อมกับสิ่งที่เรียกว่า “พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)” ซึ่งหมายถึงสถานที่หรือเวทีที่ประชาชนมาพบกันเพื่ออภิปรายโต้เถียงปัญหาต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อชุมชนที่พวกเขาใช้ชีวิตร่วมกัน ในการอภิปรายโต้เถียงปัญหานั้น ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะถูกนำมาตีแผ่แลกเปลี่ยนกัน ก่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และนำมาสู่การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของสาธารณชนในอันดับต่อไป โดย “พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)” ในสังคมประชาธิปไตยยุคใหม่นั้น นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะในสังคมประชาธิปไตยต้องการพลเมืองที่มีความรอบรู้สามารถตัดสินใจทางการเมืองได้ด้วยตัวเอง แต่ในสังคมขนาดใหญ่ และมีลักษณะสลัดซับซ้อนอย่างเช่นทุกวันนี้ การที่พลเมืองทุกคนจะมีส่วนร่วมและตัดสินใจในกิจการทุกเรื่องด้วยตัวเองเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงจำเป็นต้องกระทำผ่านตัวแทน หรือที่เรียกว่า “ผู้แทน” ที่พลเมืองเลือกขึ้นมาให้ทำหน้าที่ทางการเมืองแทนพวกเขาด้วย

เหตุนี้ สื่อมวลชนจึงมีหน้าที่ต้องเปิดพื้นที่สาธารณะ ใช้พื้นที่สาธารณะเป็นช่องทางให้พลเมืองได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ความเป็นไปทางการเมืองทุกอย่างเป็นอย่างดี จากนั้นพลเมืองจึงจะสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปอภิปรายโต้แย้ง ชั่งน้ำหนักตัดสินใจ และลงมือกระทำทางการเมืองต่อไปตามวิจรรณญาณที่เห็นเหมาะสม อีกทั้ง สื่อมวลชนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ถือเสมือนเป็นตัวกลางในการกระตุ้นให้สาธารณชนเข้าร่วม กับกระบวนการทางการเมือง นอกจากนี้ สื่อที่เปิดพื้นที่กว้างขวางให้กับสาธารณะ ยังคงเป็นปัจจัยที่ชี้ขาด ความมั่นคง ยั่งยืนของประชาธิปไตยที่สื่อได้สร้างให้กับสังคมด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากขาดแคลนพื้นที่สาธารณะ สื่อทำหน้าที่ย่อหย่อนไร้ประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะเกิดความไร้เดียงสา และเย็นชาทางการเมือง รู้สึกเหมือนถูกโดดเดี่ยวขาดพลัง ต่างคนต่างหาทางออกเฉพาะหน้าให้กับตัวเอง เมื่อนั้นก็จะเปิดทาง ให้กับประชาชนบางกลุ่มขึ้นมาเป็นผู้นำมวลชน และแย่งชิงอำนาจการตัดสินใจของสังคมไปในที่สุดได้

ทั้งนี้ **บุญวันต์ จิตประคอง** ได้กล่าวในทำนองสนับสนุนว่า บทบาทของสื่อออนไลน์ได้มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ เมื่อพิจารณาถึงสื่อออนไลน์ประเภท “สื่อทางเลือก” ซึ่งเป็นสื่อคู่ตรงข้ามที่สวนกระแส และต่อต้านกับสื่อกระแสหลัก เป็นสื่อแนวระนาบที่มีอิสระ สร้างสรรค์ และเป็นสื่อที่เติมเต็มในส่วนที่สื่อกระแสหลักขาด มักเป็นคำที่ถูกกำหนดให้ใช้เรียกครอบคลุมไปตั้งแต่สื่อสิ่งพิมพ์ นับตั้งแต่นิตยสารพวกฮิปปี นิตยสารเฉพาะด้าน เรื่อยมาจนกระทั่ง ถึงหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอมุมมองในการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองในแง่มุมที่แตกต่าง หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์สำหรับชุมชน หรือท้องถิ่น สื่อทางเลือกในที่นี้ถือเป็นที่สื่อที่มีรูปแบบเป็นการ

สื่อสารสองทางที่มุ่งสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ มีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มุ่งหาความหมายร่วมกัน และมุ่งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม อันมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือกระบวนการสร้างให้เกิดความเสมอภาค และความเท่าเทียมกัน ซึ่งในที่นี้ผู้ผลิตสื่อหรือผู้รับสื่อก็สามารถที่จะแลกเปลี่ยนสถานะหรือบทบาทระหว่างกันได้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาสังคม โดยประชาสังคมเป็นตัวกลางในการมุ่งผลักดัน หรือให้ความสำคัญกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มไหน หลากหลายหรือแตกต่างกันให้กลายมาเป็นตัวหลักในการสื่อสาร หรือเป็นฝ่าย Active เป็นผู้กระทำการ^{๕๕} เพราะอย่างที่เข้าใจกันโดยทั่วไปแล้วว่า แต่เดิมนั้นกระบวนการสื่อสารระหว่างกันล้วนมีที่มาจากสื่อกระแสหลัก นั้นหมายความว่า ผู้ใดสามารถที่จะยึดกุมระบบการสื่อสารของสังคมเอาไว้ได้ ผู้นั้นย่อมยึดกุมแนวความคิด ความรู้สึก และการกระทำของประชาชนเอาไว้ได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้กลุ่มคนที่ไม่ใช่อำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ หรือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างจากกลุ่มกระแสหลัก ไม่ว่าจะด้วยเงื่อนไขใดๆ ก็ตาม อาทิ เพศ หรือความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ย่อมถูกกันออกไปจากการใช้เครื่องมือ หรือเนื้อหาในบริบทการสื่อสารของสังคม เห็นได้ชัดเจนจากการที่สังคมได้จำกัดพื้นที่ ปิดกั้น ครอบงำ ผูกขาดการสื่อสาร โดยที่กลุ่มคนที่มีอำนาจ และทุนมากสามารถที่จะกระทำการใดๆ ก็ได้ตามความต้องการ โดยปรากฏการณ์ดังกล่าวจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในสังคมที่ยึดมั่นในระบบคุณค่าทางสังคมที่เป็นประชาธิปไตยค่อนข้างสูง การจะเป็นสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงได้นั้น “สิทธิ และเสรีภาพ” เป็นเรื่องสำคัญที่ควรตระหนัก เพราะเมื่อไรก็ตามที่สังคมเกิดภาวะชะงักงัน ประชาธิปไตยไร้เสถียรภาพอันก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ หรือความไม่เท่าเทียม ที่แห่งนั้นมักเกิดปรากฏการณ์การลุกขึ้นสู้ หรือต่อต้านต่างๆ นานาด้วยรูปแบบหลากหลายชนิด ลักษณะดังกล่าวเป็นการยืนยันให้เห็นว่าสังคมกำลังถูกระบบคุณค่าอื่นๆ เข้ามาแทนที่ “ประชาธิปไตย”^{๕๖}

ทั้งนี้ ในระบบการสื่อสารก็เช่นเดียวกัน เมื่อใดก็ตามที่สื่อถูกควบคุม หรือครอบงำโดยอำนาจรัฐ และทุนมากเกินไปจนครอบงำจำกัด ย่อมนำมาซึ่งการเกิดปรากฏการณ์การคัดค้าน หรือต่อต้านจากประชาชน จะเห็นได้ว่าคำจำกัดความของสื่อจากลักษณะดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้อ่านและผู้ฟัง มักจะเข้ามามีบทบาท หรือมีส่วนร่วมในการควบคุมสื่อ หรือเปิดโอกาสให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือแสดงความคับข้องใจ หรือความต้องการใดๆ ได้ ผู้รับสารโดยทั่วไปของสื่อประเภทดังกล่าวมักมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มสาว ผู้หญิง หรือคนในชนบท และระดับการแพร่กระจายของสื่อมักมีความหลากหลาย อาจมีทั้งระดับท้องถิ่น ภูมิภาค หรือระดับชาติ เป็นต้น ลักษณะของสื่อทางเลือกดังกล่าว จะเห็นได้แล้วว่าทั้ง ผู้ผลิตสื่อ ผู้คุม ผู้รับสาร ล้วนมีความแตกต่างหลากหลายไม่ได้มีคุณสมบัติ หรือลักษณะเฉพาะที่ตายตัวเหมือนสื่อกระแสหลัก โดยทั่วไป เพราะเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมทางความคิด และเปิดพื้นที่ให้ทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มคนที่มีอำนาจและกลุ่มคนที่ไม่ใช่อำนาจ ได้แสดงออกถึงความต้องการที่คับข้องใจ หรือเรื่องใดๆ ก็ตามทีสื่อกระแสหลักมักไม่ให้

^{๕๕}บุญญวันต์ จิตประคอง, บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า: ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๖), หน้า ๘๕-๘๖.

^{๕๖}อนันตา นานา, หนังสือทำมือเกี่ยวกับการเป็นสื่อทางเลือก, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๔-๑๕.

ความสำคัญ หรือนำเสนอให้สังคมเห็นถึงความเป็นจริง หรือสิ่งที่เรียกว่า “ข้อเท็จจริง” สื่อดังกล่าวจึงเป็นทางออกที่สำคัญที่ทำให้สังคมตระหนัก และให้ความสำคัญกับรูปแบบ หรือคุณค่าในระบอบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ หรือการกระทำใดๆ ก็ตาม ตามระบอบคุณค่าที่ยึดมั่นในประชาธิปไตยที่คำนึงถึงสิทธิ และเสรีภาพเป็นที่ตั้ง

ดังนั้น หากอนุমান “สื่อทางเลือก” หรือ “สื่อออนไลน์” เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ของการสื่อสาร และสื่อสารมวลชน ที่เกิดจากการเปลี่ยนแนวความคิดจากการสื่อสารทางเดียวจากบนลงล่าง มาสู่เรื่องการสื่อสารในแนวราบ และสื่อสารแบบมีส่วนร่วม การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้าถึงสื่อได้โดยตรง และกว้างขวางขึ้น โดยปราศจากการควบคุม หรือแทรกแซงจากอำนาจทั้งปวง แต่มีจุดมุ่งหมายในการเสริมพลังของภาคประชาชนซึ่งเป็นการเผชิญหน้าโดยตรงในการลดทอนพลังกับโครงสร้างการครอบงำทางการสื่อสาร รวมทั้งการมองประชาชนด้วยมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม แทนที่จะมองว่าเป็นผู้รับที่นิ่งเฉย ก็เปลี่ยนมามองจากอีกมุมว่า ผู้รับสารคือพลเมือง ซึ่งมีสิทธิและอำนาจในการสื่อสาร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน มุ่งสร้างความเข้าใจหรือค้นหาความหมายร่วมกัน และมุ่งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม เพื่อให้กระบวนการสื่อสารแสดงออกถึงความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ผู้รับสาร และผู้ส่งสารได้สลับบทบาทกัน อันเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคประชาสังคม ทำให้ประชาชนกลายมาเป็นตัวหลักในการสื่อสาร และเป็นฝ่ายกระทำ อันเป็นไปตามสิทธิและเสรีภาพ ในระบอบคุณค่าที่เป็นประชาธิปไตยจริงๆ ซึ่งเท่าที่ผ่านมา “สื่อทางเลือก” มักถูกนิยามในข้อตรงข้าม กับ “สื่อกระแสหลัก” อันเป็นเพราะสื่อกระแสหลักไม่ได้เปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการแสดงความคิดเห็น หรือเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงทรรศนะความคิดที่แตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์สังคม หรือแสดงทัศนคติที่ไม่เห็นด้วย

จึงกล่าวได้ว่า แนวโน้มของการนำเสนอของสื่อสารมวลชนผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อทางเลือกจะปรากฏในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการอภิปราย ระดมความคิดเห็น แสดงออกทางการเมืองของประชาชนต่อระบบการเมือง สถาบันการเมือง ตัวแสดงทางการเมือง กลไกการทำงานของรับภายใต้ระบบการเมืองจะถูกตรวจสอบและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น ซึ่งยังอาจนำไปสู่การแสดงออกที่มีเชิงจำกัดเพียงแค่นำสื่อออนไลน์เพียงอย่างเดียวแต่อิทธิพลของสื่อออนไลน์ยังช่วยกระตุ้น หรือเร้าให้เกิดการแสดงออกเชิงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองของภาคประชาชนได้

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสได้แสดงออกทางการเมืองตามความต้องการ และให้ผู้นำทางการเมืองได้รับทราบ แล้วนำไปสู่การดำเนินนโยบายตอบสนองความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากทัศนะของผู้รู้หลากหลายท่าน รวบรวมนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๓.๑ รูปแบบการมีส่วนร่วมกับการเมือง

วันชัย วัฒนศัพท์^{๕๗} กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียในการบริหาร เกิดความรับผิดชอบและวางแผนสิทธิประโยชน์ที่ตนเองพึงได้รับจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนต้องการที่จะร่วม ในการตัดสินใจกับรัฐ และได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ดังนั้นเป้าหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นการให้ข้อมูลต่อสาธารณชน รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในนโยบายของรัฐ และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๖ ประเด็น ได้แก่ ที่มาของการมีส่วนร่วมของประชาชน ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน

ส่วน **คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม**^{๕๘} ได้กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยเพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจต่อไป กล่าวคือ ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่ ไม่ยอมให้บุคคลใดมีอำนาจเหนือประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศ ประชาชนแต่ละคนต่างเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยคนละส่วน เมื่อประชาชนแต่ละคนยินยอมมอบอำนาจส่วนหนึ่งของตนโดยการทำสัญญาประชาคมให้แก่ผู้แทนแล้ว อำนาจที่มารวมกันนี้จึงเป็นอำนาจของปวงชนโดยมีผู้แทนทำหน้าที่เป็นเพียงตัวแทนของประชาชนเท่านั้น จึงต้องอยู่ในอาณัติของประชาชน หากผู้แทนไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่ประชาชนวางไว้ประชาชนย่อมมีสิทธิถอดถอนได้และสำหรับกฎหมายก็เช่นกันจะยังไม่มีผลจนกว่าจะได้รับการยอมรับจากประชาชนก่อน ทั้งนี้ **สุนทรียา เหมือนพะวงศ์**^{๕๙} อธิบายไว้ว่า หลักการประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับเสียงข้างมาก แต่ในขณะเดียวกันยังคงคุ้มครองเสียงข้างน้อย โดยไม่กีดกันเสียงข้างน้อยอย่างไร้เหตุผล จึงเห็นได้ว่าประชาชนมีบทบาทสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองโดยประชาชนอย่างแท้จริง รวมไปถึงการที่ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของการเมือง ในด้านการดำเนินการเลือกตั้ง, ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง, ด้านการชุมนุมทางการเมืองและด้านการตัดสินใจในทางการเมือง และ **สุนทรียา เหมือนพะวงศ์** ยังได้กล่าวอีกว่า หลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นหากพิจารณาจากรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาถึงบริบทการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนเป็นเกณฑ์แล้ว อาจจำแนกรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ

^{๕๗}วันชัย วัฒนศัพท์, **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

^{๕๘}คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, **แนวทางการเสริมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐: ปัญหา อุปสรรค และทางออก**, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๕), หน้า ๔๐.

^{๕๙}สุนทรียา เหมือนพะวงศ์, **สารานุกรมรัฐธรรมนูญไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓-๑๘.

๑. ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ประชาชนในฐานะเจ้าของ อำนาจ อธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจโดยตนเองหรือร่วมใช้อำนาจอธิปไตย เกิดจากการประชุมพลเมืองทั้งหมด ใน สังคมและร่วมกันใช้สิทธิทางการเมืองโดยตรง ทั้งอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ สำหรับ องค์ประกอบสำคัญของประชาธิปไตยทางตรงนั้น ประชาชนจะเป็นผู้ริเริ่มเป็นหลักและประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในขั้นสุดท้าย โดยถือว่าการตัดสินใจขั้นสุดท้ายโดยประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างยิ่งของประชาธิปไตยทางตรง ปัจจุบันประชาธิปไตยทางตรงมักถูกใช้ควบคู่กับประชาธิปไตยโดย ตัวแทนเพื่อเป็นการอุดช่องว่างของประชาธิปไตยแบบตัวแทน เช่น การเสนอร่างกฎหมาย การถอด ถอน การออกเสียงประชามติ เป็นต้น

๒. ประชาธิปไตยโดยตัวแทน (Representative Democracy) ประชาชนมีสิทธิเลือก ผู้แทนไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเอง ถ้าเป็นระบบรัฐสภาประชาชน จะเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และ ฝ่ายนิติบัญญัติจะเป็นผู้เลือกฝ่ายบริหารเอง ส่วนถ้าเป็นระบบประธานาธิบดีประชาชน จะเลือกตั้งทั้ง ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารด้วยตนเอง ซึ่งประชาธิปไตยโดยตัวแทนนี้เป็นรูปแบบที่ใช้ กันอยู่ทั่วไป เนื่องจากประชากรมีจำนวนมากขึ้น สังคมมีขนาดใหญ่และซับซ้อนขึ้น ประชาชนจึงไม่ สะดวกต่อการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการประเทศด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องเลือกตัวแทนขึ้นมา ทำหน้าที่ในการ บริหารจัดการปกครองแทนตน

๓. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participation Democracy) ประชาชนมีสิทธิใน การมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการบริหาร มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ การจัดสรร ในทางการเมืองและการบริหารให้แก่ประชาชน รวมทั้งมีโครงสร้างการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบ ได้ คำนึงถึงความต้องการทรัพยากรและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขณะเดียวกัน ระหว่างประชาชนด้วยกันเองมีการกระจายอำนาจอย่างเท่าเทียมกันในการตัดสินใจและการจัดสรร ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ เพิ่มการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงเห็นได้ว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการปกครองที่นำเอาแนวความคิดของ ประชาธิปไตยทางตรงมาใช้ควบคู่กับประชาธิปไตยแบบตัวแทน ผสมผสานข้อดีและข้อด้อยของทั้ง สองรูปแบบเพื่อให้เกิดการเป็นไปได้ในการปฏิบัติ แม้รูปแบบการปกครองนี้จะมีตัวแทนของประชาชน มาใช้อำนาจอธิปไตยก็ตามแต่ประชาชนยังคงมีสิทธิใช้อำนาจดังกล่าวได้ด้วยตนเอง

ดังนั้น จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้น จะ เห็นได้ถึงพัฒนาการของประชาธิปไตยได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ถือเป็นการยอมรับการปกครองโดยตัวแทน แต่ในขณะเดียวกันก็มีช่องทางให้แก่ประชาชนในการมี ส่วนร่วมในการปกครองตนเองควบคู่กันไป ทั้งในฐานะของปัจเจกชนหรือชุมชนสามารถเข้ามามี บทบาทในการกำหนดตัวตนร่วมกับรัฐได้ทั้งสิ้น

๒.๓.๒ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถือเป็นวิธีการที่มีความสำคัญที่สุดในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีวัตถุประสงค์ในการ ผลักดันการตัดสินใจของผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนของตนเอง เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้มีอำนาจรับฟังปัญหา หรือข้อเสนอ ตามความต้องการของประชาชน หรืออาจเป็นการกระทำเพื่อประท้วงและแสดง ความไม่พอใจหรือต่อต้านนโยบายที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อไป จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง

ทำความเข้าใจ ถึงความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีผู้รู้หลากหลายท่านได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

คำกล่าวที่ว่า “การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกคนและทุกคนก็ไม่สามารถปฏิเสธผลกระทบทางการเมืองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนได้” คำกล่าวนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงทฤษฎีการหลายท่านได้หันมาให้ความสนใจและศึกษาไว้อย่างมากมายจนสามารถสะท้อนแนวคิดต่าง ๆ ออกมาตามบริบททางสังคมการเมืองและวัฒนธรรมของตนเอง โดยเฉพาะประเด็นความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่ง Myron Wiener^{๖๐} ได้อธิบายไว้ถึง ๑๐ ประการ ได้แก่

๑) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำในรูปแบบการสนับสนุนหรือเป็นการกระทำ เพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล (support and demand)

๒) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ พยายามเพื่อก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิพล (influence) ต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือการเลือกสรรผู้นำรัฐบาล

๓) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายของพลเมือง (legitimate)

๔) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีตัวแทนทางการเมือง (representation)

๕) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ สภาพที่บุคคลไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (alienation) เพราะเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากการเฉยเมยทางการเมือง (apathy) เป็นการขาดความสนใจต่อการเมืองทั้งสิ้น

๖) ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมือง หมายถึง ผู้กระตือรือร้น (active) หรือผู้ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองเป็นพิเศษ (activists) เช่นผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง และการให้ความสนใจต่อปัญหาสาธารณะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเข้าร่วมทางการเมืองในระดับต้น ๆ ได้แก่ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ซึ่งถือเป็นการกระทำที่มีแรงจูงใจน้อยมาก) หรือการไม่ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แต่มีการพูดคุยกับเพื่อนบ้านในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง การแสดงความคิดเห็นและการแสดงประชามติทางการเมือง รวมทั้งการให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน

๗) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (persistence continuum) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นสถาบัน (institutionalized) และมีการจัดตั้ง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการกระทำที่เป็นครั้งคราว ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใด และบีบบังคับความรุนแรง เช่น การจลาจล การยกพวกตีกัน การรวมกลุ่ม และการลอบฆ่านักการเมือง

๘) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่เป็นความพยายามในการที่จะเข้ามามีอิทธิพล เหนือการปฏิบัติการของราชการ (bureaucratic actions) และนโยบายสาธารณะ (public policy)

^{๖๐}Myron Wiener, *Political Participation: Crisis of the Political Process, in Crisis on Sequences in Political Development*, (Princeton: Princeton University, 2001), pp. 161-163.

๙) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีผลต่อการเมืองในระดับชาติ (national politics) และการเมืองในระดับท้องถิ่น

๑๐) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำทางการเมือง (political action) แต่ในขณะเดียวกัน แต่ละสังคมมีการกระทำทางการเมืองแตกต่างกันออกไป ตามบริบทของสังคมนั้น ๆ เช่น ในสังคมหนึ่งถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำที่เกิดจากความสมัครใจไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ตาม หรืออาจเกิดขึ้นเพียงบางครั้งคราวหรือต่อเนื่อง อาจถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ ซึ่งการกระทำเหล่านี้ เพื่อการมีอิทธิพลในการจัดสรรนโยบายสาธารณะและบริหารนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ อาจเป็นวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม เป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องก็ตาม และไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ แต่เป็นการกระทำเพื่อโน้มน้าวต่อการกำหนดนโยบายหรือการบริหารงาน ของรัฐ รวมทั้งการเลือกผู้นำของรัฐบาลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

พระมหาประกาศิต ฐิติปสิทธิกร^{๒๐} กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาส ได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาทางสังคม สามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ประเด็น ได้แก่

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูล (Inform) เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่เป็นระดับที่สำคัญ เพราะเป็นการเริ่มต้นที่ส่วนราชการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการอื่นๆ ต่อไป

๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปรึกษาหารือ (Consult) เป็นการรับฟังความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นบอกข้อปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ กับส่วนราชการต่างๆ

๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมในระดับนี้อาจดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความร่วมมือ (Collaborate) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหรือฐานะหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

๕) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมอำนาจประชาชน (Empower) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้ประชาชนเป็นผู้กำหนด

^{๒๐}พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร),ดร, “แนวคิดพื้นฐานเพื่อการบริหารและการพัฒนา”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๖๒), หน้า ๑๑๖-๑๑๗.

ถวิลวดี บุรีกุล^{๒๒} ได้อธิบายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ของทุกฝ่าย เป็นการวางพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่นได้ในอนาคต โดยเริ่มต้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่แต่ละคนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและสนใจเป็นเรื่องๆ ไป และในประการสำคัญกิจกรรมเหล่านี้จะต้องสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมจึงเป็นการจัดการเพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและระเบียบในองค์กรหรือ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมยังสามารถอธิบายได้ในหลายมิติ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในความหมายอย่างแคบ คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนโดย สมัยครุ สำหรับโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ แต่ไม่ถึงขนาดที่ ประชาชนจะเปลี่ยนแปลงหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

๒) การมีส่วนร่วมในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การที่ประชาชนรู้สึกตื่นตัวต่อการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนาต่าง ๆ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากการคิดริเริ่ม ของประชาชนในท้องถิ่น และในขณะเดียวกันรัฐก็สนับสนุนความคิดริเริ่มดังกล่าวนี้

๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนร่วมในกระบวนการ ตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา และร่วมประเมินผลของ โครงการของรัฐ

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนเอง

๕) การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของตนเอง มีความรับผิดชอบในการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้นำไปสู่การเกิดขึ้นขององค์กร ใหม่ที่เรียกว่า “ชุมชน”

จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการกระจายโอกาสในการใช้อำนาจให้แก่ประชาชน เพื่อกำหนดการปกครองด้วยตนเองตามระบอบประชาธิปไตย จึงมีสิทธิกำหนดคุณภาพชีวิตของตนเอง ตลอดจนสังคมในปัจจุบันและทิศทางของสังคมในอนาคต โดยการมีส่วนร่วมทางตรงหรือผ่านทาง ผู้แทนที่ได้รับการเลือกมาจากประชาชน และการมีผู้แทนดังกล่าวก็ได้จำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง

๒.๓.๓ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือเป็นวิธีการที่มีความสำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐยอมรับฟังปัญหาตามความต้องการ

^{๒๒}ถวิลวดี บุรีกุล, “การมีส่วนร่วม: แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ,” ใน เอกสารประกอบการศึกษาดูงานของคณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนวุฒิสภา, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑), หน้า ๕-๖.

และข้อเสนอของประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐต่อไป ทั้งนี้อาจจำแนกประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ดังนี้^{๖๓}

๑) การสร้างฉันทามติ เมื่อการดำเนินการใดผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือของประชาชน และทำให้ประชาชนเข้าใจถึงเหตุและผลในการตัดสินใจนั้น ๆ แล้วจะทำให้เกิดข้อตกลงที่ยุติได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย เป็นการลดความขัดแย้งทางการเมืองการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า และสร้างความชอบธรรมในการดำเนินการของรัฐ

๒) การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของประชาชน เนื่องจากประชาชนมีทั้งความรู้ในเนื้อหาของการบริหารจัดการ อีกทั้งยังได้ลงมือดำเนินการด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นเวทีฝึกอบรมเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

๓) ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เนื่องจากการดำเนินการใดๆ ที่ข้อสรุปผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนและได้นำไปปฏิบัติจะลดปัญหาความขัดแย้ง จึงสามารถลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณได้

๔) การตัดสินใจของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างโอกาสให้ทุกฝ่ายมีโอกาสพูดคุยเสนอปัญหาความต้องการและเหตุผลของตนเองมีกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ จึงทำให้วัตถุประสงค์และความต้องการของประชาชนได้รับการตอบสนองอย่างชัดเจน การแบ่งปันความต้องการของแต่ละฝ่ายทำให้การตัดสินใจของรัฐตอบสนองประชาชนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารกิจการงานของรัฐ ดำเนินการอย่างระมัดระวังและเต็มกำลังความสามารถ เพราะอาจถูกตรวจสอบจากประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจได้

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ^{๖๔} ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะส่งผลต่อภาคประชาชน ดังนี้

๑) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

๒) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

^{๖๓}เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน, (กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

^{๖๔}วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล และเมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๑), หน้า ๒๑ - ๒๕.

๓) การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

๔) การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขา ก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังสามารถเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

๕) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

๖) การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

๗) การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

๘) การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือ ต่อสาธารณะชน ซึ่งให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ^{๖๕} หลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นการช่วยกระจายอำนาจให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม ทำให้เกิดเสถียรภาพในการปกครอง จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นหลักการที่ถูกต้องทำให้การปกครองเป็นไปเพื่อประชาชนโดยแท้จริง เพราะเป็นการเปิดช่องให้ประชาชนทำการแทนรัฐ อีกทั้งการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองนั้น ยังเป็นการยอมรับในสิทธิของประชาชนโดยการสร้างฉันทามติร่วมกัน อันส่งผลให้รัฐสามารถดำเนินการบริหารการปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย^{๖๖}

^{๖๕}ธีรพงษ์ แก้วหาญ, กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๓), หน้า ๒๓-๒๔

^{๖๖}นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด , ๒๕๔๕), หน้า ๓๙๗-๓๙๘

ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นเครื่องป้องกันการสูญเสียอำนาจของประชาชน เพราะการมีส่วนร่วมเป็นช่องทางที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทกำหนดความต้องการและแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และยั่งยืนในพื้นที่

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมือง เป็นแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นของนักรัฐศาสตร์ ได้ใช้กันในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ซึ่งคำว่า การพัฒนาทางการเมือง มีลักษณะที่สะท้อนถึงความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัยทางการเมืองให้มากขึ้นนี้จึงเรียกว่าพัฒนาทางการเมือง ดังนั้นการศึกษาทฤษฎีการพัฒนาทางการเมืองจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง ลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง จุดวิกฤติหรือปัญหาสำคัญในการพัฒนาทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากทัศนะของผู้รู้หลากหลายท่าน รวบรวมนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๔.๑ ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ^{๖๗} ให้ทัศนะว่า การพัฒนาทางการเมืองนั้นได้ก้าวหน้ามากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันในวิชารัฐศาสตร์และแม้จะมีปัญหาในด้านการให้คำจำกัดความอันใดได้รับความนิยมากรวบรวมอย่างเป็นต้นว่า ความหมายของการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของผลของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง ในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบันให้กับระบบการเมือง (Institutionalization) เป็นต้น

สมบัติ อารังธัญญวงศ์^{๖๘} ได้กล่าวถึง ความหมายของการพัฒนาทางการเมืองว่าหมายถึง การเสริมสร้างให้ระบบการเมืองเอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือ ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการควบคุม กำกับและตรวจสอบผู้บริหารอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจต่าง ๆ ทางการเมืองจะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสนองตอบประโยชน์สุขของประชาชน และเราอาจสรุปได้ว่า ระบบการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวคือ “ระบอบประชาธิปไตย”

^{๖๗}สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๒๑-๒๒.

^{๖๘}สมบัติ อารังธัญญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๖๙๘.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช^{๖๙} ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเมืองเป็นการพัฒนาการเมืองไม่ว่าจะเกิดขึ้นในประเทศใด มีการปกครองระบบใด (ประชาธิปไตย สังคมนิยมประชาธิปไตย สังคมนิยมมาร์กซิสต์) นั้น หมายถึงการที่สถาบันทางการเมืองของประเทศนั้น ๆ มีความคล่องตัว และมีความสามารถและอำนาจพอที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างเสมอจากประชาชนภายในประเทศนั้น ได้รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ จึงต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจใหม่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเอง ให้ลุล่วงไปด้วยดี หนึ่งความสามารถเช่นว่านี้จะต้องมีเพิ่มมากขึ้นเป็นปฏิภาคกับความต้องการหลาย ๆ ด้านของประชาชนด้วย การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นในทางใดนั้น จะเกิดขึ้นภายในกรอบของระบบการเมืองนั้น ๆ โดยระบบการเมืองสามารถดำเนินไปได้โดยมีความต่อเนื่องหรือชะงักงันน้อยที่สุด

จอร์จ (บรรพต) วีระสัย^{๗๐} ได้สรุปถึงแนวคิดการพัฒนาทางการเมืองตามทัศนะของ Lucian W. Pye. โดยเป็นแนวคิดในการพัฒนาทางการเมืองที่หลากหลาย กำหนดไว้ ๑๐ ข้อคือ

๑) การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง เป็นสภาพทางการเมืองอันช่วยสนับสนุนความเจริญทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม หรือ “บุพลักษณะ”(prerequisites) หรือรากฐานแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

๒) การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม โดยมีความเชื่อไว้ในสังคมอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นแบบประชาธิปไตย หรือเผด็จการจะมีมาตรฐานของพฤติกรรมและการดำเนินงานทางการเมืองที่มีลักษณะของการพัฒนาทางการเมือง อันเป็นตัวอย่างแก่ระบบอื่น ๆ เช่น การปกครองมีลักษณะที่มีเหตุผลมีความรับผิดชอบ เน้นการให้สวัสดิการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างน้อยในระดับหนึ่ง หรือการเมืองแบบที่มีอยู่ในประเทศอุตสาหกรรม

๓) การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ เป็นความเชื่อที่ว่า การพัฒนาการเมืองเป็นลักษณะการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมทั้งหลายเป็นผู้วางแผนและเป็นผู้กำหนดความช้าเร็วของชีวิตทางเศรษฐกิจและทางสังคม รวมถึงขอบข่ายชีวิตทางการเมืองก็มีลักษณะเดียวกัน หรือเท่ากับว่าการปฏิบัติของสังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมตะวันตกเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการเมืองทุกระบบ หรือ “นวมสมัย หรือความทันสมัยทางการเมือง”

๔) การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐบาล มีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั้งประเทศ ประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยอิทธิพลของระบอบรัฐธรรมนูญ และมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริง สถาบันของรัฐจะต้องสามารถดำเนินนโยบายที่สะท้อนให้เห็นถึงลัทธิชาตินิยมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาทางการเมืองก็คือการสร้างชาติหรือสังคมเข้าสู่สภาพแห่งความเป็นรัฐประชาชาติหรือเป็นชาติรัฐ

^{๖๙}ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์นิเทศ, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐๓-๑๐๔.

^{๗๐}จอร์จ (บรรพต) วีระสัย, สังคมวิทยาการเมือง, ฉบับแก้ไขปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖), หน้า ๙๘-๙๙.

๕) การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบบบริหารและกฎหมาย ในความหมายที่หมายถึงการพัฒนาระบบราชการ และระบบกฎหมายให้มีความก้าวหน้าทันสมัยกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งดูจากประวัติศาสตร์จะพบว่าการสร้างองค์การหรือระบบราชการ เป็นยุทธวิธีที่ชาญฉลาดของระบอบอาณานิคม โดยเน้นที่ความเป็นระเบียบทางกฎหมายและความเป็นระเบียบทางการปกครองหรือการจัดการเรื่องสาธารณะอย่างได้ผล หรือการพัฒนาทางด้านบริหารและกฎหมาย

๖) การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชนชั้นนำตามแบบของสังคมนิยมสังคมนิยม โดยให้เห็นว่าในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือการเร่งระดมสรรพกำลัง (mobilization) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนคนจำนวนมาก

๗) การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ความคิดอันนี้คือ มองว่า การพัฒนาการเมืองเหมือนหรือควรเหมือนการสร้างสถาบันและการปฏิบัติประชาธิปไตย เป็นแนวความคิดที่ถือว่ารูปแบบของการพัฒนาการเมืองนี้ ถูกโจมตีว่าลำเอียงเพราะเท่ากับเห็นระบบการเมืองในรูปแบบในรูปอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยไม่เป็นระบบที่พัฒนาหรือเป็นการมองการเมืองอย่างวัตถุนิยมให้คุณค่าส่วนตัว ซึ่งนิยมตะวันตกเข้าไป จึงไม่เป็นกลางอย่างแท้จริง หรือการสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย นั่นเอง

๘) การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของความมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบหลายคนมีความเห็นว่าประชาธิปไตยขัดกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไม่สามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองได้ ฉะนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพและดูแลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบ ไม่วุ่นวายไม่ควรเป็นเรื่องของการพัฒนาการเมือง แต่ควรเป็นเรื่องของความเสื่อมทางการเมืองมากกว่าหรือการที่บ้านเมืองมีเสถียรภาพ และการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย

๙) การพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจ ความหมายนี้เป็นการเน้นถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงาน ระบบการเมืองใดสามารถระดมสรรพกำลังในการแก้ปัญหาของประเทศได้ มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ ถือว่าเป็นระบบที่มีการพัฒนา ซึ่งความสามารถในการระดมสรรพกำลัง รวมถึงความสามารถในการแบ่งสรรทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายให้กับสมาชิกในระบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย หากพิจารณาในแง่นี้อาจสร้างดัชนีของการพัฒนา เพื่อวัดระดับการพัฒนาได้ เช่น จำนวนและขอบเขตของสื่อมวลชนอันประกอบด้วย จำนวนหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง พื้นฐานทางอาชีพสังคม สัดส่วนของทรัพยากรที่จัดสรรเพื่อการศึกษา เพื่อการป้องกันประเทศและเพื่อสวัสดิการของสังคม หรือการเร่งระดมพลังและการมีประสิทธิภาพ

๑๐) การพัฒนาการเมืองเป็นแง่หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วยเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ถือว่าเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย และถือว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดรวมทั้งทางการเมืองด้วยกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน การศึกษาเรื่องการพัฒนาของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ จะต้องพิจารณาทุกด้าน การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคมคือ

ทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ได้ หรือ มิติ หรือด้านหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยทั่วไป

ทางด้าน **สุจิต บุญบงการและพรรคดี ผ่องแผ้ว**^{๗๑} ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการเมือง โดยมีนัยสำคัญ ๔ นัยด้วยกัน คือ

๑) การพัฒนาการเมือง คำนึงเฉพาะปัจจัยเรื่องภูมิภาคเป็นหลัก กล่าวคือ มองกันว่าการศึกษารเมืองในประเทศเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา เช่น ศึกษาโครงสร้าง ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองในประเทศในแถบนี้ จะถือว่าเป็นการศึกษาพัฒนาการเมือง แต่ถ้านำทฤษฎีและแนวการศึกษาเดียวกันไปศึกษารเมืองในประเทศแถบอเมริกาเหนือและยุโรปจะไม่ถือว่าเป็นการศึกษาพัฒนาการเมือง โดยสรุปการพัฒนาการเมืองในความหมายนี้ก็คือ สภาพการเมืองและทิศทางทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนานั่นเอง

๒) การพัฒนาการเมือง เป็นการทำให้การเมืองทันสมัยจึงเป็นผลประการหนึ่งจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้สมัยใหม่ (Modernization) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางครอบคลุมไปทั้งสังคม เช่น การทำให้เป็นสังคมอุตสาหกรรม (Industrialization) การขยายตัวของเมืองมากขึ้น (Urbanization) การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development) และการระดมสรรพกำลังทางสังคม (Social Mobilization) เป็นต้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นทันสมัยนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบทางการเมืองอย่างมากมาย เช่น อาจนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมือง ทำให้เกิดสภาพไร้เสถียรภาพทางการเมือง มีการปฏิวัติรัฐประหาร ซึ่งปรากฏการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ถือเป็นประเด็นที่สำคัญในการศึกษารเมืองพัฒนาการเมืองด้วย

๓) การพัฒนาการเมือง เป็นกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมายใด ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งอาจจะมีหลายเป้าหมายและขัดแย้งซึ่งกันและกันก็ได้ เช่น ถ้าเป้าหมายของสังคมคืออุดมการณ์ประชาธิปไตยรัฐบาลจะต้องส่งเสริมเสรีภาพ และความเสมอภาค สร้างความภาคภูมิใจให้กับนักการเมือง ตระหนักในความมีจริยธรรมให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชน ก่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชน ในการนี้รัฐบาลก็จำต้องยอมเสียสมรรถภาพของระบบไปบ้าง ส่วนเป้าหมายอื่น ๆ ที่นักวิชาการมักจะอ้างถึงบ่อย ๆ เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักการเมือง ความชอบธรรมของระบบ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เสถียรภาพทางการเมือง สมรรถภาพของระบบการเมือง การสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) เป็นต้น

๔) การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของกระบวนการที่จะนำไปสู่ลักษณะการเมืองตามแบบอย่างของประเทศอุตสาหกรรม นั่นคือนักวิชาการพากันมองว่ากระบวนการทางการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม วัฒนธรรมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการดำเนินการทางการเมืองของประเทศอุตสาหกรรม มีลักษณะที่มีเหตุมีผลผิดไปจากลักษณะการเมืองในสังคม อื่น ๆ เช่น สังคม

^{๗๑}สุจิต บุญบงการและพรรคดี ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๔๓-๔๔.

อุตสาหกรรมมีพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ในขณะที่สังคมอื่น ๆ ไม่มี หรือมีแต่ไม่ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์

ทางด้าน **อนุสรณ์ ลีมนณี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ์**^{๗๒} ได้อธิบายว่า ความหมายของการพัฒนาทางการเมืองประกอบด้วย ๔ ประการ คือ การมีเหตุผล (rationalization) บูรณาการแห่งชาติ (national integration) การปกครองแบบประชาธิปไตย (democratization) และการระดมพลังหรือการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (mobilization or participation)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทางการเมือง จะเป็นความสามารถของระบบการเมืองที่สามารถสนองตอบหรือปรับตัวได้เสมอกับความต้องการทางการเมืองหรือองค์การทางการเมือง และความสามารถสนองตอบหรือปรับตัวได้เสมอกับความต้องการทางการเมืองหรือองค์การทางการเมือง และความสามารถอันนี้ย่อมจะมีความคล่องตัวเมื่อเกิดปัญหาขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาของภายในระบบการเมืองเองหรือจากภายนอกระบบการเมือง นอกจากนี้ยังได้สรุปแนวคิดเรื่องการพัฒนาทางการเมืองว่าเป็นศูนย์รวมของนานาพรรณณะ เป็นการยากที่จะใช้ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งมาอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างครอบคลุมสมบูรณ์ ประกอบกับการพัฒนาทางการเมืองของแต่ละสังคมก็แตกต่างกันไปตามอิทธิพลของปัจจัยด้านวัฒนธรรม ค่านิยม โครงสร้างทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แต่ท่ามกลางความแตกต่างยังมีความคล้ายคลึงกันอยู่ เช่น การจำแนกโครงสร้างของสถาบันเฉพาะด้าน ความสามารถของระบบการเมืองในการสนองตอบความต้องการของสังคมความเสมอภาคทางการเมือง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น และยังมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยหรือเงื่อนไขของการพัฒนาทางการเมืองว่ามีหลายลักษณะ ดังนั้นความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยย่อมต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เป็นอันมาก และอาจกล่าวได้ว่าในทางกลับกันเสถียรภาพหรือความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยก็ก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาทางการเมืองหรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย รวมทั้งต่อความสำเร็จในด้านอื่น ๆ ที่จะเอื้ออำนวยประกอบให้เกิดเสถียรภาพของการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ การศึกษาลักษณะร่วมของประเทศที่ได้ชื่อว่าพัฒนาทางการเมืองแล้ว

๒.๔.๒ ลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ^{๗๓} ได้อธิบายลักษณะของการพัฒนาทางการเมืองไว้ ๓ ประการ ได้แก่

๑) ความเสมอภาค หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนโดยร่วมกันกระทำกิจกรรมทางการเมือง ระบบการเมืองจะต้องมีความครอบคลุมทั่วถึง เช่น การใช้กฎหมายกับ

^{๗๒}อนุสรณ์ ลีมนณี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ์, **พฤติกรรมทางการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐), หน้า ๘๔.

^{๗๓}สุจิต บุญบงการ, **การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๗-๘.

ทุกคน โดยเสมอหน้ากัน การรับคนเข้าไปปฏิบัติงานของระบบการเมืองต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จผล

๒) ความสามารถ หมายถึง ระบบการเมืองจะต้องสามารถกำหนดนโยบายหรือบัญญัติกฎหมายให้ได้เหมาะสมถูกต้อง สามารถบริหารหรือควบคุมการบริหารได้ ดำเนินงานตามนโยบายจนบรรลุผลสำเร็จ

๓) ความแตกต่างในบทบาทตามความรู้เฉพาะด้าน หมายถึง มีการกำหนดโครงสร้างและต้องทำงานให้มีความแตกต่างหรือแบ่งงานออกเป็น ส่วน ๆ ตามความรู้เฉพาะด้าน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการรวมงานที่แบ่งเข้าด้วยกันในรูปของการประสานงานเพื่อให้การทำงานเป็นกระบวนการตั้งแต่ต้นจนสำเร็จออกมาเป็นผลงาน

ส่วน **ชัยอนันต์ สมุทรวณิช**^{๗๔} ได้สรุปถึงการพัฒนาการเมืองมีลักษณะที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑) การทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้น มีจุดหมายทางการเมืองที่ชัดเจน เป็นศูนย์กลางที่คนส่วนใหญ่ยึดถือและขึ้นตรงต่อรัฐบาลเดียวกัน

๒) มีขอบข่ายของกิจกรรมทางการเมือง การบริหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงความปลอดภัยของประชาชนต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงกัน

๓) อำนาจทางการเมืองจะต้องขยายไปยังกลุ่มชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

๔) ผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนผู้นำสมัยเก่าและเป็นที่ยอมรับอันถูกต้องตามกฎหมาย

นอกจากนี้ ซึ่ง **สมบัติ อารังธัญญวงศ์**^{๗๕} ได้ยังนำเสนอคุณลักษณะสำคัญที่เป็นเสมือนองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง ได้แก่

๑) ความเสมอภาค (Equality) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในการใช้สิทธิทางการเมืองและในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในทางกฎหมาย ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคที่จะได้รับโอกาสในการคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งหน้าที่ของรัฐ ๆ โดยคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมเป็นเกณฑ์ และ ประชาชนจะต้องได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐบาล ทั้งบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิภาพและสวัสดิการ

๒) ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ ความสามารถของระบบการเมืองจะสนองตอบความต้องการของประชาชนทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ระบบการเมืองที่มีระดับการพัฒนาสูงจะสามารถผลักดันกระบวนการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จากกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม สมรรถนะของระบบการเมืองยังมีความหมายครอบคลุมถึงการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและ

^{๗๔}ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์นิเทศ, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐๙.

^{๗๕}สมบัติ อารังธัญญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๖๕๔-๖๕๗.

ประสิทธิผล และสมรรถนะของระบบการเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์กับความเป็เหตุเป็นผลในการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะ

๓) การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาระบบการเมืองจะต้องเสริมสร้างให้โครงสร้างทางการเมืองมีความแตกต่างตามภารกิจ และมีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติการกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐจะต้องได้รับการจัดตั้งให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ การแบ่งแยกโครงสร้างทางการเมืองการปกครองตามความชำนาญเฉพาะไม่ได้หมายความว่า เป็นการแบ่งแยกองค์กรของรัฐให้เป็นอิสระโดยไม่เกี่ยวข้องกัน แต่หมายถึงความเป็นอิสระที่มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสานกัน

๔) การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผล (Secularization of Political Culture) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ สังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยมมักจะปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในจารีตประเพณีแบบไม่มีเหตุผล ยึดถือโชคลาง ปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบารมี ดังนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงมุ่งที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต สังคมที่ประชาชนได้รับการศึกษาและได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดแบบมีเหตุผลซึ่งเรียกว่าเป็นความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ดังนั้นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง เพื่อการดำรงรักษาระบบการเมืองที่ดีให้มีเสถียรภาพมั่นคง

๕) ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ ความเป็นอิสระของระบบย่อยได้แก่ การให้อิสระแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น ระบบพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ ระบบการเมืองที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) เป็นระบบการเมืองที่ระบบย่อยมีความเป็นอิสระน้อยหรือไม่มีความเป็นอิสระเลย จึงขาดความผูกพันในการสนองตอบความต้องการของประชาชน ระบบการเมืองที่มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะทำให้ระบบย่อยมีความเป็นอิสระ ความเป็นอิสระจะรวมถึงความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ความเป็นอิสระในการพิจารณาปัญหาและความต้องการของตนเอง ตลอดจนความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตและชุมชนของตน

ดังนั้น การพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนตระหนักในคุณค่าของการเมืองที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนเป็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาทางการเมืองอย่างแข็งขัน ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง

สำหรับการพัฒนาทางการเมือง (Political Development) จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาทางการเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมนั้นเป็นสำคัญ สังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม กระบวนการพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปด้วยความยากลำบาก เพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เห็นคุณค่าของการพัฒนาทางการเมือง ส่วนสังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชน

ตระหนักในคุณค่าของการเมืองที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนเป็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาทางการเมืองอย่างแข็งขัน ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง กล่าวคือ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในแต่ละสังคม จะเป็นดัชนีชี้ทิศทางการพัฒนาทางการเมืองของสังคมนั้น

๒.๕ บริบทพื้นที่วิจัย

ประวัติความเป็นมา

“นนทบุรี”^{๗๖} เดิมเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานีไทย สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงโปรดให้ยกฐานะของ บ้านตลาดขวัญขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี บริเวณตัวเมืองดั้งเดิมขณะนั้นคือ ท้องที่ตำบลบางกระสอในปัจจุบัน โดยในปีพุทธศักราช ๒๑๗๙ รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองได้โปรดฯ ให้ขุดคลองอ้อมใหญ่ไปทะเลคลองบางกรวยตอนใต้ของวัดเขมาภิรตาราม ยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร คลองนี้ถูกกระแสน้ำที่ไหลแรงซัดเซาะจนกว้างมาก กลายเป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา จนในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ราวปีพุทธศักราช ๒๒๐๘ ทรงเห็นว่า การที่แม่น้ำเปลี่ยนทิศทำให้ข้าศึกประชิดเมืองได้ง่าย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการตรงปากแม่น้ำอ้อม และย้ายเมืองนนทบุรีมาอยู่ปากแม่น้ำอ้อมด้วย ต่อมาในพุทธศักราช ๒๒๖๔ ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระได้ทรงโปรดให้ขุดคลองลัดเกร็ด ที่อำเภอปากเกร็ด ความยาวได้ ๓๙ เส้นเศษจบจนถึงปี พ.ศ. ๒๓๐๗ เมืองนนทบุรีเป็นยุทธภูมิมระหว่งเรือกำปั่นอังกฤษกับพม่า และถูกพม่ายกค่ายเข้าเมืองในช่วงเหตุการณ์นี้ และจนกระทั่งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ตั้งของเมืองนนทบุรีจึงได้มีการโยกย้ายอีกครั้งเป็นบริเวณที่ตั้งในปัจจุบัน ประชากรดั้งเดิมในพื้นที่นนทบุรีประกอบไปด้วยชนชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากหลายเชื้อชาติทั้งไทย จีน มอญ แยก เป็นต้น โดยชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวไทยเชื้อสายมอญ อพยพมาอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยกรุงธนบุรี ซึ่งปรากฏหลักฐานในหนังสืออักขรานุกรมภูมิศาสตร์ไทยดังนี้ว่า “ในจังหวัดนี้ มีชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากมอญอยู่มากแถวอำเภอปากเกร็ด ตั้งแต่ปากคลองบางตลาด ฝั่งเหนือลำแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านตะวันออกและตะวันตก ตำบลอ้อมเกร็ด เหนือคลองบางภูมิขึ้นไป รวมทั้งเกาะเกร็ดด้วย”

“ปากเกร็ด”^{๗๗} เป็นอำเภอที่มีตำบลมากที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ที่ตั้งมีแม่น้ำเจ้าพระยาตัดผ่านตัวอำเภอ สภาพพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ ไร่นา ท้องทุ่ง ปศุสัตว์ ดังเช่นในชนบท ส่วนทางฝั่งตะวันออกมีที่พักอาศัย อุตสาหกรรม ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล ชูเปอร์มาร์เก็ต และยังเป็นที่ตั้งหน่วยงานราชการส่วนกลางของประเทศ ในอดีตอำเภอปากเกร็ดเคยขึ้นกับจังหวัดพระนครอยู่ช่วงหนึ่ง และบางตำบลเคยอยู่ในอำเภอบางบัวทอง เดิมอำเภอปากเกร็ด ตั้งที่ว่าการอำเภอที่วัดสนามไชย มีตำบล ๑๐ ตำบล หมู่บ้าน ๑๖๘ หมู่บ้าน พื้นที่ของอำเภอปากเกร็ด

^{๗๖} นนทบุรี, [ออนไลน์], จาก <https://www.pakkretcity.go.th/index.php/2017-07-24-13-52-50>, (สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖).

^{๗๗} ปากเกร็ด, [ออนไลน์], จาก <https://www.wiki3.th-th.nina.az/อำเภอปากเกร็ด.html>, (สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖).

นั้นมีที่นามากกว่าที่สวน โดยสวนมีทุเรียนและสวนส้มเขียวหวาน เป็นไม้ยืนและมีผลไม้อื่นเป็นไม้แซม นอกจากการทำนาทำสวนแล้ว ยังมีการทำหัตถกรรมเครื่องดินเผาของบ้านเกาะเกร็ด โดยชาวบ้านที่ประกอบอาชีพนี้เป็น คนไทยเชื้อสายมอญ ที่ได้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี และต้นกรุงรัตนโกสินทร์ การทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวเกาะเกร็ดนิยมสลักลวดลายอย่างสวยงาม จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของปากเกร็ด ปัจจุบันนี้ พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในอำเภอปากเกร็ดคือพื้นที่ของเทศบาลนครปากเกร็ด ครอบคลุมพื้นที่ ๕ ตำบล คือ ตำบลปากเกร็ด ตำบลบางพูด ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ และตำบลบ้านใหม่ และสภาพพื้นที่สวนผลไม้ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนสภาพเป็นที่รองรับการขยายตัว เป็นที่พักอาศัยและอุตสาหกรรม จนอาจกล่าวได้ว่า พื้นที่ฝั่งตะวันออกของปากเกร็ดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานครด้วย

“เทศบาลนครปากเกร็ด”^{๗๘} เดิมท้องที่เทศบาลนครปากเกร็ดมีฐานะเป็นสุขาภิบาล เรียกว่า “สุขาภิบาลปากเกร็ด” จัดตั้งขึ้นโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ รวมเวลาการเป็นสุขาภิบาล ๓๖ ปี ๔ เดือน โดยมีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออกทั้งหมดใน ๕ ตำบล ๓๔ หมู่บ้าน และด้วยความเจริญที่เข้ามาอย่างรวดเร็วพื้นที่ การเกษตรจึงได้แปรเปลี่ยนเป็นที่อยู่อาศัย ประกอบกับนโยบายของจังหวัดนนทบุรีในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สุขาภิบาลปากเกร็ดจึงได้รับการจัดตั้งเป็น เทศบาลตำบลปากเกร็ด ตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๘ ตอนที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ หลังจากที่สุขาภิบาลปากเกร็ดได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลปากเกร็ด ได้เพียง ๓ ปีเศษ เทศบาลตำบลปากเกร็ดจึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เทศบาลเมืองปากเกร็ด ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพความเจริญของพื้นที่และจำนวนประชากรตลอดจนรายได้ในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ประกอบกับคณะเทศมนตรีมีนโยบายในการขยายการพัฒนาของ เทศบาลให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของเมืองที่ต้องการองค์การที่มีศักยภาพในการบริหาร เพิ่มขึ้น เทศบาลตำบลปากเกร็ดจึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลเมืองปากเกร็ด ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๒ ตอนที่ ๓๒ ก ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยศักยภาพของเมืองปากเกร็ดนั้นมีความพร้อมเพียงพอในการที่จะ เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลนครได้ ประกอบกับกระแสนโยบายในการกระจายอำนาจและการยก ฐานะสุขาภิบาลทั่วประเทศเป็นเทศบาลตำบล คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองปากเกร็ดจึงได้พิจารณา เปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาลเมืองปากเกร็ดอีกครั้งเป็น “เทศบาลนครปากเกร็ด”

ด้วยพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นที่ราบ ลุ่มสามเหลี่ยมแม่น้ำเจ้าพระยาที่เรียกว่า “ที่ราบกรุงเทพ” การตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มีมาตั้งแต่สมัย อยุธยา เนื่องจากพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านเกษตรกรรม จึงได้มีการขุดคูคลองเพื่อส่งน้ำเข้าสู่

^{๗๘}นครปากเกร็ด, [ออนไลน์], จาก <https://www.wiki3.th-th.nina.az/เทศบาลนครปากเกร็ด.html>, (๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖).

พื้นที่สวน ไร่ นา ด้วยสภาพพื้นที่ในปัจจุบัน กลายเป็นพื้นที่รองรับการเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัยหน่วยราชการ แหล่งธุรกิจ เขตอุตสาหกรรม ศาสนสถาน และโรงเรียน จนกลายเป็นพื้นที่ชุมชนหนาแน่นแล้ว คูคลองแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เดิมเป็นพื้นที่ในการส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่สวน ไร่ นา แต่ปัจจุบันกลายเป็นที่รองรับการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบัน พื้นที่นครปากเกร็ดนี้มีความหนาแน่นมากกว่าบางเขตของกรุงเทพมหานคร มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยเทียบเท่าตัวอำเภอเมืองนนทบุรี เช่น หน่วยงานราชการ ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมซึ่งมีอยู่ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โรงเรียนนานาชาติ คอนโดมิเนียม ถนนบอนด์ซึ่งจำลองมาจากต่างประเทศ, สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ อีกทั้งแม่น้ำ ๒ สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำลัดเกร็ด และการเดินทางเข้าสู่กรุงเทพมหานครก็มีความสะดวก เพราะมีอาณาเขตติดต่อกัน

ที่ตั้ง/อาณาเขต

เทศบาลนครปากเกร็ด ตั้งอยู่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะทางห่างจากจังหวัดนนทบุรี ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร เขตเทศบาลนครปากเกร็ดครอบคลุมพื้นที่ตำบลปากเกร็ด ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ ตำบลบางพูด และตำบลบ้านใหม่ รวม ๕ ตำบล ๓๔ หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๖.๐๔ ตารางกิโลเมตรหรือ ๒๒,๕๒๕ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงดังนี้

-ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลบ้านใหม่ (อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี) มีคลองบ้านใหม่ตลาดเนื้อเป็นเส้นแบ่งเขต

-ทิศตะวันออก ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร มีคลองประปาเป็นเส้นแบ่งเขต

-ทิศใต้ ติดต่อกับเขตเทศบาลนครนนทบุรี (อำเภอเมืองนนทบุรี) มีคลองบางตลาดเป็นเส้นแบ่งเขต

-ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด เขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางตะไนย์ (อำเภอปากเกร็ด) เขตเทศบาลเมืองบางคูวัด และเขตเทศบาลตำบลบางชะแยง (อำเภอเมืองปทุมธานี) มีแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำลัดเกร็ดเป็นเส้นแบ่งเขต

ขอบเขตการปกครอง

เทศบาลนครปากเกร็ดรับผิดชอบพื้นที่ปกครอง ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบลปากเกร็ด ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ ตำบลบางพูด และตำบลบ้านใหม่ รวม ๓๔ หมู่บ้าน และปัจจุบันได้มีการแบ่งเขตชุมชนในพื้นที่เป็น ๖๖ ชุมชน^{๗๙} ตามประกาศเทศบาลนครปากเกร็ด ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และตามประกาศเทศบาลนครปากเกร็ด ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ ดังนี้

^{๗๙}แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (อัดสำเนา)

แผนที่ตั้งเขตชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด

แผนภูมิที่ ๒.๔ พื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

ตารางที่ ๒.๑ รายชื่อชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด

ลำดับ	ชื่อชุมชน	บริเวณพื้นที่
๑	ปากเกร็ดร่วมใจ ๑	หมู่ ๑ ต.ปากเกร็ด วัดบางพูดใน วัดเกาะพญาเจ่ง บ.สักทองไทย ม.เจ้าพระยาริเวอร์เพลส ชุมชนบริเวณบ้านหาด ท่าทรายลพชัย ม.ศิวภา ม.พญาไท ม.นิชดา คอนโดโรมเย็น ม.แม่น้ำ
๒	ปากเกร็ดร่วมใจ ๒	หมู่ ๒ ต.ปากเกร็ด ที่ทำการไปรษณีย์ ม.เกร็ดเพชร ตลาดเก่า ศาลเจ้าชอยคาน เรือ รร.มูลนิธิปากเกร็ด ซ.ตาไม้
๓	ปากเกร็ดร่วมใจ ๓	หมู่ ๓ ต.ปากเกร็ด ร.ร.ปากเกร็ด ชุมชนข้างโรงเรียนปากเกร็ด ชลนทีคอนโด โลตัส ม.ชาร์มิงโฮมส์ ม.ริเวอร์โฮม วัดสนามเหนือ
๔	ปากเกร็ดร่วมใจ ๔	หมู่ ๔ ต.ปากเกร็ด ร.ร.สวนกุหลาบฯ บ.ไทยการ์เมนต์ สถานีไฟฟ้าย่อยปากเกร็ด บ.สแปนชั่น ซ.นาวิเสถียร ม.นันทนาการเดนท์
๕	ปากเกร็ดร่วมใจ ๕	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด พื้นที่ฝั่งตะวันออกของถนนแจ้งวัฒนะจากห้าแยกปากเกร็ดถึงถนนเลี้ยวเมืองปากเกร็ด บ.สีแสงการโยธา ซ.สุรใจ ม.สำราญสุข ซ.ต้นสน ซ.๑-๖ ห้างบิ๊กซีเอ็กตรา ห้างโฮมโปร ม.เก็ฏกุลนิเวศน์ ธ.กรุงเทพ ม.เกร็ดแก้วการ์เด็นท์ ๒ ซ.จำปา
๖	ปากเกร็ดร่วมใจ ๖	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด พื้นที่ฝั่งตะวันออกของถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ถึงปากทางเข้า ม.การเคหะนนทบุรี ตลาดศรีปากเกร็ด ตลาดสดลานโพธิ์ ตลาดสด

ลำดับ	ชื่อชุมชน	บริเวณพื้นที่
		เทศบาล สนง.เทศบาล ช.ชจรเนติยุทธ ม.ทรัพย์สิทธิชัย ม.คำทองวิลล่า ม.บูรพาวิลล่า ๑๑
๗	ปากเกร็ดร่วมใจ ๗	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด ช.แจ้งวัฒนะ - ปากเกร็ด ๗ คอนโดเดอะพอเรสต์ พายคอนโดดิเออร์บานา คอนโดลุมพินี ม.ถวิลดี บัมน้ำมัน ปตท. ชุมชนวัดบางพูดใน คอนโดเดอะคิท์ทีวานนท์ ร.พ.กรุงเทพฯ
๘	ปากเกร็ดร่วมใจ ๘	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด พื้นที่ฝั่งตะวันออกของถนนติวานนท์ตั้งแต่ห้าแยกปากเกร็ดถึงปากทางทางเข้า ร.ร.สวนกุหลาบฯ บีบีแก๊ส ปตท. องค์การโทรศัพท์ปากเกร็ด ช.ติวานนท์-ปากเกร็ด ๑๔,๑๖,๑๘ ๖.อาคารสงเคราะห์ ม.สวนกุหลาบ ม.ธาราบตีบิช พื้นที่ฝั่งทิศเหนือของถนนแจ้งวัฒนะจากห้าแยกปากเกร็ดถึงหมู่บ้านสิทธิธรรมย์ โรงงานฝ่ายบางกอก คอนโดเดอะคิท์ทีแจ้งวัฒนะ
๙	ปากเกร็ดร่วมใจ ๙	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด พื้นที่ฝั่งตะวันออกของถนนติวานนท์ ไปรษณีย์สาขาห้าแยกปากเกร็ด ๖.กรุงเทพฯ ศรีปากเกร็ดคอนโด ม.ช.รุ่งเรือง ปากทางเข้าถนนภูมิเวท ม.เกษตรศา ม.สมบุญพันธุ์สุข
๑๐	ปากเกร็ดร่วมใจ ๑๐	หมู่ ๓,๕ ต.ปากเกร็ด โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ช.แจ้งวัฒนะ-ปากเกร็ด ๑๐,๑๒,๑๔ ม.เกร็ดแก้วการ์เด็นท์ ๑ รพ.วิภาวดีปากเกร็ด ฝั่งเหนือของ ถ.ภูมิเวท ช.พระแม่โพสพ ม.สิรินเฮาส์ ร.ร.วัฒนพฤกษา (ประถม)
๑๑	สี่แยกทอง	หมู่ ๔ ต.ปากเกร็ด ม.สี่แยกทองส่วนหน้า คอนโดโลดส์และอาคารพาณิชย์ คอนโดสวนปาล์ม ตึกจัสติน, หมู่ ๖ ต.บางตลาด ม.สี่แยกทองส่วนหลัง
๑๒	สรานนท์	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด ม.สรานนท์ทั้งหมด หมู่ ๘ บางพูด
๑๓	สายลม	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด ม.สายลมทั้งหมด
๑๔	การเคหะ	หมู่ ๕ ต.ปากเกร็ด ม.การเคหะนนทบุรีทั้งหมด
๑๕	บางตลาดพัฒนา ๑	หมู่ ๑ ต.บางตลาด วัดกลางเกร็ด ร.ร.วัดกลางเกร็ด ชุมชนปากด่าน สถานสงเคราะห์ทั้งหมด ช.ติวานนท์-ปากเกร็ด ๑ ช.สนามบินเล็ก ม.สิริเฮาส์ ๒ ช.สันติภาพ ช.เจริญสุข ร.ร.อนุบาลวัฒนพฤกษา (อนุบาล)
๑๖	บางตลาดพัฒนา ๒	หมู่ ๑ ต.บางตลาด กรมชลประทาน
๑๗	บางตลาดพัฒนา ๓	หมู่ ๒ ต.บางตลาด ช.แจ้งวัฒนะ-ปากเกร็ด ๒๘ (ช.ต้นแทน)บางส่วน ม.ศราวินวิลล์
๑๘	บางตลาดพัฒนา ๔	หมู่ ๓ ต.บางตลาด ช.ประเสริฐอิสลาม ตั้งแต่หลังสนามกอล์ฟเงินถึคลองหัวสิงห์ (ยกเว้น ม.พบสุข) ม.นิชธานี
๑๙	บางตลาดพัฒนา ๕	หมู่ ๔ ต.บางตลาด ร.ร.คลองเกลือ ม.สวัสดิการกองทัพก ช.เซริง ช.สากลแลนด์ ฝั่งตะวันตกบางส่วน พื้นที่หลัง ม.นิชธานี ช.สากลแลนด์ฝั่งตะวันออก ฉัตรลดาคอนโด ชุมชนแข่งปลาทุ
๒๐	บางตลาดพัฒนา ๖	หมู่ ๖ ต.บางตลาด ช.แจ้งวัฒนะ-ปากเกร็ด ๒๖ ม.อาคารแจ้งวัฒนะเวรน์และพื้นที่ท้ายหมู่บ้านติดเขต ม.ศราวินวิลล์ ม.ดิแอททิก ๑-๔ ม.เดอะรูฟ ๑-๓
๒๑	บางตลาดพัฒนา ๗	หมู่ ๒,๖,๗ ต.บางตลาด ถ.เลี้ยวเมืองทั้งสองฝั่ง ตั้งแต่ปากซอยเลี้ยวเมืองปากเกร็ด ๓๐ ถึงช.ประเสริฐอิสลาม ช.ต้นสน (บางส่วน) ม.บางกอกบลูเอวอร์ด ช.ตีกระเทย
๒๒	บางตลาดพัฒนา ๘	หมู่ ๘ ต.บางตลาด ช.สากลแลนด์ฝั่งตะวันออก (ไม่รวมฉัตรลดาคอนโด) อาคารทวินทาวเวอร์ โรงงานวาไทย ห้างแม็คโคร โรงแรมอมรินทร์ ช.เวชคาม ม.โพธิ์แก้ว

ลำดับ	ชื่อชุมชน	บริเวณพื้นที่
๒๓	บางตลาดพัฒนา ๙	หมู่ ๘,๙ ต.บางตลาด ม.แกรนด์แคนدل ร.ร.อนุบาลอุบลราชธานี ม.นันทวัน ม.เศรษฐสิริ ม.พงษ์เพชร ๓ ร.ร.อนุบาลเศรษฐบุตร ม.วิสดำปาร์คประชาชื่น
๒๔	บางตลาดพัฒนา ๑๐	หมู่ ๑ ต.บางตลาด วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ร.ร.ชลประทานวิทยา สำนักงานการประถมศึกษา ร.ร.ชลประทานสงเคราะห์ ตลาดชลประทาน
๒๕	บางตลาดพัฒนา ๑๑	หมู่ ๔,๘ ต.บางตลาด ม.บางมดแลนด์ ม.โชคประชาวิลล่า ม.ยิ่งรวนิเวศน์
๒๖	พบสุข	หมู่ ๓ ต.บางตลาด ม.พบสุขทั้งหมด
๒๗	กฤษดานคร	หมู่ ๕ ต.บางตลาด ม.กฤษดานครทั้งหมด
๒๘	สวัสดิการ กทม.	หมู่ ๒ ต.บางตลาด ม.สวัสดิการกทม.ทั้งหมด
๒๙	ประชานิเวศน์ ๒ ระยะ ๓	หมู่ ๙ ต.บางตลาด ม.ประชานิเวศน์ ๒ ระยะ ๓ ทั้งหมด
๓๐	ประชาชื่น	หมู่ ๑๐ ต.บางตลาด ม.ประชาชื่นทั้งหมด
๓๑	พงษ์ธรรมนิเวศน์	หมู่ ๔ ต.บางตลาด ม.พงษ์ธรรมนิเวศน์ คอนโดเดอะคีย์
๓๒	บางพุดสามัคคี ๑	หมู่ ๑,๒ บางพุด โรงงานกระดาษเทนมา วัดบางพัง ช.พระอินทร์ ๑,๒,๓,๔ ม.เปี่ยมสุข ๓ ช.สมถวิล ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑
๓๓	บางพุดสามัคคี ๒	หมู่ ๓,๔,๖,๗ ต.บางพุด วัดหงษ์ทอง วัดโพธิ์บ้านอ้อย ร.ร.วัดโพธิ์บ้านอ้อย ร.ร.โพธิ์นิมิตรวิทยาคม โรงงานวิทาโก้
๓๔	บางพุดสามัคคี ๓	หมู่ ๕, ๖,๗ ต. บางพุด ชุมชนเตาอิฐ โรงเลื่อยสินไพบูลย์ โรงเลื่อยทิวทัศน์ โรงงานทริส
๓๕	บางพุดสามัคคี ๔	หมู่ ๗ ต.บางพุด วัดบางพุดนอก ชุมชนวัดบางพุดนอก ช.สวนทิพย์คอนโด
๓๖	บางพุดสามัคคี ๕	หมู่ ๒,๘ ต.บางพุด พื้นที่ฝั่งตะวันตกของถนนติวานนท์ ตั้งแต่ ช.กรป.กลางจนถึงคลองบางพัง ม.สัมพันธ์วิลล่า ทางขึ้นถนนเลี้ยวเมืองปากเกร็ด บ.ไทยอิลาสติก ช.สมเอกทั้งหมด ม.รุ่งเรืองธานี ชุมชนโดยรอบ ร.ร.อัมพรไพศาล
๓๗	บางพุดสามัคคี ๖	หมู่ ๒, ๓,๘ ต.บางพุด ร.ร.พิชญศึกษา ม.อุ๋นรัก โครงการบ้านเอื้ออาทร (วัดกุ่ม ๒) คอนโดมิตรภาพ ม.เปี่ยมสุขแจ้งวัฒนะ ม.อัมพรไพศาล ม.เปี่ยมสุข ๒ ม.ศรีทับทิม ม.สุขชาติ ม.สิวลี ม.กฤษติยา ม.ติวานนท์
๓๘	บางพุดสามัคคี ๗	หมู่ ๘,๙ ต.บางพุด พื้นที่ฝั่งตะวันออกของถนนติวานนท์ตั้งแต่ ม.สูงศักดิ์ชัยถึงคลองบางพัง โรงแรมสวีทอินน์ ม.เกร็ดมณี ม.บุปผาชาติ ๑,๒ ม.ชวนชื่น และพื้นที่ติดคลองตาล
๓๙	บางพุดสามัคคี ๘	หมู่ ๙ ต.บางพุด ม.วัฒนะสุข ม.นวนิช ม.ศุภารมย์ ม.เวียงทิพย์ และพื้นที่ติดแนว ม.สหกรณ์ฯ ๓
๔๐	บางพุดสามัคคี ๙	หมู่ ๙ ต.บางพุด ม.เมืองทองธานี โครงการ ๒,๓,๕,โซน A,โซน B ม.เดอะพาทีโอ เอ็มไอไฮด์คอนโด หมู่ ๖ บ้านใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ช.บประมาณทั้งหมด ม.วิลเลจไลท์ สนง.ที่ดินฯสาขาปากเกร็ด ร.ร.อนุบาลโกมุทมาศ วัดवासุมณีนิจกร ร.ร.วัดवासุมณีนิจกร
๔๑	บางพุดสามัคคี ๑๐	หมู่ ๕,๖ ต.บางพุด ม.ยุงทอง โรงงานขนมปัง S.T.เบเกอร์รี่ ช.มิตรภาพ ๑๑๖ ร.ร.वासุมณีนิจกรมิตรภาพ ที่ ๑๑๖ พื้นที่บ้านสวนติดคลองโพธิ์ ม.เกร็ดฟ้าธานี ม.บ้านเอื้ออาทรการเคหะ (วัดกุ่ม๓)
๔๒	บางพุดสามัคคี ๑๑	หมู่ ๗,๘ ต.บางพุด ม.รังสียา ช.โค้งชิง พื้นที่หลัง ม.ลานทอง ม.สิทธิารมย์
๔๓	บางพุดสามัคคี ๑๒	หมู่ ๘ ต.บางพุด ม.เปี่ยมสุข ทั้งหมด

ลำดับ	ชื่อชุมชน	บริเวณพื้นที่
๔๔		วัดกุ่มติชน หมู่ ๕ บางพูด วัดกุ่ม ซอยมติชน บ.ไทยเทควิวดีเนีย พื้นที่ชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา
๔๕	เสริมสุขนคร	หมู่ ๓ ต.บางพูด ม.เสริมสุขนครทั้งหมด
๔๖	ลานทอง	หมู่ ๘ ต.บางพูด ม.ลานทองทั้งหมด
๔๗	ปากเกร็ดวิลเลจ	หมู่ ๘ ต.บางพูด ม.ปากเกร็ดวิลเลจทั้งหมด
๔๘	ไทยสมุทร	หมู่ ๘ ต.บางพูด ม.ไทยสมุทรทั้งหมด และพื้นที่ริมคลองบางพูด
๔๙	สหกรณ์ ๓	หมู่ ๙ ต.บางพูด ม.สหกรณ์ ๓ ทั้งหมด คอนโดมองเซลีเซ่ ดิวานนท์
๕๐	ราชพฤกษ์	หมู่ ๕ ต.บางพูด ม.ราชพฤกษ์ทั้งหมด
๕๑	บ้านใหม่สมานฉันท ๑	หมู่ ๑ ต.บ้านใหม่ พื้นที่ ซ.พระแม่มหากาญณ์ ผังเหนือและผังใต้ ร.ร.พระฤทัย ม.เพนโน วัดพระแม่มหากาญณ์ ม.มายเพลส ม.เปี่ยมสุข ค่ายลูกเสือเซนต์คาเบรียล ม.พฤกษาวิลด์ ห้างโรบินสัน
๕๒	บ้านใหม่สมานฉันท ๒	หมู่ ๒ ต.บ้านใหม่ ซ.ดิวานนท์ - ปากเกร็ด ๓๙ วัดโพธิ์ทองบน ซ.บัวลอยไขหวาน ม.นนท์ทิวการเดิน ม.เดอะคัลเลอร์ ม.เดอะวิลเลจ (บางส่วน) โรงงานแมนดาริน และพื้นที่ตลอดแนวคลองบ้านใหม่ จาก ถ.ดิวานนท์ จนถึงแม่น้ำเจ้าพระยา
๕๓	บ้านใหม่สมานฉันท ๓	หมู่ ๓ ต.บ้านใหม่ ซ.ประดับสุข ซ.ศรีอุดมทรัพย์ คอนโดมองเซลีเซ่ สภ.ปากเกร็ด ร.ร.นวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ม.แมกไม้ สายน้ำ ม.มณฑนา สวนสมเด็จฯ ซ.จุฬา ซ.ร่วมมิตรฝั่งตะวันออกของ ถ.ดิวานนท์ ม.ไลฟ์บางกอกบูเลอวาร์ด
๕๔	บ้านใหม่สมานฉันท ๔	หมู่ ๓,๔ ต.บ้านใหม่ สถานีไฟฟ้าย่อยบางพูด ซ.ร่วมมิตรฝั่งตะวันตกของถนนดิวานนท์ ชุมชนสายบัว ชุมชนโคกเจ๊ก คลองวัดช่องลม วัดช่องลม โรงงานกมลกิจ ซ.ตรีเพชร โรงน้ำมันพีชทิพย์ ม.เดอะวิลเลจ (บางส่วน)
๕๕	บ้านใหม่สมานฉันท ๕	หมู่ ๕ ต.บ้านใหม่ ซ.ดิวานนท์ ปากเกร็ด ๓๑ วัดสลักเหนือ ม.ฟลาวเวอร์โฮม ม.โชติชัชวาล โรงงานไทยวาบ โรงเรียนขนส่งทหารบก กองผลิตภัณฑ์คอนกรีตการไฟฟ้า
๕๖	บ้านใหม่สมานฉันท ๖	หมู่ ๕,๖ ต.บ้านใหม่ ม.คฤหาสน์ทายาท ม.บุญโต ม.เศรษฐสิริ ม.เพชรวัฒน์ ม.ปฐวี ทรัพย์วัฒนะ ม.พิมลกาญจน์ ม.ปิโอมทาวน์ สถานีไฟฟ้าย่อยหลังเมืองทอง
๕๗	บ้านใหม่สมานฉันท ๗	หมู่ ๕,๖ ต.บ้านใหม่ ม.เมืองทองธานีโซน C,D เลควิวคอนโด ม.เดอะแพลนท์ ม.เดอะคอนเน็ค ๑๙/๑,๑๙/๒ ซ.อุดมชัย ม.เมืองทองธานี โครงการดิวานนท์ พื้นที่ระหว่าง ม.คฤหาสน์ทายาทกับ ม.มิตรประชา
๕๘	บ้านใหม่สมานฉันท ๘	ต.บ้านใหม่ คอนโดบริเวณสองฝั่งถนนป๊อบปูล่า ร.ร.เซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ ตลาดรวมใจ, ต.บางพูด ศูนย์แสดงสินค้าอิมแพ็คเมืองทองธานี อาคารชาเลนเจอร์ ๑-๓ โรงแรมโนโวเทล
๕๙	ดวงแก้ว	หมู่ ๑ ต.บ้านใหม่ ม.ดวงแก้วทั้งหมด
๖๐	มิตรประชา	หมู่ ๓ ต.บ้านใหม่ ม.มิตรประชาทั้งหมด
๖๑	โรงเรียนทหารขนส่ง	หมู่ ๕ ต.บ้านใหม่ โรงเรียนทหารขนส่ง กรมขนส่งทหารบก
๖๒	คลองเกลือเอื้ออารี ๑	หมู่ ๖ ต.บ้านใหม่ ม.สหกรณ์การบินไทย ม.พงษ์เพชร, หมู่ ๑ ต.คลองเกลือ
๖๓	คลองเกลือเอื้ออารี ๒	หมู่ ๒ ต.คลองเกลือ ม.จรรยาวิเศษ ม.เฮาส์ ๓๕ ม.ผลพัฒนา ธ.ทหารไทย ทางขึ้นทางด่วนแจ้งวัฒนะ-บางปะอิน ม.ชวนชื่น ซ.ศรีตะปอนด์ ม.อัมรินทร์ คอนโดเดอะซีด

ลำดับ	ชื่อชุมชน	บริเวณพื้นที่
๖๔	คลองเกลือเอื้ออารี ๓	หมู่ ๓ ต.คลองเกลือ ม.ศิริทรัพย์ ม.เมืองทองธานี โครงการ ๑,๔
๖๕	คลองเกลือเอื้ออารี ๔	หมู่ ๔ ต.คลองเกลือ ม.ฟ้าหลวงวิลเลจ, หมู่ ๙ บางพูด สนง.กองสวัสดิการตำรวจ ม.อุทยานทอง (ภัทรนิเวศน์) ตึกสามารถ คอนโดพราว ๑,๒ คอนโดเอสโพร คอนโดซัมเมอร์การ์เด้น คอนโดแอสโตร่า ม.กัญญาเฮาส์
๖๖	คลองเกลือเอื้ออารี ๕	หมู่ ๑ ต.คลองเกลือ สำนักเครื่องกลและสื่อสาร กรมทางหลวง บ.สีโอซีไอ ซ.แจ้งวัฒนะ-ปากเกร็ด ๔๓ ตั้งแต่ ถ.แจ้งวัฒนะ ถึงป้อมยาม ม.สหกรณ์การบินไทย คอนโดเดอะเบส คอนโดกรีเน่ บ.ทองหล่อออร์คิด ม.บุญโต สนามไค้ฟอกอล์ฟไฮลอินวัน

ข้อมูลประชากร

ปัจจุบันในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด มีประชากรตามข้อมูลของสำนักทะเบียนราษฎร เทศบาลนครปากเกร็ดจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๐,๕๙๕ คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน ๘๘,๐๐๗ คน เพศหญิง จำนวน ๑๐๒,๕๘๘ คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่เท่ากับ ๕,๒๖๑ คนต่อตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ พฤษภาคม ๒๕๖๖) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๕๐๐๒๔ คน^{๘๐}

การแบ่งเขตพื้นที่เลือกตั้งท้องถิ่น

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ด เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ มีเขตเลือกตั้ง จำนวน ๔ เขต รวม ๒๕๒ หน่วยเลือกตั้ง^{๘๑} ได้แก่

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วย ตำบลปากเกร็ด และตำบลคลองเกลือ จำนวน ๕๘ หน่วยเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วย ตำบลบางตลาด จำนวน ๖๕ หน่วยเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วย ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางพูด (เฉพาะหมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๙ (หมู่บ้านเมืองทองธานี)) ถนนป๊อปปูล่า ถนนป๊อปปูล่า ๕ ถนนป๊อปปูล่า ๖ ถนนบอนด์สตรีท จำนวน ๖๔ หน่วยเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ๔ ประกอบด้วย ตำบลบางพูด (ยกเว้นหมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๙ หมู่บ้านเมืองทองธานี) ถนนป๊อปปูล่า ถนนป๊อปปูล่า ๕ ถนนป๊อปปูล่า ๖ ถนนบอนด์สตรีท จำนวน ๖๕ หน่วยเลือกตั้ง

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

^{๘๐}สถิติประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด, [ออนไลน์], จาก <https://www.pakkretcity.go.th/> (๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖)

^{๘๑}แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (อัคราเนนา)

วันฉัตร โคมลวิวัฒน์^{๖๒} ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนเสื้อหลากสี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มคนเสื้อหลากสีเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีรูปแบบการเกิดของกลุ่มจากสื่อออนไลน์ และด้วยเหตุผลความไม่พอใจและต้องการแสดงออกทางการเมืองของตนเอง ซึ่งมีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับอีกฝ่ายที่ได้มีการออกมาชุมนุม ณ ช่วงเวลานั้น ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการวิจัยศึกษาขึ้น เพื่อค้นหาว่าปัจจัยการเกิดของกลุ่มคนเสื้อหลากสีนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มีการใช้สื่อชนิดใดและกลุ่มคนเสื้อหลากสีมีรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ๑) รูปแบบการเกิดของกลุ่มคนเสื้อหลากสีนั้นมีลักษณะจากการชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มของคนที่มีความสนิทสนมหรือรู้จักกันมาก่อนและได้มีการชักชวนเข้ากลุ่มตามลำดับ โดยจะเห็นได้ว่าผู้ที่ชักชวนและเข้าร่วมกลุ่มกับกลุ่มคนเสื้อหลากสีนั้นจะมีเหตุผลที่คล้ายคลึงกันเช่นความเดือดร้อนส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นในสถานที่ทำงาน การใช้ชีวิตประจำวันรวมถึงความไม่พอใจต่อการชุมนุมของอีกฝ่าย ๒) สื่อที่กลุ่มคนเสื้อหลากสีใช้เป็นหลักนั้นจะเป็นสื่อบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการส่งต่อข่าวสารตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร และมีการใช้สื่อออนไลน์รองลงมา โดยจะพบว่าสื่อมวลชนนั้นมีความสำคัญน้อยมากกับกลุ่มคนเสื้อหลากสี ๓) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อหลากสีนั้นพบว่ากลุ่มคนเสื้อหลากสีจะมีรูปแบบในการแสดงออกหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยมาก เนื่อ จากกลุ่มคนเสื้อหลากสีนั้นมีการเกิดขึ้นในลักษณะเฉพาะกิจ

เลอภพ โสรรัตน์ และคณะ^{๖๓} ได้ศึกษาบทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทย พบว่า บทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แสดงความชัดเจนใน ๓ บทบาทคือ ๑) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ๒) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ ๓) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง เพียงแต่ว่าความสมบูรณ์ของแต่ละบทบาทนั้น จะขึ้นอยู่กับแต่ละยุคสมัยของการเมือง ซึ่งมีที่มาของอำนาจทางการเมืองแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการมาจากการปฏิวัติรัฐประหารมาจากการมีฐานอำนาจทางการเมืองทหารหนุนหลัง ที่มีความผันผวนมากในอดีต หรือแม้แต่ในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่อำนาจบริหารจะมาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ แต่สื่อก็ยังประสบปัญหาการแสดงบทบาท เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆ เข้าไปกระทบจนทำให้แต่ละบทบาทแสดงได้ไม่สมบูรณ์อย่างเช่นแนวทางขององค์กร สื่อสารมวลชนมุ่งเน้นผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือการเกิดสื่อใหม่ที่หลากหลาย จากเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยทำให้ไม่สามารถที่จะควบคุมได้ด้วยกลไกที่มี

นิตาคาร ไพบูลย์สิน^{๖๔} ได้ศึกษา พฤติกรรมการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับข่าวสารว่าประชาชนมีการรับข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางที่หลากหลายมากขึ้น แต่ที่ได้รับความนิยมยังคงเป็นสื่อมวลชนเช่นเดิม เนื่องจากเป็นช่องทาง

^{๖๒}วันฉัตร โคมลวิวัฒน์, การสื่อสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนเสื้อหลากสี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๔).

^{๖๓}เลอภพ โสรรัตน์, บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, (๒๕๕๔).

^{๖๔}นิตาคาร ไพบูลย์สิน, พฤติกรรมการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร, รายงานการวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, (๒๕๕๕), หน้า ๕๐-๕๓.

ที่ได้ประสิทธิผลในการสร้างให้เกิดพฤติกรรมร่วมกันได้ดี แต่ในปัจจุบันสื่อมวลชนอาจไม่ได้เป็นสื่อที่ส่งผลโดยตรงยังมีสื่อบุคคลที่มีบทบาท และอิทธิพลในการสร้างทัศนคติความรู้ความเข้าใจ จนถึงสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจากทฤษฎี Two Step Flow Theory ที่ว่าการกระจายข่าวสารของสื่อมวลชนอาจไม่ได้กระจายโดยตรงไปยังกลุ่มผู้รับสาร แต่ผ่านสื่อบุคคลในนามของ ผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีการเปิดรับสื่อมากริณีจยข้อมูลต่างๆ ได้ดีกว่าคนอื่น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีหูตากว้างขวางกระตือรือร้น รวมถึงสามารถแลกเปลี่ยนและให้ข้อคิดเห็นทางการเมืองได้ดีกับคนอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ตรงกับผลวิจัยว่าสมาชิกหรือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนโดยตรงแต่ผ่านผู้นำความคิดเห็น ดังผลด้านปัจจัยสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับข่าวสารจากแกนนำต่างๆ มากกว่าผู้อื่นเช่นกัน

อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล^{๕๕} ได้ศึกษาการเมืองบนเฟซบุ๊ก: วัฒนธรรม-การเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕ พบว่า การเคลื่อนไหวออนไลน์ในประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยทุนเช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวออฟไลน์ แต่เครือข่ายสังคมออนไลน์อนุญาตให้คนทั่วไปสะสมและแปลงทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมได้สะดวกขึ้น แม้สิ่งที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายสังคมออนไลน์จะไม่ใหม่ไปเสียทั้งหมด แต่ก็เกิดการขยายวงของการสื่อสารอำนาจในการควบคุมพื้นที่เคลื่อนไหวไปอยู่ในมือคนธรรมดามากขึ้น ความคิดสร้างสรรค์และทุนทางวัฒนธรรมก็ช่วยในการแสดงออกเรื่องที่โดยทั่วไปทำได้ยากในสังคม ซึ่งท้ายที่สุดแล้วทำให้มีเสรีภาพมากขึ้นในการแสดงออกและรวมตัว

ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง^{๕๖} ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับเป็นครั้งคราว หรือ ๕-๖ วันต่อสัปดาห์ มีการเปิดรับสูงสุด คือ สื่อสารมวลชน ซึ่งอยู่ในระดับบ่อย และมีการเปิดรับในระดับเป็นครั้งคราว ได้แก่ สื่อกิจกรรมทางการเมือง สื่อบุคคลและสื่อสังคมออนไลน์ตามลำดับ ทางด้านความรู้ทางการเมืองประชาชนมีความรู้ทางการเมืองในระดับเห็นด้วยมากมีความรู้สูงสุด คือ ทราบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีอำนาจสูงสุด และมีความเข้าใจทางการเมืองในระดับเห็นด้วย มีความสนใจสูงสุด คือ สนใจติดตามการทำงานและผลงานทางด้านการเมือง ทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมากคือ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อมวลชนส่งผลที่ดีต่อทัศนคติทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อบุคคล และสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลที่

^{๕๕}อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล. 2555. การเมืองบนเฟซบุ๊ก: วัฒนธรรมการเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (๒๕๕๕), หน้า ๖๑-๖๒.

^{๕๖}ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง, “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ”, **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑, (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๗): ๔๖-๕๖.

ดีต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนซึ่งทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนี้ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการโดยผลการศึกษา พบว่า ความสนใจทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ สูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองตามลำดับ

อนุสรณ์ ศิริชาติ^{๘๗} ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของผู้บริโภค เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคข่าวสารทางการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ และศึกษาความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่นำเสนอข่าวการเมือง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ลักษณะของประชากรทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันจะทำให้มีทัศนคติต่อการเสนอข่าวการเมืองบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการเสนอข่าวการเมืองบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่เพศของกลุ่มตัวอย่างจะมีทัศนคติต่อการเสนอข่าวการเมืองบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไม่แตกต่างกัน และกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมกรรมการอ่านข่าวการเมืองบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเสนอข่าวการเมืองบนหนังสือพิมพ์ออนไลน์แตกต่างกัน

เมธิยา ญาณจินดา^{๘๘} ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ประชาชนที่มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

^{๘๗}อนุสรณ์ ศิริชาติ, การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและทัศนคติของผู้บริโภคกับความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ออนไลน์, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๕๘).

^{๘๘}เมธิยา ญาณจินดา, การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๕๘).

สุรพล สุษะพรหม^{๘๘} ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐” ข้อสังเคราะห์จากการศึกษามีดังนี้ ๑) การสื่อสารโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทส่งผลให้เกิดศรัทธาในหมู่พุทธศาสนิกชน เพราะเจ้าคุณพิพิธมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมจึงสามารถนำความรู้ทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการสื่อสารทางการเมืองได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาตามวิถีไทย เพราะสังคมไทยคุ้นเคยวิถีแบบพุทธที่แสดงให้เห็นว่า สารที่เจ้าคุณพิพิธส่งออกไปนั้นมีพลัง นำไปสู่การพิจารณาเป็นทางเลือกหนึ่งของการแก้ไขปัญหาของสังคมการเมืองไทย ๒) ความกล้าหาญในการตักเตือนผู้นำอาจส่งผลเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้มีอำนาจ ด้วยเหตุที่ว่าเจ้าคุณพิพิธใช้วิธีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม กล้าพูด กล้าเสนอแนะต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ ทำให้ผู้นำประเทศได้ถูกคิดและให้ความสนใจต่อเสียงสะท้อนของพระสงฆ์ พร้อมทั้งนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารประเทศ แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อประเทศตกอยู่ในการบริหารภายใต้คณะรัฐประหารหรือในยุค คสช. การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าคุณพิพิธเป็นการไม่สอดคล้องกับบริบทของการปกครองประเทศ จึงถูกคณะผู้ปกครองประเทศใช้อำนาจผ่านมหาเถรสมาคมห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง โดยให้งดเว้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วย อันมีผลกระทบทำให้เจ้าคุณพิพิธถูกระงับมิให้ใช้เสรีภาพทางการพูดและการเขียนดังที่เคยใช้ตลอดมา ๓) การกำหนดสารที่เหมาะสมและใช้สื่ออย่างหลากหลายส่งผลให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเจ้าคุณพิพิธได้มีการวางแผนล่วงหน้าในการสื่อสารแต่ละครั้งจึงถือได้ว่าสารที่ส่งออกไปมีประโยชน์ต่อสังคม ทำให้คนสนใจและนำไปปฏิบัติหรือขยายผลออกไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเจ้าคุณพิพิธสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างหลากหลายวิธี ทั้งการใช้สื่อกระแสหลัก สื่อบุคคลและสื่อใหม่ ซึ่งเจ้าคุณพิพิธใช้สื่อได้อย่างมีอาชีพ ทำให้สารที่ส่งออกไปนั้นมีประสิทธิผล สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างกว้างขวางที่เรียกว่าเป็นการสื่อสารได้อย่างครบเครื่องและมีผลกระทบออกไปในวงกว้างเลยทีเดียว

วราวุฒิ คำพานุช^{๘๙} ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทและกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ: ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๖๒” ผลการวิจัยพบว่า ๑. บทบาททางการเมืองในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๖๒ การเมืองไทยอยู่ภายใต้ วิกฤติเศรษฐกิจ และการเมือง เมื่อการบริหารราชการแผ่นดินไร้เสถียรภาพ และมีการใช้หลัก ประชาธิปไตยทำให้เกิดภาวะขาดทุนทางการเมืองคลั่งประชานิยมโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในฐานะ นักการเมืองที่มีประสบการณ์ ได้กลายเป็นแกนนำมวลชนในการเคลื่อนไหวเรียกร้องภายใต้ บริบททางการเมืองในขณะนั้น ๒. กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ มีบทบาทเป็นรัฐมนตรี นักการเมือง แกนนำเคลื่อนไหวทางการเมือง ถือเป็น

^{๘๘}สุรพล สุษะพรหม, “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”, *ดุขฎิณีนิพนธ์ปรัชญาดุขฎิณีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒).

^{๘๙}วราวุฒิ คำพานุช, “บทบาทและกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ: ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๖๒”, *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔): ๑๕๕-๑๖๘.

ผู้มีความมี ประสพการณ์ ภูมิหลังทางสังคมและบุคลิกภาพ รวมถึงทักษะการสื่อสารที่ดีจนทำให้มวลชนเกิด ความเชื่อถือและไว้วางใจ สารที่นำเสนอเป็นการช่วยเหลือประชาชนได้เห็นถึงสิทธิในการชุมนุม เพื่อต่อสู้ทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพตามระบอบประชาธิปไตย โดยใช้การต่อสู้อย่างสงบสันติ ปราศจากอาวุธช่องทางการสื่อสารมีการใช้ทั้งสื่อกระแสหลัก และสื่อใหม่ โดยเปลี่ยนไปตามบริบททางการเมืองในแต่ละช่วงเวลา โดยการใช้สื่อใหม่ (New Media) เป็นช่องทางหลักในการสื่อสาร ซึ่งก็คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นช่องทางหลักในการนำไปสู่การสร้างเครือข่าย และการรวมตัวที่หลากหลายด้านผู้รับสาร เป็นกลุ่มนักรบการเมือง สื่อมวลชน ข้าราชการ นักวิชาการและประชาชนทั่วไป

พีระพงศ์ สุจริตพันธ์ และพีรดาว หมดอำตม์^{๙๑} ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า เพศ ต่างกันมีผลด้านอิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่แตกต่างกัน อายุ ต่างกันมีผลด้านอิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่แตกต่างกัน ศาสนา ต่างกันมีผลด้านอิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่แตกต่างกัน ชั้นปี ต่างกันมีผลด้านอิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่แตกต่างกัน ภูมิลำเนา ต่างกันมีผลด้านอิเล็กทรอนิกส์ ด้านสื่อเฉพาะกิจ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่แตกต่างกัน

พระมหาศิวพล พลเมธี^{๙๒} ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักรบการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักรบการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีความเห็นว่าข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นยังคงมีปัญหาในการแบ่งพรรคแบ่งพวกการขาดจริยธรรมของนักรบการเมืองส่วนหนึ่งมีความรู้สึกเบื่อหน่ายการเมือง ควรมีการรณรงค์ ให้มีการติดตามข่าวสารผ่านสื่อและศึกษาภูมิหลังของนักรบการเมืองท้องถิ่นก่อนการเลือกตั้ง

สุจิตรา กิตติศัพท์ เนตรชนก บัณนาศ และพีรวิษณุ คำเจริญ^{๙๓} ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี

^{๙๑}พีระพงศ์ สุจริตพันธ์ และพีรดาว หมดอำตม์, “การสื่อสารทางการเมืองที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช”, วารสารการพัฒนารวมชนและคุณภาพชีวิต, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม- มีนาคม ๒๕๖๔): ๑๒๓-๑๓๓.

^{๙๒}พระมหาศิวพล พลเมธี, “การสื่อสารทางการเมืองของนักรบการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”, วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๕): ๑-๘.

^{๙๓}สุจิตรา กิตติศัพท์ เนตรชนก บัณนาศ และพีรวิษณุ คำเจริญ, “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา”, วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๒): ๑๒๐-๑๓๒.

จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ ในด้าน การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารทางการเมือง และการพูดคุยชวนให้คนอื่นไปออกเสียงเลือกตั้ง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ บุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารีจังหวัดนครราชสีมา จำแนก ตามลักษณะประชากรศาสตร์พบว่า ระดับเพศ อายุ การศึกษา และวิชาชีพ ที่แตกต่างกันบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

พระมหาศัพทพงษ์ ชยเมธี (กลีนศรีสุข) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ” ผลการศึกษาพบว่า ๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการตรวจสอบการทำงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหาร ด้านการติดตามข่าวสาร และด้าน การกำหนดนโยบาย ตามลำดับ ๒) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วน ท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองใน การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และหลักอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ๓) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักการบริหารนิยธรรมของ ประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ๑) การประชุมกันเนื่องนิยตประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมทุกครั้ง การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการประชุมขึ้น เพื่อเป็นการปรึกษาหารือและเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกันอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม การประชุมทุกครั้งเพื่อให้เกิดระเบียบที่ตึงตามต่อ องค์กรทุกคนที่เข้าร่วมประชุมควรเข้า – ออก ตามเวลาที่กำหนดละทิ้งกิจอย่างอื่นใส่ใจต่อระเบียบ การประชุม ๓) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ประชาชนทุกคนต้อง ปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่เพื่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติบ้านเมือง ไม่บัญญัติหรือล้มเลิกข้อ กฎหมายตามใจตนหรือพวกของตน ๔) การเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ประชาชนควรเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาและผู้ อาวุโสของตน เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารงานต่าง ๆ เพราะการเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดีคือการเคารพให้ เกียรติท่าน และตัวผู้นำเองก็ควรมีคุณธรรมเพื่อให้การปกครองเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ๕) การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรีประชาชนควรเปิดใจให้กว้างในด้านการให้ เกียรติและคุ้มครองสตรี ด้วยการเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงเชื้อชาติ และศาสนา ๖) การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ประชาชนทุกคนควรมีส่วน ร่วมในการส่งเสริมรักษาและต่อยอด วัฒนธรรมอันดีงามของสังคม การรักษาต่อยอดประเพณี วัฒนธรรมอันดี

เป็นการรักษาของเก่า ไม่เม้าของใหม่ เป็นสิ่งมีคุณค่าที่บรรพบุรุษได้มอบแก่นุชนรุ่น หลังได้รับการ
และสืบสานต่อไป^{๙๔}

กฤติยา รุจิโชค^{๙๕} ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลใน
สื่อยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลมีรูปแบบการสื่อสาร
ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสื่อดิจิทัล มีการสร้างเนื้อหา ภาพ วีดีโอ กราฟฟิกให้เหมาะสม
กับสื่อดิจิทัล มีองค์กรประชาสัมพันธ์รัฐ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐและประชาสัมพันธ์พรรค
การเมือง (พรรคร่วมรัฐบาล) ทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อดูแลภาพลักษณ์รัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบาย
ประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์
รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัลได้แก่ ปัจจัยด้านการวางแผนการสื่อสารทางการเมือง นโยบายการสื่อสาร
ทางการเมืองและการจัดการการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล
สำหรับองค์ความรู้จากงานวิจัยคือ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐและองค์กรประชาสัมพันธ์มี
ปัจจัยที่สนับสนุนการสื่อสารการเมืองและรูปแบบการสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลใน
สื่อยุคดิจิทัล ได้แก่ การวางแผนการสื่อสาร นโยบายการสื่อสารการเมือง และการสร้างเนื้อหาการ
สื่อสารการเมืองให้เหมาะสมกับสื่อในยุคดิจิทัล

ไพวรรณ ปุริมาตร^{๙๖} ได้ศึกษาเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น, ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างวัฒนธรรม
ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม
ร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มี
เสถียรภาพ มีความมั่นคงในอนาคต จะต้องคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม ความยุติธรรม ยึดหลักความ
เสมอภาคของบุคคล หลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการปฏิบัติเช่นนี้เป็น
ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เพื่อจะส่งผลให้
นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา สามารถพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นและยังส่งผล
ไปยังประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความสำคัญของศักดิ์ศรีความไว้วางใจเพื่อน
มนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ ประชาชนทุก
คนมีสิทธิเสมอภาคกันในการที่จะได้รับการบริการทุกชนิดที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนจะต้องยึดมั่นและ
เชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล หลักความเสมอภาคของบุคคล หลักแห่งเสรีภาพใน
การแสดงความคิดเห็นโดยต้องเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นในการพูดแสดงความคิดเห็นและ

^{๙๔}พระมหาหัตถ์พงษ์ ชยเมธี (กลินศรีสุข), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๙๕}กฤติยา รุจิโชค, การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล, **วารสาร มจร
พุทธปัญญาปริทรรศน์**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔), หน้า ๒๕-๓๔.

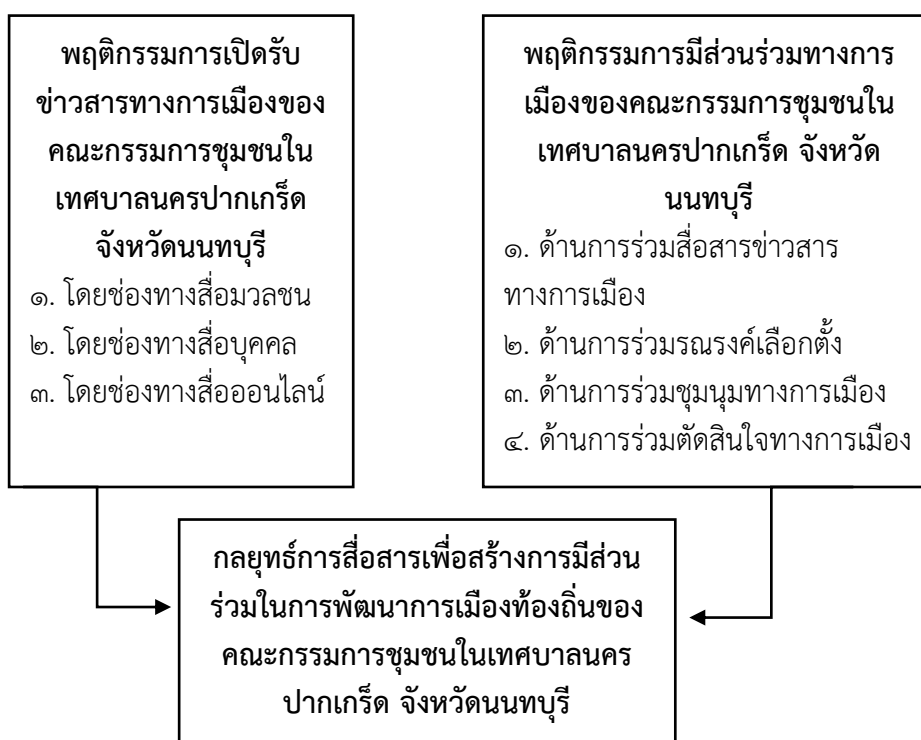
^{๙๖}ไพวรรณ ปุริมาตร, พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น, **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์** ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน
๒๕๖๔), หน้า ๑๔๓-๑๕๓.

การแสดงออก แม้มันจะไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นเหล่านั้นก็ตาม ผู้มีจิตใจประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นต่อการปฏิบัติที่แตกต่างไปของผู้อื่น หากพฤติกรรมเหล่านั้นไม่ขัดต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของตน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ๒) เคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๓) รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔) มีจิตสาธารณะ ๕) มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง และมีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจในด้านการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักการเมืองท้องถิ่นให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น การสื่อสารทางการเมืองที่สร้างสรรค์มีผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น เพราะการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและเป้าหมายของการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้พวกเขามีการยอมรับและเข้าร่วมกับกระบวนการพัฒนาด้วยความเข้าใจ เพราะการสื่อสารที่เปิดเผยและโปร่งใสจะช่วยให้การลดความสงสัยและความไม่พอใจ ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการสื่อสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทุกฝ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นจะช่วยให้การสร้างสังคมที่มีการรับผิดชอบต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้พวกเขามีโอกาสและเชื่อมโยงกับกระบวนการตัดสินใจ เพราะการสื่อสารที่เป็นประโยชน์และเป็นเพื่อส่วนรวมจะช่วยให้การสร้างการตอบสนองจากประชาชน โดยการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และการเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยการให้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีคุณภาพที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างความมั่นคงและความเชื่อถือในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเชื่อมโยงกับประชาชนผ่านการสื่อสารที่โปร่งใสและเชื่อถือได้ จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น จากการทบทวนแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงนำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ต่อไป

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ ค้นหากลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนในทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และคณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๔ จริยธรรมในการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิ์

๓.๕ สรุปกระบวนการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อค้นหาให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์วิจัยต่อไป

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑) ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด ที่ได้รับแต่งตั้งในปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๖๖ ชุมชน ชุมชนละ ๗ คน รวมเป็น ๔๖๒ คน^๑

^๑ประกาศเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนฯ พ.ศ. ๒๕๖๖ (อัดสำเนา).

๒) กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นประชากรที่มีจำนวนนับได้แน่นอน (Finite population) จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด ที่ได้รับแต่งตั้งในปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ จาก ๖๖ ชุมชน ชุมชนละ ๗ คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๖๒ คน

๓.๒.๒ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ทำการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาหลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๔) สร้างเครื่องมือในการวิจัย (ร่างแบบสอบถาม)
- ๕) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปพบผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำ
- ๖) ปรับปรุงและนำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองหาคุณภาพ (IOC)
- ๗) ปรับแก้แบบสอบถามให้สมบูรณ์
- ๘) นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการเก็บข้อมูลแบบ

ออนไลน์ โดยใช้ Google Forms

๓.๒.๓ ลักษณะเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ คือ ๑) ช่องทางสื่อมวลชน ๒) ช่องทางสื่อบุคคล ๓) ช่องทางสื่อออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)^๒ มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง	มีระดับการเปิดรับ	มากที่สุด
๔ หมายถึง	มีระดับการเปิดรับ	มาก
๓ หมายถึง	มีระดับการเปิดรับ	ปานกลาง
๒ หมายถึง	มีระดับการเปิดรับ	น้อย
๑ หมายถึง	มีระดับการเปิดรับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ๑) ด้านการร่วมสื่อสาร

^๒ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๘.

ข่าวสารทางการเมือง ๒) ด้านการร่วมมรดงรงค์เลือกตั้ง ๓) ด้านการชุมนุมทางการเมือง และ ๔) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)^๓ มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	มากที่สุด
๔ หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	มาก
๓ หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	ปานกลาง
๒ หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	น้อย
๑ หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๓.๒.๔ การหาคุณภาพเครื่องมือ

๑. นำร่างเครื่องมือไปพบผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำและเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

- ๑) รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป มหาวิทยาลัยรังสิต
- ๒) รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
- ๓) รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย

- ๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบล วุฒิพรโสภณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย

- ๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต บุรีมาตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยก่อนนำไปใช้เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหา สาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์หรือหาค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence)^๔ โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$\text{ใช้สูตร } IOC = \frac{\sum X}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

^๓ประคอง กรรณสูต, เรื่องเดียวกัน.

^๔อ้างแล้ว, หน้า ๓๗.

- +๑ หมายความว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องและใช้ได้
- ๐ หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องและให้
ปรับแก้
- ๑ หมายความว่า แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องและให้
เปลี่ยนคำถามใหม่

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)^๕ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๙๖๑

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปจัดทำลงใน Google Forms เพื่อเตรียมใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๒.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม โดยการจัดทำแบบคำถามลงใน Google Forms เพื่อเตรียมใช้แจกกลุ่มตัวอย่าง

๒) ติดต่อประสานงานเทศบาลนครปากเกร็ด เพื่อขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม

๓) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามที่มีผู้ตอบกลับแล้ว คณะผู้วิจัยมีข้อกำหนดคือ กลุ่มตัวอย่างต้องตอบแบบสอบถามให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๔๖๒ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามจริง ดำเนินการระหว่าง เดือน กันยายน – พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ปรากฏว่า มีกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน ๔๒๐ คน คือ เป็นร้อยละ ๙๑.๐๐ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการปิดรับคำตอบใน Google Forms จากนั้นได้ทำการรวบรวมนำผลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๒.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาระดับความตระหนักรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและความเป็นเมืองของชุมชนในจังหวัดนครปฐม

^๕สมนึก ภัททิยธณี, การวัดผลการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

๒) สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) การร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓) เกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่า คะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์^๖ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย	
๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับ	มาก
๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับ	น้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) สำหรับข้อความปลายเปิดผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัยจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามกรอบที่ได้กำหนดเอาไว้แล้วทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และข้อเสนอเชิงกลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ในการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์หรือการเมืองท้องถิ่น ๒ ท่าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ๓ ท่าน กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น ๖ ท่าน กลุ่มผู้แทนคณะกรรมการชุมชนและภาคประชาชน ๔ ท่าน รวม ๑๕ ท่าน ดังนี้

^๖ชุตินระ ระบอบ และคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

ตารางที่ ๓.๑ รายชื่อผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์/การเมืองท้องถิ่น ๒ ท่าน		
ที่	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง/บทบาท
๑.	ดร.บรรจง โฆษิตจิรนนท์	นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด
๒.	ผศ.ดร.อุบล วุฒิพรโสภณ	นายกเทศมนตรีเมืองกระทุ่มล้ม จังหวัดนครปฐม
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ๓ ท่าน		
๓.	ดร.ณัฐพงษ์ จตุรชาติสุคนธ์	ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาค
๔.	นายชาญวิทย์ ชัยกุล	บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์อพท.นิวส์
๕.	นายภาณุวัฒน์ หาญสมบูรณ์	บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์อพท.นิวส์
กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น ๖ ท่าน		
๖.	นายวิชัย บรรดาศักดิ์	นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
๗.	นายสมศักดิ์ ลามอ	รองนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
๘.	นายปิยะมิตร มณีจันทร์	สมาชิกสภาเทศบาล เขต ๑ ตำบลปากเกร็ดและตำบลคลองเกลือ
๙.	นายนิพนธ์ หวังพราย	ประธานสภาเทศบาลนครปากเกร็ด/สมาชิกสภาเทศบาลเขต ๒ ตำบลบางตลาด
๑๐.	นายเอกพล จิวระ	สมาชิกสภาเทศบาล เขต ๓ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางพูด
๑๑.	นายอดิศักดิ์ ทิพวรรณ	สมาชิกสภาเทศบาล เขต ๔ ตำบลบางพูด
ผู้แทนคณะกรรมการชุมชนและภาคประชาชน ๔ ท่าน		
๑๒.	นางสาวประภัสสร กันทะวงศ์	ประธานกรรมการชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ ๘
๑๓.	นางอนงค์ จินดารัตน์	ประธานกรรมการชุมชนบางตลาดพัฒนา ๑๑
๑๔.	นางจงรักษ์ นิยมแก้ว	ประธานกรรมการชุมชนกฤตานคร
๑๕.	นางสุวรรณี อุดมทรัพย์	ประธานกรรมการชุมชนบางพูดสามัคคี ๔

๓.๓.๒ ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus-Group Discussion)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus-Group Discussion) เพื่อร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้สื่อสาธารณะในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกก็ได้ ในการสนทนากลุ่มเฉพาะนี้ มีผู้เข้าร่วม ๑๐ ท่าน ดังนี้

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง/บทบาท
๑.	รศ.ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์/การเมืองท้องถิ่น
๒.	ผศ.ดร.พิชิต ปุริมาตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์/การเมืองท้องถิ่น

๓.	ผศ.ดร.สายน้ำผึ้ง รัตนงาม	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน
๔.	นายภาณุวัฒน์ หาญสมบูรณ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน
๕.	นายสมศักดิ์ ลามอ	ผู้นำชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน
๖.	นางสุรี บัวหลาด	ผู้นำชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน
๗.	นางสุชศรี เดชฤดี	ผู้แทนภาคประชาชน
๘.	นางสุวรรณี อุดมทรัพย์	ผู้แทนภาคประชาชน
๙.	นางรัชณี โชติการ	ผู้แทนภาคประชาชน
๑๐.	นางจันทนา ประवालปัทม์กุล	ผู้แทนภาคประชาชน

๓.๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

คณะผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการนำประเด็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus-Group Discussion) เพื่อวิเคราะห์ถึงพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

๑. การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมากำหนดเป็นกรอบวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ

๓) สร้างเครื่องมือ

๔) นำเครื่องมือไปใช้

๕) วิเคราะห์สรุปข้อมูล

๒. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สำคัญ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล บทบาทในหน่วยงาน/ชุมชน สถานที่สัมภาษณ์

๒) ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คือ

(๑) ท่านเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นได้อย่างไรบ้าง

(๒) ท่านเห็นว่า การสื่อสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น อย่างไรบ้าง

(๓) ท่านเห็นว่า วิธีการสื่อสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนสามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง

(๔) ท่านเห็นว่า กิจกรรมในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

(๕) ท่านเห็นว่า ช่องทางในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

(๖) ท่านเห็นว่า กลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

(๗) ท่านเห็นว่า หากต้องการทำให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารชุมชน ควรทำอย่างไร

๓) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technic)

๔) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดทำประเด็นในการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๕) ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ การเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน กลุ่มผู้นำ/ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน โดยใช้เทคนิคประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory workshops) เพื่อร่วมจัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต่อไป

๓.๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ

ในจัดเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนเตรียมเครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ จัดทำแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview Guide) เพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยคณะผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งอาจจะเป็นประชากรกลุ่มเดียวกันที่ตอบแบบสอบถามก็ได้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มองค์กรภาครัฐ กลุ่มผู้นำชุมชนและกลุ่มองค์กรชุมชนหรือภาคประชาสังคม จากนั้นติดต่อประสานงานผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถามเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือที่จะเข้าสัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับขอเอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๓) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

๒. การสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ชั้นเตรียมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ การก่อนสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลา ในการสนทนากลุ่ม

๒) ชั้นเตรียมการสนทนา ได้แก่ จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสารให้เพียงพอกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน รวมถึงจัดเตรียมสถานที่และทีมงาน

๓) ชั้นดำเนินการสนทนา เป็นการดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง จากนั้นทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม โดยนำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมมาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมต่อไป

๓.๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) โดยคณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงประเด็นสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ นั่นคือ ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมนั้น มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถตอบปัญหาของการวิจัยได้ชัดเจน สมบูรณ์และสอดคล้องกับกรอบความคิดในการวิจัย โดยคณะผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique)^๗ คือ ต่างทฤษฎีหรือแนวคิด (Theory Triangulation) ต่างวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Method Triangulation) และต่างแหล่งข้อมูล (Data Sources Triangulation) โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล ดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลให้ตรงตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ หลังจากที่ได้ข้อมูลมาครบถ้วนแล้ว เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล คือ (๑) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลว่าหากมีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง (๒) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มา มีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง และ (๓) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงประเด็นสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ นั่นคือ ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมนั้น มีความสมบูรณ์นั้น ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถตอบปัญหาของการวิจัยได้ชัดเจน สมบูรณ์และสอดคล้องกับกรอบความคิดในการวิจัยหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย และในส่วนการนำเสนอผลการวิจัย ใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาจากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ และสนทนากลุ่มเฉพาะ นำข้อมูลที่ได้มา

^๗ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ, พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ, (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุภากรพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๘๑.

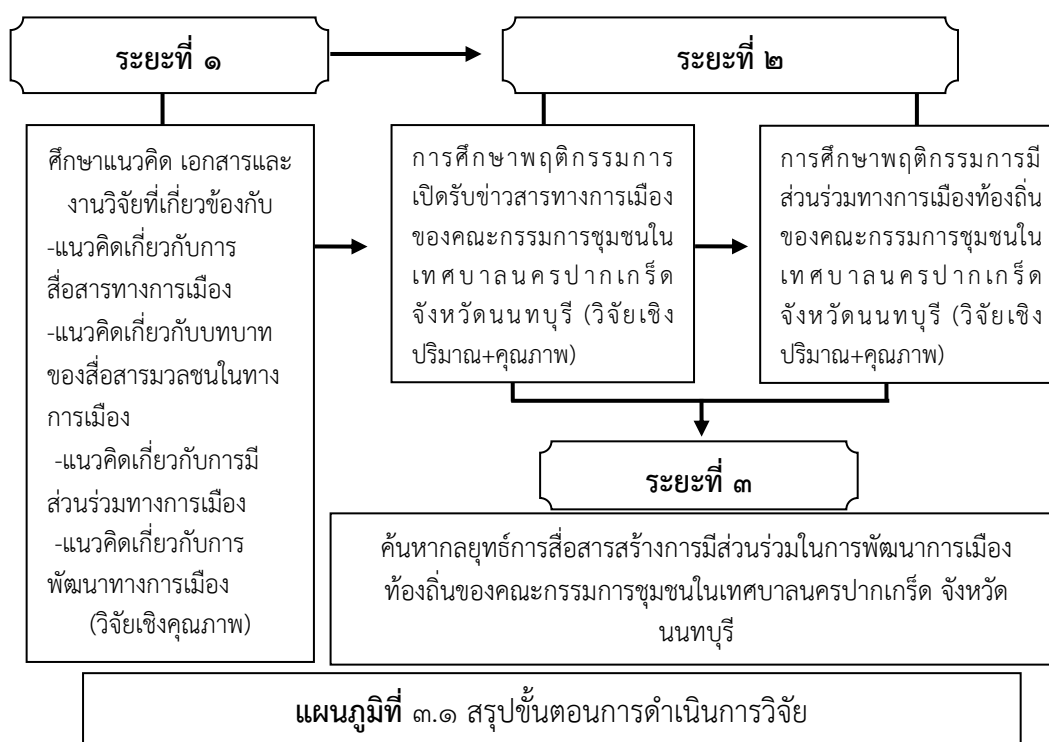
วิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นและสรุปนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลเป็นสำคัญ

๓.๔ จริยธรรมการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยโดยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามหนังสือรับรองเลขที่ ว.๒๗/๒๕๖๖ และผู้วิจัยได้กำหนดการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอันเป็นจริยธรรมในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูลยินยอมให้ข้อมูล ซึ่งมีสิทธิ์จะตอบสัมภาษณ์หรือปฏิเสธก็ได้ และระหว่างการสัมภาษณ์ท่านสามารถยกเลิกหรือไม่ตอบคำถามโดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ ข้อมูลที่ได้จากท่านทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะเสนอผลการวิจัยเป็นแบบภาพรวม ทั้งนี้ ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูล โดยจะทำการลบล้างชื่อผู้ให้ข้อมูลแทนการระบุบุคคล และทำการลบล้างชื่อในการนำเสนอข้อมูลแทนการระบุชื่อบุคคลผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ ๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ลบล้างชื่อผู้ให้ข้อมูล คือ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่..... เช่น สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ ๒) ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ได้ลบล้างชื่อผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ วันที่..... เช่น ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ , วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖

๓.๕ สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) เพื่อทำการศึกษิตตามวัตถุประสงค์การวิจัย จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๔.๑ การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๔.๒ การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๔.๓ กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการศึกษาการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = ๔๒๐)		
ประเภทของข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๖๔	๓๙.๐๐
หญิง	๒๐๕	๔๘.๘๐
เพศทางเลือก (LGBTQ)	๕๑	๑๒.๒๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๑๘-๓๐ ปี	๓๒	๗.๖๐

๓๑ - ๔๐ ปี	๖๘	๑๖.๒๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๙๒	๒๑.๙๐
๕๑ - ๖๐ ปี	๑๒๓	๒๙.๓๐
๖๐ ปีขึ้นไป	๑๐๕	๒๕.๐๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๙	๒.๑๐
มัธยมศึกษา	๙๒	๒๑.๙๐
อาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.ปวท.)	๗๖	๑๘.๐๐
ปริญญาตรี	๑๕๖	๓๗.๓๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๘๗	๒๐.๗๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐
๔. อาชีพหลัก		
เกษตรกร	๒๔	๕.๖๐
รับจ้างทั่วไป	๒๓	๕.๕๐
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๙๙	๒๓.๖๐
รับราชการ	๗๖	๑๘.๑๐
พนักงานบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๘๘	๒๑.๐๐
อื่น ๆ (นักศึกษาหรือเกษียรอายุ)	๑๑๐	๒๖.๒๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐
๕. ระยะเวลาของการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า ๕ ปี	๗๐	๑๖.๗๐
๕ - ๑๐ ปี	๑๘๒	๔๓.๓๐
๑๐ ปีขึ้นไป	๑๖๘	๔๐.๐๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๐ มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๐ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๓๐ มีอาชีพหลักคือ เป็นนักศึกษา หรือเกษียรอายุ จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๐ และมีระยะเวลาของการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๐

๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ประกอบด้วย ๑) ช่องทางสื่อมวลชน ๒) ช่องทางสื่อบุคคล ๓) ช่องทางสื่อออนไลน์ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ในภาพรวม

(n = ๔๒๐)

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี		ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๑	ช่องทางสื่อสารมวลชน	๓.๓๖	๑.๒๔	ปานกลาง
๒	ช่องทางสื่อบุคคล	๓.๘๓	๑.๑๑	มาก
๓	ช่องทางสื่อออนไลน์	๔.๐๑	๑.๐๐	มาก
รวม		๓.๗๓	๑.๑๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๗๓ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางสื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๑ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านช่องทางสื่อบุคคล มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๓ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุดคือ ด้านช่องทางสื่อสารมวลชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๖ อยู่ระดับปานกลาง

จากข้อมูลข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ โดยใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการส่งผ่านข้อมูล เช่นเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถเลือกดู เลือกรับชม ได้ตามความต้องการของตนเอง ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนเมืองที่มีการเข้าถึงช่องทางการสื่อสารได้สะดวกผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย รวดเร็ว จึงทำให้พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในช่องทางการสื่อสารออนไลน์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “...เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยได้ดูข่าวทางทีวีแล้ว ถ้าจะดูก็ดูแต่ละคร ที่บ้านมีอินเทอร์เน็ตที่ลูกสาวมาติดตั้งไว้ให้ ก็จะเปิดดูข่าวย้อนหลังบ้างทาง YouTube บ้าง Facebook บ้าง มันเลือกเอาได้ว่าจะดูอะไร ทางช่องทางไหน”^๘ ว่า “..ตนเองชอบพรรคการเมืองพรรค..... ก็จะติดตามช่องที่เขาถ่ายทอดของเขา ดีกว่าดูช่องทีวีเสียอย่าง ๓ ๕ ๗ ๘ บางช่องก็เสนอข่าวแต่อีกฝ่าย เหมือนจะเชียร์พรรคนั้นพรรคนั้น บางทีก็ถกเถียงในกันบ้างเพราะชอบไม่เหมือนกัน ก็เลยตกลงกันใครชอบพรรคไหนก็หาติดตามเอาเอง ส่วนทีวีของที่บ้านของส่วนร่วมเอาไว้ดูละคร วนใครชอบพรรคไหนก็ไปติดตามเอาเอง”^๙ และว่า “สื่อโซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคม

^๘สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^๙สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

ออนไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งของการติดต่อสื่อสารที่จำเป็นอย่างมาก.....เวลาจะมีการเลือกตั้ง จะเห็นป้ายประชาสัมพันธ์หาเสียงหรือเชิญไปใช้สิทธิ์เยอะแยะมาก ติดตามเสาไฟบ้าง ต้นไม้บ้าง แต่เท่าที่ได้พูดคุยกับเพื่อนๆ เอง เวลาจะเลือกตั้งก็ไม่ได้สนใจป้ายพวกนั้นอะไร มีแค่ดูผ่านๆ แต่ที่มีส่วนตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคไหน กลุ่มไหน บ้างที่ข้อมูลที่แชร์กันผ่าน LINE Group กลุ่มที่ทำงาน LINE Group กลุ่มเพื่อน ก็ทำให้เห็นอะไรหลายๆ อย่าง ที่สื่อสารมวลชนไม่นำเสนอให้เห็น”^{๑๐}

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่สะดวกในการเข้าถึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มากที่สุด ซึ่งช่องทางสื่อออนไลน์นั้นก็หลากหลายด้วยกัน อาทิ เว็บไซต์ แพลตฟอร์มทางสังคมออนไลน์ที่ให้ผู้ใช้งานสร้าง แชร์ และสื่อสารกับผู้ใช้อื่น โดยมีตัวอย่างเช่น Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, YouTube แอปพลิเคชันที่ใช้ในการสื่อสารทางข้อความ ภาพ วิดีโอ หรือเสียงระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ตัวอย่างเช่น LINE, WhatsApp, Messenger เพราะช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลเช่นในปัจจุบัน

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางสื่อมวลชน

(n = ๔๒๐)

พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี โดยช่องทางสื่อมวลชน		ระดับความคิดเห็น		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑	มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทางช่องทางโทรทัศน์ เช่น ช่อง ๓, ๕, ๗, ๙, ๑๑, TPBS ที่เผยแพร่ออนไลน์	๓.๕๒	๑.๒๑	มาก
๒	มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทางหนังสือพิมพ์รายวัน	๓.๓๓	๑.๒๙	ปานกลาง
๓	มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทางทีวีช่องการเมืองต่างๆ อาทิ Blue Sky, ASTV เป็นต้น	๓.๔๐	๑.๑๖	ปานกลาง
๔	มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านนิตยสารรายรายสัปดาห์หรือรายเดือนต่างๆ	๓.๒๑	๑.๓๒	ปานกลาง
รวม		๓.๓๖	๑.๒๔	ปานกลาง

^{๑๐}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๖.

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง โดยช่องทางสื่อมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๖ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทางช่องทางโทรทัศน์ เช่น ช่อง ๓,๕,๗,๙,๑๑,TPBS ที่เผยแพร่ผ่านออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๒ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทีวีช่องการเมืองต่างๆ อาทิ Blue Sky, ASTV เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง และมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์รายวัน มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๓ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านนิตยสารรายสัปดาห์หรือรายเดือนต่างๆ มีค่าเฉลี่ย ๓.๒๑ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงเพื่อทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางสื่อมวลชน ที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง แต่ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีดิจิทัลผนวกเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันที่อิงอยู่กับเรื่องของดิจิทัล โดยเฉพาะการเสพสื่อผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, YouTube, Instagram, Line, Tiktok จนกลายเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ชีวิต แม้กระทั่งการสื่อสารระหว่างผู้คนเอง จึงทำให้พฤติกรรมการรับสื่อผ่านช่องทางสื่อมวลชน อาทิ ช่องทีวีสาธารณะ ช่อง ๓,๕,๗,๙, หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้รับความนิยมน้อยลงไป สื่อมวลชนต้องหันมาใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์, YouTube, จึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ใช้ข้อมูลว่า “สื่อโซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งของการติดต่อสื่อสารที่จำเป็นอย่างมาก.....ยุคสมัยเปลี่ยนไป คนทำสื่อเองก็ต้องเปลี่ยนวิธีคิด วิธีทำ เพื่อให้อยู่รอดในยุคที่การสื่อสารมวลชนมีการแข่งขันที่สูงและเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคเองที่สื่อต้องตามให้ทัน”^{๑๑} และว่า “...แต่ก่อนจะรับหนังสือพิมพ์ทุกวัน เดี่ยวนี้ไม่ต้องเสียเงินซื้อหนังสือพิมพ์ทุกวันแล้ว เปิดดูทางเน็ตเอา ดูได้หลายที่ด้วย บางทีก็ฟังข่าวย้อนหลังได้ เลือกดูอันที่ชอบได้ อันไหนไม่ชอบก็ไม่ดู อันไหนถูกใจ มีประโยชน์บางทีก็ส่งต่อให้เพื่อนๆ แคกดแชร์ไปก็ดูได้แล้ว สะดวกมาก”^{๑๒}

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่สะดวกในการเข้าถึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มากที่สุด เพราะช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สะดวกในการเข้าถึง ส่งต่อ และช่วยลดค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชน สามารถดำเนินการได้ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ เช่น การโพสต์ข่าวสารบนเว็บไซต์ อาจใช้เว็บไซต์ทางการเมืองหรือเว็บไซต์ขององค์กรท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม นโยบาย หรือประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น การโพสต์บนโซเชียลมีเดีย อาจ

^{๑๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^{๑๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

ใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม หรือยูทูบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง การจัดงานและประชาสัมพันธ์ อาจจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลทางการเมืองแก่ประชาชน เช่น การจัดสัมมนา การประชุม หรือการแถลงข่าว การใช้อีเมลล์และข่าวจากสื่อมวลชน อาจใช้อีเมลล์เพื่อส่งข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์ทางการเมือง และอาจมีการนำข่าวจากสื่อมวลชนท้องถิ่นมาใช้เพื่อเผยแพร่ รวมถึงการใช้แอปพลิเคชัน คืออาจใช้แอปพลิเคชันที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูล โดยเฉพาะเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดเผยข้อมูลทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จึงจะช่วยให้สามารถวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางสื่อบุคคล

(n = ๔๒๐)

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี โดยช่องทางสื่อบุคคล	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทาง การเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนสนิท	๔.๒๐	๐.๙๕	มาก
๒ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทาง การเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนภายในสถานที่ ทำงาน	๓.๙๕	๑.๑๒	มาก
๓ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทาง การเมืองผ่านการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง	๓.๔๐	๑.๑๖	ปานกลาง
๔ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทาง การเมืองกับผู้นำชุมชน หรือผู้นำเชื่อถือในสังคม	๓.๘๐	๑.๒๒	มาก
รวม	๓.๘๓	๑.๑๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง โดยช่องทางสื่อบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๓ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ๓ ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนสนิท มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนภายในสถานที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ อยู่ในระดับมาก และ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองกับผู้นำชุมชน หรือผู้นำเชื่อถือในสังคม มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๐ อยู่ใน

ระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงเพื่อทราบถึงพฤติกรรม的开รับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางสื่อบุคคล ซึ่งโดยมากจะมีการสื่อสารระหว่างบุคคลที่สนิทสนมกัน หรือมีมุมมองคล้ายๆ กัน เช่น กลุ่มเพื่อนสนิท โดยใช้แอปพลิเคชันออนไลน์เช่น line, Instagram ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ความทันสมัยของเทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ชีวิต แม้กระทั่งการสื่อสารระหว่างผู้ตนเอง พฤติกรรม的开รับข่าวสารทางการเมืองโดยช่องทางสื่อบุคคลจะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน โดยไม่ผ่านสื่อมวลชนหรือองค์กรทางการเมือง ซึ่งอาจมีลักษณะการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การสนทนาโดยตรง เป็นการสนทนากับบุคคลอื่นโดยตรง การพูดคุยหรือการปรึกษากับเพื่อนบ้าน ญาติ หรือเพื่อนร่วมงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือข้อมูลทางการเมือง การใช้โทรศัพท์ เป็นการสื่อสารทางโทรศัพท์เพื่อสนทนาหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองกับบุคคลอื่น การใช้ข้อความ (Messaging) เป็นการส่งข้อความทางออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันการสื่อสาร เช่น Line, WhatsApp, Facebook Messenger เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่องการเมือง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นการสื่อสารหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn เป็นต้น การประชาสัมพันธ์ในชุมชน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในชุมชน เช่น การเข้าร่วมประชุมชุมชน การร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร เป็นต้น รวมถึงสิ่งพิมพ์ในพื้นที่เช่น ป้ายโฆษณาในชุมชน ป้ายประกาศในสถานที่ต่าง ๆ หรือสื่อการเมืองท้องถิ่นที่สร้างขึ้นโดยกลุ่มหรือบุคคลส่วนบุคคล ดังนั้น การสื่อสารโดยช่องทางบุคคลมักมีลักษณะที่ส่วนตัวและใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น และอาจเป็นวิธีการสื่อสารที่มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นอย่างมาก ซึ่งอาจจะมีอิทธิพลมากกว่าการสื่อสารผ่านช่องทางที่สื่อสารมวลชนได้ผลิตขึ้น เพราะช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลนั้น ผู้ดำเนินการสื่อสารจะต้องพิจารณาและเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ เจาะจง ตรงประเด็น และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรม的开รับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางสื่อออนไลน์

(n = ๔๒๐)

พฤติกรรม的开รับข่าวสารทางการเมืองของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี โดยช่องทางสื่อออนไลน์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ คือ Facebook, line, Twitter, Instagram	๔.๗๐	๐.๖๙	มากที่สุด
๒ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมือง	๔.๕๕	๐.๘๖	มากที่สุด

๓	การเมืองผ่าน YouTube และการ LIVE สดของบุคคลที่น่าสนใจ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านเว็บไซต์หลักของหน่วยงานรัฐ	๓.๒๕	๑.๑๖	ปานกลาง
๔	มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการ LIVE สดและเผยแพร่ผ่านช่องเว็บไซต์ของเทศบาลนครปากเกร็ด	๓.๕๕	๑.๓๒	มาก
รวม		๔.๐๑	๑.๐๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง โดยช่องทางสื่อออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๑ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๒ ข้อ อยู่ในระดับมาก ๑ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ คือ Facebook, line, Twitter, Instagram มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๐ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่าน YouTube และการ LIVE สดของบุคคลที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ อยู่ในระดับมากที่สุด และ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการ LIVE สดและเผยแพร่ผ่านช่องเว็บไซต์ของเทศบาลนครปากเกร็ด มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๕ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่องทางออนไลน์ ซึ่งการใช้สื่อออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารสูงมาก ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีการเป็นชุมชนเมืองอยู่ในเขตพื้นที่มาความเจริญทางการเข้าถึงเทคโนโลยีโดยเฉพาะการสื่อสารในยุคดิจิทัลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้คนนิยมติดตามข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, YouTube, Instagram, Line, Tiktok คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ดก็เช่นเดียวกัน มีการเปิดรับและสื่อสารการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ทั้งการติดต่อสื่อสารประสานการทำงานกับผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน การแพร่กระจายข่าวสารไปยังกลุ่มคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Line ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “ผู้บริหารชุมชนได้มีการตั้งไลน์กลุ่มคณะกรรมการชุมชนขึ้นมาเพื่อส่งต่อข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ กับคณะกรรมการ บางทีก็มีการประชุมกัน มีการแชร์ภาพกิจกรรมการทำงาน การลงพื้นที่ และยังใช้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาลด้วย”^{๑๓} “ชุมชนของผมจะมีไลน์กลุ่มของชุมชน ปัจจุบันมีสมาชิกในกลุ่ม ๑๒๘ คน เวลาที่มีข้อมูลข่าวสารอะไร หรือมีกิจกรรมอะไรก็จะแจ้งไปทั้งทางไลน์กลุ่ม

^{๑๓}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๖.

และเสียงตาม หรือมีข่าวสารอะไรที่จะประชาสัมพันธ์ มีเรื่องอะไรที่จะรณรงค์หรือเชิญชวน ขอความร่วมมือ มีความรู้ อะไรที่น่าสนใจก็จะแจ้งไปทางไลน์กลุ่มชุมชน บางทีก็แชร์ต่อมาจากกลุ่มคณะกรรมการชุมชนอื่น เห็นว่าน่าสนใจก็จะแจ้งไป ก็ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนดี และลดแรงด้วยเพราะแต่ก่อนต้องเดินบอกตามบ้าน เจอบ้าง ไม่เจอบ้าง ทุกวันนี้สบายแจ้งผ่านไลน์เอา”^{๑๔} และว่า “ สายบ้าง ...แต่ก่อนจะรับหนังสือพิมพ์ทุกวัน เดี่ยวนี้ไม่ต้องเสียเงินซื้อหนังสือพิมพ์ทุกวันแล้ว เปิดดูทางเน็ตเอา ดูได้หลายที่ด้วย บางทีก็ฟังข่าวย้อนหลังได้ เลือกดูอันที่ชอบได้ อันไหนไม่ชอบก็ไม่ดู อันไหนถูกใจ มีประโยชน์บางทีก็ส่งต่อให้เพื่อนๆ แค่กดแชร์ไปก็ดูได้แล้ว สะดวกมาก”^{๑๕}

จะเห็นได้ว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่องการเมือง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) การประชาสัมพันธ์ในชุมชน การสื่อสารโดยช่องทางบุคคล ผ่านการใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์อาจเป็นวิธีการสื่อสารที่มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นอย่างมาก การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ช่องทางสื่อออนไลน์อาจมีลักษณะการกระจายข้อมูลและการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และกลยุทธ์การสื่อสารผ่านช่องทางแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) โดยคณะกรรมการชุมชนอาจใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, หรือ LinkedIn เพื่อเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง โปสเตอร์เกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หรือแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะกรรมการชุมชน การใช้แอปพลิเคชันการสื่อสาร โดยคณะกรรมการอาจใช้แอปพลิเคชันการสื่อสารแบบต่าง ๆ เช่น Line, WhatsApp, หรือ Telegram เพื่อสื่อสารกับประชาชน และส่งข้อมูลทางการเมืองอย่างตรงไปตรงมา การใช้อีเมลล์และข้อความทาง SMS โดยคณะกรรมการอาจใช้อีเมลล์หรือส่งข้อความทาง SMS เพื่อสื่อสารกับประชาชนเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง การประชุม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ โดยคณะกรรมการอาจจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมมนา การอบรม หรือการเปิดพื้นที่สำหรับประชาชนมาร่วมรับฟังข่าวสารทางการเมือง และเผยแพร่ นโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ และการใช้สื่อมวลชนท้องถิ่น โดยบางคณะกรรมการอาจเลือกใช้สื่อมวลชนท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือสื่อออนไลน์ที่มีผู้อ่านในพื้นที่เสียสำคัญ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลทางการเมือง

ทั้งนี้ การสื่อสารจะต้องพิจารณาและเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นให้ข้อมูลเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นและการเข้าใจในเรื่องการเมืองท้องถิ่น เพราะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อออนไลน์มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างการเชื่อมต่อและสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำได้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อาทิ เว็บไซต์ของท้องถิ่น เพราะการเปิดเผยข่าวสารทางการเมืองผ่านเว็บไซต์ทางการเมืองท้องถิ่นเป็นช่องทางที่สำคัญ เว็บไซต์เหล่านี้สามารถใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการเมืองท้องถิ่น กิจกรรมของคณะกรรมการ และข้อมูลที่

^{๑๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^{๑๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

เกี่ยวข้องอื่น ๆ ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางแชทและกลุ่มออนไลน์ ที่เป็นการสร้างกลุ่มสนทนา หรือใช้แชทแบบกลุ่มผ่านแอปพลิเคชันที่เป็นที่นิยม เช่น Line, Tiktok ช่องทางอีเมลล์ ก็เป็นวิธีการสื่อสารที่เป็นทางการและมีความเชื่อถือ คณะกรรมการสามารถใช้อีเมลล์ในการส่งข้อมูลทางการเมือง และข่าวสารต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนท้องถิ่น ดังนั้น การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้คณะกรรมการสามารถเชื่อมต่อและสื่อสารกับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในเรื่องการเมืองในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้สามารถวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น อาจต้องดำเนินการสำรวจหรือวิเคราะห์ผลตอบรับจากการสื่อสารทางการเมืองผ่านวิธีการต่าง ๆ อาทิ การสำรวจเว็บไซต์ หรือช่องทางออนไลน์ เป็นการสำรวจเว็บไซต์หรือช่องทางสื่อสารออนไลน์ของคณะกรรมการชุมชน เช่น เว็บไซต์ของเทศบาลนครปากเกร็ด หรือหน้าเฟซบุ๊กหรือโปรไฟล์สื่อสังคมของคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบประเภทและปริมาณข้อมูลทางการเมืองที่เผยแพร่ การสังเกตพฤติกรรมการโพสต์ของคณะกรรมการชุมชนในช่องทางออนไลน์ เช่น ความถี่ในการโพสต์ข่าวสารทางการเมือง ประเภทของข้อมูลที่โพสต์ เช่น ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ข่าวสารนโยบาย หรือข้อมูลการประชุม การสำรวจความตอบรับ โดยวิเคราะห์การตอบรับจากประชาชนต่อข่าวสารทางการเมืองที่เผยแพร่ โดยสำรวจความถี่ของความคิดเห็น การแชร์ข้อมูล หรือการส่งข้อความตอบกลับในช่องทางออนไลน์ การสำรวจระดับความเข้าใจของประชาชนต่อข้อมูลทางการเมืองที่เผยแพร่ โดยสร้างแบบสำรวจหรือสัมภาษณ์กับประชาชนเพื่อทราบถึงการรับรู้และการตอบรับต่อข้อมูล การวิเคราะห์แนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในระยะเวลาที่ต่าง ๆ เพื่อเข้าใจว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ในระดับประสิทธิภาพและรูปแบบการสื่อสาร ซึ่งผลการวิเคราะห์จะช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๔.๒ การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ๓) ด้านการชุมนุมทางการเมือง และ ๔) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ
คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

(n = ๔๒๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการ ชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง	๓.๖๘	๐.๗๘	มาก
๒. ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง	๓.๕๘	๑.๐๐	มาก
๓. ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง	๓.๕๖	๐.๙๘	มาก
๔. ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง	๓.๔๒	๑.๐๗	ปานกลาง
โดยภาพรวม	๓.๕๖	๐.๙๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ และด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่แสดงให้เห็นถึงการมีภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้แทนชุมชน คณะกรรมการชุมชนเข้าใจในบทบาทและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ทั้งการแนะนำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การร่วมรณรงค์ให้คนออกมาใช้สิทธิ์ การร่วมฟังปราศรัย ติดตามข่าวสารทางการเมืองอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป เพราะคณะกรรมการชุมชนนั้นต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในชุมชน จึงต้องทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงแทนคนในชุมชนและขณะเดียวกันก็เป็นสื่อบุคคลที่จะช่วยแนะนำข่าวสารที่ถูกต้องแก่คนในชุมชนในการตัดสินใจทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “การที่ประชาชนในชุมชนได้คัดเลือกตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น คณะกรรมการในกิจกรรมพัฒนาของชุมชนนั้น ถือว่าเป็นจิตสำนึกอันดีของความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย กิจกรรมหรือโครงการพัฒนาที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน”^{๑๖} “บางคนแม้ได้เป็นคณะกรรมการชุมชน แต่ก็มีจิตใจเสียสละ เช่น การสนับสนุนการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ หรืออาสาเป็นแรงงานในกิจกรรมของส่วนร่วม เช่น การพัฒนาวัด บางคนก็นำบุตรหลาน หรือชักชวนญาติมิตรแม้จะอยู่ในพื้นที่อื่นมาร่วมเป็นจิตอาสาในกิจกรรมต่าง ๆ มาเป็นเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่คนที่มาร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น อันเป็นการ

^{๑๖}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

แสดงออกถึงการมีจิตสำนึกที่ดีของพลเมืองและของการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ได้ชื่อว่าเป็นจิตอาสาพัฒนาชุมชน”^{๑๗} “การที่องค์กรหรือหน่วยงานในพื้นที่และประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่น การเลือกผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มที่สามารถเป็นตัวแทนเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะจัดขึ้นในชุมชน มีการจัดทำเป็นแผนการพัฒนาชุมชน มีการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรมเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงจิตสำนึกร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมต่างๆ ที่คนในชุมชน และองค์กรชุมชนร่วมกันขับเคลื่อนปฏิบัติการโดยมีส่วนงานราชการเป็นพี่เลี้ยงที่คอยให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ แนะนำเทคนิควิธีการต่างๆ เป็นต้น”^{๑๘}

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนจึงสามารถกระทำและดำเนินผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้ อาทิ กิจกรรมการสร้างชุมชนที่แข็งแกร่ง โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์และสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับชุมชน การส่งเสริมการเข้าร่วม โดยสร้างความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการสร้างการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการศึกษาและการอบรมในเรื่องการเมืองท้องถิ่นและกระบวนการทางการเมืองเพื่อเพิ่มความเข้าใจและการมีส่วนร่วม สนับสนุนสมาชิกในการเข้าร่วมประชุมท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ การสร้างพื้นที่ สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น การจัดประชุม การออกเสียง และการพูดคุย เป็นต้น รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสาร สร้างการเชื่อมโยงกับชุมชนโดยการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเมืองและการเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น ที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นหรือระดับชุมชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสิ่งที่สำคัญของชุมชนนั้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ชุมชนได้เลือกตั้งผู้แทนทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น โดยผู้ที่ถูกเลือกจะมีหน้าที่แทนชุมชนในการตัดสินใจและการวางแผนการดำเนินงานของท้องถิ่น การประชุมท้องถิ่นเป็นช่องทางสำคัญในการตัดสินใจและการสร้างนโยบายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เช่น การประชุมกลุ่มคณะกรรมการท้องถิ่นต่าง ๆ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่ชุมชนทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานการณ์ในท้องถิ่นของพวกเขา การเข้าร่วมกับกิจกรรมท้องถิ่นและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกชุมชนอื่นๆ เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้สามารถมีการร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นในชุมชน รวมถึงการร่วมกำหนดนโยบาย การดำเนินการ การประเมินผลนโยบาย เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากการประชุม การสำรวจ และการอภิปรายกับประชาชนในชุมชน

^{๑๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^{๑๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ท้องถิ่นของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ด้านการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง

(n = ๔๒๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการ ชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่าง สม่ำเสมอ	๓.๖๘	๐.๗๘	มาก
๒. มีการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ร่วมกลุ่ม สนทนาทางการเมืองกับเพื่อนๆ	๓.๕๘	๑.๐๐	มาก
๓. มีการสื่อสารแนะนำการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ ท้องถิ่นและระดับชาติ	๓.๕๖	๐.๙๘	มาก
๔. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ผู้อื่น ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๓.๗๕	๐.๙๓	มาก
รวม	๓.๖๘	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๕ รองลงมา คือ มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ และมีการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ร่วมกลุ่มสนทนาทางการเมืองกับเพื่อนๆ มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสื่อสารแนะนำการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ อยู่ในระดับมาก

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “ในทางส่วนตัวนั้นเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตั้งแต่การเลือกตั้ง และทำกิจกรรมช่วยเหลือภัยให้กับคนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง การเคารพกฎกติกาทางสังคมไทย จะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ที่ต้องเคารพการตัดสินใจของทุกคน เคารพเสียงส่วนใหญ่ และรับฟังเสียงส่วนน้อยเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง”^{๑๔} “จากการเลือกตั้งที่ผ่านมา หากมีข้อมูลข่าวสารที่

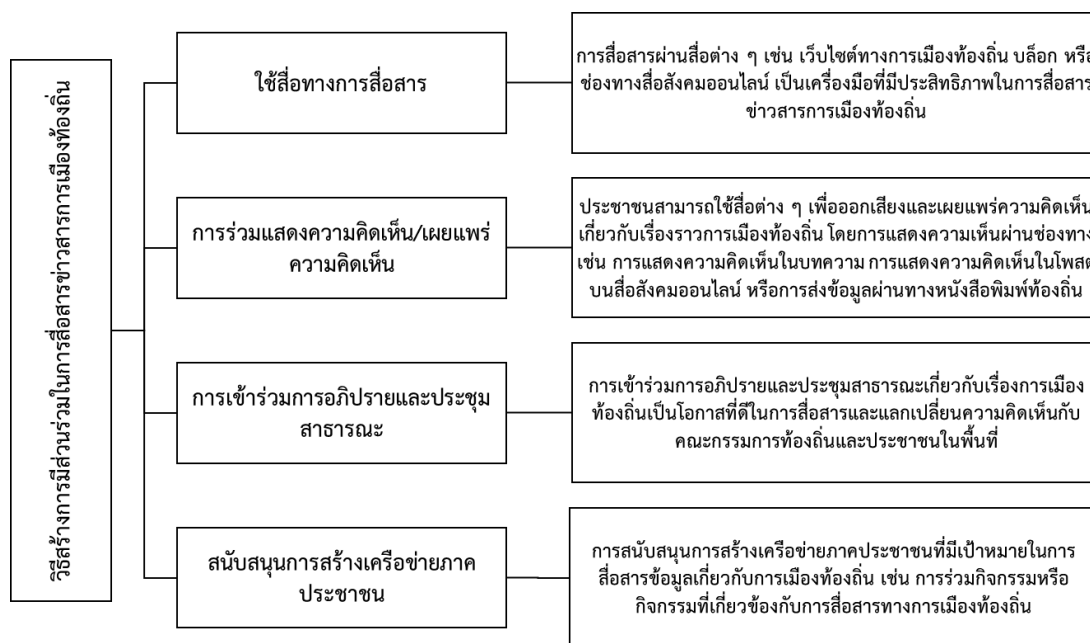
^{๑๔}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖.

เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ก็จะคอยให้คำแนะนำ ข้อคิดตามหลักการวิชาการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงปัญญา และติดตามข่าวสารทางการเมือง ใช้สิทธิจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศชาติให้เข้าใจวิธีการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีงาม อย่างมีสติ มีปัญญาดี คือต้องระมัดระวังการใช้อารมณ์ในการแสดงออกทางการเมืองที่สร้างสรรค์ ผ่านการสื่อสารทางการเมืองภายใต้กฎกติกาของสังคมและกฎหมาย”^{๒๐} และว่า “ด้วยอาชีพที่เป็นครูอยู่แล้ว ได้เข้ามาร่วมสนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในเรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่น ได้นำไปจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในโรงเรียน เช่น ให้นักเรียนได้มีส่วนออกความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้มีส่วนติดตามดูแลและตรวจสอบการให้บริการต่าง ๆ เท่าเขาได้รับผลกระทบ และเสนอแนวทางในการแก้ไขได้ เพื่อจะเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เขาเห็นความสำคัญที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของส่วนรวม”^{๒๑} ทั้งนี้ การแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในการทำหน้าที่รับสารและเป็นนักสื่อสารข่าวสารทางการเมืองแก่สมาชิกในชุมชน โดยมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ผ่านเว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดียของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ของเทศบาล หน้าเฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์ของเทศบาล ซึ่งอาจมีการประกาศข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรม หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเทศบาล การเข้าร่วมประชุมท้องถิ่นและการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการเมืองท้องถิ่นจะช่วยให้สมาชิกสามารถติดตามข้อมูลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงไปตรงมา และมีโอกาสสื่อสารกับผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น เช่น การชุมนุม การชุมนุม หรือการประชุมสัมมนา เป็นโอกาสอีกรูปแบบหนึ่งที่สมาชิกสามารถติดตามข่าวสารและมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นได้ การติดตามข่าวสารทางการเมือง ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะปลูกฝังความสนใจในเรื่องการเมืองสำคัญต้องมีการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในทางการเมือง เคารพกฎกติกาของสังคม มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมและพัฒนา ไม่ใช่สื่อสารเพื่อมุ่งเอาชนะทางการเมือง จะทำให้คนหันมสให้ความสนใจในกิจกรรมการเมืองและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง และมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง สังคมและประเทศ โดยการเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ร่วมกันเป็นกำลังผลักดันการพัฒนาประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง ผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยมีคณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชนที่ร่วมกันสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองในท้องถิ่นต่อไป

^{๒๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยการติดตามข่าวสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญมากในหลายด้าน อาทิ การติดตามข่าวสารทางการเมืองช่วยให้เรารับข้อมูลจากแหล่งที่มีความเชื่อถือได้ เช่น สื่อมวลชนทางการเมืองที่มีความเป็นกลาง หรือช่องทางทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับจากสาธารณชนและมีความเป็นกลาง การติดตามข่าวสารทางการเมืองช่วยให้เรารับรู้แนวโน้มและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการเมือง ทำให้เรารับข้อมูลที่เป็ประโยชน์ในการตัดสินใจและการวางแผนในชีวิตประจำวันและในการเลือกตั้ง การรับข้อมูลทางการเมืองช่วยให้เราู้เกี่ยวกับนโยบายที่ถูกต้องและควรให้การสนับสนุน หรือนโยบายที่ไม่เหมาะสมและควรปฏิเสธ ทำให้เรามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญต่างๆ ในสังคม การติดตามข่าวสารทางการเมืองช่วยให้สามารถมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างเต็มที่ และมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและเป็นธรรม และการติดตามข่าวสารทางการเมืองช่วยให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และการวางแผนการป้องกันและความชุกชุมในการเมืองได้ดีขึ้น อีกทั้งการติดตามข่าวสารทางการเมืองยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เราเป็นผู้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองอย่างมีสติและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการมีส่วนร่วมสื่อสารข่าวสารการเมืองท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องราวและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ดังนั้น ขั้นตอนและวิธีการที่สามารถใช้ในการร่วมสื่อสารข่าวสารการเมืองท้องถิ่น จึงนำเสนอได้ดังแผนภูมิ ที่ ๔.๑

แผนภูมิที่ ๔.๑ วิธีการมีส่วนร่วมในการสื่อสารข่าวสารการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง

(n = ๔๒๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการ ชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการเข้าร่วมรณรงค์เลือกตั้งช่วยแจกแผ่นพับ ของหน่วยงานองค์กรที่จัดเลือกตั้ง	๓.๕๔	๑.๑๖	มาก
๒. มีการร่วมกิจกรรมเลือกตั้งโดยร่วมประชาสัมพันธ์ ในชุมชน	๓.๗๒	๑.๐๗	มาก
๓. มีการร่วมรณรงค์เลือกตั้งโดยโพสเชิญชวนให้คน ไปเลือกตั้งผ่านสื่อออนไลน์	๓.๔๒	๑.๑๖	ปานกลาง
๔. มีการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง โดยกระตุ้นให้สมาชิก ในครอบครัวและเพื่อนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	๓.๕๘	๑.๑๒	มาก
รวม	๓.๕๘	๑.๐๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการร่วมกิจกรรมเลือกตั้งโดยร่วมประชาสัมพันธ์ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๒ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง โดยกระตุ้นให้สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ อยู่ในระดับมาก และมีการเข้าร่วมรณรงค์เลือกตั้งช่วยแจกแผ่นพับของหน่วยงานองค์กรที่จัดเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๔ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการร่วมรณรงค์เลือกตั้งโดยโพสเชิญชวนให้คนไปเลือกตั้งผ่านสื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “ร่วมรณรงค์ การไปใช้สิทธิ์ รักษาสิทธิ์ของตนเองในชุมชนและสังคม พร้อมแสดงธรรมเรื่องประชาธิปไตยในครอบครัวเชื่อมโยงถึงชุมชนและประเทศชาติให้คนในชุมชนฟังให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นตามหลักประชาธิปไตย พร้อมรณรงค์การเลือกตั้งตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุด”^{๒๒} “ได้ร่วมรณรงค์การเลือกตั้งโดยเข้าไปในการแนะนำให้คนรอบข้างไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งลงคะแนนเสียง ตามสิทธิและบทบาทหน้าที่ของตนในการเข้าร่วมรณรงค์

^{๒๒}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

การเลือกตั้ง ตามบทบาทหน้าที่ที่ตนพึงมี พร้อมปฏิบัติตามกฎกติกาของกฎหมายในการรณรงค์การเลือกตั้งเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”^{๒๓} “ได้มีส่วนร่วมในการแนะนำให้ไปใช้สิทธิ รักษาสิทธิของตนเอง เลือกคนดีเข้าในสภา โดยเลือก ผลงานหรือเลือกคนในชุมชนที่เป็นคนดีเพื่อพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ การเข้าร่วมรณรงค์ให้ชุมชนไปใช้สิทธิของตนเอง ติดตามข่าวสารทางการเมืองและติดตามการเมือง ให้ความสำคัญร่วมมือในการรณรงค์การเลือกตั้งในระดับต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาวัด พัฒนาชุมชน สังคมให้น่าอยู่”^{๒๔} “ได้อธิบายและชี้แจงให้นักเรียนที่อายุเข้าเกณฑ์การเลือกตั้ง ตามกฎหมายเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พร้อมเชิญชวนและรณรงค์คนรอบข้างให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกๆครั้งที่มีกิจกรรมการเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตย เพื่อให้ประเทศไทยได้มีประชาธิปไตยที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ความสำคัญรณรงค์ประชาธิปไตย ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นหรือล่วงเกินคนอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ”^{๒๕} “สนับสนุนการจัดกิจกรรมเดินรณรงค์การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลและนายกเทศมนตรีพร้อมรณรงค์กับนักเรียนในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง”^{๒๖} ทั้งนี้ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ได้มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการร่วมรณรงค์เลือกตั้งช่วยเสริมสร้างระบบประชาธิปไตยที่แข็งแกร่ง โดยสนับสนุนกระบวนการเลือกตั้งที่เป็นธรรม และเชื่อถือได้ในระดับท้องถิ่น การร่วมรณรงค์เลือกตั้งช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเมือง และเพิ่มความเข้าใจในเรื่องการเมืองและนโยบายที่กำลังพูดถึง การร่วมรณรงค์เลือกตั้งสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเข้าร่วมในกิจกรรมการชุมนุมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งเป็นการทำให้เสริมสร้างพื้นที่สำหรับการแสดงความคิดเห็นและการเข้าร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการร่วมรณรงค์เลือกตั้งช่วยสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและมีความเท่าเทียม เนื่องจากทุกคนจะมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและเลือกตั้งตามหลักธรรมและกฎหมาย การมีส่วนร่วมในการร่วมรณรงค์เลือกตั้งสามารถส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นได้ โดยการสนับสนุนนโยบายและผู้นำที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งสามารถดำเนินการได้โดยการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง โดยใช้ช่องทางทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดโครงการหรือกิจกรรมการสอนเรียนเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น การสร้างกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกันในการร่วมรณรงค์เพื่อสนับสนุนผู้ข้อเสนอสมรสหรือนโยบายที่สำคัญในการเลือกตั้งท้องถิ่น การจัดกิจกรรมอบรมและการพัฒนาทักษะเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการเข้าร่วมการร่วมรณรงค์ เช่น การสร้างกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความเข้าใจในกระบวนการเลือกตั้ง การสร้างทักษะการสื่อสาร และการสร้างเครือข่าย การวางแผน

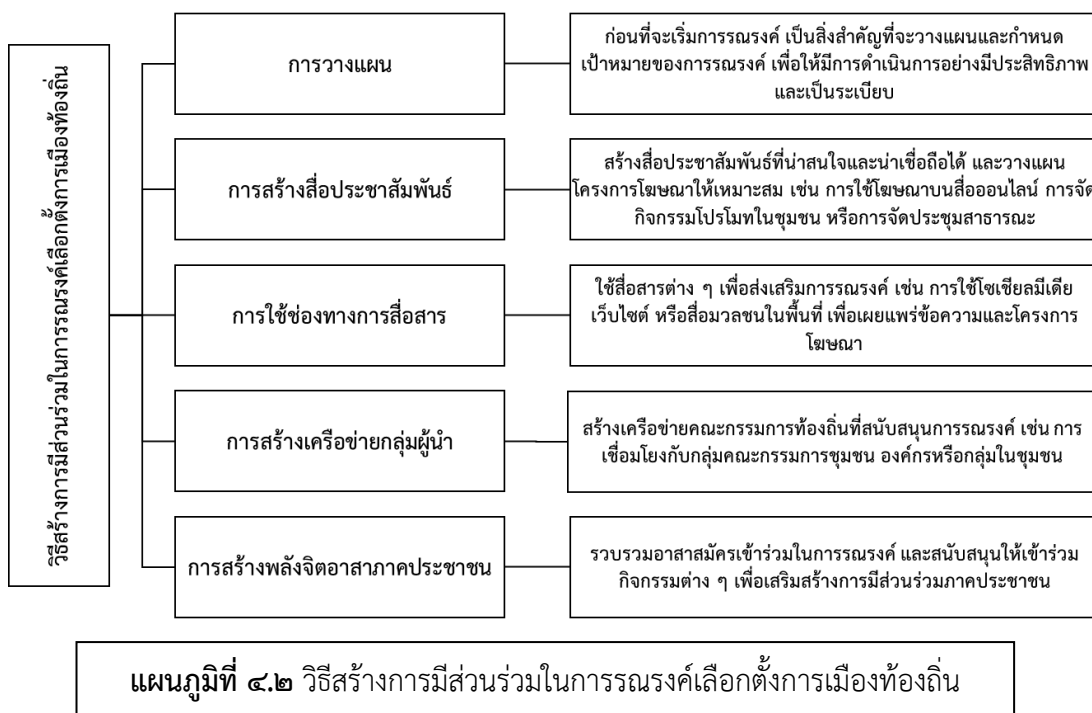
^{๒๓}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^{๒๔}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^{๒๕}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖.

^{๒๖}สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖.

กิจกรรมและยุทธศาสตร์การร่วมรณรงค์อย่างรอบคอบ โดยการกำหนดเป้าหมายการรณรงค์ การวางแผนกิจกรรม การจัดทำข้อความโฆษณา และการสร้างเครือข่ายคณะกรรมการท้องถิ่น การใช้สื่อสารต่าง ๆ เพื่อสร้างความตอบรับและความสนใจจากประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์และเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งการร่วมรณรงค์เลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและเชื่อมั่นในการเมืองได้ ดังนั้น ขั้นตอนและวิธีการที่ควรดำเนินการเพื่อการร่วมรณรงค์เลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น จึงนำเสนอได้ดังแผนภูมิ ที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง

(n = ๔๒๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑. มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเมื่อมีการจัดกิจกรรมทางการเมือง เช่น การปราศรัยของผู้สมัคร	๓.๗๒	๑.๑๒	มาก
๒. มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพื่อสนับสนุนกลุ่มการเมืองที่ตนเองชอบและแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมือง	๓.๕๒	๑.๑๑	มาก

๓.	มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพื่อแสดงต่อสาธารณชนในการต่อต้านการเลือกตั้งที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง	๓.๔๙	๑.๐๕	ปานกลาง
๔.	มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองหรือร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์เพื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม หรือไม่ยุติธรรม	๓.๕๒	๑.๑๒	มาก
รวม		๓.๕๖	๐.๙๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมืองในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเมื่อมีการจัดกิจกรรมทางการเมือง เช่น การปราศรัยของผู้สมัคร ค่าเฉลี่ย ๓.๗๒ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพื่อสนับสนุนกลุ่มการเมืองที่ตนเองชอบและแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๒ อยู่ในระดับมาก และมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองหรือร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์เพื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม หรือไม่ยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๒ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพื่อแสดงต่อสาธารณชนในการต่อต้านการเลือกตั้งที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๙ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “กิจกรรมด้านการชุมนุมทางการเมือง เป็นเรื่องที่คุณคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม”^{๒๗} “การชุมนุมทางการเมือง เป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและการมีอุดมการณ์เดียวกันมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการเรียกร้องประชาธิปไตย แต่อยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญและเคารพกฎระเบียบของสังคมด้วย”^{๒๘} “เมื่อมีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้น แสดงว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันแต่ต้องเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น โดยเข้าใจกฎกติกาทางการเมืองและการชุมนุมทางการเมือง ต้องอาศัยหลักการเหตุผล ความถูกต้อง ความยุติธรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้าทางการเมืองการปกครองตามวิถีประชาธิปไตยของไทย”^{๒๙} ทั้งนี้ การที่ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองการปกครองและร่วมกันแสดงออกทางการเมืองในการร่วมกันชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย เกิดการแสดงออกทางการเมืองที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง เป็นกระแงที่สะท้อนการบริหารชุมชน สังคม และประเทศ ให้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาประเทศเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เกิดความ

^{๒๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^{๒๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖.

รักความสามัคคีในหมู่คณะและพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ การร่วมชุมนุมทางการเมืองนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องด้วยการชุมนุมเป็นทางเลือกที่สำคัญในการแสดงความคิดเห็นและเสนอข้อเสนอลงในเรื่องการเมือง มันเป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถรวมตัวกันเพื่อกล่าวหาสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน การชุมนุมเป็นวิธีที่สำคัญในการสร้างการตอบรับและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเมือง การร่วมชุมนุมช่วยให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการสร้างนโยบายของท้องถิ่น การชุมนุมสามารถช่วยให้กลุ่มเดียวกันรวมตัวกันและมีพลังในการแสดงความคิดเห็น มันสร้างความเข้มงวดและเสริมสร้างพลังในการปกครองท้องถิ่น การชุมนุมสามารถเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการสร้างการณรงค์และการเปลี่ยนแปลง การมาชุมนุมและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญสามารถสร้างการตอบรับจากคนในท้องถิ่น และการร่วมชุมนุมทางการเมืองช่วยให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่นในระยะยาวได้

ดังนั้น การร่วมชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนหรือองค์กรท้องถิ่นเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความคิดเห็น ความเห็น หรือการต่อต้านต่อนโยบายหรือการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยทั่วไปแล้วการชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่นจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงนโยบายท้องถิ่นหรือระบบการปกครอง ซึ่งอาจเน้นไปที่ปัญหาเฉพาะหน้าหรือเป้าหมายที่กว้างกว่า เช่น การต่อต้านการปฏิรูปทางการเมืองที่ถูกพิทักษ์โดยรัฐบาลหรือการสนับสนุนนโยบายที่ตนเองเชื่อมั่นในเรื่องข้อนโยบายนั้น ๆ การชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่นสามารถเป็นไปได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การชุมนุมสันติสุข การชุมนุมประท้วง หรือการชุมนุมที่เป็นองค์กรที่เป็นเอกชนหรือองค์กรที่ไม่ได้เป็นสาขาของรัฐบาล การสร้างการมีส่วนร่วมในการชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่น จึงนำเสนอได้ดังแผนภูมิ ที่ ๔.๓

แผนภูมิที่ ๔.๓ วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมในการชุมนุมทางการเมือง

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง

(n = ๔๒๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการ ชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการตัดสินใจทางการเมือง โดยการรับฟัง นโยบายของแต่ละกลุ่มการเมือง ก่อนใช้สิทธิ์ เลือกตั้ง	๓.๓๕	๑.๓๕	ปานกลาง
๒. มีการตัดสินใจทางการเมือง โดยสนับสนุนเช่น ร่วมหาเสียงให้กลุ่มการเมืองที่ชอบ และเลือก กลุ่มการเมืองที่ชอบ	๔.๑๒	๑.๐๙	มาก
๓. มีการตัดสินใจสนทนาแลกเปลี่ยนกับกลุ่ม การเมืองอื่น เมื่อเห็นว่านโยบายของกลุ่ม การเมืองนั้นๆ มีประโยชน์	๓.๓๓	๑.๒๒	มาก
๔. มีการตัดสินใจร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อ ออนไลน์เพื่อต่อต้านการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม การ ซื้อสิทธิ์ ขायเสียง	๓.๕๑	๐.๙๓	มาก
รวม	๓.๔๒	๑.๐๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒ และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการตัดสินใจทางการเมือง โดยสนับสนุนเช่น ร่วมหาเสียงให้กลุ่มการเมืองที่ชอบ และเลือกกลุ่มการเมืองที่ชอบ มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๒ อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการตัดสินใจร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์เพื่อต่อต้านการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม การซื้อสิทธิ์ ขायเสียง มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ อยู่ในระดับมาก และมีการตัดสินใจทางการเมือง โดยการรับฟังนโยบายของแต่ละกลุ่มการเมือง ก่อนใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๕ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการตัดสินใจสนทนาแลกเปลี่ยนกับกลุ่มการเมืองอื่น เมื่อเห็นว่านโยบายของกลุ่มการเมืองนั้นๆ มีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๓ อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “มีส่วนร่วมทางการเมือง การตัดสินใจมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เน้นการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจ ในการเสนอทางเลือก และการยอมรับความคิดเห็นที่

แตกต่างทางการเมือง เพื่อให้ประชาชน เยาวชนสามารถตัดสินใจตามความคิดเห็นของตนเอง อย่างมีเหตุผล เคารพการตัดสินใจของตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรม ในการตัดสินใจทางการเมืองในระดับต่างๆ”^{๓๐} “มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง คือ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ วิทยุฒิที่เหมาะสม พร้อมมีภาวะผู้นำ เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม เสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมมีวิสัยทัศน์ ก้าวไกลและสนับสนุนคนดีมีความรู้ นำสู่การพัฒนาชุมชน น้อมรับความคิดเห็นของทุกคนในแนวทางสร้างสรรค์ เพื่อนำประสบการณ์ตรงในการพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้นก่อนตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง”^{๓๑} และว่า “ตัดสินใจทางการเมืองโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครและนโยบายพร้อมบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รับฟังความคิดเห็นทุกๆคน เป็นคนดีมีคุณธรรม อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีภาวะผู้นำที่ดีในการที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองของไทยตามหลักอธิปไตย”^{๓๒} ทั้งนี้ การร่วมตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการที่ผู้คนในชุมชนหรือท้องถิ่นร่วมกันมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและการบริหารงานของท้องถิ่น โดยไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจในเรื่องนโยบายท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรสาธารณะ เรื่องก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน หรือเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลต่อชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ และการร่วมตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นมักเกิดขึ้นผ่านกลไกของการประชุมสาธารณะ เช่น การประชุมของคณะกรรมการท้องถิ่น การประชุมสาธารณะในชุมชน หรือการจัดการประชุมขององค์กรสังคมศาสตร์หรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น การร่วมตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น และช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เป็นธรรมและมีความเป็นสันติสุขในชุมชนของตน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่น จึงมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากมีผลกระทบต่อชุมชนและสังคมที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ เนื่องด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง โดยชุมชนจะรู้สึกว่าการตัดสินใจนั้นเป็นอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อตนเอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและการอุดมการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยเสริมสร้างกระบวนการการตัดสินใจที่เป็นมิตรและร่วมมือกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจและไว้วางใจในการบริหารจัดการท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นช่วยในการสร้างความเป็นสันติสุขในชุมชน โดยทุกคนสามารถมีส่วนร่วมและมีความสุขในการใช้ชีวิตในท้องถิ่นของตนได้ จึงเสนอวิธีที่จะสร้างการมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นได้ดังแผนภูมิที่ ๔.๔

^{๓๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖.

^{๓๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖.

ทั้งนี้ ในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นนั้น แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนจึงสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน อาทิ ๑) การเข้าร่วมประชุมท้องถิ่น โดยคณะกรรมการชุมชนสามารถเข้าร่วมประชุมท้องถิ่น เพื่อให้เสียงของพวกเขาได้รับการยอมรับในการตัดสินใจและการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาและการดำเนินการท้องถิ่น ๒) การร่วมเสนอแนวคิดและนโยบาย ในฐานะเป็นผู้แทนสมาชิกในชุมชนสามารถเสนอแนวคิดและนโยบายที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีการพิจารณาเห็นในภาวะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) การแสดงความคิดเห็น ในฐานะผู้แทนชุมชน สามารถใช้สิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญที่สุดของเมือง และการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้คณะกรรมการสามารถตัดสินใจตามความเหมาะสมและความจำเป็นของชุมชน ๔) การสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและการสร้างเครือข่าย คณะกรรมการสามารถสร้างพื้นที่และโอกาสให้แก่ชุมชนในการสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสร้างเครือข่ายที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาและการดำเนินงานท้องถิ่น ๕) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การประชุม การอบรม และกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สนับสนุนการสร้างเครือข่าย และ ๖) การเข้าถึงข้อมูลในการพัฒนาชุมชน ในฐานะสมาชิกของชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นและนโยบายต่าง ๆ ที่มีผลต่อชุมชน ทำให้พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

๔.๓ กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และผลศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รวมถึงประเด็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์เพื่อเป็นประเด็นข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ จากนั้นได้ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยใช้เทคนิคประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory workshops) ร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ การเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน กลุ่มผู้นำ/ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน เพื่อร่วมจัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยได้จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จากการจัดกิจกรรมทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

๑) กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมือง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

๒) กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสาร เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

๓) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ซึ่งกลยุทธ์ข้างต้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีรายละเอียดดังนี้

๔.๓.๑ กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมือง

การที่วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย พยายามบ่มเพาะและสร้างค่านิยมแก่ชนชาติด้านประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการพัฒนาระบบสถาบันการเมือง จิตสำนึกหรือวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยจะปรากฏผ่านพฤติกรรมทางการเมือง อาทิ การออกมาปกป้องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความเคารพในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ฯลฯ การปกป้องสิทธิของตนเองต่อไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น เช่น ต้องไม่ยอมให้มีการกีดกันการใช้สิทธิเลือกตั้งของตนเองหรือผู้อื่น การยอมรับในเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย ความเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน โดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว และประเด็นอื่นๆ การเคารพกติกาหรือมีน้ำใจนักกีฬา

ดังนั้น การสื่อสารสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นการสะท้อนถึงความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนผ่านการแสดงออกเชิงพฤติกรรม ๔ ลักษณะ ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การทำประชามติ การชุมนุมประท้วง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางการเมืองและจิตสำนึกร่วมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของปัจเจกบุคคลได้

อีกทั้ง การสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่น จะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิผล โดยวิธีการต่างๆ คือ

๑) การเปิดเวทีสนทนาแลกเปลี่ยน เป็นการสร้างเวทีสาธารณะและเปิดโอกาสสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้กำหนดนโยบาย และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเพื่อมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา สามารถใช้การประชุมศาลากลาง สวนสาธารณะ พื้นที่สาธารณะ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการอภิปรายและรวบรวมความคิดเห็นได้

๒) การรับฟังเสียงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็น จะเป็นการสร้างความกระตือรือร้นในการรับฟังให้สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ส่งเสริมเจ้าหน้าที่และผู้กำหนดนโยบายที่ได้รับการเลือกตั้งให้รับฟังข้อกังวลและแนวคิดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างตั้งใจ และให้แน่ใจว่าข้อเสนอแนะนั้นได้รับการยอมรับและจัดการอย่างเหมาะสม

๓) การสร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนในชุมชนสามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารได้อย่างง่ายดาย ซึ่งรวมถึงการมีตัวเลือกหลายภาษา การให้ข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น ข้อเขียน เสียง ภาพ ความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สร้างความมั่นใจว่าแม้กระทั่งผู้พิการก็สามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงการสื่อสารและการมีส่วนร่วม พัฒนาเว็บไซต์ แอปพลิเคชันบนมือถือ และแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้ ซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน อำนวยความสะดวกในการสนทนาออนไลน์ และช่วยให้ส่งข้อเสนอแนะได้อย่างง่ายดาย

๕) การอบรมให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การจัดเวทีสร้างความเข้าใจกับชุมชน การฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้กำหนดนโยบาย และผู้นำชุมชนเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิผล ซึ่งอาจรวมถึงการแก้ไขข้อขัดแย้ง การฟังอย่างกระตือรือร้น และเทคนิคการพูดในที่สาธารณะที่มีประสิทธิภาพ

๖) การมีกลไกการตอบรับที่มีประสิทธิภาพ เป็นการใช้กลไกการตอบรับที่มีโครงสร้างเพื่อให้แน่ใจว่าข้อกังวลและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการยอมรับและดำเนินการ ซึ่งสามารถทำได้ผ่านแบบสำรวจ กล่องข้อเสนอแนะ หรือแบบฟอร์มคำติชมออนไลน์

๗) การทำงานร่วมกับสื่อท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับสื่อท้องถิ่นเพื่อให้แน่ใจว่าการเผยแพร่ข้อมูลถูกต้องและทันเวลา การแถลงข่าว การสัมภาษณ์ และการบรรยายสรุปต่อสื่อเป็นประจำสามารถช่วยสร้างความไว้วางใจและแจ้งให้สาธารณะทราบได้

๘) การสร้างแบบอย่างที่ดี เช่น ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และผู้กำหนดนโยบายที่ได้รับการเลือกตั้งมีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบในการสื่อสาร การเป็นตัวอย่างเชิงบวกสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้

ดังนั้น การสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่นที่ดี มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมืองที่ดีจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยนำเสนอกลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมืองเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น คือ กลยุทธ์ ๕ ส. ประกอบด้วย

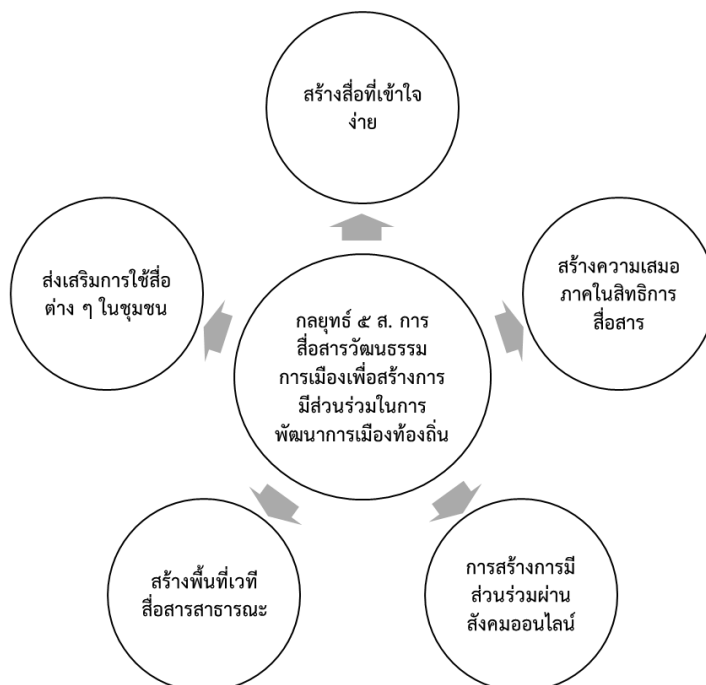
๑) ส: สร้างสื่อสร้างสรรค์ที่เข้าใจง่าย เป็นการสร้างสื่อสร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายเกี่ยวกับกระบวนการการเมืองท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและมีภาพประกอบเพื่อช่วยให้ประชาชนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

๒) ส: สร้างความเสมอภาคในสิทธิการสื่อสาร เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสาร และให้เสียงของพวกเขาได้รับการเกี่ยวกับในกระบวนการการเมืองท้องถิ่น

๓) ส: สร้างการมีส่วนร่วมผ่านสังคมออนไลน์ การสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ เป็นการสร้างช่องทางการสื่อสารที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์เป็นช่องทางสื่อสาร ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม หรือไลน์ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นและวัฒนธรรมการเมือง เป็นการสร้างกลุ่มชุมชนหรือคณะกรรมการในสื่อออนไลน์เพื่อสนับสนุนการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น และการให้ข้อมูลที่สมบูรณ์และน่าเชื่อถือเกี่ยวกับเรื่องการเมือง

๔) ส: สร้างพื้นที่เวทีสื่อสารสาธารณะ จัดกิจกรรมเวทีสื่อสารสาธารณะและการอภิปรายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง และสร้างพื้นที่ในการเสริมสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นในกระบวนการการเมือง

๕) ส: ส่งเสริมการใช้สื่อต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วิทยุท้องถิ่น ทีวีชุมชน หรือสื่อพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

แผนภูมิที่ ๔.๕ กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมืองเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

๔.๓.๒ กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสาร

ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และความบันเทิงแก่ผู้ฟังจำนวนมากผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และอินเทอร์เน็ต สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในสังคมโดยการให้ข้อมูล กำหนดความคิดเห็นของประชาชน และอำนวยความสะดวกในการสื่อสารในวงกว้าง บุคคลสามารถรับข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เข้าถึงมุมมองที่หลากหลาย และมีส่วนร่วมในการอภิปรายผ่านสื่อมวลชน ในหัวข้อต่างๆ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม และช่วยสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นทางสังคมที่สำคัญ สื่อมวลชนยังทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มเพื่อความบันเทิง นำเสนอภาพยนตร์ รายการทีวี เพลง และเนื้อหาสร้างสรรค์รูปแบบอื่นๆ

สำหรับกลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ได้เสนอไว้ ๓ ช่องทาง ดังนี้

๑. การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

ในยุคแห่งโลกเสรีทางการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด หรือข้อความผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ ซึ่งอาจรวมถึงแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Tiktok, Twitter, Instagram หรือไซต์เครือข่ายมืออาชีพ ตลอดจนอีเมลการส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที การประชุมทางวิดีโอ และฟอรัมออนไลน์ สื่อออนไลน์ได้ปฏิวัติการสื่อสารด้วยการอนุญาตให้ผู้คนเชื่อมต่อและโต้ตอบกับผู้อื่นจากส่วนต่างๆ ของโลก ซึ่งวิธีการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อออนไลน์นั้น มีวิธีการสื่อสารที่ควรพิจารณา อาทิ

๑) การใช้แพลตฟอร์มเช่น Facebook, Twitter, Instagram และ LinkedIn เพื่อเผยแพร่การรับรู้เกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองในท้องถิ่น

๒) การมีส่วนร่วมกับชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมใช้โพสต์ วิดีโอ และเซสชันสดที่ดึงดูดสายตาและให้ข้อมูลเพื่อดึงดูดความสนใจและจุดประกายการสนทนา

๓) การจัดปราชัยแบบออนไลน์หรือจัดการประชุมศาลากลางเสมือนจริงที่นักการเมืองท้องถิ่นสามารถโต้ตอบกับชุมชนและแก้ไขข้อกังวลของพวกเขา ใช้แพลตฟอร์มการประชุมทางวิดีโอ เช่น Zoom หรือ Google Meet เพื่ออำนวยความสะดวกในการสนทนาและให้ผู้เข้าร่วมถามคำถามหรือแชร์ความคิดเห็น

๔) การส่งอีเมลจดหมายข่าวเป็นประจำพร้อมข้อมูลอัปเดตเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองในท้องถิ่น กิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น และโอกาสในการมีส่วนร่วม ตรวจสอบให้แน่ใจว่าจดหมายข่าวกระชับ ให้ข้อมูลและดึงดูดสายตาเพื่อให้ผู้อ่านมีส่วนร่วม

๒. การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน

การสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อมวลชน มีวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพหลายวิธีที่ต้องพิจารณาถึง อาทิ ส่งเสริมให้สื่อท้องถิ่นนำเสนอข่าวที่ครอบคลุมเกี่ยวกับเหตุการณ์ ประเด็น และการรณรงค์ทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนได้รับข้อมูลและมีส่วนร่วม ร่วมมือกับสถานีวิทยุท้องถิ่นเพื่อออกอากาศ PSA ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น การประชุมศาลากลางหรือการ

อภิปรายของผู้สมัคร การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่างๆ เพื่อมีส่วนร่วมกับชุมชน แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น และสนับสนุนการอภิปราย ใช้แฮชแท็ก สตรีมมิงแบบสด และเนื้อหาแบบโต้ตอบเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมการร่วมกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือสิ่งพิมพ์ออนไลน์เพื่อเผยแพร่บทความและคอลัมน์ความคิดเห็นที่เขียนโดยสมาชิกชุมชน นักการเมือง หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายและส่งเสริมให้มีการเจรจาในที่สาธารณะ การร่วมมือกับรายการทอล์คโชว์ทางโทรทัศน์และวิทยุท้องถิ่นเพื่อเป็นเจ้าภาพการอภิปรายในประเด็นการเมืองท้องถิ่น เชิญนักการเมือง ผู้นำชุมชน และผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกและมีส่วนร่วมกับผู้ชม การส่งเสริมการศึกษาของพลเมืองโดยมุ่งเน้นไปที่ความรู้ของพลเมืองและกระบวนการทางการเมือง สิ่งนี้จะช่วยให้สาธารณชนมีความรู้และความเข้าใจที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือกับสื่อท้องถิ่น รวมถึงโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ วิธีนี้สามารถช่วยให้คุณเข้าถึงผู้ชมได้กว้างขึ้น และโปรโมตข้อความของคุณผ่านการสัมภาษณ์ บทความ และการรายงานข่าว การรับฟังข้อกังวลและข้อเสนอแนะของชุมชนอย่างแข็งขัน ส่งเสริมให้ประชาชนให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ และแนวคิดผ่านกระดานสนทนาสาธารณะ แบบสำรวจ และช่องทางโซเชียลมีเดีย การตอบสนองต่อความคิดเห็นของพวกเขาและการยอมรับข้อกังวลของพวกเขาจะช่วยเพิ่มความไว้วางใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ วิธีการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนมีหลายวิธี อาทิ

๑) การงานแถลงข่าว ซึ่งนักการเมืองมักใช้งานแถลงข่าวเพื่อสื่อสารข้อความของตนต่อสื่อและสาธารณชน พวกเขาสามารถประกาศ แก้ไขปัญหาปัจจุบัน และตอบคำถามจากนักข่าวได้

๒) การสัมภาษณ์ ซึ่งนักการเมืองมักมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์นักข่าว ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือในสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถถ่ายทอดความคิด นโยบาย และจุดยืนในหัวข้อต่างๆ ได้

๓) การโฆษณาทางการเมือง: พรรคการเมืองและผู้สมัครมักใช้โฆษณาทางโทรทัศน์ วิทยุ และแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อเข้าถึงผู้ชมในวงกว้าง โฆษณาเหล่านี้สามารถใช้เพื่อโปรโมตแคมเปญ เน้นความสำเร็จ หรือวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายตรงข้ามได้

๔) การใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, YouTube, Tiktok, Twitter, Instagram กลายเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสื่อสารทางการเมือง นักการเมืองใช้โซเชียลมีเดียเพื่อแชร์ความคิดเห็น มีส่วนร่วมกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และระดมการสนับสนุน

๕) เวทีดีเบต หรือโต้วาทีทางการเมืองจะเปิดโอกาสให้ผู้สมัครได้สื่อสารความคิดเห็นของตน ทำทนายฝ่ายตรงข้าม และชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การอภิปรายเหล่านี้มักถ่ายทอดสดหรือถ่ายทอดสดเพื่อเข้าถึงผู้ชมจำนวนมาก

๖) การกล่าวสุนทรพจน์และการชุมนุม การกล่าวสุนทรพจน์ในที่สาธารณะและการชุมนุมทางการเมืองเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักการเมืองในการปราศรัยกับผู้สนับสนุนโดยตรง และเสริมกำลังฐานของพวกเขา เหตุการณ์เหล่านี้มักถูกสื่อกล่าวถึงซึ่งเป็นการขยายข้อความ

๗) การเขียนบทความหรือจดหมายข่าว นักการเมืองอาจเขียนความคิดเห็นหรือจดหมายถึงบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ออนไลน์ ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นเฉพาะและมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนได้

๓. การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล

เป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้คนเป็นช่องทางสื่อสาร หรืออาศัยคนเป็นสื่อซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ

๑) การแนะนำตัว การให้ดาราทหรือผู้มีชื่อเสียงในสังคมโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางของตน

๒) กระตุ้นให้ผู้ติดตามของคุณมีส่วนร่วมโดยการถามคำถาม ค้นหาความคิดเห็นของพวกเขา และจัดการอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสามารถทำได้ผ่านวิดีโอสด โพล หรือโพสต์เชิงโต้ตอบ

๓) การมีส่วนร่วมกับผู้ชมจะเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบ่งปันข้อมูลที่ต้องการและเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับประเด็นการเมือง นโยบาย และผู้สมัครทางการเมืองในท้องถิ่น ใช้ช่องทางสื่อส่วนตัวของคุณเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชมของคุณเกี่ยวกับความสำคัญของการเคลื่อนไหวทางการเมืองและผลกระทบที่อาจมีต่อชีวิตของพวกเขา ซึ่งอาจรวมถึงการแชร์บทความ อินโฟกราฟิก หรือวิดีโอที่ทำให้หัวข้อทางการเมืองที่ซับซ้อนง่ายขึ้น

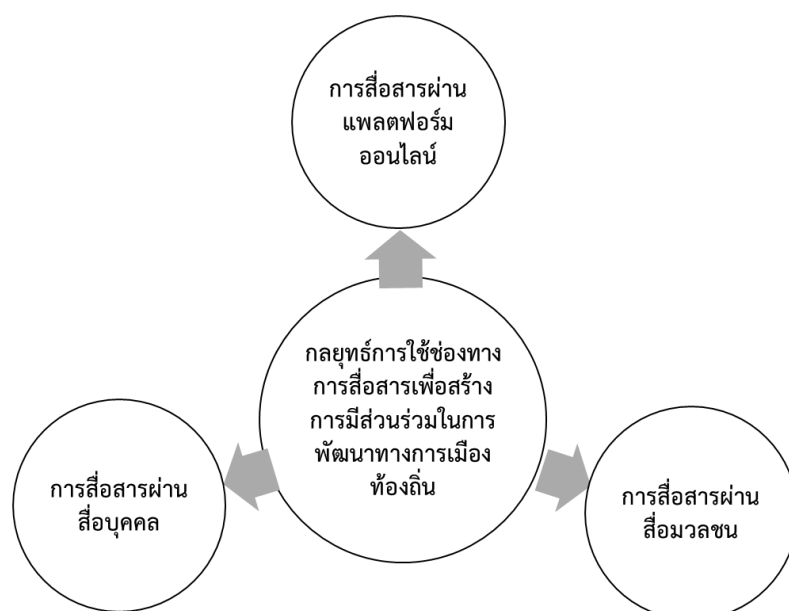
๔) การร่วมมือกับบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชนของคุณซึ่งมีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นอยู่แล้วหรือมีผู้ติดตามจำนวนมาก เมื่อร่วมมือกับพวกเขา คุณจะขยายข้อความของคุณและเข้าถึงผู้ชมได้กว้างขึ้น ลองจัดกิจกรรมร่วมกัน การสัมภาษณ์ หรือแชร์เนื้อหาของคุณและกันเพื่อขยายการเข้าถึงและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบออฟไลน์ แม้ว่าช่องทางสื่อส่วนบุคคลจะเป็นวิธีที่ดีในการสื่อสารและระดมผู้คน แต่สิ่งสำคัญคือต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบออฟไลน์ด้วยเช่นกัน จัดกิจกรรมในท้องถิ่น

๕) การจัดประชุมสาธารณะ หรือโอกาสในการเป็นอาสาสมัคร และโปรโมตผ่านช่องทางสื่อส่วนตัวของคุณ สิ่งนี้จะสร้างโอกาสให้ผู้ติดตามของคุณมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น นอกเหนือจากการสนทนาออนไลน์

๖) การใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกัน ให้ใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ พ็อดแคสต์ เนื้อหาที่เป็นลายลักษณ์อักษร และรูปภาพ สิ่งนี้ช่วยให้คุณเข้าถึงผู้ชมได้กว้างขึ้นและรองรับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทดลองใช้รูปแบบต่างๆ เพื่อดูว่ารูปแบบใดโดนใจผู้ชมมากที่สุด

ดังนั้น กลยุทธ์ใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น หากต้องการสร้างการมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นโดยใช้ช่องทางการสื่อสาร ควรต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ อาทิ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook, Tiktok, Twitter เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น แบ่งปันข่าวสาร ข้อมูลอัปเดต และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อมีส่วนร่วมกับผู้ชม ส่งเสริมให้มีการอภิปรายและให้โอกาสผู้อยู่อาศัยได้แสดงความคิดเห็น การใช้อีเมลเพื่อแจ้งให้ผู้อยู่อาศัยทราบเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองในท้องถิ่น การประชุมที่กำลังจะมีขึ้น และโอกาสในการมีส่วนร่วม รวมถึงไปยังแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนให้ผู้รับแบ่งปันจดหมายข่าว

ภายในเครือข่ายของตน การร่วมมือร่วมมือกับสื่อมวลชนในท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น สถานีวิทยุ หรือช่องทีวีเพื่อนำเสนอเรื่องราวและบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสามารถช่วยเข้าถึงผู้ชมได้กว้างขึ้นและสร้างความสนใจในการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาแอปมือถือที่ช่วยให้ผู้อยู่อาศัยสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น เข้าร่วมการสำรวจหรือโพล และรับการอัปเดตโดยตรงบนสมาร์ตโฟนของพวกเขา ตรวจสอบให้แน่ใจว่าแอปนั้นใช้งานง่ายและมีกลไกข้อเสนอแนะสำหรับผู้อยู่อาศัยเพื่อให้คำแนะนำหรือรายงานปัญหา การประชุมสาธารณะและศาลากลางเป็นประจำซึ่งสมาชิกในชุมชนสามารถพบปะกับนักการเมืองท้องถิ่น ถามคำถาม และแสดงความคิดเห็น กิจกรรมเหล่านี้ควรโฆษณาผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุด รวมถึงร่วมมือกับกลุ่มองค์กรชุมชนท้องถิ่น องค์กรไม่แสวงหากำไร หรือกลุ่มผู้สนับสนุนเพื่อขยายข้อความของคุณและดึงดูดผู้ชมในวงกว้างขึ้น ใช้ประโยชน์จากเครือข่ายและแพลตฟอร์มที่มีอยู่เพื่อเข้าถึงผู้อยู่อาศัยมากขึ้น โดยอาศัยกลยุทธ์ในการใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ดังแผนภูมิที่ ๔.๖

แผนภูมิที่ ๔.๖ กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

๔.๓.๓ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น อาทิ ขาดความตระหนักรู้ คือการที่คนไม่ตระหนักถึงประเด็นทางการเมืองในท้องถิ่น และวิธีที่พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันได้ ซึ่งอาจเกิดจากการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลหรือไม่สนใจการเมือง ในชุมชนพหุวัฒนธรรม อุปสรรคทางภาษาสามารถขัดขวางการสื่อสารและความเข้าใจในเรื่องการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูลในหลายภาษาเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่ามีความครอบคลุม การเข้าถึงเทคโนโลยีหรือสารสนเทศอย่างจำกัด คือ ไม่ใช่ทุกคนที่จะสามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลหรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งกำลังกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งนี้สามารถขัดขวางความพยายามในการสื่อสารและแยกส่วนของประชากรออก การไม่มีส่วนร่วม คือ บางคนอาจรู้สึกไม่แยแสหรือไม่แยแสต่อการเมือง ส่งผลให้ขาดความสนใจในการเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในความพยายามในการสื่อสาร การเอาชนะสิ่งนี้ต้องอาศัยความพยายามในการให้ความรู้และจูงใจบุคคลเกี่ยวกับความสำคัญของการเมืองท้องถิ่น ขาดความโปร่งใสและความไว้วางใจคือ หากประชาชนมองว่ารัฐบาลท้องถิ่นของตนไม่น่าเชื่อถือหรือขาดความโปร่งใส อาจเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและทำให้การมีส่วนร่วมไม่เอื้ออำนวย การสร้างความไว้วางใจผ่านการสนทนาที่เปิดกว้างและกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสถือเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งความแตกต่างทางเศรษฐกิจอาจจำกัดความสามารถของผู้คนในการมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่าอาจมีเวลาและทรัพยากรที่จำกัดในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือเข้าร่วมการประชุมชุมชน การจัดการกับความท้าทายเหล่านี้และการนำกลยุทธ์การสื่อสารที่สร้างสรรค์รวมถึงแนวทางการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ดังนั้น กลยุทธ์การสื่อสารที่เป็นไปได้ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นมีผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนและเป็นประสบการณ์ดีสำหรับประชาชน จึงได้เสนอ กลยุทธ์ ๖ ส. คือ ดังนี้

๑) ส: สร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย คือ การสร้างระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายสำหรับประชาชนทั่วไป โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ท้องถิ่น, วิทยุชุมชน, หรือโครงสร้างสื่อสารออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนมีการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น

๒) ส: สร้างพื้นที่การสื่อสารในชุมชน คือ การสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่น โดยการสร้างชุมชนออนไลน์หรือองค์กรที่สนับสนุนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

๓) ส: สร้างกิจกรรมการสื่อสารในชุมชน คือ การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น เช่น การจัดเสวนาหรือการประชุมสาธารณะเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

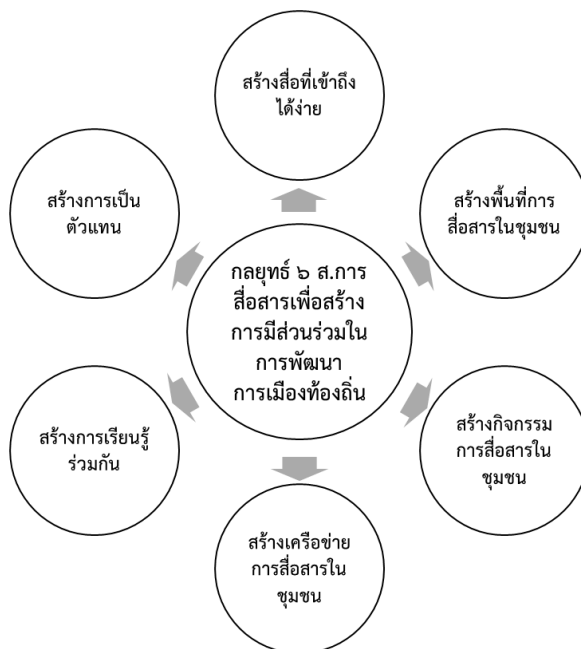
๔) ส: สร้างเครือข่ายการสื่อสารในชุมชน คือ การสร้างเครือข่ายร่วมทางสื่อสารระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ โดยการเชื่อมโยงกับสื่อที่เป็นประโยชน์และมีเป้าหมายเดียวกันเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

๕) ส: สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน คือ การสร้างความเข้าใจและสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นและระบบการบริหารจัดการในระดับท้องถิ่น โดยการจัดโครงการฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้และการสนับสนุนในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

๖) ส: สร้างการเป็นตัวแทน คือ สนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสและเข้าร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการสร้างกลไกและโอกาสในการเป็นตัวแทนและส่งเสริมความมั่นใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

ในการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่เป็นระบบและยั่งยืนต้องผ่านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันและการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาที่เป็นผลิตภัณฑ์และการนำไปใช้งานในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

โดยอาศัยกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่เหมาะสม ดังแผนภูมิที่ ๔.๗

แผนภูมิที่ ๔.๗ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

ดังนั้น การสื่อสารจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเมืองท้องถิ่นและทำให้มีความสำเร็จในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งความสำคัญของการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นนั้น พอสรุปได้ คือ

๑. สื่อเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่น โครงการพัฒนา และเหตุการณ์ที่มีผลต่อชุมชน การเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ช่วยเพิ่มความความตระหนักรู้และการยอมรับในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ

๒. สื่อเป็นช่องทางสำคัญในการสนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมสาธารณะ การอภิปราย และการร่วมมือในการวางแผนและดำเนินการ

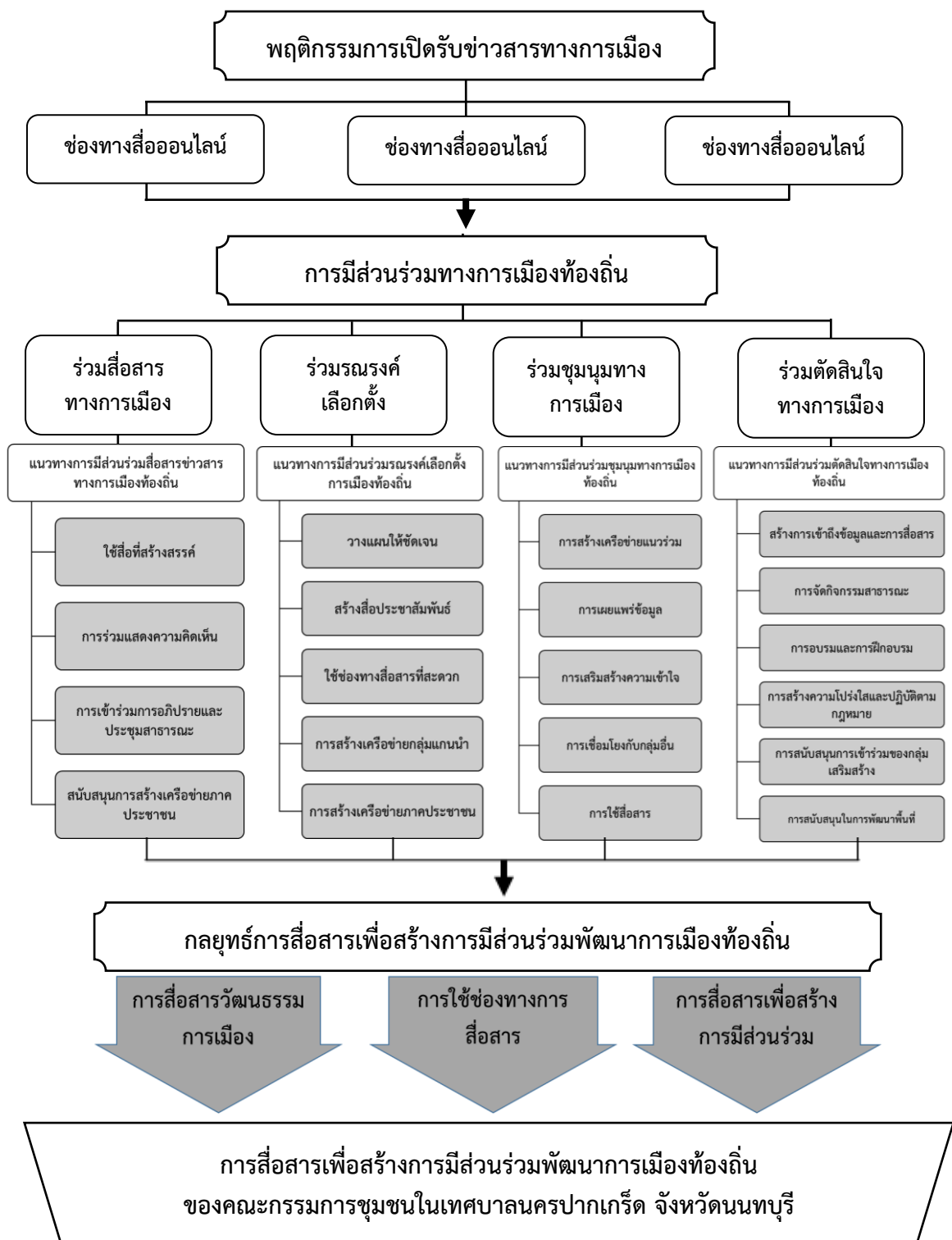
๓. สื่อช่วยสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ

๔. สื่อช่วยสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนรู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราว ข้อมูลที่สำคัญ และความคิดเห็นของประชาชน

๕. สื่อช่วยในการสร้างความมั่นคงและความเชื่อถือในการตัดสินใจและการกระทำของท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลที่เชื่อถือได้และการรายงานอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการพัฒนาท้องถิ่น

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” คณะผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังแผนภูมิที่ ๔.๘

แผนภูมิที่ ๔.๘ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภูมิแสดงให้เห็นถึงองค์ความที่ได้รับจากการวิจัย โดยการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผ่านช่องทางต่าง ๆ คือ ช่องทางสื่อสารมวลชน ช่องทางสื่อบุคคล ช่องทางสื่อออนไลน์ ซึ่งมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อออนไลน์มากกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น การสื่อสารจะต้องพิจารณาและเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นให้ข้อมูลเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นและการเข้าใจในเรื่องการเมืองท้องถิ่น ในการสร้างการเชื่อมต่อและสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่สามารถทำได้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อาทิ เว็บไซต์ของท้องถิ่น ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางแชทและกลุ่มออนไลน์ ช่องทางอีเมลล์

จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนได้ส่งผลต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองใน ๔ ด้าน คือ ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่นรวมถึงการพัฒนาท้องถิ่นนั้นด้วย เนื่องด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นช่วยให้นโยบายที่ถูกพัฒนามีความเหมาะสมและยั่งยืน เนื่องจากมีการพิจารณาและรับฟังมุมมองและความคิดเห็นจากประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือในระบบการบริหารจัดการของท้องถิ่น โดยเฉพาะเมื่อมีการสนับสนุนและเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อปรับปรุงนโยบายและโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพแวดล้อมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยสร้างความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยลดความไม่เสมอภาคและความขัดแย้งในชุมชน โดยการสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยสร้างสังคมที่มีความเชื่อถือและมั่นคง โดยผ่านการสร้างความเข้าใจและความยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายในชุมชน จึงได้มีแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น คือ

๑) การมีส่วนร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่น โดยการใช้สื่อที่สร้างสรรค์ การร่วมแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมการอภิปรายและประชุมสาธารณะ และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน

๒) การมีส่วนร่วมรณรงค์เลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น โดยต้องมีการวางแผนให้ชัดเจน การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ การใช้ช่องทางสื่อสารที่สะดวกและเหมาะสม การสร้างเครือข่ายกลุ่มแกนนำ รวมถึงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน

๓) การมีส่วนร่วมชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างเครือข่ายแนวร่วม การเผยแพร่ข้อมูลที่สร้างสรรค์ การเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่น และการใช้การสื่อสารที่เหมาะสมและสร้างสรรค์

๔) การมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สะดวก รวดเร็ว และเชื่อถือได้ การจัดกิจกรรมสาธารณะ การอบรมให้ความรู้ การสร้างความโปร่งใสและปฏิบัติตามกฎหมาย การสนับสนุนการเข้าร่วมของกลุ่มเสริมสร้าง และการสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่ในการสื่อสารทางการเมืองที่สร้างสรรค์

ดังนั้น การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากมีผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและเป้าหมายของการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้พวกเขามีการยอมรับและเข้าร่วมกับกระบวนการพัฒนาด้วยความเข้าใจ เพราะการสื่อสารที่เปิดเผยและโปร่งใสจะช่วยให้ลดความสงสัยและความไม่พอใจ ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการสื่อสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทุกฝ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นจะช่วยให้การสร้างสังคมที่มีการรับผิดชอบต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้พวกเขามีโอกาสและเชื่อมโยงกับกระบวนการตัดสินใจ เพราะการสื่อสารที่เป็นประโยชน์และเป็นเพื่อส่วนรวมจะช่วยให้การสร้างการตอบสนองจากประชาชน โดยการให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์และให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และการเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยการให้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีคุณภาพที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างความมั่นคงและความเชื่อถือในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเชื่อมโยงกับประชาชนผ่านการสื่อสารที่โปร่งใสและเชื่อถือได้ จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑) กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมืองเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างสื่อที่เข้าใจง่าย สร้างความเสมอภาคในสิทธิการสื่อสาร สร้างการมีส่วนร่วมผ่านสังคมออนไลน์ สร้างพื้นที่เวทีสื่อสารสาธารณะ และการใช้สื่อต่าง ๆ ในชุมชน

๒) กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยการพัฒนาช่องทางการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน และการสื่อสารผ่านสื่อบุคคล

๓) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายและสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่การสื่อสารในชุมชน สร้างกิจกรรมการสื่อสารในชุมชน สร้างเครือข่ายการสื่อสารในชุมชน สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างการเป็นตัวแทน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอกลยุทธ์การสื่อสารสำหรับสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๒๐ คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการร่วมกิจกรรมกับชุมชน การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนาเพื่อประมวลผลจากศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยจึงสรุปผลจากการศึกษานำเสนอใน ๓ ประเด็น คือ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการศึกษาการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๒๐ คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๐ มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๐ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๓๐ มีอาชีพหลักคือ เป็นนักศึกษา หรือ เกษียณอายุ จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๐ และมีระยะเวลาของการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๐

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ประกอบด้วย ๑) ช่องทางสื่อออนไลน์ ๒) ช่องทางสื่อมวลชน ๓) ช่องทางสื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางสื่อออนไลน์ รองลงมาคือ ด้านช่องทางสื่อมวลชนและด้านช่องทางสื่อบุคคล แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นิยมเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการส่งผ่านข้อมูล เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถเลือกดู เลือกรับชม ได้ตามความต้องการของตนเอง ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่สะดวกในการเข้าถึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มากที่สุด ซึ่งช่องทางสื่อออนไลน์นั้นก็หลากหลายด้วยกัน อาทิ เว็บไซต์ แพลตฟอร์มทางสังคมออนไลน์ที่ให้ผู้ใช้งานสร้าง แชร์ และสื่อสารกับผู้ใช้อื่น โดยมีตัวอย่างเช่น Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, YouTube แอปพลิเคชันที่ใช้ในการสื่อสารทางข้อความ ภาพ วิดีโอ หรือเสียงระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ตัวอย่างเช่น LINE, WhatsApp, Messenger เพราะช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลเช่นในปัจจุบัน

ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชนนั้น พฤติกรรมของคณะกรรมการชุมชน มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทางช่องทางโทรทัศน์ เช่น ช่อง ๓, ๕, ๗, ๙, ๑๑, TPBS ที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ มากที่สุด อาจเพราะความทันสมัยของเทคโนโลยีดิจิทัลผนวกเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันที่อิงอยู่กับเรื่องของดิจิทัล โดยเฉพาะการเสพสื่อผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, YouTube, Instagram, Line, Tiktok จนกลายเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ชีวิต แม้กระทั่งการสื่อสารระหว่างผู้คนเอง จึงทำให้พฤติกรรมการรับสื่อผ่านช่องทางสื่อสารมวลชน อาทิ ช่องทีวีสาธารณะ ช่อง ๓, ๕, ๗, ๙, หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้รับความนิยมน้อยลงไป สื่อสารมวลชนต้องหันมาใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์, YouTube, จึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ เพราะช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สะดวกในการเข้าถึง ส่งต่อ และช่วยลดค่าใช้จ่ายเช่นค่าหนังสือพิมพ์ และสามารถเลือกรับข้อมูลเฉพาะในส่วนที่ต้องการได้

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อบุคคล แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนสนิทมากที่สุด ซึ่งโดยมากจะมีการสื่อสารระหว่างบุคคลที่สนิทสนมกัน หรือมีมุมมองคล้ายๆกัน เช่น กลุ่มเพื่อนสนิท โดยใช้แอปพลิเคชันออนไลน์เช่น line, Instagram ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ความทันสมัยของเทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ชีวิต แม้กระทั่งการสื่อสารระหว่างผู้คนเอง พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองโดยช่องทางสื่อบุคคลจะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน โดยไม่ผ่านสื่อมวลชนหรือองค์กรทางการเมือง ซึ่งอาจมีลักษณะการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การสนทนาโดยตรง เป็นการสนทนากับบุคคลอื่นโดยตรง การพูดคุยหรือ

การปรึกษากับเพื่อนบ้าน ญาติ หรือเพื่อนร่วมงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือข้อมูลทางการเมือง การใช้โทรศัพท์ เป็นการสื่อสารทางโทรศัพท์เพื่อสนทนาหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองกับบุคคลอื่น การใช้ข้อความ (Messaging) เป็นการส่งข้อความทางออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันการสื่อสาร เช่น Line, WhatsApp, Facebook Messenger เป็นต้น

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองผ่านการใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ (Social Media) จึงเป็นวิธีการสื่อสารที่มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก การสื่อสารจะต้องพิจารณาและเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นให้ข้อมูลเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นและการเข้าใจในเรื่องการเมืองท้องถิ่น เพราะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อออนไลน์มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างการเชื่อมต่อและสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำได้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อาทิ เว็บไซต์ของท้องถิ่น เพราะการเปิดเผยข่าวสารทางการเมืองผ่านเว็บไซต์ทางการเมืองท้องถิ่นเป็นช่องทางที่สำคัญ เว็บไซต์เหล่านี้สามารถใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการเมืองท้องถิ่น ดังนั้น การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้คณะกรรมการสามารถเชื่อมต่อและสื่อสารกับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในเรื่องการเมืองในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้สามารถวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๕.๑.๒ การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ๑) ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ๓) ด้านการชุมนุมทางการเมือง และ ๔) ด้านการตัดสินใจทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงการมีภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้แทนชุมชน คณะกรรมการชุมชนเข้าใจในบทบาทและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น การทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงแทนคนในชุมชนและขณะเดียวกันก็เป็นสื่อบุคคลที่จะช่วยแนะนำข่าวสารที่ถูกต้องแก่คนในชุมชนในการตัดสินใจทางการเมืองที่จะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสาร สร้างการเชื่อมโยงกับชุมชนโดยการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเมืองและการเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น ที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นหรือระดับชุมชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสิ่งที่สำคัญของชุมชนนั้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ชุมชนได้เลือกตั้งผู้แทนทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกชุมชนอื่น ๆ เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้สามารถมีการร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นในชุมชน รวมถึงการร่วมกำหนดนโยบาย การดำเนินการ การประเมินผลนโยบาย เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากการประชุม การสำรวจ และการอภิปรายกับประชาชนในชุมชน

การแสดงบทบาทการของคณะกรรมการชุมชนในการทำหน้าที่รับสารและเป็นนักสื่อสารข่าวสารทางการเมืองแก่สมาชิกในชุมชน โดยมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ผ่านเว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดียของท้องถิ่น เช่น เว็บไซต์ของเทศบาล หน้าเฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์ของเทศบาล ซึ่งอาจมีการประกาศข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรม หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเทศบาล การเข้าร่วมประชุมท้องถิ่นและการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการเมืองท้องถิ่นจะช่วยให้สมาชิกสามารถติดตามข้อมูลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงไปตรงมา และมีโอกาสสื่อสารกับผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น เช่น การชุมนุม การชุมนุม หรือการประชุมสัมมนา เป็นโอกาสอีกวิธีหนึ่งที่สมาชิกสามารถติดตามข่าวสารและมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นได้ การติดตามข่าวสารทางการเมือง ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะปลูกฝังความสนใจในเรื่องการเมืองสำคัญต้องมีการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในทางการเมือง เคารพกฎกติกาของสังคม มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมและพัฒนา ไม่ใช่สื่อสารเพื่อมุ่งเอาชนะทางการเมือง จะทำให้คนหันมาสนใจความสนใจในกิจกรรมการเมืองและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง สังคมและประเทศ โดยการเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ร่วมกันเป็นกำลังผลักดันการพัฒนาประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง ผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยมีคณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชนที่ร่วมกันสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองในท้องถิ่นต่อไป

ในส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งสามารถดำเนินการได้โดยการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง โดยใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดโครงการหรือกิจกรรมการสอนเรียนเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น การสร้างกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกันในการร่วมรณรงค์เพื่อสนับสนุนผู้ข้อเสนอสมรรถหรือนโยบายที่สำคัญในการเลือกตั้งท้องถิ่น การจัดกิจกรรมอบรมและการพัฒนาทักษะเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการเข้าร่วมการร่วมรณรงค์ เช่น การสร้างกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความเข้าใจในกระบวนการเลือกตั้ง การสร้างทักษะการสื่อสาร และการสร้างเครือข่าย การวางแผนกิจกรรมและยุทธศาสตร์การร่วมรณรงค์อย่างรอบคอบ โดยการกำหนดเป้าหมายการรณรงค์ การวางแผนกิจกรรม การจัดทำข้อความโฆษณา และการสร้างเครือข่ายคณะกรรมการท้องถิ่น การใช้สื่อสารต่าง ๆ เพื่อสร้างความตอบรับและความสนใจจากประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์และเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งการร่วมรณรงค์เลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและเชื่อมั่นในการเมืองได้

ส่วนการร่วมชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นการรวมกลุ่มของประชาชนหรือองค์กรท้องถิ่นเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความคิดเห็น ความเห็น หรือการต่อต้านต่อนโยบายหรือการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยทั่วไปแล้วการชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่นจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงนโยบายท้องถิ่นหรือระบบการปกครอง ซึ่งอาจเน้นไปที่ปัญหาเฉพาะหน้าหรือเป้าหมายที่กว้างกว่า เช่น การต่อต้านการปฏิรูปทางการเมืองที่ถูกพิทักษ์โดย

รัฐบาลหรือการสนับสนุนนโยบายที่ตนเองเชื่อมั่นในเรื่องข้อเสนอนั้น ๆ การชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่นสามารถเป็นไปได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การชุมนุมสันติสุข การชุมนุมการประท้วง หรือการชุมนุมที่เป็นองค์กรที่เป็นเอกชนหรือองค์กรที่ไม่ได้เป็นสาขาของรัฐบาล การสร้างการมีส่วนร่วมในการชุมนุมทางการเมืองท้องถิ่น

ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่น จึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากมีผลกระทบต่อชุมชนและสังคมที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ เนื่องด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง โดยชุมชนจะรู้สึกว่าการตัดสินใจนั้นเป็นอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อตนเอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและการอุดมการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยเสริมสร้างกระบวนการการตัดสินใจที่เป็นมิตรและร่วมมือกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจและไว้วางใจในการบริหารจัดการท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองท้องถิ่นช่วยในการสร้างความเป็นสันติสุขในชุมชน โดยทุกคนสามารถมีส่วนร่วมและมีความสุขในการใช้ชีวิตในท้องถิ่นของตนได้

๕.๑.๓ กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และผลศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รวมถึงประเด็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์เพื่อเป็นประเด็นข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ จากนั้นได้ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยใช้เทคนิค ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory workshops) ร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ การเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน กลุ่มผู้นำ/ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้แทนภาคประชาชน จากการจัดกิจกรรมทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นประกอบด้วย

๑) กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมือง เป็นการสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่นผ่านระบบนิเวศสื่อที่สร้างสรรค์และปลอดภัย ที่จะส่งเสริมความโปร่งใส ความร่วมมือ และธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ โดยการเปิดเวทีสนทนาแลกเปลี่ยน การรับฟังเสียงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ การอบรมให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีกลไกการตอบรับที่มีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับสื่อท้องถิ่น และการสร้างแบบอย่างที่ดี โดยใช้กลยุทธ์ ๕ ส. คือ ส: สร้างสื่อสร้างสรรค์ที่เข้าใจง่าย ส:

สร้างความเสมอภาคในสิทธิการ ส: สร้างการมีส่วนร่วมผ่านสังคมออนไลน์ ส: สร้างพื้นที่เวทีสื่อสาร
สาธารณะ และ ส: ส่งเสริมการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชน

๒) กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสาร เป็นการใช้ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร
และที่จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ได้เสนอไว้ ๓ ช่องทาง คือ การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น
การเผยแพร่ข้อมูล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมใช้โพลสด การจัดปราชัยแบบออนไลน์ การส่งอีเมล
จดหมายข่าว เป็นต้น การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนในท้องถิ่น เช่น การแถลงข่าว การสัมภาษณ์
นักการเมือง การโฆษณาทางการเมือง เวทีดีเบตหรือโต้วาทีทางการเมือง เป็นต้น การสื่อสารผ่านสื่อ
บุคคล เช่น การแนะนำตัว การให้โอกาสถามตอบคำถาม การให้ผู้ชมแสดงความรู้สึก การร่วมมือกับ
บุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชน การจัดประชุมสาธารณะ และการใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย เป็นต้น

๓) กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วม สำหรับกลยุทธ์การสื่อสารที่เป็นไปได้อย่าง
เหมาะสมสำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยใช้กลยุทธ์ ๖ ส. คือ ส:
สร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ส: สร้างพื้นที่การสื่อสารในชุมชน ส: สร้างกิจกรรมการสื่อสารในชุมชน ส:
สร้างเครือข่ายการสื่อสารในชุมชน ส: สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และ ส: สร้างการเป็นตัวแทน

ทั้งนี้ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่ดีมีประสิทธิภาพ
จะสามารถการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเมืองท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและจึงต้องอาศัยการสื่อสาร
ที่ดี เพราะสื่อเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่น สื่อ
เป็นช่องทางสำคัญในการสนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น สื่อช่วยสร้างการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่มีส่วน
เกี่ยวข้องในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจสร้าง
ความสัมพันธ์และการร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ สื่อช่วยสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ
เรื่องที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราว ข้อมูลที่สำคัญ และความ
ความคิดเห็นของประชาชน และสื่อช่วยในการสร้างความมั่นคงและความเชื่อถือในการตัดสินใจและการ
กระทำของท้องถิ่น โดยการเผยแพร่ข้อมูลที่เชื่อถือได้และการรายงานอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับ
ความก้าวหน้าของการพัฒนาท้องถิ่น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชน ในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการศึกษาการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการ
ชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลคือ พฤติกรรมการ
เปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดย
ภาพรวมและรายด้าน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ประกอบด้วย ๑) ช่องทางสื่อออนไลน์ ๒)
ช่องทางสื่อมวลชน ๓) ช่องทางสื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ด้านช่องทางสื่อออนไลน์ รองลงมาคือ ด้านช่องทางสื่อสารมวลชนและด้านช่องทางสื่อบุคคล แสดง

ให้เห็นถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นิยมเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการส่งผ่านข้อมูล เช่นเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถเลือกดู เลือกรับชม ได้ตามความต้องการของตนเอง ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ที่สะดวกในการเข้าถึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มากที่สุด ซึ่งช่องทางสื่อออนไลน์นั้นก็มีหลากหลายด้วยกัน อาทิ เว็บไซต์ แพลตฟอร์มทางสังคมออนไลน์ที่ให้ผู้ใช้สร้าง แชร์ และสื่อสารกับผู้ใช้อื่น โดยมีตัวอย่างเช่น Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, YouTube แอปพลิเคชันที่ใช้ในการสื่อสารทางข้อความ ภาพ วิดีโอ หรือเสียงระหว่างบุคคลหรือกลุ่มตัวอย่างเช่น LINE, WhatsApp, Messenger เพราะช่องทางสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้คนสามารถสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลเช่นในปัจจุบัน ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองผ่านการใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ (Social Media) จึงเป็นวิธีการสื่อสารที่มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ**ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง**^{๓๓} ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ” โดยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับเป็นครั้งคราว หรือ ๕-๖ วันต่อสัปดาห์ มีการเปิดรับสูงสุด คือ สื่อสารมวลชน ซึ่งอยู่ในระดับบ่อย และมีการเปิดรับในระดับเป็นครั้งคราว ได้แก่ สื่อกิจกรรมทางการเมือง สื่อบุคคล และสื่อสังคมออนไลน์ตามลำดับ ทางด้านความรู้ทางการเมืองประชาชนมีความรู้ทางการเมืองในระดับเห็นด้วยมากมีความรู้สูงสุด คือ ทราบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีอำนาจสูงสุด และมีความสนใจทางการเมืองในระดับเห็นด้วย มีความสนใจสูงสุด คือ สนใจติดตามการทำงาน และผลงานทางด้านการเมือง ทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมากคือ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อมวลชนส่งผลที่ดีต่อทัศนคติทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อบุคคล และสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลที่ดีต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนซึ่งทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนี้ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการโดยผลการศึกษา พบว่า ความสนใจทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ สูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ทางการเมืองและ

^{๓๓}ถิรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง, “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ”, วารสารดุชนิพนธ์ทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑, (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๗): ๔๖-๕๖.

ทัศนคติทางเมือง และสอดคล้องกับ **เมฆิยา ญาณจินดา**^{๓๔} ได้ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ประชาชนที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และสอดคล้องกับ **กฤติยา รุจิโชค**^{๓๕} ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลมีรูปแบบการสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสื่อดิจิทัล มีการสร้างเนื้อหา ภาพ วีดีโอ กราฟิกให้เหมาะสมกับสื่อดิจิทัล มีองค์กรประชาสัมพันธ์รัฐ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐและประชาสัมพันธ์พรรคการเมือง (พรรคร่วมรัฐบาล) ทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อดูแลภาพลักษณ์รัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัลได้แก่ ปัจจัยด้านการวางแผนการสื่อสารทางการเมือง นโยบายการสื่อสารทางการเมืองและการจัดการการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล สำหรับองค์ความรู้จากงานวิจัยคือ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐและองค์กรประชาสัมพันธ์รัฐมีปัจจัยที่สนับสนุนการสื่อสารการเมืองและรูปแบบการสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล ได้แก่ การวางแผนการสื่อสาร นโยบายการสื่อสารการเมือง และการสร้างเนื้อหาการสื่อสารการเมืองให้เหมาะสมกับสื่อในยุคดิจิทัล

๕.๒.๒ การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ๑) ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ๓) ด้านการชุมนุมทางการเมือง และ ๔) ด้านการตัดสินใจในทาง

^{๓๔}เมฆิยา ญาณจินดา, การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๕๘).

^{๓๕}กฤติยา รุจิโชค, การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล, *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔), หน้า ๒๕-๓๔.

การเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงการมีภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้แทนชุมชน คณะกรรมการชุมชนเข้าใจในบทบาทและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น การทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงแทนคนในชุมชนและขณะเดียวกันก็เป็นสื่อบุคคลที่จะช่วยแนะนำข่าวสารที่ถูกต้องแก่คนในชุมชนในการตัดสินใจทางการเมืองที่จะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสาร สร้างการเชื่อมโยงกับชุมชนโดยการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเมืองและการเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น ที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นหรือระดับชุมชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสิ่งที่สำคัญของชุมชนนั้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ชุมชนได้เลือกตั้งผู้แทนทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกชุมชนอื่นๆ เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้สามารถมีการร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นในชุมชน รวมถึงการร่วมกำหนดนโยบาย การดำเนินการ การประเมินผลนโยบาย เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากการประชุม การสำรวจ และการอภิปรายกับประชาชนในชุมชน สอดคล้องกับ **สุจิตรา กิตติศัพท์ เนตรชนก บัณฑิต และพีรวิษณุ คำเจริญ**^{๓๖} ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ ในด้าน การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารทางการเมือง และ การพูดคุยชวนให้คนอื่นไปออกเสียงเลือกตั้ง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ บุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารีจังหวัดนครราชสีมา จำแนก ตามลักษณะประชากรศาสตร์พบว่า ระดับเพศ อายุ การศึกษา และวิชาชีพ ที่แตกต่างกันบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ **สุรพล สุษะพรหม**^{๓๗} ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐” ข้อสังเคราะห์จากการศึกษามีดังนี้ ๑) การสื่อสารโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทส่งผลให้เกิดศรัทธาในหมู่พุทธศาสนิกชน เพราะเจ้าคุณพิพิธมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมจึงสามารถนำความรู้ทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการสื่อสารทางการเมืองได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาตามวิถีไทย เพราะสังคมไทยคุ้นเคยวิถีแบบพุทธที่แสดงให้เห็นว่า สารที่เจ้าคุณพิพิธส่งออกไปนั้นมีพลัง นำไปสู่การพิจารณาเป็นทางเลือกหนึ่งของการแก้ไขปัญหาของสังคม

^{๓๖}สุจิตรา กิตติศัพท์ เนตรชนก บัณฑิต และพีรวิษณุ คำเจริญ, “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา”, วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๒): ๑๒๐-๑๓๒.

^{๓๗}สุรพล สุษะพรหม, “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒).

การเมืองไทย ๒) ความกล้าหาญในการตักเตือนผู้นำอาจส่งผลเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้มีอำนาจ ด้วยเหตุที่ว่าเจ้าคุณพิพิธใช้วิธีการสื่อสารโดยตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม กล้าพูด กล้าเสนอแนะต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ ทำให้ผู้นำประเทศได้ฉุกคิดและให้ความสนใจต่อเสียงสะท้อนของพระสงฆ์ พร้อมทั้งนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารประเทศ แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อประเทศตกอยู่ในการบริหารภายใต้คณะรัฐประหารหรือในยุค คสช. การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าคุณพิพิธเป็นการไม่สอดคล้องกับบริบทของการปกครองประเทศ จึงถูกคณะผู้ปกครองประเทศใช้อำนาจผ่านมหาเถรสมาคมห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง โดยให้งดเว้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองด้วย อันมีผลกระทบทำให้เจ้าคุณพิพิธถูกระงับมิให้ใช้เสรีภาพทางการพูดและการเขียนดังที่เคยใช้ตลอดมา ๓) การกำหนดสารที่เหมาะสมและใช้สื่ออย่างหลากหลายส่งผลให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเจ้าคุณพิพิธได้มีการวางแผนล่วงหน้าในการสื่อสารแต่ละครั้งจึงถือได้ว่าสารที่สื่อออกไปมีประโยชน์ต่อสังคม ทำให้คนสนใจและนำไปปฏิบัติหรือขยายผลออกไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเจ้าคุณพิพิธสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างหลากหลายวิธี ทั้งการใช้สื่อกระแสหลัก สื่อบุคคลและสื่อใหม่ ซึ่งเจ้าคุณพิพิธใช้สื่อได้อย่างมืออาชีพ ทำให้สารที่สื่อออกไปนั้นมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างกว้างขวางที่เรียกว่าเป็นการสื่อสารได้อย่างครบเครื่องและมีผลกระทบออกไปในวงกว้างเลยทีเดียว และสอดคล้องกับ**ไพวรรณ ปุริมาต**^{๑๙๖} ได้ศึกษาเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น, ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองจะเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ มีความมั่นคงในอนาคต จะต้องคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม ความยุติธรรม ยึดหลักความเสมอภาคของบุคคล หลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการปฏิบัติเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เพื่อจะส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา สามารถพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นและยังส่งผลไปยังประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความสำคัญของศักดิ์ศรีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกันในการที่จะได้รับการบริการทุกชนิดที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนจะต้องยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล หลักความเสมอภาคของบุคคล หลักแห่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยต้องเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นในการพูดแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก แม้ตนจะไม่เห็นด้วยกับความเห็นเหล่านั้นก็ตาม ผู้มีจิตใจประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นต่อการปฏิบัติที่แตกต่างไปของผู้อื่น หากพฤติกรรมเหล่านั้นไม่ขัดต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของตน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) การมี

^{๑๙๖}ไพวรรณ ปุริมาต, พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น, วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔), หน้า ๑๔๓-๑๕๓.

ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ๒) เคารพกฎหมายและกติกากในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๖) รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔) มีจิตสาธารณะ ๕) มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

๕.๒.๓ กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นั้น คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) กลยุทธ์การสื่อสารวัฒนธรรมการเมือง โดยใช้กลยุทธ์ ๕ ส. คือ ส: สร้างสื่อสร้างสรรค์ที่เข้าใจง่าย ส: สร้างความเสมอภาคในสิทธิการ ส: สร้างการมีส่วนร่วมผ่านสังคมออนไลน์ ส: สร้างพื้นที่เวทีสื่อสารสาธารณะ และ ส: ส่งเสริมการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชน ๒) กลยุทธ์การใช้ช่องทางการสื่อสารไว้ ๓ ช่องทาง คือ การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนในท้องถิ่น การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล ๓) กลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วม สำหรับกลยุทธ์การสื่อสารที่เป็นไปได้เหมาะสมสำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยใช้กลยุทธ์ ๖ ส. คือ ส: สร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ส: สร้างพื้นที่การสื่อสารในชุมชน ส: สร้างกิจกรรมการสื่อสารในชุมชน ส: สร้างเครือข่ายการสื่อสารในชุมชน ส: สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และ ส: สร้างการเป็นตัวแทน ซึ่งสอดคล้องกับ **เลอภพ โสรรัตน์ และคณะ**^{๓๙} ได้ศึกษาบทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย พบว่า บทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แสดงความชัดเจนใน ๓ บทบาทคือ ๑) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ๒) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ ๓) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง เพียงแต่ว่าความสมบูรณ์ของแต่ละบทบาทนั้น จะขึ้นอยู่กับแต่ละยุคสมัยของการเมือง ซึ่งมีที่มาของอำนาจทางการเมืองแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการมาจากการปฏิวัติรัฐประหารมาจากการมีฐานอำนาจทางการเมืองทหารหนุนหลัง ที่มีความผันผวนมากในอดีต หรือแม้แต่ในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่อำนาจบริหารจะมาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ แต่สื่อก็ยังประสบปัญหาการแสดงบทบาท เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆ เข้าไปกระทบจนทำให้แต่ละบทบาทแสดงได้ไม่สมบูรณ์อย่างเช่นแนวทางขององค์กร สื่อสารมวลชนมุ่งเน้นผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือการเกิดสื่อใหม่ที่หลากหลาย จากเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยทำให้ไม่สามารถที่จะควบคุมได้ด้วยกลไกที่มี และ**รัฐกุล เสนารา** ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรค โควิด-๑๙ ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการตัดสินใจ ควรเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม ด้านการดำเนินงาน ควรใช้โซเชียลมีเดียเพื่อแจ้งข่าวสาร ด้านการรับผลประโยชน์ควรประชาสัมพันธ์

^{๓๙}เลอภพ โสรรัตน์, บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์**, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, (๒๕๕๔).

การใช้แอปพลิเคชันหมอชนะและไทยชนะ ด้านการติดตามและประเมินผล ควรมีการชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องให้ประชาชนได้รับทราบ^{๔๐} และสอดคล้องกับพระมหาศิวพล พลเมธี^{๔๑} ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีความเห็นว่า ข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นยังคงมีปัญหาในการแบ่งพรรคแบ่งพวกการขาดจริยธรรมของนักการเมืองส่วนหนึ่งมีความรู้สึกเบียดเบียนายการเมือง ควรมีการรณรงค์ให้มีการติดตามข่าวสารผ่านสื่อและศึกษาภูมิหลังของนักการเมืองท้องถิ่นก่อนการเลือกตั้ง และยังสอดคล้องกับพระมหาศัพพงษ์ ชยเมธี (กลินศรีสุข)^{๔๒} ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษาพบแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักอภิธานิธรรมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ๑) การประชุมกันเนื่องนิยัตประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมทุกครั้ง การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการประชุมขึ้น เพื่อเป็นการปรึกษาหารือและเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกันอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม การประชุมทุกครั้งเพื่อให้เกิดระเบียบที่ตึงตอด องค์กรทุกคนที่เข้าร่วมประชุมควรเข้า – ออก ตามเวลาที่กำหนดละทิ้งกิจอย่างอื่นใส่ใจต่อระเบียบ การประชุม ๓) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ประชาชนทุกคนต้อง ปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่เพื่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติบ้านเมือง ไม่บัญญัติหรือล้มเลิกข้อ กฎหมายตามใจตนหรือพวกของตน ๔) การเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ประชาชนควรเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาและผู้ อาวุโสของตน เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารงานต่าง ๆ เพราะการเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดีคือการเคารพให้ เกียรติท่าน และตัวผู้นำเองก็ควรมีคุณธรรมเพื่อให้การปกครองเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ๕) การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรีประชาชนควรเปิดใจให้กว้างในด้านการให้ เกียรติและคุ้มครองสตรี ด้วยการเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงเชื้อชาติ และศาสนา ๖) การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ประชาชนทุกคนควรมีส่วน ร่วมในการส่งเสริมรักษาและต่อยอด วัฒนธรรมอันดีงามของสังคม การรักษาต่อยอดประเพณี วัฒนธรรมอันดี

^{๔๐}รัฐกุล เสนารา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรค โควิด-๑๙ ในอำเภอดุเวียง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๔๑}พระมหาศิวพล พลเมธี, “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”, วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๕): ๑-๘.

^{๔๒}พระมหาศัพพงษ์ ชยเมธี (กลินศรีสุข), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

เป็นการรักษาของเก่า ไม่เมาของใหม่ เป็นสิ่งมีคุณค่าที่บรรพบุรุษได้มอบแก่นุชนรุ่น หลังได้รับการ และสืบสานต่อไป

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) รัฐบาลและหน่วยงานท้องถิ่นควรมุ่งเน้นในการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น การเตรียมคนงานที่มีความสามารถในการสื่อสาร การให้ทุนสนับสนุนโครงการสื่อสารท้องถิ่น หรือการสร้างพื้นที่สื่อสารในชุมชนท้องถิ่น

๒) หน่วยงานที่กำกับดูแลเรื่องสื่อ ควรสร้างมาตรฐานและกรอบการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานทั้งในระดับส่วนกลางและท้องถิ่นมีแนวทางในการสื่อสารที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพส่งเสริมการพัฒนาสื่อท้องถิ่นที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถสื่อสารข่าวสารท้องถิ่นและเชื่อมโยงกับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) หน่วยงานด้านการศึกษา ควรส่งเสริมโครงการศึกษาและการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะองค์กรที่มีบทบาทในการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่น

๔) หน่วยงานด้านการวิจัย ควรสนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างชุมชนที่สร้างสรรค์และเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่น รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการเข้าใจและการยอมรับในหน่วยงานท้องถิ่นและชุมชน เช่น การแสดงความเป็นกลางในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายท้องถิ่น การสร้างเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์ หรือการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สื่อสาร

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมโดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมหรือโครงการที่ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย นำเสนอโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการแก้ไขปัญหาในชุมชนของตน

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการเชื่อมโยงและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นและชุมชน โดยการสร้างพื้นที่สื่อสารและการนำเสนอแนวคิด และข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับทั้งสองฝ่าย

๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายท้องถิ่นและปฏิบัติการท้องถิ่น ให้แนวทางการกระทำและนโยบายที่เป็นประโยชน์สำหรับชุมชนถูกสื่อสารไปยังสมาชิกของชุมชน

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางการเมืองในชุมชน โดยเชื่อมโยงกับความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจท้องถิ่น

๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการสนับสนุนจากผู้บริหารในระดับท้องถิ่น ให้การสนับสนุนที่ต่อเนื่องในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการสื่อสาร

๗) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างพื้นที่สื่อสารที่เชิงสร้างสรรค์ เช่น การสร้างเวทีหรือแพลตฟอร์มที่ให้โอกาสให้กับประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหาและแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการทำให้ข้อมูลทางการเมืองท้องถิ่นสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้นสำหรับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความยากลำบากในการเข้าถึงข้อมูล

๒) ควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสร้างกลยุทธ์การสื่อสารที่เพิ่มสาระความรู้และยอมรับของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น วิธีการสร้างชุมชนที่มีส่วนร่วมและมีการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมทางการเมืองท้องถิ่น วิธีการสร้างการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและปฏิบัติการท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น และวิธีการสร้างสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

๓) ควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมในการสื่อสารที่สามารถช่วยให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ผลกระทบของกลยุทธ์การสื่อสารต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นและผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจท้องถิ่น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ:

- กาญจนา แก้วเทพ, **สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๒)
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน**, (กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๐).
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, **แนวทางการเสริมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐: ปัญหา อุปสรรค และทางออก**, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๕).
- จิรัช (บรรพต) วีระสัย, **สังคมวิทยาการเมือง, ฉบับแก้ไขปรับปรุง**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖).
- จุฑาพรรธ (จามจุรี) ผดุงชีวิต, **วัฒนธรรม การสื่อสารและอัตลักษณ์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑).
- จุมพล นิมพานิช, **การประเมินผลนโยบาย: หลักการ แนวคิด และประยุกต์ใช้**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๒).
- ชวนะ ภวานันท์, **ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕).
- _____, **การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๘).
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, **ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์แผนศ, ๒๕๔๙).
- ชุตีระ ระบอบ และคณะ, **ระเบียบวิธีวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒).
- ณรงค์ สมพงษ์, **สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓).
- ถวิลวดี บุรีกุล, **“การมีส่วนร่วม: แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ”** ใน เอกสารประกอบการ ศึกษาดูงานของคณะกรรมการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนวุฒิสภา, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑).
- ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์, **กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง**, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, ๒๕๕๓).
- นรินทร์ นาเจริญ, **จริยธรรมและกฎหมายการสื่อสารมวลชน**, (เชียงใหม่: คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).
- นวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ, **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด , ๒๕๔๕).

- บุษอริ ยี่หมะ, **ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔).
- ประคอง กรรณสูต, **สถิติเพื่อการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริม, ๒๕๕๔).
- พฤติสาณ ชุมพล, **ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐).
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร),ดร, “แนวคิดพื้นฐานเพื่อการบริหารและการพัฒนา”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๖๒).
- รจิตลักษณ์ แสงอุไร, **การสื่อสารของมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘).
- ลิขิต ธีรเวคิน, **การเมืองการปกครองของไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓).
- วันชัย วัฒนศัพท์, **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔).
- วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล และเมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี, **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม**, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๑).
- วิภา อุดมฉันท, **การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์: กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคการผลิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บุ๊คส์ พอยท์, ๒๕๔๔).
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ, **พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ**, (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๕).
- ศุภชัย ยาวะประภาษ, **นโยบายสาธารณะ**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕).
- สถาบันพระปกเกล้า, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๐).
- เสถียร เขยประทับ, **การสื่อสารการเมือง และประชาธิปไตยในสังคมพัฒนาแล้ว**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑),
- สมควร กวียะ, **การสื่อสารมวลชน: บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ**, (กรุงเทพมหานคร: พชรกานตการพิมพ์, ๒๕๖๕).
- สมนึก ภัททิยธนี, **การวัดผลการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙).
- สมบัติ อารังชญวงษ์, **การเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร: เสมอธรรม, ๒๕๔๙).
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔).
- _____, **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย**, กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร,(๒๕๕๙).

สุจิต บุญบงการ, **การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒).

_____, **แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองไทย**, เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหา พัฒนาการทางการเมืองไทย, หน่วยที่ ๑, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๘).

สุจิต บุญบงการและพรรคดี ผ่องแผ้ว, **พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

สุนทรียา เหมือนพะวงศ์, **สารานุกรมรัฐธรรมนูญไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒).

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, **การสื่อสารกับการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์ พริ้นติ้ง, ๒๕๕๕).

เสนาะ ตีเยาว์, **การสื่อสารในองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑),

เสรี วงษ์มณฑา, **การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๖).

อนุสรณ์ ลีมมณี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ, **พฤติกรรมทางการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐)

อนันดา นานา, **หนังสือทำมือกับการเป็นสื่อทางเลือก**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓).

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, **สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม**, (พิมพ์ครั้งที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

โอภาส เตพลกุล, **การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**, (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ, ๒๕๖๑).

(๒) รายงานการวิจัย/วิทยานิพนธ์:

เฉลิมชัย นาคแสนพญา, **การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง**, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัย รามคำแหง, (๒๕๕๓).

ดวงกมล เกษมสวัสดิ์, **ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความคาดหวัง ภาพลักษณ์พรรคการเมืองของนักศึกษาปริญญาตรี**, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (๒๕๔๖)

นวพร นวลประดิษฐ์, **อิทธิพลของสื่อออนไลน์ที่มีต่อเจตคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา**, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัยบูรพา, (๒๕๕๔).

นริสา ทรงไตรย์, **บทบาทของสื่อที่มีผลต่อผู้นำชุมชนในการริเริ่มการพัฒนา ภายใต้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (๒๕๔๗).

- นิตาคาร ไพบูลย์สิน, พฤติกรรมการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน กรุงเทพมหานคร, **รายงานการวิจัย**, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, (๒๕๕๕).
- บุญญวันต์ จิตประคอง, บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า: ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๖).
- พระมหาทัศนพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชา รัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).
- พิริยาภรณ์ สรรพศรี, อิทธิพลของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, (๒๕๕๓)
- เมธิยา ญาณจินดา, การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๕๘).
- รัฐกุล เสนาร่า, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรค โควิด-๑๙ ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชา รัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).
- เลอภพ ไสรัตน์, บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, (๒๕๕๔).
- วรารุช แสงอร่าม, อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๒)
- วุฒิพร ลิ้มวราภัส, กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์กรณีศึกษา โพสต์ทูเดย์ และแนวหน้า, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต** (การเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๖๒).
- วันฉัตร โกมลวิวัฒน์, การสื่อสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนเสื้อหลากสี, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๔).
- สุรพล สุยะพรหม, “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒).
- อนุสรณ์ ศิริชาติ, การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและทัศนคติของผู้บริโภคกับความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ออนไลน์, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๕๘).
- อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล, การเมืองบนเฟซบุ๊ก: วัฒนธรรมการเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (๒๕๕๕).

(๓) บทความวิจัย/บทความวิชาการ:

กฤติยา รุจิโชค, "การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล", **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔).

ถิรวัดน์ แจ่มกระจ่าง, "ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ", **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**, (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑, (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๗).

พีระพงศ์ สุจริตพันธ์ และพีรดา หมัตอำตม์, "การสื่อสารทางการเมืองที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช", **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต**, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม- มีนาคม ๒๕๖๔).

ไพวรรณ บุรีมาตร, "พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่น", **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔).

วราวุฒิ คำพานุช, "บทบาทและกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ: ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๖๒", **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔).

สุจิตรา กิตติศัพท์ เนตรชนก บัวนาค และพีรวิษณุ คำเจริญ, "พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา", **วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม**, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๒).

ศิริพร กนกชัยสกุล, เครือข่ายสังคมออนไลน์, **วารสารนักบริหาร**, ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๑, (๒๕๕๓),

อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี, "รูปแบบการสื่อสารของนักรการเมืองท้องถิ่น", **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**, ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๔ (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๒).

(๔) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่:

ประกาศเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนฯ พ.ศ. ๒๕๖๖ (อัดสำเนา).

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (อัดสำเนา)

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, รายงานเรื่องกลไกเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.,(๒๕๕๘).

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

ฉานิทธิ สันตะพันธุ์. วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: รัฐธรรมนูญที่แท้จริงซึ่งยังไม่เคยถูกยกเลิก. <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1๐14>, (สืบค้นเมื่อ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖)

นครปากเกร็ด, [ออนไลน์], จาก <https://www.wiki3.th-th.nina.az/เทศบาลนครปากเกร็ด.html>, (สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖).

นนทบุรี, [ออนไลน์], จาก <https://www.pakkretcity.go.th/index.php/2๐17-๐7-24-13-52-5๐>, (สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖).

ปากเกร็ด, [ออนไลน์], จาก <https://www.wiki3.th-th.nina.az/อำเภอปากเกร็ด.html>, (สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖).

สถิติประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด, [ออนไลน์], จาก <https://www.pakkretcity.go.th/> (๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖)

๒. ภาษาอังกฤษ

Almond G. A. and Verba S., **The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation**. Boston: Little, Brown and Company. (1965).

Almond, G.A. & Powell, G.B., **Comparative Position Communication**, (Boston: Little Brown, 1988).

Brian McNair, **An Introduction to Political Communication**, (London: Routledge, 1995).

David K. Berlo, **The Process of Communication**, (New York: Holt, Rinehart and Winston, 2001).

Denton, R.E. and Woodward, G.C., **Political Communication in America**, (New York: Praeger, 1998).

Ferguson S.D., **Communication Planning**, (California: Thousand Oaks, 1999).

McNair, Brian, **An Introduction to Political Communication**, 5th ed., (New York: Routledge, 2011).

Myron Wiener, **Political Participation: Crisis of the Political Process, in Crisis on Sequences in Political Development**, (Princeton: Princeton University, 2๐๐1).

Pye, Lucian W., **Introduction In Communication and Political Development**, (New Jersey: Princeton University Press, 1992).

Warnick, B. & Inch, E.S., **Critical Thinking and Communication: The Use of Reason in Argument**, 2nd ed., (New York: Macmillan, 1994).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม
- ตัวอย่างหนังสือขอลงพื้นที่

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”

โดย เทศบาลนครปากเกร็ด

ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

คำชี้แจง:

๑. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๒. ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามความเห็นอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม โดยคำตอบของท่าน คณะผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น

๓. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอ
อนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การสร้างเครือข่ายจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในการพัฒนาชุมชน
และความเป็นเมืองเชิงพุทธ ในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ ๑: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความจริงเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

- ชาย
 หญิง
 เพศทางเลือก (LGBTQ)

๒. อายุ

- ๑๘ - ๓๐ ปี
 ๓๑ - ๔๐ ปี
 ๔๑ - ๕๐ ปี
 ๕๑ - ๖๐ ปี
 ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา
 อาชีวศึกษา (ปวช./ปวส./ปวท.)
ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพหลัก

- เกษตรกร
 รับจ้างทั่วไป
 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 รับราชการ
 พนักงานบริษัท/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 อื่น ๆ (นักศึกษา/เกษียณอายุ)

๕. ระยะเวลาของการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน

- น้อยกว่า ๕ ปี
 ๕ ปี - ๑๐ ปี
 ๑๐ ปี ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนใน
เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชน ในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี		ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑) โดยช่องทางสื่อมวลชน						
๑.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทางช่องทางโทรทัศน์ เช่น ช่อง ๓,๕,๗,๙,๑๑,TPBS ที่เผยแพร่ออนไลน์					
๒.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์รายวัน					
๓.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทีวีช่องการเมืองต่างๆ อาทิ Blue Sky, ASTV เป็นต้น					
๔.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านนิตยสารรายรายสัปดาห์หรือรายเดือนต่างๆ					
๒) โดยช่องทางสื่อบุคคล						
๕.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนสนิท					
๖.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับเพื่อนภายในสถานที่ทำงาน					
๗.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง					
๘.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองกับผู้นำชุมชน หรือผู้นำเชื่อถือในสังคม					
๓) โดยช่องทางสื่อออนไลน์						
๙.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ คือ Facebook, line, Twitter, Instagram					
๑๐.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่าน YouTube และการ LIVE สดของบุคคลที่น่าสนใจ					
๑๑.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านเว็บไซต์หลักของหน่วยงานรัฐ					
๑๒.	ท่านมีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการ LIVE สดและเผยแพร่ผ่านช่องเว็บไซต์ของเทศบาลนครปากเกร็ด					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชน ในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี		ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑) ด้านการร่วมสื่อสารข่าวสารทางการเมือง						
๑.	ท่านได้มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ					
๒.	ท่านได้มีการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ร่วมกลุ่มสนทนาทางการเมืองกับเพื่อนๆ					
๓.	ท่านได้มีการสื่อสารแนะนำการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ					
๔.	ท่านได้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง						
๕.	ท่านได้มีการเข้าร่วมรณรงค์เลือกตั้งช่วยแจกแผ่นพับของหน่วยงานองค์กรที่จัดเลือกตั้ง					
๖.	ท่านได้มีการร่วมกิจกรรมเลือกตั้งโดยร่วมประชาสัมพันธ์ในชุมชน					
๗.	ท่านได้มีการร่วมรณรงค์เลือกตั้งโดยโพสเชิญชวนให้คนไปเลือกตั้งผ่านสื่อออนไลน์					
๘.	ท่านได้มีการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง โดยกระตุ้นให้สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง					
๓) ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง						
๙.	ท่านได้มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเมื่อมีการจัดกิจกรรมทางการเมือง เช่น การปราศรัยของผู้สมัคร					
๑๐.	ท่านได้มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพื่อสนับสนุนกลุ่มการเมืองที่ตนเองชอบและแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมือง					
๑๑.	ท่านได้มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพื่อแสดงต่อสาธารณะชนในการต่อต้านการเลือกตั้งที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง					
๑๒.	ท่านได้มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองหรือร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์เพื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ยุติธรรม					
๔) ด้านการร่วมตัดสินใจทางการเมือง						
๑๓.	ท่านได้มีการตัดสินใจทางการเมือง โดยการรับฟังนโยบาย					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ
คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”
โดย เทศบาลนครปากเกร็ด
ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อค้นหาแนวทางที่จะเป็นกลยุทธ์การสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๒. ผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธตอบคำถามที่ไม่ต้องการตอบ หรือระหว่างการสัมภาษณ์ท่านสามารถยกเลิกการให้สัมภาษณ์ได้โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ

๓. คณะผู้วิจัย จะเก็บข้อมูลที่ท่านให้สัมภาษณ์จากท่านไว้เป็นความลับ โดยทำการลงรหัสในการนำเสนอข้อมูลและจะเสนอผลการวิจัยเป็นแบบภาพรวม

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
คณะผู้วิจัย

ประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ
คณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”

โดย เทศบาลนครปากเกร็ด

ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

บทบาทในหน่วยงาน/ชุมชน.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี.....

* หมายเหตุ: ก่อนการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัย/ผู้สัมภาษณ์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษร, ขณะสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัย/ผู้สัมภาษณ์ ขออนุญาตบันทึกภาพ บันทึกเสียง และผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ในระหว่างได้ , ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยจะทำการลบรหัสและไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ประเด็นในการสัมภาษณ์ มีดังนี้

๑) ท่านเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นได้อย่างไรบ้าง

๒) ท่านเห็นว่า การสื่อสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น อย่างไรบ้าง

๓) ท่านเห็นว่า วิธีการสื่อสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชนสามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง

๔) ท่านเห็นว่า กิจกรรมในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

๕) ท่านเห็นว่า ช่องทางในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

๖) ท่านเห็นว่า กลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

๗) ท่านเห็นว่า หากต้องการทำให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารชุมชน ควรทำอย่างไร

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

คณะผู้วิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ๑ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถาม

+๑ = สอดคล้อง/เห็นด้วย ๐ = ไม่แน่ใจ/ให้ปรับ -๑ = ไม่สอดคล้อง/เปลี่ยนคำถาม

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓			
A ๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๒	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๓	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๔	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๕	๐	+๑	+๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
A ๖	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๗	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๘	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๙	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๑๐	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๑๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
A ๑๒	+๑	๐	+๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
B ๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๒	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๓	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๔	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๕	๐	+๑	+๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
B ๖	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๗	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๘	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๙	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๑๐	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๑๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๑๒	+๑	๐	+๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
B ๑๓	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๑๔	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๑๕	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้
B ๑๖	+๑	+๑	+๑	๓	๑	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.๙๖๑	๓๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A ๑	๘๔.๘๓	๒๑๕.๙๓๗	.๑๕๒	.๙๖๒
A ๒	๘๕.๐๐	๒๒๐.๗๕๙	-.๐๖๓	.๙๖๔
A ๓	๘๔.๙๐	๒๐๐.๕๗๖	.๗๑๐	.๙๔๙
A ๔	๘๔.๗๓	๒๐๐.๒๐๒	.๗๑๒	.๙๕๘
A ๕	๘๕.๑๗	๑๙๘.๖๙๕	.๗๓๕	.๙๔๗
A ๖	๘๕.๑๐	๒๐๓.๑๙๗	.๖๙๐	.๙๖๑
A ๗	๘๔.๖๐	๒๐๓.๘๓๔	.๖๓๕	.๙๖๒
A ๘	๘๔.๔๗	๑๙๖.๑๘๙	.๘๔๐	.๙๕๗
A ๙	๘๔.๕๗	๑๙๖.๖๖๘	.๗๗๒	.๙๕๘
A ๑๐	๘๔.๖๐	๑๙๙.๒๘๓	.๘๗๘	.๙๕๗
A ๑๑	๘๔.๔๐	๒๐๑.๑๔๕	.๗๖๗	.๙๕๘
A ๑๒	๘๔.๒๗	๒๐๔.๙๖๑	.๖๕๙	.๙๖๐
B ๑	๘๔.๓๗	๒๐๒.๔๔๗	.๗๒๓	.๙๕๕
B ๒	๘๔.๕๗	๒๐๒.๕๙๙	.๗๗๙	.๙๕๘
B ๓	๘๔.๗๓	๒๐๓.๓๗๕	.๗๒๒	.๙๖๑
B ๔	๘๕.๐๓	๒๐๓.๒๗๕	.๗๔๓	.๙๖๗
B ๕	๘๔.๖๗	๒๐๐.๓๖๘	.๗๔๐	.๙๔๘
B ๖	๘๕.๑๗	๒๐๗.๑๗๘	.๖๑๙	.๙๖๐
B ๗	๘๔.๙๐	๒๐๔.๙๒๑	.๖๖๗	.๙๕๙
B ๘	๘๔.๘๐	๒๐๓.๓๓๘	.๗๒๗	.๙๕๙
B ๙	๘๕.๑๐	๒๐๓.๑๙๗	.๖๙๐	.๙๖๑
B ๑๐	๘๔.๖๐	๒๐๓.๘๓๔	.๖๓๕	.๙๖๒
B ๑๑	๘๔.๔๗	๑๙๖.๑๘๙	.๘๔๐	.๙๕๗
B ๑๒	๘๔.๕๗	๒๐๓.๔๒๖	.๗๓๙	.๙๕๔
B ๑๓	๘๔.๔๗	๒๐๒.๗๔๐	.๗๑๒	.๙๖๒
B ๑๔	๘๕.๑๗	๒๐๗.๑๗๘	.๖๑๙	.๙๖๐
B ๑๕	๘๔.๙๐	๒๐๔.๙๒๑	.๖๖๗	.๙๕๙
B ๑๖	๘๔.๘๐	๒๐๓.๓๓๘	.๗๒๗	.๙๕๙

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดไร่ขิง พระอารามหลวง ตำบลไร่ขิง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๒๑๐

ที่ อว ๘๐๕๘/พิเศษ

๒๐ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย

เรียน นายวิชัย บรรดาศักดิ์ นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัยและแบบเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้อนุมัติให้ ดร.กำพล มหานุกูล , รศ.ดร.ภุชวีรัตน์ ปุณยวุฒิปริดา และ ดร.พรทิพย์ เตชะสมบูรณาจิก อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี" เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของคณะกรรมการชุมชน ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนและเสนอกลยุทธ์การสื่อสารสำหรับสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นั้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาวิจัยในพื้นที่ดูแลของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คณะผู้วิจัยจึงขออนุญาตในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในพื้นที่โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ รวมถึงขออนุญาตเข้าสังเกตกิจกรรมส่งเสริมการเมืองท้องถิ่นต่าง ๆ โดยคณะผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานท่านโดยตรงในวันเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ด้วยความเคารพ

(รศ.ดร.ภุชวีรัตน์ ปุณยวุฒิปริดา)

อาจารย์/คณะผู้วิจัย

ประสานงาน : ดร.กำพล มหานุกูล (ดร.เคน) หัวหน้าโครงการวิจัย โทรศัพท์ ๐๘๔๐๘๘๙๗๗๑

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๔/ว.๒๗

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เจริญพร นายกำพล มหานุกูล และคณะผู้วิจัย

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยในเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาเครื่องมือการวิจัยของท่าน โดยให้มีการแก้ไขปรับปรุง/เพิ่มเติมเอกสารตามเอกสารแนบ

จึงเจริญพราเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระมหาสมบุรณ์ วุฒิกโร, รศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๒๗/๒๕๖๖

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
(Communication strategies to create participation in local political development of the community committee in Pak Kret Municipality Nonthaburi Province)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: วิจัย

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

ผู้วิจัยหลัก: นายกำพล มหานุกูล

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๖

(พระมหาสมปурณ์ วุฒิกโร, รศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

หมายเลขใบรับรอง: ว.๒๗/๒๕๖๖
วันที่ให้การรับรอง: ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
วันหมดอายุใบรับรอง: ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ภาคผนวก ค

หนังสือรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้าพเจ้า นายวิชัย บรรดาศักดิ์ ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด เลขที่ ๑ ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร. ๐ ๒๙๖๐ ๙๗๐๔ - ๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๖๐ ๙๗๐๓

ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารสำหรับสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนในเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ ดร.กำพล มหานุกูล , รศ.ดร.ภูริวิจน์ ปุณยวุฒิปรีดา และ ดร.พรทิพย์ เตชะสมบุญนาทิจ อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ร่วมกับ เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ – ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

- มีการนำไปประกอบการบรรยายนำเสนอให้ความรู้แก่คณะกรรมการชุมชน และพนักงานของเทศบาลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ เทศบาลนครปากเกร็ด

- มีการใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย โดยเสนอที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการชุมชน ให้มีการกำหนดทิศทางการทำงานในชุมชน จัดทำแผนการทำงานที่ชัดเจนในด้านการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ เช่น การปรับปรุงข้อมูลของเว็บไซต์ให้ทันสมัย มีช่องทางทางติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย เช่น เฟซบุ๊กเทศบาลนครปากเกร็ด เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ มีช่องทางให้บริการงานต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ และจัดทำสื่อคู่มือการติดต่องานเทศบาลนครปากเกร็ดเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารงานต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลการพัฒนาที่เกิดจากการนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางกลยุทธ์การสร้างเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครปากเกร็ดต่อไป

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายวิชัย บรรดาศักดิ์)

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเมืองปากเกร็ด

ประวัติหัวหน้าคณะผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล ดร.กำพล มหานุกูล

ประวัติการศึกษา

- ๒๕๕๑ ปริญญาตรี สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ๒๕๕๖ ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ๒๕๖๐ ปริญญาเอก ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

ประสบการณ์ฝึกอบรม

- หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ ๑๑ (ปรม.๑๑) สถาบันพระปกเกล้า
- หลักสูตรเสาหลักเพื่อแผ่นดิน "เกียรติยศ" ใต้ร่มพระบารมี รุ่นที่ ๑ (สภพ.๑)
- หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๒๑ (ปปร.๒๑) สถาบันพระปกเกล้า
- หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการบริหารเมือง (ผู้นำเมืองรุ่น ๓)
- หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ ๑๑ หรือ พตส. ๑๑

ประสบการณ์ทำงาน/ตำแหน่งในปัจจุบัน

- กรรมการบริหาร สมาคมผู้สื่อข่าวไทย - จีน
- ที่ปรึกษา สมาคมผู้สื่อข่าวต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)
- ประธานกรรมการบริหาร บริษัท อปท. นิวส์จำกัด
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท เบสท์โฟร์มีเดีย จำกัด
- รองประธานสมาคมสมาพันธ์นักข่าวแห่งประเทศไทย
- อนุกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม ชุดที่ ๕ สภา กทม. ปี ๖๐ - ๖๒
- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการการคมนาคม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี ๖๐ - ๖๒
- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี ๖๐ - ๖๒
- ผู้ร่วมผลิตและดำเนินรายการ "ตู้ปณ.ข่าว๓" ช่อง ๒๘ SD
- ผู้ร่วมผลิตและดำเนินรายการ เตือนก่อนใคร ทางช่อง ๙ MCOT HD หมายเลข ๓๐
- อนุกรรมการพิจารณางบประมาณ กทม. ปี ๖๒ -๖๔
- อนุกรรมการ ปปช.ด้านพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลองค์กรปกครองท้องถิ่น ปี ๖๒ ถึงปัจจุบัน

สถานที่ติดต่อ

- ๕๔๙/๑๙๕ ซอยเจริญราษฎร์ ๗ แยก ๗-๑ แขวงบางโคล่ เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐ โทรศัพท์ ๐๒ ๖๘๙ ๙๑๒๐ โทรสาร ๐๒ ๖๘๙ ๙๑๒๒ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๔ ๐๘๘๘๗๗๗